

Ο ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗΝ ΤΩΝ ΣΕΡΡΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ 1907

(ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΞΕΝΟΥ ΣΑΚΤΟΥΡΗ)

ΕΚΔΟΣΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ, ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ὑπὸ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΛΑΟΥΡΔΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ὑπὸ

ΠΕΤΡΟΥ ΠΕΝΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αἱ ἐνταῦθα δημοσιευόμεναι ἐκθέσεις περὶ τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος εἰς τὰς περιοχὰς Σερρῶν καὶ Μελενίκου προέρχονται ἀπὸ τὸ ἀρχεῖον τοῦ Ἰδρύματος Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, ὅπου ἀπόκεινται ἀντίγραφα ὅλων τῶν προξενικῶν ἐκθέσεων περὶ τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος εἰς τὰς περιοχὰς τῆς Κεντρικῆς, Δυτικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Μακεδονίας. Αἱ ἐνταῦθα δημοσιευόμεναι ἐκθέσεις ἐλήφθησαν κατ' ἐπιλογὴν ἐκ τῶν ἐκθέσεων, ἃς εἶχεν ὑποβάλει κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν τῷ προξενεῖῳ Σερρῶν παραμονῆς του ὁ τότε πρόξενος Σακτούρης. Διὰ τὴν ἐπιλογὴν ὡς κριτήριον ἐχρησιμοποιήθη τὸ περιεχόμενον τῶν ἐν λόγῳ ἐκθέσεων, προτιμηθειῶν ἐκείνων αἱ ὁποῖαι παρουσιάζουν γενικώτερον ἐνδιαφέρον. Αἱ μὴ δημοσιευόμεναι ἐνταῦθα ἐκθέσεις, πολλὰ περιορισμέναι ἀριθμητικῶς, θὰ δημοσιευθοῦν ἀργότερον κατὰ τὴν πλήρη ἔκδοσιν ὅλων τῶν προξενικῶν ἐγγράφων περὶ τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος.

Κατὰ τὴν ἔκδοσιν παρελείφθησαν αἱ ὑπηρεσιακαὶ ἐνδείξεις τῶν ἐγγράφων, ὡς καὶ ὁ παραλήπτης καὶ ὁ ἀποστολεύς, οἱ ὁποῖοι εἶναι πάντοτε τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν (παραλήπτης) καὶ ὁ πρόξενος Σερρῶν Σακτούρης (ἀποστολεύς). Ἐπίσης πρὸς ἀποφυγὴν αὐξήσεως τῆς τυπωτέας ὕλης, παρελείφθησαν ἐκ τῶν δημοσιευομένων ἐγγράφων μερικὰ ἀποσπάσματα, τὰ ὁποῖα δὲν παρουσιάζουν γενικώτερον ἐνδιαφέρον. Αἱ παραλείψεις αὐταὶ δηλοῦνται διὰ σιγμῶν.

Αἱ περιορισμένης ἐκτάσεως εἰς τὸ τέλος τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἐγγράφων σημειώσεις ἐτέθησαν διὰ νὰ διαλευκάνουν διάφορα σημεῖα τῶν ἐγγράφων, πρὸς διευκόλυνσιν δὲ τῶν ἐρευνητῶν προσέθεσα καὶ λεξιλόγιον τῶν τοπωνυμιῶν καὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων. Τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐν τοῖς ἐγγράφοις ἱστορικῶν στοιχείων τὴν ἀνέλαβε, κατὰ παράκλησίν μου, μετὰ πολλῆς προθυμίας ὁ φίλος κ. Πέτρος Θ. Πέννας, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν ἱστορικὸς τῶν Σερρῶν, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ πολυάριθμοι καὶ λίαν ἀξιόλογοι ἱστορικαὶ του περὶ τῶν Σερρῶν ἐργασίαι.

Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος 1957

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πεντήκοντα ἀκριβῶς ἔτη συμπληροῦνται ἐφέτος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ Νεοτουρκικοῦ Κομιτάτου ἀνακήρυξιν τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος εἰς τὰς 11 Ἰουλίου τοῦ 1908 ἐτεροματίσθη τυπικῶς ὁ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων ἀγὼν εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὁ γνωστὸς ὡς «Μακεδονικὸς Ἄγών».

Συνήθως ὁμιλοῦντες καὶ γράφοντες περὶ τοῦ Μακεδονικοῦ Ἄγῶνος ἐννοοῦμεν, ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς τοῦλάχιστον πλευρᾶς, κυρίως τὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ 1903-1908. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος πρὸ τῆς μακροχρονίου, πείσμονος, ὑπούλου καὶ μεθοδικῆς διεισδύσεως ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον τῶν Βουλγαρικῶν συμμοριῶν καὶ τῆς ἐγκληματικῆς καὶ ἀδιστάκτου δραστηριότητός των, ἐπὶ σκοπῷ ὅπως διὰ παντὸς θεμιτοῦ καὶ ἀθεμίτου μέσου ἀλλοιώσουν, πρὸς ὄφελός των, τὸν ἐθνολογικὸν χαρακτῆρα τῆς Μακεδονίας, ἠναγκάσθη, ἐκ τῶν πραγμάτων πλέον, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἕως τότε μοιρολατρικὴν του στάσιν καὶ νὰ ὀργανώσῃ καὶ αὐτὸ τὴν ἔνοπλον ἀμυνάν του μὲ τὰ ἐκ τῶν περιστάσεων ἐπιβαλλόμενα μέτρα.

Καὶ ἦτο πλέον καιρὸς. Διότι ἡ ἀπὸ τοῦ 1850 ἀρξαμένη κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπὸ τῶν Πανσλαβιστῶν, μετέπειτα δὲ ἀναφανδὸν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ δι' ἴδιον αὐτῶν λογαριασμὸν προσπάθεια ἐκσλαβισμοῦ τῆς Μακεδονίας, εἶχεν ἀποβῆ, ἀντιστάσεως μὴ οὔσης, ἄκρως ἐπικίνδυνος διὰ τὴν τύχην τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μακεδονίας καὶ ἰδίᾳ τῶν βορείων αὐτῆς ἐπαρχιῶν.

Οἱ Βούλγαροι πεισθέντες ὅτι διὰ τῆς ἀπλῆς προπαγάνδας ἦτο ἀνέφικτος ὁ σκοπὸς των, ἤρχισαν πολὺ πρὸ τοῦ 1900 ὀργανοῦντες ἐνόπλους συμμορίας κομιτατζήδων. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ὅμως τοῦ 1901 ἀθρόα καὶ ἀπροσημάτιστος ἐκδηλοῦται ἡ εἰσροὴ βουλγαρικῶν συμμοριῶν πρὸς νότον καὶ κατακλύζει τὰ βόρεια τοῦ Σαντζακίου Σερρῶν, ἦτοι τὴν ἐπαρχίαν Ροζλοκίου, Μελενίκου, Νευροκοπίου καὶ Πετριτσίου, αἱ ὁποῖαι καθίστανται ἐν ταῦτῳ καὶ ὀρημητήρια διὰ τὰ πρὸς τὰ νοτιότερα καὶ ἰδίως πρὸς Θεσσαλονίκην καὶ τὴν πεδιάδα τῶν Σερρῶν διείσδυσιν. Τότε κυρίως ὀλοκληροῦνται καὶ ἡ ὀργάνωσις τῆς Κεντρικῆς Ἀρχῆς τοῦ βουλγαρικοῦ Κομιτάτου ἀνὰ τὸ Σαντζακίον Σερρῶν, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἐξ Ἐφλάκ καταγομένου καὶ Ἰβετοῦς τὴν ἡλικίαν Γιάννη Σανδάσκη, μέλη τῆς ὁποίας ἦσαν οἱ κατὰ τόπους ἀρχηγοὶ κομιτατζηδικῶν συμμοριῶν.

Τοιοῦτοι τοπικοὶ ἀρχηγοὶ ἀναφέρονται οἱ ἀρχικομιτατζήδες Τζιόδομιρ, Ναζάρτσεφ ἐκ Σλίμνας τῆς Βουλγαρίας. Ὁ Ἀλέξανδρος Ποϊτιῶφ ἐπίσης ἐκ Βουλγαρίας. Ὁ Σίτσο Ἀτσεφ, δρῶν εἰς τὴν περιφέρειαν Σιδηροκάστρου.

Ὁ μόλις εἰκοσαετής ἀρχικομιτατζής Χρῆστος Ἀθανάσωφ Τάσκακ πρώην δημοδιδάσκαλος ἐκ τοῦ χωρίου Βάρνης τοῦ Μελενίκου γνώστης ἀπαισίτως τῆς Ἑλληνικῆς, ὁ ὁποῖος μαζί μὲ τοὺς συνεργάτας του ἀρχικομιτατζήδες Ντίνον Ἀραμπαιζήν, Κώστα Γιάντσεφ καὶ Δημήτρη Γκόρνο ὑπῆρξεν ὁ φόβος, ὁ τρόμος καὶ ἡ μάλιστα τῶν χωρίων τῆς Σερραϊκῆς πεδιάδος.

Εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Νευροκοπίου ἀναφέρεται ὁ Πέτρε Μῆλεφ ἐκ Ροδομιρ τῆς Βουλγαρίας μὲ τοὺς ὑπαρχηγούς του Ἀϊκονῶφ καὶ Ἀρναούτωφ καὶ τέλος ὁ ἀρχικομιτατζής τοῦ Καζὰ Ροσλοκίου Γκιόρκη Πετρόφσκι καὶ ὁ Μπακάλωφ πιέζων μὲ τοὺς 15 κομιτατζήδες του περὶ τὰ ὀκτώ χωρία τῆς Τουρκοβουλγαρικῆς μεθορίου.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, δηλαδὴ τοῦ 1901, εἰς τὸ Σαντζάκιον μόνον τῶν Σερρῶν ἔδρων περὶ τὰς 10 συμμαοῖαι μὲ 150-200 ἄνδρας, αὐξανόμεναι συνεχῶς κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ Μακεδονικὸς Ἀγὼν καθίστατο ὀλοὸν καὶ ὀξύτερος.

Διὰ τὴν ἐνοπλον ὀργάνωσιν τῆς Ἐθνικῆς μας Ἀμύνης κατὰ τῶν Βουλγάρων καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν βραδύτερον συγκροτηθεισῶν ἀνταρτικῶν μας ὀμάδων, ἐλάχιστα ἔχουν γραφῆ. Ὅσα δὲ ἐγράφησαν ἐμφανίζονται ἀποσπασματικὰ καὶ ἐν εἴδη ἀπομνημονευμάτων κυρίως ἀτόμων, τὰ ὁπεῖα προσωπικῶς συμμετέσχον τοῦ Ἀγῶνος τούτου. Ἐξ ἄλλου καὶ οἱ μέχρι τοῦδε ἀσχοληθέντες μὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος, ἠσχολήθησαν κυρίως μὲ τὴν ἐμφάνισιν, ὀργάνωσιν καὶ δρᾶσιν τῶν ἀνταρτικῶν μας ὀμάδων εἰς τὴν Δυτικὴν κυρίως Μακεδονίαν, ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη καὶ καθηγιασθῆ μὲ τὸν ἡρωϊκὸν θάνατον τοῦ Παύλου Μελά.

Περὶ τοῦ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ Ἀγῶνος, τοῦ ὁποίου Κέντρον καὶ ὀρηγήριον ὑπῆρξεν ἡ πόλις τῶν Σερρῶν, πλὴν γενικοτήτων τινῶν παρεπιπτόντως καὶ σποραδικῶς σημειουμένων ὑπὸ διαφόρων συγγραφέων, δὲν ὑπάρχει μέχρι τῆς στιγμῆς τοῦλάχιστον ἰδιαιτέρα εἰδικὴ καὶ πλήρης ἐπὶ τοῦ θέματος ἱστορικὴ μελέτη. Μολονότι τόσον ἡ Βουλγαρικὴ ἀπὸ βορρᾶ πίεσις ἐπὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅσον καὶ ἡ ἐξ Ἑλληνικῆς πλευρᾶς ἀντίδρασις καὶ ἐξουδετέρωσις τῆς Βουλγαρικῆς ἐνόπλου δράσεως παρουσιάζει ἰδιάζον ἐνδιαφέρον, ἀφ' ἐνὸς διὰ τὰ ἐπιτευχθέντα ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, ἀλλὰ πρὸ παντὸς καὶ κυρίως διὰ τὰς τρομερὰς συνεπειάς, τὰς ὁποίας θὰ συνεπήγετο ἡ εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν τῆς Μακεδονίας τυχὸν ἐπικράτησις τῶν βουλγαρικῶν ἐπιδιώξεων.

Τὸ ὄνειρον τῶν Βουλγάρων ὑπῆρξεν ἀείποτε οὐχὶ κυρίως ἡ ἀπόκτησις αὐτῆς καθ' ἑαυτὴν τῆς ἐνδοχώρας, ἡ ὁποία κακῶς ἐχαρακτηρίσθη ὑπὸ τῆς ἀνατραπέσις Συνθήκης τοῦ Ἀγίου Στεφάνου ὡς χῶρος Βουλγαρικὸς, ἀλλὰ ἡ πάση θυσίᾳ διὰ ταύτης ἀπόκτησις ἐπαφῆς μὲ τὸ γαλανὸν Αἰγαῖον. Καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας τῆς συντομωτέρας δηλαδὴ πρὸς τὸ Αἰγαῖον ὁδοῦ ἔρριψαν ὅλον τὸ βάρος τῆς δράσεώς των.

Τὸ Βουλγαρικὸν τοῦτο ὄνειρον δὲν ἐπραγματοποιήθη λόγῳ τῆς ἀξιοθαυμάστου ψυχικῆς ἀντοχῆς τοῦ Μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἣτις ἐστάθη ἂν ὄχι ὁ μοναδικὸς καὶ ἀποκλειστικὸς πάντως ὁ ἀποφασιστικώτερος παράγων τῆς ματαιώσεως τῶν βουλγαρικῶν σχεδίων. Διότι ὡς γνωστὸν ἡ ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος βοήθεια πρὸς τοὺς ἀγωνιζομένους Μακεδόνας ἦλθε πολὺ βραδύτερον καὶ ὅταν ἡ κατάστασις ἔφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω.

Ἡ δημοσίευσις ὅθεν τῶν ἐκθέσεων τοῦ Προξενίου Σερρών προσλαμβάνει ἰδιαιτέραν ἐντελῶς ἱστορικὴν σημασίαν καὶ ἐπικαιρότητα, σήμερον ὁπότε ἀκριβῶς συμπληροῦνται πενήτηκοντα ἔτη ἀπὸ τῆς τυπικῆς λήξεως αὐτοῦ. Λέγομεν δὲ τυπικῆς, διότι εἶναι κοινὸν μυστικόν, προσμαρτυρούμενον ἔξ αὐτῶν τούτων τῶν μετέπειτα γεγονότων, ὅτι ἡ Βουλγαρία ὑπὸ οἰονδήποτε καθεστῶς οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν παρητήθη, ἀλλὰ συνεχίζει μέχρι καὶ τῶν ἡμερῶν μας μὲ ἐπιμονὴν καὶ πείσμα, ὑπὸ ἄλλας βεβαίως μορφὰς καὶ ἄλλα συνθήματα, τὴν προσπάθειάν της νὰ ἐπιτύχη τὸν ἀντικειμενικὸν της σκοπὸν, τὴν μεγάλην ἰδέαν τῆς κατακτίσεως καὶ ἐκβουλγαρισμοῦ τῆς Μακεδονίας.

Ἡ διάλυσις τῆς ἑλληνοβουλγαρικῆς συμμαχίας καὶ ὁ πόλεμος τοῦ 1913. Ἡ εἰσβολὴ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν καὶ κατάληψις αὐτῆς ἑλέω ξένων στρατευμάτων κατὰ τὸ 1915 καὶ κατὰ τὸ 1941. Ἡ διακήρυξις τῆς ἐνσωματώσεως τῆς ὑπ' αὐτῶν καταληφθείσης περιοχῆς τῆς Μακεδονίας εἰς τὸ βουλγαρικὸν κράτος. Ἡ ἔναντι τοῦ πληθυσμοῦ αἰσχρὰ διαγωγή κατ' ἀμφοτέρας τὰς βραχείας κατοχικὰς περιόδους. Αἱ ἔξαφανίσεις καὶ δολοφονίαι προκρίτων. Αἱ ὁμαδικαὶ καὶ βίαιαι ἀπαγωγαὶ καὶ εἰς καταναγκαστικὰ ἔργα χρησιμοποίησις τοῦ ἀνθρώπου τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονικῆς νεότητος, ὁπόθεν ἐλάχιστοι ἐπέζησαν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὰς ἐστίας των, οὐδὲν ἄλλο φανερῶνουν, εἰμὴ ὅτι οἱ Βούλγαροι ἦσαν καὶ εἶναι ἀδιόρθωτοι καὶ ἀμετανόητοι.

Διὰ τοῦτο ἡ ἱστορικὴ καὶ Λαογραφικὴ «Ἐταιρεία Σερρών καὶ Μελενίκου» ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας της πρὸς τὸ Ἰδρυμα Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, τῆς Ἐταιρίας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, καὶ πρὸς τὸν ἐπαξίως διευθύνοντα αὐτὸ κ. Βασίλειον Λαούρδαν, τὸν σοφὸν καὶ ἀκούραστον μελετητὴν τῆς προγονικῆς πνευματικῆς μας κληρονομίας, διότι ἠθέλησαν ἀπὸ τῶν σελίδων τῶν «Σερραϊκῶν Χρονικῶν» νὰ ἔλθωσι τὸ πρῶτον εἰς τὴν δημοσιότητα αἱ ἐκθέσεις τοῦ Προξένου Σερρών, τοῦ ἀειμνήστου Ἀντωνίου Σακτούρη, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν πολυτιμώτατον ἱστορικὸν ὑλικόν, καὶ διὰ τῶν ὁποίων ρίπτεται ἰσχυρὰ δέσμη φωτὸς εἰς τὸ σκότος μιᾶς περιόδου, ἀνεπαρκῶς ἐρευνηθείσης καὶ μελετηθείσης μέχρι σήμερον.

Τοιοιουτρόπως ὁ ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντλήσῃ ἀπὸ διαυγῆ καὶ ἀξιόπιστον πηγὴν πληροφοριῶν πρώτης χειρός, τὰς οὐσιώδεις ἐκείνας λεπτομερείας καὶ τὸ ἀδιάβλητον καὶ ἀδιαφιλονίκητον ὑλικόν, διὰ τὴν σύνθεσιν τοῦ μεγάλου ἱστορικοῦ πίνακος, τῆς περιόδου ἐκείνης, τῆς τόσον σπουδαίας δι' ὅλοκληρον τὸ ἔθνος.

Διότι πιστεύει ἀκραδάντως ὁ χαράσσων τὰς γραμμὰς ταύτας ὅτι, ἂν ὁ πρόσφατος τότε κρητικὸς ἀγὼν εἶχεν ὡς εὐτυχῆ συνέπειαν καὶ εὐχάριστον ἀποτέλεσμα τὴν Ἑνωσιν τῆς Μεγαλονήσου μὲ τὴν μητέρα Ἑλλάδα καὶ τὴν ἐπαύξησιν τῶν ὀρίων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ τοῦ πληθυσμοῦ της, ὁ ἐν Μακεδονίᾳ ἀγὼν εἶχε τὴν ἔννοιαν, διὰ μὲν τὸν Μακεδονικὸν Ἑλληνισμόν, τῆς ἀποτροπῆς τοῦ ὀλοκληρωτικοῦ ἐκβουλγαρισμοῦ καὶ τῆς διασώσεώς του ἀπὸ τὸν τέλειον καὶ βέβαιον ἀφανισμόν, διὰ δὲ τὸν ὑπόλοιπον Ἑλληνισμόν τοῦ ἀνασχετικοῦ φράγματος, πρὸ τοῦ κατερχομένου σλαβικοῦ χειμάρρου, χάρις εἰς τὸν ὁποῖον ἀπεφεύχθη ὁ Ἐθνικὸς μαρασμὸς καὶ ἡ μετατροπὴ τῆς νοτίου Ἑλλάδος εἰς ἓν μικρὸν κρατίδιον ἀρχαιολογικοῦ καὶ τουριστικοῦ μόνον ἐνδιαφέροντος.

Εἰς τὰς παραδοθείσας εἰς ἡμᾶς καὶ δημοιευομένας κατωτέρω ἐκθέσεις τοῦ προξένου Σερρῶν Ἀντωνίου Σακτούρη (ὑπ' ἀριθ. 2-59) καὶ αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν περίοδον ἀπὸ τοῦ 1905-1907, ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον ὅπως προτάξωμεν τὴν ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ ἀπὸ 1ης Μαρτίου 1905 ἐκθεσιν τοῦ προξένου Ἀθαν. Στουρνάρα, φρονοῦντες ὅτι οὕτω ὁ ἀναγνώστης τῶν πολυτίμων τούτων ἐγγράφων σχηματίζει ὀπωσοῦν πληρεστέραν τὴν εἰκόνα τῆς δραματικῆς φυλετικῆς πάλης, ἣ ὁποία διεξήχθη τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὸ Σαντζάκιον Σερρῶν μὲ ἐπίκεντρον τὴν πόλιν τῶν Σερρῶν. Μολονότι δὲ ἡ δρᾶσις καὶ τὸ πλῆθος τῶν βουλγαρικῶν κακουργημάτων δὲν ἐξαντλεῖται ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, πείθεται πᾶς τις, ὅτι καὶ τὰ ἐξ Ἑλληνικῆς πλευρᾶς ληφθέντα μέτρα κατὰ τῶν Βουλγάρων πρακτόρων καὶ τῶν δολοφόνων ἦσαν ἐπιβεβλημένα ἐκ τῶν πραγμάτων ὡς μέτρον ἀμύνης.

Τὸ πρῶτον καὶ κύριον συμπέρασμα τὸ ὁποῖον ἀποκομίζει κανεὶς ἐκ τῆς μελέτης τῶν δημοσιευομένων προξενικῶν ἐκθέσεων, εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν Σερρῶν μέχρι καὶ τοῦ 1905 τοῦλάχιστον οὐδεμία Ἑλληνικὴ ἔστω καὶ ὑποτυπωδῶς ὀργανωμένη ἔνοπλος δμάς ὑφίστατο εἰς ἀντιπερίσπασμόν τῶν ἐνόπλων ὀρδῶν, αἱ ὁποῖαι κατέκλυζον ἤδη τὰ βόρεια διαμερίσματα τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ ἐν πολλοῖς τὴν Σερραϊκὴν ὑπαιθρον. Εἶναι δὲ ἀπορίας ἄξιον πῶς ὁ τότε πρόξενος Στουρνάρας, ἐνῶ διεβίβαζεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν πληροφορίας ὡς αἱ διὰ τῆς δημοσιευομένης ὑπ' ἀριθ. 1 ἐκθέσεώς του, περὶ ἀθρόας καθόδου Βουλγαρικῶν συμμοριῶν, δὲν συνεκινεῖτο ὅσον ἔπρεπε καὶ δὲν συνεβούλευε τὴν λῆψιν ἀναλόγων καὶ ἀντιστοιχῶν ἀμυντικῶν μέτρων καὶ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς πλευρᾶς.

Τὸ πρᾶγμα ὁμως δὲν μᾶς ξενίζει, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ὁ Στουρνάρας ἦτο μὲν ὡς ἄνθρωπος συμπαθέστατος κατὰ τὰ ἄλλα, ἀλλὰ ἦτο καὶ διπλωματικὸς ὑπάλληλος τῆς παλαιᾶς σχολῆς καὶ αἰχμάλωτος τῶν παλαιῶν ἀντιλήψεων.

Εἶχε τὴν γνώμην ὅτι ἡ θέσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ νομοῦ Σερρῶν ἦτο σταθερὰ καὶ ἀκλόνητος, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐθεώρει

τελείως περιττὸν τὸν σχηματισμὸν ἀνταρτικῶν σωμάτων, ὑπολογίζων εἰς τὴν ἀμοιβαίαν κατανόησιν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων καὶ τὴν ὑποστήριξιν αὐτῶν.

Βεβαίως ἡ περὶ ὑπεροχῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Σερρῶν ἀντίληψις τοῦ Στουρνάρα δὲν ἦτο ἀβάσιμος. Δὲν προέβλεπον ὁμως καὶ δὲν ὑπελόγησεν οὔτε τὴν βουλγαρικὴν ἀποφασιστικὴν φύσιν, οὔτε τὴν τουρκικὴν δολιότητα, ἡ ὁποία ἦτο ἀπόρροια ἀφελοῦς πολιτικῆς καὶ ἐν αὐτῷ σφαλερᾶς ἐκτιμήσεως τοῦ ἀλληλοεξοντωτικοῦ πολέμου τῶν Χριστιανικῶν πληθυσμῶν.

Ἡ στάσις τῶν Τούρκων ἄλλως τε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς διαμάχης μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀπροκαλύπτου ἀνοχῆς εἰς βάρους τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῶν βουλγαρικῶν ὀργῶν, δεικνύουν ὅτι οὗτοι ἔρμαιον σκοτεινῶν ἐπιρροῶν, δὲν εἶχον ἀντιληφθῆ τὸ τί ἀκριβῶς ἐτεκταίνοτο εἰς τοὺς κόλπους τῆς αὐτοκρατορίας καὶ εἰς βάρους αὐτῆς.

Παίζοντες «ἐν οὓ παικτοῖς» ὑπεστήριζον τοὺς Ἕλληνας ὅταν ἔβλεπον αὐτοὺς καμπτομένους πρὸ τῶν βουλγαρικῶν πιέσεων, διὰ νὰ τοὺς καταδιώξουν ἀπηνῶς, ὅταν ἔβλεπον ὅτι ἡ πλάστιγξ ἔκλινε πρὸς τὸ μέρος των. Ἡ δῆθεν συμπάθεια τῶν Τούρκων πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἀμυναν ἦτο μῦθος. Ὅπου δὲ αὕτη ἐξεδηλώθη ἦτο τελείως ἰδιοτελής καὶ *sui generis*. Διότι ὁσάκις ἐζητεῖτο ἡ προστασία τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, αὕτη ἢ δὲν ἔφθανε ποτέ, ἢ, ὁσάκις ἔφθανε, ἦτο πλέον ἀχρηστος, διότι τὸ κακὸν εἶχε ἤδη συντελεσθῆ. Πολλάκις δὲ καὶ ἐπιζημία. Διότι ἀντὶ προστασίας οἱ Ἕλληνες ὑφίσταντο διώξεις καὶ ἐκ τῆς τουρκικῆς πλευρᾶς, ὁσάκις δὲν ἀνευρίσκοντο οἱ πραγματικοὶ δρασταὶ τῶν ἐγκλημάτων καὶ τῶν ἐμπρησμῶν.

Ὁ Στουρνάρης δυστυχῶς ὑπερετίμα τὸν τουρκικὸν παράγοντα. Αἱ δὲ μετὰ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν συχναὶ ἐπαφαί του καὶ σχέσεις του, τὸν ἔφερον ἀντιμέτωπον πρὸς τοὺς Γάλλους ἀξιωματικοὺς τῆς μεταρρυθμιστικῆς ἀποστολῆς. Εἰς τὴν πολιτείαν δὲ αὐτοῦ ἐν γένει ὀφείλεται κατὰ μέγα τοῦλάχιστον μέρος ἡ δημιουργηθεῖσα διὰ τοὺς Ἕλληνας δυσάρεστος κατάστασις καὶ ὁ ἀπροκάλυπτος φιλοβουλγαρισμὸς τοῦ τε ἀρχηγοῦ τῆς ἀποστολῆς ἀντισυνταγματάρχου Βεράν καὶ τῶν βοηθῶν αὐτοῦ ἀξιωματικῶν Φουλὸν καὶ Κομποκάσσο. Τὴν κατάστασιν ταύτην δὲν ἠδυνήθη, παρὰ τὰς ἐπιμόνους προσπάθειάς καὶ τὴν πολιτικότητά του, οὔτε ὁ Σακτούρης βραδύτερον νὰ ἀμβλύνη.

Αὕτη ἦτο εἰς τὰς Σέρρας ἡ κατάστασις κατὰ τὸ 1906. Χαρακτηρίζεται 1) ἀπὸ ἔλλειψιν σοβαρᾶς πολιτικῆς καὶ ἐνόπλου ὀργανώσεως καὶ καταλήλων καὶ ἐμπειροπολέμων ἀρχηγῶν, 2) ἀπὸ ἀδράνειαν τῶν ὑπευθύνων, στηριζομένων εἰς σφαλερὰν αἰσιοδοξίαν καὶ αὐτοπεποίθησιν εἰς τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καὶ εἰς τὴν ψυχικὴν αὐτοῦ ἀντοχὴν καὶ ἀντίδρασιν καὶ τέλος 3) ἀπὸ μίαν ἀτμόσφαιραν τόσον τουρκικῆς ὅσον καὶ εὐρωπαϊκῆς διαθέσεως ἔναντι τῶν Ἑλλήνων, ἡκιστα εὐνοϊκὴν, ἢ μᾶλλον ἐκδήλωσ ἐχθρικὴν.

Ἐ τούτοις τὰ πράγματα ἤλλαξαν ἄρδην ὅψιν εὐθύς ὡς ἐτοποθετήθη εἰς τὸ Πιρῶν Σερρῶν ὡς Πρόξενος ὁ Ἀντώνιος Σακτούρης. Ἡ εἰς τὸ

Προξενεῖον Σερρών μετάθεσις του ἐκ τοῦ Προξενίου Σκοπίων συνέπεσε μὲ τὴν συντελεσθεῖσαν μεταβολὴν εἰς τὸ Γενικὸν Προξενεῖον Θεσ)νίκης, ὅπου ὁ Λάμπρος Κορομηλᾶς ἀντικατέστησε τὸν Εὐγενειάδην καὶ τὸ ἡττοπαθὲς πνεῦμα ἐκείνου.

Ἡ στατικὴ καὶ μοιρολατρικὴ ἀντιμετώπισις τῆς βουλγαρικῆς δράσεως ἐγκατελείφθη. Νέα ἐντελῶς γραμμὴ ἐχαράχθη, δυναμικῆς ἀντιδράσεως καὶ ἐνόπλου ἀμύνης.

Γνώσις τῶν Μακεδονικῶν προβλημάτων ὁ Σακτούρης ἐκ τῆς θητείας του εἰς τὸ Προξενεῖον Σκοπίων ἐπέισθη ὅτι μόνον ἡ δημιουργία ὑπολογισίμου ἐνόπλου ἀντιπάλου δέους ἦτο δυνατόν νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν βουλγαρικὴν τρομοκρατίαν καὶ τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῶν ἀθῶων καὶ ἀνυπερασπίστων κατοίκων τῆς ὑπαίθρου καὶ αὐτὴν ἐπιμόνως εἰσηγεῖτο εἰς τὸ κέντρον. Γόνος ἐξ ἄλλου τῶν γνωστῶν οἰκογενειῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821 Σακτούρη καὶ Κριεζῆ, μὲ ἀριάν νομικὴν κατάρτισιν τὴν ὁποίαν ἔλαβε εἰς τὰ Πανεπιστήμια Ἀθηνῶν καὶ Ἑλβετίας καὶ μὲ σοβαρὰν διπλωματικὴν πείραν λόγφ προὔπηρεσίας του εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν καὶ τὸ Γενικὸν Προξενεῖον Ἀλεξανδρείας, διεπνέετο ἀπὸ ἀγωνιστικὴν διάθεσιν, ἡ ὁποία συνέβαλε σπουδαίως εἰς τὸ νὰ δοθῇ ὁ ἐθνουσιώδης παλμὸς καὶ νὰ διοχετευθῇ πνοὴ δραστηριότητος εἰς τὴν νευραλγικὴν αὐτὴν περιοχὴν τῆς Μακεδονίας, ἡ ὁποία ἔλειπε τὸν καιρὸν τῶν προκατόχων του. Εἰς τοῦτο συνετέλεσε καὶ τὸ περὶ αὐτὸν ἐκλεκτὸν ἐπιτελεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποφασιστικὸν καὶ σπουδαῖον λόγον ἔπαιξε τότε ὁ ὡς γραμματεὺς τοῦ Προξενείου ὑπηρετῶν καὶ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Νοῦτσο» ἐμφανιζόμενος νεαρὸς ὑπολοχαγὸς Δημοσθένης Φλωριάς, ἐντεταλμένος διὰ τὴν καθοδήγησιν καὶ ὁργάνωσιν τῶν ἐνόπλων ὁμάδων, ὁ Καψαμπέλης καὶ ἡ περὶ τὸν Μουσικογυμναστικὸν Σύλλογον «Ὁρφεὺς» πατριωτικὴ ὁργάνωσις, τῆς ὁποίας μέλη ἦσαν ὅ,τι ἐκλεκτὸν εἶχε τότε νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Σεραϊκὴ Κοινωνία.

Μολονότι αἱ δημοσιευόμεναι ἐκθέσεις δὲν κλείνουν τὴν πλήρη σειρὰν τῶν ἐξαπολυθεισῶν ἐκ Σερρών ὑπὸ τοῦ προξένου Σακτούρη πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν, εἶναι ὅμως ἀρκεταὶ διὰ νὰ ἀντιληφθῇ καὶ ὁ μέσος ἀναγνώστης τὴν ἐργατικότητα τοῦ ἀνθρώπου, τὴν σωφροσύνην του τὴν πείραν του καὶ τὸν δυναμισμόν του.

Διαβλέπει κανεὶς εἰς κάθε γραμμὴν τὸν διορατικὸν διπλωμάτην, τὸν γνωρίζοντα τὴν οὐσίαν τῶν δημιουργουμένων προβλημάτων καὶ τὸν συμβουλεύοντα τὰ πρέποντα. Ἐμπνέων καὶ ἐμπνεόμενος κατώρθωσε κατὰ τὴν ταραχώδη ἐκείνην ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀγὼν ἦτο εἰς τὸ δξύτατον σημεῖον, νὰ ἀντεπεξέλθῃ μὲ θάρρος καὶ ἀποφασιστικότητα εἰς μίαν δύσκολον στιγμὴν διὰ τὸν Ἑλληνισμόν, κατὰ τρόπον ὥστε ἡ Ἑλληνικὴ ὑπόθεσις νὰ κερδίσῃ εἰς βραχύτατον διάστημα, ὅ,τι εἶχε χαθῆ κατὰ τὰ προηγηθέντα ἄκαρπα ἔτη, πρὸς μεγάλην ἀπογοήτευσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ Κομιτάτου.

Καὶ διὰ τὴν ἀποδειχθῆ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ὅτι ὁ ψυχικὸς καὶ πνευματικὸς παράγων παίζει τὸν πρωτεύοντα ρόλον εἰς τοὺς ἐθνικοὺς καὶ ἰδεολογικοὺς ἀγῶνας, ἢ ἀπλῆ ἐμφάνισις ἔστω καὶ ὑποτυπωδῶς ὀργανωμένων Ἑλληνικῶν ἀνταρτικῶν ομάδων, μὲ ἐμπειροπολέμους ἀρχηγούς, ἦτο ἀρκετὴ τὴν ἀναπτέρωσιν τὸ Ἑλληνικὸν φρόνημα καὶ τὴν ἐμπνεύσιν τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας εἰς τοὺς πληθυσμοὺς τῆς ὑπαίθρου, μέχρι τοῦ σημείου ὥστε χωρία καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν βορείων περιοχῶν τοῦ Σαντζακίου ὡς τοῦ Μελενίκου, Πετριτσίου καὶ Νευροκοπίου, ἀπὸ δεκαετίας ὑπαχθέντα εἰς τὸ Βουλγαρικὸν Σχίσμα, νὰ ἐπανέρχονται εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ τὴν Ὀρθοδοξίαν αὐτοβούλως καὶ οἰκαιοθελῶς, εἰς στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι τὰ πάντα εἶχον ἐκεῖ χαθῆ.

Ἐπιφυλασσόμενοι ἐν καιρῷ νὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τῶν δημοσιευθεισῶν ἐκθέσεων καὶ νὰ τὸ ἀξιοποιήσωμεν καταλλήλως, δὲν νομίζομεν ὅτι εἶναι σκόπιμον σήμερον νὰ ἀναφερθῶμεν εἰς τὸ περιεχόμενον μιᾶς ἐκάστης ἐξ αὐτῶν.

Τὰ γεγονότα ἐκτίθενται μὲ τόσῃ σαφήνειαν καὶ ἀντικειμενικότητα, ὥστε ὁ ἀναγνώστης μόνος, παρακολουθῶν διὰ τῶν γραμμῶν τῶν τινάτιον ἀγῶνα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῶν βουλγαρικῶν κακουρημάτων καὶ τῆς τουρκικῆς καιροσκοπικῆς πολιτικῆς καὶ δολιότητος, συμμετέχει νοερῶς εἰς αὐτὰ καὶ ζῆ τὴν ἀγχώδη, ἀλλὰ καὶ τόσον ἥρωϊκὴν ἐκείνην ἐποχὴν, ἢ ὁποία ἀποτελεῖ τίτλον τιμῆς καὶ σταθμὸν διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἀθῆναι 1958

ΠΕΤΡΟΣ ΠΕΝΝΑΣ

1.

1 Μαρτίου 1905

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν,

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τῆς Ὑμετέρας Ἐξωχότητος ὅτι κατ' εἰδήσεις ἐξ Ἄνω Τζουγαγιᾶς, τρεῖς πολυπληθεῖς Βουλγαρικαὶ συμμορίαὶ διήλθον τὰ τουρκοβουλγαρικὰ σύνορα ἐκ διαφόρων σημείων διευθυνόμεναι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μακεδονίας. Ἀρχηγὸς τῶν συμμοριῶν τούτων εἶναι ὁ γνωστὸς Γιάγκωφ, ὁ Δαβίτκου καὶ ὁ Γ. Πελέτης. Μία τῶν συμμοριῶν τούτων ἐξ 80 ἀτόμων ἀνεφάνη εἰς τὸ διαμέρισμα Καρσί Γιακά τῆς Πετρίτσης ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ γνωστοῦ ἐκ τῆς πρὸ τριετίας ἐπαναστάσεως τῆς Κρέσνας, λοχαγοῦ τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ Στογιάνωφ, κατευθυνομένη πρὸς τὸ τμήμα Θεσσαλονίκης.

Ἐν τῷ τμήματι Δεμίρ-Ἰσάρ Βουλγαρικὴ συμμορία, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἐκ Κιρτσόβου Δέδο Ἡλία, συνέλαβε 4 χωρικοὺς ἐκ Κρουσόβου παρὰ τὴν θέσιν Κάλια ἐξ ὧν ἓνα μὲν, ὀνόματι Ν. Πίζιον, φανατικὸν σχισματικόν, κατέσφαξεν ὡς καταχρασθέντα χρήματα τοῦ κομιτάτου, ἕτερον δὲ ὀρθόδοξον Στέργιον Χατζῆν ἔδειρε ἀνηλεῶς, ἀπολύσασα τοὺς λοιποὺς δύο.

Ἐν τῷ τμήματι Πετρίτσης ἡ ὑπὸ τὸν Δόντσιον Βουλγαρικὴ ληστανταρτικὴ συμμορία ἐνισχυθεῖσα καὶ δι' ἄλλων συμμοριῶν καὶ πολλῶν χωρικῶν δις ἀπεπειράθη νὰ εἰσβάλῃ εἰς Στάρτσοβον, ἵνα διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου καταστρέψῃ τὸ χωρίον ὀλοτελῶς.

Εὐτυχῶς εἰδοποιηθεῖσαι ἐγκαίρως αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ ἐματαίωσαν τὰ δολοφονικὰ τῶν σχέδια ἐνισχύσασα τὸ ἐν τῷ χωρίῳ στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα καὶ διαλύσασα τοὺς ἐν τοῖς χωρίοις Ὀρμάν Τσιφλικ καὶ Κίρνοβον συναθροισθέντας πανταχόθεν Βουλγάρους λησταντάρας. Κατὰ τελευταίας ἐκ Μελενίκου πληροφορίας πάντες οἱ ἀνωτέρω ἀρχηγοὶ συμμοριῶν ἐν τῷ τμήματι Μελενίκου-Πετρίτσης καὶ Ἄνω Τζουμαγιᾶς ἀνεκλήθησαν εἰς Βουλγαρίαν εἰς κοινὴν συνεδρίασιν περὶ τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἀναγκαίας ἐν τῷ μέλλοντι ἐνεργείας.

ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

2.

Ἐν Σέρραις 30 Νοεμβρίου 1906

Ἴδου τὰ γεγονότα τοῦ τελευταίου δεκαημέρου τοῦ τρέχ. μηνός, ἵνα καταδειχθῇ ὅτι τὸ δολοφονικὸν ἔργον τοῦ Βουλγαρικοῦ κομιτάτου ἐξακολουθεῖ πάντοτε τὸ αὐτό, δολοφονουμένων τῶν Ἑλλήνων οὐχὶ μὲν καθ' ὁμάδας, ἀλλὰ κατ' ἄτομα καὶ συστηματικῶς.

1) Τὴν 19 Νοεμβρίου ἐδολοφονήθη παρὰ τὸ Μαρικώστενο (Μελενίκου) ὁ ἐκ Δεμίρ-Ἰσάρ Κων)γος Σταμπουλῆς μικρέμπορος καὶ φιλήσυχος οἶ-

κογενειάρχης, ἐπιστρέφων εἰς τὸ χωρίον του ἐκ τῆς ἐβδομαδιαίας ἀγορᾶς τοῦ Μελενίκου. Οἱ δολοφόνοι κομῖται βούλγαροι ἀπῆλθον, ἐννοεῖται, ἀνενόχλητοι.

2) Τὴν 24ην Νοεμβρίου Βούλγαροι ληστοσυμμορίται ἐδολοφόνησαν ἐν Δοβίτση Ἑλληνα βοσκὸν καὶ ἤρπασαν 80 πρόβατα.

3) Τὴν 28 Νοεμβρίου πολυἀριθμὸς βουλγαρικὴ συμμορία ἐνεδρεύουσα εἰς χαράδραν τινὰ ἐπετέθη καθ' Ἑλλήνων ἀγωγιατῶν ἐκ Μελενίκου, οἵτινες ἀνύποπτοι καὶ ἄοπλοι ἤρχοντο εἰς Σέρρας. Ἐκ τῶν πολυἀριθμῶν ἀγωγιατῶν εἰς μὲν, ὀνόματι Πεχλιβάνης, γέρον 65 ἐτῶν, ἐφονεύθη, ὁ δὲ Δημήτριος Παγώνης ἐπληγώθη σοβαρῶς. Τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν ζώων τῶν ἀγωγιατῶν ἐφονεύθησαν. Οἱ πυροβολισμοὶ ἤκούοντο μέχρι τῆς πόλεως Μελενίκου, τοῦ ὁποῦ οὗ Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς, θελήσας νὰ ἐξέλθῃ εἰς καταδίωξιν τῶν ληστῶν, ἠμποδίσθη ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, ὅστις ἐν τούτοις ἐθεώρησε περιττὸν νὰ μεταβῇ εἰς καταδίωξιν τῆς συμμορίας.

Ἄλλὰ μείζονα σημασίαν ἔχει ἡ ἐσχάτως γενομένη ἀνακάλυψις ἀποθήκης ὄπλων καὶ πολεμοφοδίων ἐν Δεμίρ Ἰσσάρ. Τὴν 23 λήγοντος αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ λαβοῦσαι γνῶσιν τῶν τεκταινομένων συνέλαβον ἐν Δεμίρ Ἰσσάρ ὑποπτά τινα πρόσωπα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τινα Στογιάννωφ ἢ Οὔστράν, ὅστις ὑπὸ τὴν ἐνδυμασίαν τοῦ χωρικοῦ ἔφερε στολὴν στρατιώτου τοῦ πυροβολικοῦ τοῦ βουλγαρικοῦ στρατοῦ. Οὗτος κατόπιν ὑποσχέσεων περὶ χρηματικῆς ἀμοιβῆς καὶ διορισμοῦ εἰς δημοσίαν θέσιν προέβη εἰς σπουδαιότητας ἀποκαλύψεις. Ὁ Στογιάννωφ οὗτος πρό τινας ἐλθὼν ἐκ Βουλγαρίας προωρίζετο ὡς ἀρχηγὸς συμμορίας. Κατόπιν ὑποδείξει τούτου ἀνεκαλύφθη ἐν τῷ χωρίῳ Ρουπέλη ὀλόκληρος ἀποθήκη ἐν ἣ εὐρέθησαν τὰ ἑξῆς: 1) ἐβδομήκοντα πέντε βόμβαι δυναμίτιδος μικραί, 2) ἐβδομήκοντα πέντε βόμβαι δυναμίτιδος μεγάλαι, 3) μία ἐκσφενδονιστικὴ μηχανὴ πυρκαϊᾶς, 4) ἑτέρα ἠλεκτρικὴ μηχανή, 5) ἑξήκοντα πέντε ὄπλα μάνλιχερ μετὰ 1500 φυσιγγίων, 8) ἐννέα ὄπλα Bertan ρωσσικά, 9) ὀκτὼ ὅμοια Capaci ρωσσικά καὶ μεγάλη ποσότης μικρῶν φυσιγγίων, 10) μεγίστη ποσότης θρυαλίδος, 11) ἠλεκτρικὰ σύρματα κ.τ.λ. Τὰ πολεμοφόδια ταῦτα εἶχον μεταφερθῆ ἐκ Βουλγαρίας πρὸ πολλοῦ, ἐσκοπεῖτο δὲ δι' αὐτῶν ἡ ἀνατίναξις τῆς σιδηροδρομικῆς γεφύρας τοῦ Δεμίρ Ἰσσάρ καὶ ἡ ἀνατίναξις τῶν ἐλληνικῶν καταστημάτων Σερρῶν καὶ Δεμίρ Ἰσσάρ. Ὁ Στογιάννωφ ὑπεσχέθη νὰ ἀποκαλύψῃ καὶ ἄλλας ἀποθήκας τοῦ βουλγαρικοῦ Κομιτάτου καὶ δὴ ἐν Κιλκίς καὶ Μελενίκῳ, ὅπου ὀδηγεῖται ὁ Στογιάννωφ συνοδευόμενος ὑπὸ τουρκικοῦ στρατοῦ. Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν πεποίθησιν τοιαῦται ἀποθῆκαι ὄπλων καὶ πολεμοφοδίων ὑπάρχουσιν εἰς ὅλους τοὺς Καζάδες.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω πολλὰ συλλήψεις ἐν Δεμίρ Ἰσσάρ καὶ περίεξ ἐνηργήθησαν, ἐκ Σερρῶν δὲ ἐδραπέτευσεν ὁ γνωστὸς Βούλγαρος ἔμπορος Παντελῆς, ἐνεργὸν μέλος τοῦ Κομιτάτου.

3.

Τηλεγράφημα

Σέρραι, 14 Δεκεμβρίου 1906

Προχθὲς Τρίτην ἑσπέρας βουλγαρικὴ συμμορία εἰσελθοῦσα εἰς χωρίον Κλεπούσνα κατὰ Ζίχνης προέβη φοβερὰν προσβολὴν καθ' ἡμίσεως χωρίου ἀρνούμενου ἀσπασθῆ Βούλγαρον ἔξαρχον. Ἐσφαξε σύζυγον Προμελέτη, νύμφην αὐτοῦ καὶ διετὲς τέκνον αὐτῆς, ἐπίσης ἓνα τῶν προκρίτων μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ, μίαν γραῖαν καὶ ἕτερον πρόκριτον. Σώματα φονευθέντων ἐκάησαν. Μεταξὺ πληγωμένων ἱερεὺς καὶ διδάσκαλος. Τῶν μᾶλλον ἐγκρίτων οἰκίας ὀκτὼ ἀφοῦ ἀνετίναξαν διὰ δυναμίτιδος ἀπετέφρωσαν μεθ' ἀπάντων προϊόντων ἔτους, γεωργικῶν ἐργαλείων καὶ ζώων. Δώδεκα οἰκογένειαι μένουσιν ἄστεγοι καὶ ἄνευ ἄρτου. Βουλγαρικὸν Κομιτάτον πρὸ πολλοῦ ἠπέλει ἡμετέρους, οἵτινες πρὸς ἄμυναν ἀδεία τοπικῶν ἀρχῶν εἶχον 15 ὄπλα, ἀλλὰ δυστυχῶς τοπικαὶ ἀρχαὶ εἶτα ἀφήρσαν αὐτὰ, φυλακίσασαι μάλιστα τινὰς προκρίτων. Νέον κακούργημα βουλγαρικοῦ Κομιτάτου προκαλεῖ μεγάλην συγκίνησιν ἐν Σέρραις καὶ τοῖς περίξ τοῦ παθόντος χωρίου.

Ἐτέρω συμμορία εἰσελθοῦσα χωρίον Ἐγρὶ-Δερεὲ ἐβίασεν αὐτὸ ὑποβάλλῃ εἰς Χιλμῆν-πασᾶν νέαν ἀναφοράν, ὅπως ἀναγνωρισθῆ σχισματικόν, εἶτα κατέλαβεν ἐκκλησίαν, ἀπέπεμψεν ἱερέα καὶ διδάσκαλον καὶ ἐγκαταστήσασα σχισματικὸν ἱερέα ἐλειτούργησε βουλγαριστί. Ἐνεργήσατε δεόντως. Ἐν Καρλικόβω σχισματικοὶ πανηγυρίζοντες ἀθώωσιν ἱερέως καὶ ἄλλων σχισματικῶν φυλακισθέντων συνηθροίσθησαν μετὰ γυναικῶν καὶ ἐπετέθησαν καθ' ἡμετέρων ἀμφοτέρωθεν ἐπληγώθησαν τινές.

4.

Τηλεγράφημα

Σέρραι 17 Δεκεμβρίου 1906

Πρὸ ὀλίγου ἐπέστρεψα ἐκ παθόντος χωρίου. Ἄπαντες ἐκάησαν ζῶντες, οἰκιῶν πυρποληθεισῶν δυναμίτιδι καὶ πετρελαίῳ. Τουρκικὸν ἀπόσπασμα οὐδεμίαν ἀπολύτως παρέσχε συνδρομὴν, καίτοι πρὸ δύο ἡμερῶν κατηγγέλθη αὐτῷ παρουσία συμμορίας καὶ μελετωμένη πρᾶξις. Ἐσύστησα μετριοπάθειαν, πλὴν δυστυχῶς ἄνθρωποι εὐρίσκονται ἐν ἀπογνώσει, ὁμοεθνεῖς δὲ περιφερειῶν μεγίστῳ ἐρεθισμῷ, τινὲς μάλιστα ἐζήτησαν τὴν ἀδειαν ὀπλοφορίας πρὸς ἰδίαν προστασίαν. Εἰς 50 ψυχὰς ἄνευ ἄρτου καὶ στέγης διένειμα πρόχειρα βοηθήματα, τροφὰς καὶ καλύμματα. Παθόντες εἶναι οἱ μᾶλλον ἐγκριτοὶ καὶ ἀκραιφνεῖς· πτοηθέντες ἐπρόκειτο ἐγκαταλείψωσι χωρίον, μετεπίσθησαν ὅμως, ἀφοῦ τοῖς ὑπεσχέθησαν συνδρομὴν πρὸς οἰκοδόμησιν, ὅσον τάχιστα, 250 τουλάχιστον λίρας τουρκικὰς. Χαλάρωσις ἡμετέρας ἀμύνης ἐπιφέρει ἀποθάρρυνσιν ὁμοεθνῶν καὶ ἐπίτασιν βουλγαρικῆς θηριωδίας.

5.

Ἐν Σέρραις 17 Δεκεμβρίου 1906

Συμπληρῶν τὰ περὶ τοῦ νέου κακουργήματος τῶν Βουλγάρων ἐν τῷ χωρίῳ Κλεπούσνα τοῦ καζᾶ Ζίχνης ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω τῷ Β. Ὑπουργεῖῳ ὅτι τὰ τοῦ ζητήματος τούτου ἔχουσιν ἐν περιλήψει οὕτω.

Τὸ ἀπὸ δωδεκαετίας ἀναφανὲν καὶ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ σχῆμα, κατῶρθωσε νὰ προσελκύσῃ εἴτε βίβια, εἴτε διὰ χρημάτων, περὶ τὰς 80-90 οἰκογενείας, ἥτοι τὸ ἡμισυ τοῦ χωρίου, τοῦ ἐιτέρου ἡμίσεως παραμείναντος καὶ παραμένοντος πιστοῦ εἰς τὰ πάτρια. Τὸ βουλγαρικὸν κομιτᾶτον ἐπιδιῶκον δι' ὄλων τῶν μέσων καὶ τῶν ἡμετέρων τὴν ὑποταγὴν εἰς τὸ σχῆμα, ἠπέλησε πρὸ ἐνὸς ἔτους διὰ θανάτου τοὺς στεροῶς τῶν πατρίων ἐχομένους ἡμετέρους. Πρὸς ἀσφάλειάν των οὗτοι εἶχον λάβει παρὰ τοῦ μουτσαρίφη τὴν ἄδειαν νὰ ἔχωσιν ἐν τῷ χωρίῳ των 15 ὄπλα πρὸς ἄμυναν. Δυστυχῶς ὁμως κατόπιν ῥαδιουργιῶν βουλγαρικῶν αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ οὐ μόνον ἀφῆρεσαν τὰ ὄπλα, ἀλλὰ καὶ ἐφυλάκισαν τινὰς τῶν προκρίτων, ὡς παρανόμως ὄπλοφοροῦντων. Οἱ Βούλγαροι γνωρίζοντες ὅτι οἱ ἡμέτεροι ἦσαν ἄοπλοι, εἰδοποίησαν πρὸ μηνὸς τὸν ἱερέα, ὅτι, ἂν αὐτὸς καὶ τὸ ποίμνιόν του δὲν προσέλθωσιν εἰς τὸν Βουλγαρισμὸν, θὰ φονευθῶσι. Ὁ ἱερεὺς κατελθὼν εἰς Ζηλιάχοβαν κατήγγειλε τὸ γεγονός εἰς τὸν καϊμακάμην, καὶ ἐζήτησε τὴν προστασίαν του, ματαιῶς ἐννοεῖται. Δύο ἡμέρας πρὸ τοῦ κακουργήματος, ἥτοι τὴν δεκάτην τρέχοντος, οἱ ἡμέτεροι πληροφορηθέντες τὰ τεκταινόμενα ἀνήγγειλαν διὰ τοῦ ἱερέως εἰς τὸν ἐν Κλεπούσνα ἀποσπασματάρχην, ὅτι ἡ βουλγαρικὴ συμμορία εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ χωρίου, ἵνα φονεύσῃ τοὺς πατριαρχικούς, καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ ζητήσῃ ἐνίσχυσιν τοῦ ἐκ δέκα ἀνδρῶν ἀποσπάσματος, νὰ ἐπιτρέψῃ δὲ τῷ ἱερεῖ νὰ μεταβῇ εἰς Ζηλιάχοβαν καὶ ἀνακοινώσῃ τὰ διατρέχοντα εἰς τὸν καϊμακάμην. Ἄλλ' ὁ τσαούσης διεβεβαίωσε τοὺς ἡμετέρους ὅτι ἔλαβεν ἤδη ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα καὶ πρέπει νὰ ἡσυχάσωσι, διότι αὐτὸς θὰ ἐκτελέσῃ τὸ καθῆκον του, ἀπαγορεύσας συγχρόνως εἰς τὸν ἱερέα νὰ μεταβῇ εἰς Ζηλιάχοβαν. Τὴν ἕκτην ἔσπερινὴν ὥραν τῆς 12ης οἱ ληστοσυμμορῖται, ὧν δὲν ἐγνώσθη ὁ ἀριθμὸς, συνοδευόμενοι ὑπὸ πολλῶν ἐκ τῶν σχισματικῶν τῆς Κλεπούσνας καὶ ἄλλων χωρικῶν ἰδίᾳ ἐκ τοῦ ἐμπνέοντος τρόμου καὶ φόβου σχισματικοῦ χωρίου Σκριτζόβου, ἐπετέθησαν συγχρόνως κατὰ τῶν οἰκιῶν τῶν Ἑλλήνων προκρίτων καὶ τοῦ ἱερέως. Τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐπιθέσεως εἶχεν ὁ βούλγαρος ἱερεὺς τῆς Κλεπούσνας, καὶ ἰδίᾳ ὁ τοῦ Σκριτζόβου, ὅστις εὐρίσκετο ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ληστῶν. Ἡ ἐπίθεσις ὑπῆρξε φαίνεται μανιώδης. Πρὸς τοῖς πυροβολισμοῖς ἐγένετο καὶ χρεῖσις καὶ μεγίστου ἀριθμοῦ βομβῶν καὶ πετρελαίου. Ὁ ἱερεὺς κατῶρθωσε νὰ διαφύγῃ ἐκ τῶν χειρῶν τῶν δημίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρχε καὶ ὁ Βούλγαρος ἱερεὺς τοῦ Σκριτζόβου, ὅστις κυριολεκτικῶς ἐμαίνεται καὶ ὠρύετο, λέ-

γων εἰς τοὺς ὄπαδούς του, ὅτι, ὅταν φονευθῆ ὁ Ἕλλην ἱερεὺς, ὀλόκληρον τὸ χωρίον θὰ ὑποκύψῃ. Μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἡ οἰκία τοῦ ἱερέως ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός, ὑπὸ τὰς φλόγας τῆς ὁποίας μαρτυρικὸν θάνατον εὔρεν ἡ πρεσβυτέρα Φωτεινὴ Παπαφιλίππου. Δραματικὴ σκηνὴ ἐξετυλίσσετο συγχρόνως ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἐκ τοῦ χωρίου ἀπουσιάζοντος ἀκραιφνοῦς πατριώτου καὶ προκριτοῦ Καραφύλλη. Ἐν τῇ καινουργεῖ καὶ εὐπόρῳ οἰκίᾳ ταύτῃ κατοικοῦν πατριαρχικῶς τρεῖς οἰκογένειαι. Ἄμα τῇ ἐπιθέσει τὰ γυναικόπαιδα κατῶρθωσαν νὰ διαφύγωσι, παρέμειναν δὲ ἐν αὐτῇ ὁ 85 ἐτῶν γέρον Μπουζίκης, πατὴρ τοῦ Καροφύλλη, μετὰ τῆς ἐπίσης γραίας συζύγου του. Εἰς τοὺς δυστυχεῖς τούτους ἐτέθη τὸ δίλημμα ἢ νὰ ἀσπαθῶσι τὸ σχίσμα, ἢ νὰ ἀποθάνωσι. Ὁ γέρον Μπουζίκης, ἀφ' οὗ τοῖς εἶπεν, ὅτι εἶναι ἀνάνδρῳ φονεύοντες γέροντα καὶ παιδιὰ ἀπόντος τοῦ υἱοῦ του, ἐδήλωσεν ὅτι προτιμᾷ χιλίους θανάτους ἀπὸ τὸν Βουλγαρισμόν. Οἱ κακοῦργοι τότε βιάσαντες παράθυρόν τι ἐκέκωσαν τρία δοχεῖα πετρελαίου καὶ ῥίπτοντες πληθὺν βομβῶν μετέδωσαν τὸ πῦρ.

Ἐκ τῶν καπνιζόντων ἐρειπίων τῆς ἐντελῶς ἀποτεφρωθείσης ὠραίας οἰκίας ἐξήχθησαν τὴν ἐπιούσαν τὰ ἀπηνθρακωμένα πτώματα τῶν συζύγων Μπουζίκη, οἵτινες ἐνηγκαλισμένοι εὔρον οὕτω μαρτυρικώτατον θάνατον. Παρομοίᾳ σκηνῇ διεδραματίζετο ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀγγέλου Ἀντωνίου, ὅστις μετὰ τῆς συζύγου του Μαρίας, τῆς νύμφης των καὶ τοῦ διετοῦς τέκνου τῆς τελευταίας, Κωνσταντίνου, τὸν αὐτὸν εὔρον θάνατον. Οἱ λοιποὶ ὁμογενεῖς, ὧν αἱ οἰκίαι ἐκάησαν, κατῶρθωσαν νὰ διασωθῶσι, πληγωθείσης μόνον σοβαρῶς τὸν πόδα τῆς γενναιοτάτης καὶ πατριωτάτης Ἑλληνίδος Ἀγγελικῆς Παπαφιλίππου, ἣτις μετεφέρθη εἰς τὸ ἐνταῦθα νοσοκομεῖον. Τὸ στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα, καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν ἐπίθεσιν, διαρκέσασαν τέσσαρας ὀλοκλήρους ὥρας, παρέμεινεν ἐν τῷ σταθμῷ ἰσχυριζόμενον, ὅτι εἶχε πολιορκηθῆ ὑπὸ πολυαρίθμων ληστῶν. Τὸ ἀληθές εἶναι ὅτι δύο συμμορῖται ἴσταντο ἐκατέρωθεν τοῦ σταθμοῦ ἀνταλλάσσοντες διαρκῶς πυροβολισμοὺς μετὰ τῶν στρατιωτῶν χωρὶς νὰ φονευθῆ ἢ νὰ πληγωθῆ τις, καί, ὅπερ σπουδαιότερον, χωρὶς οὐδὲν ἴχνος σφαίρας νὰ φαίνεται ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ στρατιωτικοῦ σταθμοῦ, καίτοι ἐρρίφθησαν ὑπὲρ τοὺς 200 πυροβολισμοὺς ἀμφοτέρωθεν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐπὶ τόπου εὑρεθέντων καλύκων. Οἱ ἡμέτεροι μάλιστα ἰσχυρίζονται, ὅτι ὀλίγα λεπτὰ πρὶν ἢ ἀρχίσῃ ἡ ἐπίθεσις ὁ Βούλγαρος κοτσάμπασης τοῦ χωρίου ἐθεάθη ἐξερχόμενος τοῦ στρατιωτικοῦ σταθμοῦ. Ἄλλως ἡ συνδρομὴ ἐκ Ζηλιαχόβης, ὁπόθεν ἐφαίνοντο αἱ οὐρανομήκεις φλόγες, ἦτο εὐχερεστάτη, διότι ἡ ἀπόστασις δὲν εἶναι πλέον τῆς μιᾶς ὥρας καὶ 1/4.

Αἱ ἀρχαὶ τῆς Ζηλιαχόβης μετέβησαν τὴν ἐπιούσαν ἐπὶ τόπου καὶ ἐνήργησαν ἀνακρίσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται ἡ συμμετοχὴ τῶν σχισματικῶν Κλεπούσνας καὶ Σκριτζόβου. Συνελήφθησαν 15 ἐκ Κλεπούσνας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ ἱερεὺς, καταζητοῦνται δὲ δύο πρόκριτοι γενόμενοι ἄφαντοι, ὡς καὶ ὁ σχισματικὸς ἱερεὺς Σκριτζόβου, καθ' οὗ ἐξεδόθη ἔνταλμα

συλλήψεως. Εἰς τοὺς ἄνευ ἄρτου καὶ στέγης εὐρισκομένους ὁμογενεῖς ἀπέστειλαν ἄρτον ἢ Διοίκησις Ζηλιαχόβης, ἐζήτησα δὲ τὴν ἄδειαν τοῦ Χιλμῆ πασαῖ, ἵνα ἐνεργηθῶσιν ἔρανοι ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν τῆς περιφερείας.

Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι αἱ ἀνώτεραι πολιτικά καὶ στρατιωτικά ἄρχαὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ δὲν παρέλειψαν βεβαίως τὸ ἑαυτῶν καθήκον, δὲν ἐπεδείξαντο ὅμως τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπερ ἐπεδείξαντο εἰς τὰ γεγονότα τοῦ Καρατζᾶ-κιοῖ, οὕτε κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ πανικοῦ, ὅστις κατέλαβεν αὐτοὺς τότε, ἀλλὰ οὐδὲ εἰς ἀθρόας συλλήψεις προέβησαν νῦν, ὡς ἔπραξαν τότε καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν, καθ' ἣν ἐξακολουθοῦσι νὰ συλλαμβάνωσιν ἀκόμη ἀνθρώπους ὅλων ἀθώους καὶ φιλησύχους, ὡς ἐνεχομένους δῆθεν ἐν τῇ ὑποθέσει Καρατζᾶ-κιοῖ. Ἄλλὰ καὶ οἱ Γάλλοι ἀξιωματικοὶ δὲν κατελήφθησαν ὑπὸ τῆς βαθείας ἐκείνης συγκινήσεως, ἣν ἐπεδείξαντο ὑπὲρ τῶν παθόντων Βουλγάρων τοῦ Καρατζᾶ-κιοῖ. Ἐν ᾧ δὲ ἐκεῖ ἔσπευσαν ἀμέσως ἐπὶ τόπου, εἰς τὴν Κλεπούσαν δὲν μετέβη ὁ κ. Campocasso ἢ μετὰ 3 ὄλας ἡμέρας. Ἄπασαι δὲ αἱ προσπάθειαι αὐτοῦ συνίστανται μόνον εἰς τὸ νὰ ἀποδοθῇ μομφὴ κατὰ τοῦ τουρκικοῦ ἀποσπάσματος καὶ τῆς τουρκικῆς ἀρχῆς. Κατὰ τῶν Βουλγάρων οὐδὲν λέγεται.

Κατόπιν τῆς καταστροφῆς των οἱ ἡμέτεροι τῆς Κλεπούσας ἐζήτησαν καὶ αὐτοῖς ἄδειαν νὰ ἔχωσιν ὄπλα καὶ ἐν τῷ χωρίῳ καὶ νὰ τοῖς ἐπιτραπῇ νὰ ἐξέρχωνται ἐκ τῶν οἰκιῶν των καὶ μετὰ τὴν δωδεκάτην τουρκικὴν ὥραν τὸ ἐσπέρας.

Ἐκτὸς τῶν 7 οἰκιῶν τῶν ἡμετέρων, αἵτινες ἀπετεφρώθησαν παντελῶς, τὸ πῦρ μετεδόθη καὶ εἰς τὴν συνεχομένην σχισματικὴν οἰκίαν, ἐξ ἧς ὅμως οἱ λησταὶ ἔσωσαν πάντα τὰ ἐπιπλα καὶ λοιπὰ περιεχόμενα. Οἱ ἡμέτεροι οὐδὲν περιέσωσαν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν προϊόντων τοῦ ἔτους, τῶν ζώων των καὶ τῶν γεωργικῶν ἐργαλείων των. Αἱ ζημίαι αὗται ὑπελογίσθησαν εἰς λίρ. τουρκικὰς 1200-1500, τοῦθ' ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῇ σημαντικὸν ποσὸν δι' ἐν χωρίον καὶ δὴ εἰς τὰς σημερινὰς περιστάσεις. Οἱ παθόντες ἀνερχόμενοι εἰς 48 φιλοξενοῦνται παρὰ τῶν συγχωρίων των. Τοῖς παρέσχομεν πρόχειρα βοηθήματα, τροφὰς καὶ σκεπάσματα, ἀλλὰ στερηθέντες τῶν πάντων προτίθενται νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ χωρίον. Ἐὰν τὸ τοιοῦτον ἐπραγματοποιεῖτο, ταχέως οἱ ἀπομένοντες ἤθελον ὑποκύψει εἰς τὸ σχίσμα. Διὰ τοῦτο ὑπεσχέθησαν αὐτοῖς ὅτι θὰ τοὺς βοηθήσωμεν, ἵνα ἀνοικοδομήσωσι τοὺς οἴκους των, μεθ' ὃ ἐφάνησαν μεταπεισθέντες.

Εἶναι ἀνάγκη ἵνα αἱ ζητηθεῖσαι 250 λίραι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀποσταλῶσιν ὡς τάχιστα, ἵνα ἐπιτευχθῇ ἡ ἔγκαιρος ἀνοικοδόμησις τῶν οἰκιῶν των. Ἄλλως ἢ ἀπώλεια δὲ θὰ εἶναι μόνον ἐν Κλεπούσῃ, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐν τοῖς πέριξ χωρίοις, τὰ ὅποια κατεπτοήθησαν καὶ φαίνονται πλείοτερον πεφοβισμένα ἢ αὐτὴ ἡ Κλεπούσα, ἣτις ἐφανατίσθη νῦν περισσότερον καὶ διὰ τῆς ἐκεῖ μεταβάσεώς μου ἀνέκτησε τὸ ἠθικόν.

6.

Ἐν Σέρραις 23 Δεκεμβρίου 1906

Περὶ τῆς Κλεπούσνας συμπληρωματικῶς ἀναφέρω

Ὁ μουτσαρίφης, ὅταν ἀνακοίνωσα τὴν ἐπιθυμίαν μου νὰ μεταβῶ πρὸς ἐπίσκεψίν της, μὲ ἐβοήθησε προθυμότατος. Ὁ στρατάρχης ὅμως μὲ ἠρώτησεν, ἐὰν ὑπάρχωσιν ὑπήκοοι Ἕλληνες ἐκεῖ καὶ ἐπὶ τῇ ἀποφατικῇ μου ἀπαντήσῃ μοι εἶπεν, ὅτι δὲν βλέπει τὸν λόγον τῆς μεταβάσεώς μου. Ὅταν τῷ εἶπον, ὅτι χάριν φιλανθρωπίας καὶ ἐπιθυμίας νὰ γνωρίσω τὸ χωρίον τοῦτο καὶ ἐὰν τοῦτο πράττων ὑποπίπτω εἰς σφαλερὰν κατὰ τῶν Τούρκων πράξιν, μοι ἀπήντησεν, ὅτι εἶναι προσωπικὴ του μόνον γνώμη. Ὁ μουτσαρίφης μοι εἶπεν, ὅτι καὶ ὁ βαλῆς Θεσσαλονίκης τὴν αὐτὴν μὲ τὸν στρατάρχην ἐρώτησιν τῷ ἀπηύθυνε, κατεφέρθη δὲ (ὁ μουτσαρίφης) κατὰ τοῦ στρατάρχου. Ἀναφέρω αὐτὰ εἰς ἐπίρρωσιν τῶν γραφομένων μου περὶ ἀδυνατίου συνεννοήσεως μετὰ τοῦ στρατάρχου.

Ἐν Κλεπούσνῃ παρισταμένων Τούρκων ἀστυνομικῶν, εἶπον εἰς τοὺς κατοίκους νὰ ὑπομένουν διὰ τὸ κακούργημα καὶ νὰ ἔχουν πεποιθήσιν εἰς τὰ μέτρα τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Μητροπόλεως. Ὁ μουτσαρίφης καὶ ὁ καϊμακάμης Ζηλιαχόβης μὲ εὐχαρίστησαν διὰ τοὺς λόγους μου.

Πληροφορηθέντες οἱ χωρικοὶ τὴν ἐπίσκεψίν μου ἐξῆλθον ἅπαντες σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις εἰς προὔπαντήσιν μου εἰς ἡμισεῖας ὥρας ἀπόστασιν τοῦ χωρίου, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχοντες τὸν ἱερέα καὶ τοὺς λοιποὺς παθόντας, ἀκολουθουμένους ὑπὸ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν σχολείων καὶ τῶν λοιπῶν ὁμογενῶν, ἀπάντων ψαλλόντων μετὰ συγκινήσεως τὸν Ἐθνικὸν ἡμῶν ὕμνον, καὶ ἄλλα πατριωτικὰ ᾄσματα. Ἀφ' οὗ μὲ προσεφώνησαν καταλλήλως «δὲν ἤλθομεν», μοῦ εἶπον ἀπὸ κοινοῦ, «νὰ δεχθῶμεν συλλυπητήρια, ἀλλὰ συγχαρητήρια, διότι μᾶς ἠξίωσεν ὁ Θεὸς νὰ προσφέρωμεν τοὺς οἰκείους μας καὶ τὰς περιουσίας μας εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος καὶ νὰ καταστήσωμεν τὸ χωρίον μας ἀθάνατον. Οἱ οἰκεῖοι μας, (ὁ λέγων ταῦτα εἶχεν ἀπωλέσει πατέρα καὶ μητέρα), δὲν ἀπέθανον, ἀφ' οὗ ὑπὲρ πατρίδος ἐθυσιάσθησαν· ὅ,τι ἐπάθομεν, εἶναι ὀλιγώτερον ἀφ' ὅ,τι ἔπρεπε νὰ πάθωμεν, διότι μέχρι τοῦδε ἐκοιμώμεθα· ἡ καταστροφὴ αὐτὴ μᾶς ἐξύπνησε, καὶ ταχέως θὰ ἐννοήσωσιν οἱ Βούλγαροι ὅτι συνήλθομεν ἐκ τοῦ ληθάργου κλπ.»

Σημειῶ ταῦτα, διότι προέρχονται ἐκ χωρίου βουλγαροφώνου καὶ διότι τοιαῦτα εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον τὰ αἰσθήματα τῶν πληθυσμῶν, οὓς διεκδικοῦσιν ἡμῖν καὶ εἰς οὓς ἀρνοῦνται καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ᾧσιν Ἕλληνες. Ἀλλὰ μεγαλυτέρου θαυμασμοῦ ἀξία εἶναι ἡ Ἀγγελικὴ Φιλιππίδου, πρῶν διδασκάλου. Αὕτη παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ συζύγου της ἡμύνετο ἐνόπλιως κατὰ τῶν ληστοςυμμοριτῶν, μετὰ λύσσης διὰ βομβῶν καὶ πετρελαίου προσπαθούντων ν' ἀγατινάξωσι τὴν οἰκίαν της. Ἀλλὰ σφαῖρα ὄπλου ρωσικοῦ κα-

πακλῆ ἐθρυμμάτισε τὸ γόνυ τῆς γενναίας Ἑλληνίδος, καὶ μετ' ὀλίγον ἢ οἰκία της μεταβάλλετο εἰς τέφραν. Ἐκείνη ἐν τούτοις βοηθουμένη ὑπὸ τῆς θυγατρὸς καὶ τοῦ συζύγου της ἠδυνήθη νὰ σωθῆ εἰς γειτονικὴν οἰκίαν, ἕξακολουθοῦσα διαρκῶς νὰ ὑβρίζῃ καὶ νὰ λοιδορῆ τοὺς ἀνάνδρους φονεῖς. Εἶδον αὐτὴν μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἄνευ ἰατρικῆς περιθάλψεως, ἀλλὰ ἀτρόμητον. Κατεσκευάσθη πρόχειρον φορεῖον καὶ μετεφέρθη εἰς τὸ ἐνταῦθα νοσοκομεῖον, ὅπου κατέστη τὸ κοινὸν προσκύνημα τῶν κυριῶν τῶν Σερρῶν, πρὸς ἃς μετὰ πρωτοφανοῦς γενναιότητος ἐπιδεικνύει τὴν πληγὴν, καὶ διδάσκει μετ' εὐγλωτίας, ὅτι τοιοῦτον εἶναι τὸ καθῆκον πάσης Ἑλληνίδος. Τὰ αὐτὰ ἐκήρυσσε καὶ πρὸς τὰς γυναῖκας τῶν χωρίων, δι' ὧν διῆλθε μεταφερομένη ἐνταῦθα, καὶ ὅπου ἀθρόαι ἔσπευδον αἱ χωρικαὶ νὰ ἀσπασθῶσι τὴν χεῖρα τῆς ἀληθοῦς αὐτῆς Σπαρτιάτιδος. Δυστυχῶς κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῶν ἰατρῶν ἢ ζωὴ της διατελεῖ ἐν κινδύνῳ καὶ θὰ εἶναι θαῦμα ἂν σωθῆ ἀκρωτηριαζομένη

Κατόπιν ἐνεργειῶν τῶν χωρικῶν ὁ ἀποσπασματάρχης Κλεπούσνας μετετέθη καὶ τινες ἐκ τῶν ἡμετέρων ἤρχισαν ὄπλοφοροῦντες κατόπιν ἀδείας.

Τὸ συμβὰν τῆς Κλεπούσνας μᾶλλον ὠφέλησε ἡμᾶς. Διὰ τῆς μεταβάσεώς μου ὁ ἀντίκτυπος τῶν γύρω χωρίων διεσκεδάσθη καὶ ἐγένετο ἐκμετάλλευσις τοῦ γεγονότος πρὸς φρονηματισμὸν τῶν ὁμογενῶν τῆς περιφέρειας Ζίχνης καὶ τῆς πόλεως Σερρῶν.

Ἐπείγει ὅμως ἡ ἀνοικοδόμησις τῶν καταστραφεισῶν οἰκιῶν, ἐπειδὴ οἱ παθόντες παραμένουν ἄστεγοι.

7.

Ἐν Σέρραις 24 Δ/βρίου 1906

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω εὐχαρίστως τὸ Β. Ὑπουργεῖον, ὅτι ἐκ τῶν βουλγαροφώνων χωρίων τῆς πεδιάδος Πετρίτσης τρία, τὸ Μίτινο Σιαρπάνοβο καὶ Τοπόλνιτσα, σχισματικὰ πρὸ δεκαετίας, δι' ἀναφορᾶς τῶν πρὸς τὰς τουρκικὰς ἀρχὰς Πετρίτσης καὶ τὸν Μητροπολίτην Μενελίκου κ. Αἰμιλιανόν, ἐδήλωσαν ὅτι ἐπανέρχονται εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν. Κατόπιν τῆς δηλώσεως ταύτης ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ Ἅγιος Μενελίκου μεταβὰς εἰς τὰ ἐν λόγῳ χωρία καθηγίασε τὰς ἐκκλησίας τῶν καὶ συνεχώρησε καὶ ἠϋλόγησε τοὺς ἐπανελθόντας εἰς τοὺς κόλπους τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας χωρικοῦς.

Πρὸς τοῖς ἀνωτέρω χωρίοις καὶ ἕτερον, τὸ Κολάραβον, εἶχε προηγουμένως δηλώσει ἐπισήμως, ὅτι ἐπανέρχεται εἰς τὴν Ὄρθοδοξίαν.

8.

Ἐν Σέρραις τῇ 1 Ἰανουαρίου 1907

Τὸ μαρτυρολόγιον τῶν ὁμογενῶν ἔξακολουθεῖ. Οἱ Βούλγαροι ἀνενόηλοι συνεχίζουσι τὸ «ἐκπολιτιστικὸν» ἔργον των καὶ δὲ θὰ παύσωσι αὐτό, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσι ὁμογενεῖς ἐμμένοντες πιστοὶ εἰς τὴν πίστιν τῶν πατέρων καὶ ἐφ' ὅσον ἀπροστάτευτοι καὶ καταδιωκόμενοι πανταχόθεν στεροῦνται καὶ αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀμύνης. Ἀπαγορεύουσι αὐτοῖς τὴν ἄμυναν οἱ θέσει πρόστάται των, καταδιώκοντες ἀπηνῶς τοὺς ἀντιτασσομένους εἰς τὴν βουλγαρικὴν μάχαιραν, ἀλλ' ἀποτρέπουσιν αὐτοὺς τῆς ἀμύνης καὶ αὐτοὶ οἱ φύσει ἀντιλήπτορες των, διότι κατὰ τὰς κρατούσας πολιτικὰς θεωρίας ἢ ἄμυνα, ἢ ἀπεγνωσμένη ὄντως ἄμυνα τῶν ἡμετέρων, θεωρεῖται ὡς πρόκλησις, ὡς διατάραξις τοῦ ὠραίου αὐτοῦ καθεστῶτος καὶ ὡς παρακώλυσις τῶν εἰλικρινῶν (!) προσπαθειῶν τῶν μεταρρυθμιστῶν πρὸς εἰρήνευσιν τῆς χώρας. Ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡ ἄμυνα αὕτη, ὅσῳ βραδεῖα, ἀσθενὴς καὶ ἀσύντακτος καὶ ἄν ἦ, παρακώλυει τὸ ἔργον τῶν μεταρρυθμίσεων, διότι ἄνευ ταύτης τὸ βουλγαρικὸν ἔργον θὰ εἶχεν ἤδη συμπληρωθῆ καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς ἀπάσης τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας θὰ ἀπετέλη σήμερον ἱστορικὴν ἀνάμνησιν, καὶ θὰ εἶχεν ἀπορροφηθῆ καὶ οὗτος, ὡς ἀπερροφήθησαν οἱ μέχοι πρὸ ὀλιγίστων ἔτων ἑλληνικώτατοι πληθυσμοὶ τῆς βορειοτέρας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας. Μετὰ τὸ Ἐργι-Δερέ, ἢ Κλεπούσσα καὶ μετ' αὐτὴν τὸ Ζίρνοβον τοῦ κάτω Νευροκοπίου. Τὴν νύκτα τῆς 23-24 Δεκεμβρίου συμμαορία βουλγαρικῆ συνοδευομένη, ὡς πάντοτε, καὶ ὑπὸ σχισματικῶν χωρικῶν—βιαζομένων ἐνίοτε πρὸς τοῦτο—εἰσῆλθεν ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ καὶ ἔδωσε πῦρ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν συνοικίαν. Ἐκτὸς ἄλλων τινῶν οἰκιῶν ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρὸς καὶ ἡ οἰκία τοῦ πλουσιωτέρου καὶ ἐγκριτοτέρου ὀρθοδόξου προεστοῦ τοῦ χωρίου, Ἀγγέλου Ρούντσιου, οὗ ἡ δυστυχὴς σύζυγος Αἰκατερίνη ἔτων πενήκοντα, φονευθεῖσα ἀπηνθρακώθη. Τὴν αὐτὴν τύχην εὗρον οἱ Δημήτριος Ρούντσιος ἔτων 60, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Πέτρος Ρούντσιος, Νικόλαος Παναγῆ ἔτων 55, Δημήτριος Ἰωάννου, Δημήτριος Πέπου ἔτων 60, καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Μπερίω ἔτων 50. Ἦσαν ἐν ὄλῳ 7, ἐξ ὧν 2 γυναῖκες, ἐν παιδίον καὶ 4 ἄνδρες. Ἄγνωστον ἂν ὑπάρχωσι τραυματῖαι καὶ πόσοι, διότι λεπτομερεῖς πληροφορίες ἐλλείπουσιν ἔτι. Περιττὸν νὰ σημειωθῆ ὅτι ἡ μάχαιρα ἢ δυναμίτις, ἢ βόμβα καὶ τὸ πετρέλαιον ἐργάζονται ἀδελφωμένα. Ἐπίσης δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ λεχθῆ, ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ ὑπάρχει ἀπόσπασμα στρατιωτικόν, τὸ ὁποῖον πολιορκηθὲν δῆθεν ὑπὸ τῶν συμμαοριτῶν παρέμεινε κεκλεισμένον ἐν τῷ στρατιωτικῷ σταθμῷ μὴ ῥίψαν οὐδὲ ἓνα πυροβολισμόν. Ἡ τοιαύτη πολιτεία τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ εἰς παρομοίας περιστάσεις, ἀποδεικνύει ἐναργῶς, ὅτι οἱ Τοῦρκοι οὐχὶ μόνον δὲν συμπράττουσι μετὰ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ τουναντιὸν ὑποστηρίζουσι τὸ ἔργον τῶν Βουλγάρων πρὸς ἐξόντωσιν τῶν Ἑλ-

λήγων. Σημειωτέον ἐπίσης ὅτι, αἱ τε τοπικαί, πολιτικαί καὶ στρατιωτικαί ὡς καὶ αἱ ξέναι ἀρχαί, οὐδεμίαν ἐπεδείξαντο ταραχὴν ἢ συγκίνησιν. Θὰ παρέλθῃ καὶ ἡ νέα ἐκατόμβη ὡς τόσαι ἄλλαι προηγούμεναι, ὡς τι δηλαδὴ σύνηθες καὶ κεκτημένον τῶν Βουλγάρων δικαίωμα, ὡς ἐπίσης θὰ παρέλθωσιν ἀπαράτητοι καὶ πολλοὶ μέλλουσαι.

Διότι πρέπει νὰ εἴπωμεν πρὸς τιμὴν των, ὅτι οἱ Βούλγαροι δὲν παραγνωρίζουσι τὰ πράγματα, καὶ ὅτι ἐπωφελοῦμενοι ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν προστασίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς ἡμετέρας χαλαρότητος ἐπέτεινον κατὰ πολὺ ἐπ' ἐσχάτων «τὰς ἡρωϊκὰς» κατὰ γυναικῶν καὶ παιδίων ἀπανθρωπίας των, διαδίδουσι δὲ ἐν ἀπάσῃ τῇ περιφερείᾳ ὅτι κατ' ἀνοιξιν ἐτοιμάζουσι γενικώτερον κίνημα. Τοιοῦτοτρόπως οἱ δυστυχεῖς πληθυσμοὶ εὐρίσκονται ἐν πλήρει καταπλήξει καὶ ἀπογνώσει.

Τὸ Ζίρνοβον περιλαμβάνει 180 οἰκογενείας ἑλληνικὰς, 135 σχισματικὰς, καὶ πεντήκοντα ὀθωμανικὰς. Ἐπειδὴ οἱ ἡμέτεροι στερωῶς ἔχονται τῶν πατριῶν, ἡ δὲ θέσις τοῦ χωρίου, ἐν μέσῳ ἄλλων ὑποκυψάντων ἤδη εἰς τὸν Βουλγαρισμόν, ἀποτελεῖ πρόσκομμα εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ Κομιτάτου, οἱ Βούλγαροι ἐννοοῦσι τὴν διὰ παντὸς μέσου ἐξόντωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἐκεῖνου στοιχείου. Κατὰ τὴν ἐπίθεσιν συμμορῖται τινες εἶχον τοποθετηθῆ καταλλήλως εἰς τὴν Τουρκικὴν συνοικίαν καὶ ἐφώναζον τουρκιστὶ «Μηδεῖς Μουσουλμᾶνος ἐξελθέτω τῆς οἰκίας του. Δὲν ἤλθομεν δι' αὐτούς, ἀλλὰ διὰ τοὺς Ἕλληνας».

9.

Ἐν Σέρραις τῇ 4 Ἰανουαρίου 1907

Σκοπὸς τῆς ὀργανουμένης ἀμύνης δὲν εἶναι βεβαίως μόνον ἡ πρόληψις τῶν βουλγαρικῶν ἐπιθέσεων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἄμεσος καὶ ταχεῖα τιμωρία τῶν διαπραχθέντων ἤδη κακουργημάτων κατὰ ἡμετέρων. Τὸ τελευταῖον τοῦτο θὰ ἦτο ἀληθῶς τὸ ἰδεῶδες τῆς ἀμύνης, διότι οἱ ἀντίπαλοι γνωρίζοντες ὅτι πᾶν κτύλημά των ἀνταποδίδεται μετὰ τόκου καὶ ἐπιτοκίου, θ' ἀπειχον ἀναντιρρήτως τῶν τόσων συχνῶν ὁμοιότητων καθ' ἡμετέρων. Ἐκτὸς τούτου οἱ πέντε τῶν παθόντων ὁμογενεῖς θ' ἀνεθάρρουν ἀμέσως καὶ ἡ σκοπομένη τρομοκρατία τῶν Βουλγάρων θὰ ἐματαιοῦτο. Ἀπέναντι τέλος τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καὶ πρὸ πάντων ἀπέναντι τῆς Εὐρώπης καὶ αὐταὶ αἱ ἔστιν ὅτε ὑπερβολαὶ τῶν ἡμετέρων θὰ ἐχαρακτηρίζοντο πάντοτε ὡς ἀντεκδικήσεις, ἢ τὸ πολὺ ὡς ὑπέρβασις ἀμύνης. *Δυστυχῶς ὁμως ἡ ἡμετέρα ὀργάνωσις εὐρίσκειται ἀκόμη ἐν τῇ γενέσει της, συγκρινομένη μάλιστα πρὸς τὴν ἀπὸ τοσοῦτων ἐτῶν ὀργανωθεῖσαν καὶ θαυμασίως λειτουργοῦσαν βουλγαρικὴν δρᾶσιν, καὶ ἐπομένως ἀδυνατεῖ νὰ ἀντεκδικῆται ἐντὸς 24 ἢ 48 ὡρῶν.* Εὐνόητον δὲ ὅτι, ὅταν παρέλθωσιν ἡμέραι καὶ ἐβδομάδες καὶ πολλάκις μῆνες, τότε τὸ ἔγκλημα τῶν Βουλγάρων ἔχει σχεδὸν λησμονηθῆ ἢ ἐπιτηδεῖως ὑπὸ τοῦ τύπου παραμορ-

φωθῆ, ἡ δὲ βραδεῖα οὕτω ἀντεκδίκησις χαρακτηρίζεται, ἐπιτηδείως καὶ πάλιν, ὡς ἐπίθεσις. Τὸ τοιοῦτον καλῶς γνωρίζουσι καὶ καταλλήλως ἐκμεταλλεύονται οἱ Βούλγαροι. Δι' οὓς δὲ λόγους ἀδυνατοῦμεν νὰ ἀνταποδώσωμεν ὅμοιον ἢ μείζον κτύπημα, διὰ τοὺς αὐτοὺς δυσχερεστάτη, ἂν μὴ ἀδύνατος, ἀποβαίνει ἡ τιμωρία μεμονωμένων, ἢ ὠρισμένων εἰς ἄλλα σημεῖα προσώπων. Ἔχω πεποίθησιν ὅτι ἡ ἡμετέρα ὀργάνωσις θὰ συστηματοποιηθῆ σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ἐν οὐχὶ ἀπομεμακρυσμένῳ μέλλοντι θὰ προπαρασκευάσῃ τὰ κατάλληλα ὄργανα, ἅτινα θὰ ἀντιληφθῶσι τὸν ἀγῶνα, καὶ θὰ διεξαγάγωσιν αὐτὸν ἐπιτυχῶς.

Δυστυχῶς ὁμως πρὸς τὸ παρόν, καὶ ὅσον ἀφορᾷ βεβαίως εἰς τὴν περιφέρειαν ταύτην, στερούμεθα τῶν ὀργάνων τούτων καὶ φοβοῦμαι ὅτι πολλὰς ἔτι θὰ ὑποστῶμεν ἀπωλείας καὶ ἐπιθέσεις χωρὶς νὰ δυνάμεθα ν' ἀνταποδίδωμεν αὐτάς. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐν βραχεῖ σχετικῶς χρόνῳ πολλὰ ἐπετελέσθησαν καὶ σπουδαιότατον βῆμα δέον νὰ θεωρηθῆ ἡ σύστασις τεσσάρων ομάδων, κατὰ τὰ 4/5 ἐξ ἐγχωρίων ἀποτελουμένων, καὶ ἔτι σημαντικώτερον ἡ διατήρησις τῶν ομάδων τούτων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πλεῖστα ὅσα μειονεκτήματα παρουσιάζοντος δι' ἡμᾶς, γνωστὰ δὲ τῷ Βασ. Ὑπουργείῳ. Πρὸ ἐνὸς ἔτους ἀκόμη ἐθεωρεῖτο δυσχερεστάτη, ἂν μὴ ὅλως ἀδύνατος, ἡ διατήρησις σωμάτων ἑλληνικῶν, οὐ μόνον λόγῳ τοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἀπρόθυμον τῶν κατοίκων· σήμερον δὲ πλεῖστα τῶν χωρίων παρακαλοῦσι νὰ τοῖς σταλῆ σῶμα, ἐν ᾧ καὶ μόνῳ διαβλέπουσι τὴν ἀσφάλειάν των. Ἄλλ' ἐκεῖνο ἔφ' οὗ προσκρούει σήμερον τὸ ζήτημα, ἐκεῖνο ὅπερ ἐπιβραδύνει τὴν ὀργάνωσιν καὶ ἐπομένως τὴν ἀποτελεσματικὴν ἄμυναν καὶ εἰς τὸ ὅποιον ὀφείλεται συνεπῶς ἡ ἀδυναμία τῆς ἀμέσου καὶ οἰονεὶ ραγδαίας ἀντεκδικήσεως, εἶναι ἔλλειψις καταλλήλων ἀρχηγῶν. Οὕτως εἷς μὲν καταδειχθεὶς ἀνεπαρκῆς, ἀντιληφθεὶς δὲ καὶ ὁμολογήσας ὁ ἴδιος τὴν ἀνεπάρκειάν του ἀπεχώρησεν ἢ ἀναχωρεῖ κατ' αὐτάς, παραδώσας προσωρινῶς ἄλλῳ καὶ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ σώματος, μέχρις εὐρέσεως καταλλήλου. Τοῦ ἑτέρου σώματος οἱ ἄνδρες θεωρήσαντες ἄτολμον καὶ ἀνεπαρκῆ τὸν ἀρχηγόν των, ἐγκατέλιπον αὐτόν. Ὁ τῆς τρίτης ομάδος ἀρχηγὸς εἶναι ἀναντιρρήτως νοήμων, νοσημονέστερος καὶ κάλλιον τῶν ἄλλων κατενόησε τὸν ἀγῶνα. Πλὴν νέος ἔτι ὢν δὲν συνεπλήρωσε τὴν ὀργάνωσίν του, οὐδὲ παρεσκεύασεν ἐπαρκῶς τὸ ἔδαφος, ὥστε νὰ ἔχῃ ἐλευθερίαν καὶ ἀσφάλειαν εἰς τὰς κινήσεις του. Τέλος ἡ τετάρτη ὁμὰς δρᾷ εἰς λίαν μεμακρυσμένον σημεῖον ἀπὸ τῆς ζώνης ἐνθα διεξάγεται κυρίως ὁ ἀγῶν. Ἐν τοσοῦτῳ εἶναι ἀνάγκη, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβαλλομένη, τολμηροῦ ἀρχηγοῦ, ὅστις ἐγκαταλείπων πρὸς στιγμὴν τὴν εἰρηνικὴν καὶ ἀθόρυβον προπαγάνδαν νὰ ἐπιχειρῇ γενναίαν τινὰ ἐπίθεσιν πρὸς ἀντεκδίκησιν, εἴτε κατ' ὠρισμένων ἀτόμων, εἴτε κατ' ἐπικινδύνων σημείων, τὰ ὅποια εἶναι ἀληθῶς ληστοφωλεαὶ καὶ τρομοκρατοῦσιν ὀλοκλήρους περιφερείας. Αἱ

τοιαῦται τολμηραὶ πράξεις ἐξασφαλίζουν τῷ ἀρχηγῷ κύρος, δι' οὗ ἐπιβάλλεται εὐκολώτερον ἢ εἰρηνικὴ ἐργασία.

Τοιοῦτου λοιπὸν προσώπου στερούμεθα καὶ ἐν τῇ ἀνάγκῃ ταύτῃ εὐρεθεὶς συγκατετέθη ἐἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ Γιαγλή, ὃν ἄλλως ἐπίστευον εὐρισκόμενον ἐν Χαλκιδικῇ καὶ ἐπομένως ἐθεώρουν εὐκόλον καὶ ταχεῖαν τὴν ἐπιστοφὴν του, ὑπὸ τὸν ἀπαράβατον ἐννοεῖται ὅρον ὅτι θὰ ἐτίθετο ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἡμῶν καὶ θὰ ἠκολούθει ἀπαρεγκλήτως τὰς ἡμετέρας ὁδηγίας. Θὰ ἠδύνατο δὲ τῷ ὄντι νὰ χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν ἐκτελεστικὴν μόνον ἐξουσίαν καὶ μετὰ τὴν ἀντεκδίκησιν θὰ ἀπεσύρετο εἰς μέρος ἀσφαλές. Δέον μάλιστα νὰ προσθέσω καὶ νὰ ὁμολογήσω ὅτι τὸ ἄστοχον τότε καὶ ἀτυχές ἐκεῖνο γεγονός τοῦ Καρατζάκιοι ἐγέννησε παρά τε τοῖς χωρικοῖς καὶ τοῖς ἀποτελοῦσι τὰς ομάδας τὴν πεποίθησιν περὶ τῆς τόλμης καὶ τῆς ἰκανότητος τοῦ Γιαγλή, τοῦθ' ὅπερ θὰ ἠδυνάμεθα λίαν ἐπιμελῶς νὰ χρησιμοποιήσωμεν, ἂν εἴχωμεν πεποίθησιν περὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς πειθαρχίας καὶ ὑπακοῆς του.

Ἡ ἀντεκδίκησις, ἣτις μακρόθεν θεωρεῖται βεβαίως ὡς φυσικὸν καὶ ἐπομένως συγγνωστὸν αἶσθημα, ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐξεταζομένη καὶ ὑπὸ τὰς νῦν μάλιστα συνθήκας ἐπιβάλλεται ὡς ἔργον φρονήσεως καὶ ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης. Διότι, ὅταν μετὰ τὰ γεγονότα τῆς Κλεπούσας οἱ Βούλγαροι ἐπωφελοῦμενοι τῆς καταπλήξεως τῶν ἡμετέρων καταλαμβάνουσι τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ σχολεῖον τοῦ Ἐγρὶ Δερεῖ ἀποπέμποντες ἱερέα καὶ διδασκάλους, ἐπιχειροῦσι τὰ αὐτὰ εἰς Γκορνίτσαν καὶ Γκράτσαινα, ἐπιτίθενται κατὰ ἡμετέρων ἐν Κορνικόβη, τρομοκρατοῦσι τὴν Ἑλληνικὴν Ἀλιστράτην καὶ ἐπισπεύδουσι καὶ ἐκεῖ τὴν ἐκρηξίν τοῦ σχίσματος καὶ ἐν γένει προκαλοῦσι τὸν κλονισμὸν ὅλων τῶν πέριξ χωρίων, κατὰ τίνα ἄλλον τρόπον θ' ἀναχαιτίσωμεν αὐτοὺς καὶ θὰ ἐνισχύσωμεν τοὺς κατεπτοημένους ἡμετέρους, εἰμὴ διὰ ὀχληρᾶς, ὀχληροτάτης ἀντεκδικήσεως ; Καὶ τὴν ἀντεκδίκησιν ὡς τὸ μόνον καὶ σωτήριον φάρμακον ὑποδεικνύουσι καὶ ἐκλιπαροῦσιν αὐτὰ τὰ κινδυνεύοντα χωρία ἡμῶν. Πρὸ τοῦ κτυπήματός οἱ Βούλγαροι ἔχουσι καλῶς σταθμίσει τὰ πράγματα καὶ ἐπισταμένως μελετήσει τίνος ὠφελείας θὰ δρέψωσι, ποῦ καὶ κατὰ τίνα τρόπον. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἢ ἐκ τῆς τιμωρίας ἀντίδρασις μαιώνει τοὺς ὑπολογισμοὺς των καὶ στρέφει ὑπὲρ ἡμῶν τὰ πράγματα. Οὕτως ἀντιλαμβάνομαι τῶν ἡμετέρων συμφερόντων καὶ φρονῶ ὅτι, τό γε νῦν ἔχον, δὲν ἀπατῶμαι ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου.

Καίτοι ἐπιφυλλάσσομαι νὰ ὑποβάλω ὑμῖν προσεχῶς γενικὴν ἐκθεσιν περὶ τῆς καταστάσεως καὶ τῶν κατὰ τὴν κρίσιν μου πρακτέων, οὐχ ἦτιον ὅμως ἔκρινά ἀναγκαῖον ν' ἀναφέρω τῷ Β. Ὑπουργεῖῳ τ' ἀνωτέρω καὶ νὰ διαβιβάσω αὐτῷ ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἐνέργειαν ἀμείλικτον καὶ σπασμωδικὴν θέλω προβῆ καὶ ἐπιμελῶς θέλω ἀποφεύγει πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἐκθέσῃ καὶ τοῦ Προξενείου τὸ γόητρον καὶ τὰς καλὰς σχέσεις, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀσφαλῆ προαγωγὴν τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν πραγμάτων. Πρὸς πίστωσιν δὲ τῶν λεγομέ-

νων μου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω ὑμῖν συνημμένως ὡδε ἀντίγραφον τῆς πρὸς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν σωμάτων ἐγκυκλίου, δι' ἧς ἐδόθησαν καὶ ἐπανελήφθησαν αὐτοῖς αἱ ὁδηγίαι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐργάζονται. Ἐνοεῖται ὅτι ἡ πείρα, αἱ ἀνάγκαι καὶ αἱ ἐκάστοτε φάσεις τοῦ ἀγῶνος τροποποιοῦσι μοιραίως καὶ ἀναλόγως τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὅσων εἰρηρικῶς καὶ ὡς οἶον τε ἀθροῦβου καὶ ἀνεπιδέκτου, ἦν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν.

*«Περὶ ἐνεργείας τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ Σερρῶν ὑπαγομένων
Ἑλληνικῶν σωμάτων.»*

Τὰ ἑλληνικὰ σώματα σκοπὸν ἔχουσι τὴν ἀναζωπύρωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τοῦ ἑλληνοφώνου πληθυσμοῦ τῆς ὑπαίθρου χώρας ὡς ὑπαγομένης εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἀνωτάτου κέντρου καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὰ πάτρια τῶν χωρίων καὶ ἀτόμων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα, πιεσθέντα ὑπὸ τῶν ληστανταρτῶν Βουλγάρων, ἀπεσκίρτησαν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος. Ἐπειδὴ ἡ ἐπαναφορὰ τῶν ὡς εἴρηται χωρίων καὶ ἀτόμων τούτων εἰς τὰ πάτρια ἀπαιτεῖ ἐργασίαν διαρκῆ καὶ δύσκολον, καθίσταται εὐνόητον ὅτι ἡ ἐπιτυχὴς ἔκβασις αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐπιτηδειότητος τῶν ἀρχηγῶν, τῆς ὑπομονῆς καὶ καρτερίας αὐτῶν καὶ τῆς ὅσον ἔνεστι ἀναιμάκτου αὐτῶν δράσεως. Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰ ἑλληνόφωνα χωρία, ἡ ἐργασία δὲν παρουσιάζει πολλὰς δυσκολίας, διότι διὰ καταλλήλου κατηγήσεως δύνανται οἱ ἀρχηγοὶ νὰ ἐλπίζωσι καὶ στηρίζωνται ἐπὶ τούτων καὶ νὰ χρησιμοποιοῦσιν ὡς καταφύγια καὶ ὀρμητήρια κατὰ τὴν δρᾶσιν. Προκειμένου ὅμως περὶ τῶν βουλγαροφώνων χωρίων καὶ μάλιστα τῶν σχισματικῶν, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπὶ μακρὸν ἐκαλλιεργήθη ἡ Βουλγαρικὴ ἰδέα, ἡ πρόοδος τῆς ἐργασίας θὰ εἶναι πολὺ δύσκολος καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἀρχηγοί, ἀσχέτως πρὸς τὴν ἐθνικὴν κατήχησιν, ἡ ὁποία πολλάκις δὲν κατορθοῦται, ὑποχρεοῦνται νὰ καταβάλλωσι μεγάλας προσπαθείας πρὸς ἀπόκτησιν φίλων εἰς τὰ εἰρημένα χωρία, ἀφ' ἑτέρου δὲ καλλιεργῶσι τὴν ἑλληνικὴν ἰδέαν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν θὰ σχηματίσωσιν ἐν τῷ κρυπτῷ μικρὸν κόμμα, τὸ ὁποῖον βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον θὰ πολλαπλασιασθήται συμβαλλόντων καὶ τῶν μεμονωμένων φόνων ἐκ τῶν ἐπιφανῶν τῶν χωρίων τούτων καὶ ἐπὶ τέλους δὲ διὰ καταλλήλου τρόπου, ὡς, φέρ' εἰπεῖν, δι' ἐπιστολῶν ἐν εἴδει ἐγκυκλίων καὶ τῶν μεμονωμένων φόνων τῶν ἐπιφανῶν ἀντιδρώντων, θὰ φθάσωσιν εἰς τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα.

Δέον νὰ κατανοηθῇ τελείως ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν ὅτι οἱ ἀθρόοι φόνοι καὶ ἐμπρησμοί, οἱ ἄλλως τε ὑφ' ἡμῶν τῶν ἰδίων ὡς πεπολιτισμένων ἀποκρουόμενοι, δὲν φέρουσι πάντοτε τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα, ἀλλ' ὅτι πολλάκις γεννῶσι μίση καὶ πείσματα κατὰ τῶν σωμάτων, ἰδίᾳ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα ὑπάρχουσι καὶ σώματα ἀνταρτικὰ Βουλγάρων. Πρὸς ἀποφυγὴν ἐπομένως τῶν ἐμπρησμῶν καὶ τῶν ἀθρόων φόνων, οὔτινες, ὡς

εἶπον ἀνωτέρω, φέρουσι πολλάκις ἀποτελέσματα ἀντίθετα τῶν ἐπιδιωκομένων, πρέπει νὰ καταδιωχθῶσι καὶ συντριβῶσιν αἱ βουλγαρικαὶ συμμορίαί, ἵνα τοιουτοτρόπως ἐλεύθεροι οἱ ἀρχηγοὶ δύνανται νὰ ἐργάζωνται μὲ τὸν ἀνωτέρω διαγραφέντα τρόπον, τουτέστιν διὰ τῆς κατηχίσεως. Οἱ ἀθρόοι φόνοι καὶ ἐμπρησμοί, ἀσχέτως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ρηθέντα, προκαλῶσι πάντοτε τὴν ἐπέμβασιν μεγάλης στρατιωτικῆς δυνάμεως ἐπὶ τόπου, ἢ ὁποία, ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς ἐμβάλλει εἰς κινδύνους τὸ σῶμα, ἀφ' εἰτέρου κωλύει τὴν ἐπὶ μακρὸν ἐνεργεῖάν του, πολλάκις δὲ ἔνεκα τούτου ἐγκαθίστανται φρουραὶ εἰς τὰ χωρία τὰ προσβαλλόμενα, αἱ ὁποῖαι παρέχουσιν ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ σώματος· ἐκεῖνα ὅμως τὰ ὁποῖα δὲν προσπίπτουν εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχηγῶν, ὡς ἐκ τοῦ ἀποκεκλεισμένου βίου των, εἶναι ἢ κακὴ ἐντύπωσις, ἢ ὁποία γεννᾶται εἰς τὸ εὐρωπαϊκὸν κοινὸν ἔνεκα τῶν ἀθρόων φόνων καὶ ἐμπρησμῶν, οἱ ὁποῖοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πολλαπλασιάζονται ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων καὶ παρέχουσιν ὄπλα εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς πίστεως καὶ τῆς μικρᾶς ἡμῶν Πατρίδος.

Τὸ ἔργον ἀρχηγοῦ σώματος τινὸς εἶναι μέγα, ἢ ἀποστολὴ του εἶναι ὑψηλὴ, ὁ ἀποκλειστικὸς σκοπὸς δὲν εἶναι μόνον οἱ φόνοι. Ὑπάρχουσι τινὲς νομίζοντες ὅτι διὰ μόνης τῆς τρομοκρατίας θὰ κατορθώσωσιν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκουσι καὶ τὸ κατορθοῦσιν ἐνίστε. Ἄν ὅμως ἐκλείψῃ ὁ τρόμος καὶ ὁ κίνδυνος, τότε ἐπανερχονται εἰς τὰς ἀρχικὰς ἰδέας των οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ ἀρχηγοὶ πολὺ ἀργὰ ἀντιλαμβάνονται ὅτι ἠπατήθησαν.

Οἱ ἀρχηγοὶ δέον νὰ ἐπιβάλωσι μίγμα φόβου καὶ σεβασμοῦ καὶ ἀπολύτως τρόμου εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀκούουσι τὰς συμβουλὰς των, σεβασμὸν δὲ καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εὐήκοα τείνουσιν ὧτα εἰς τὴν παρ' αὐτῶν γενομένην καθ' ἑκάστην ἐθνικὴν κατήχησιν.

Διὰ τῆς διαρκοῦς ἐθνικῆς κατηχίσεως, τῆς παρουσίας τοῦ σώματος καὶ τῶν συμβουλῶν, θὰ γεννηθῶσι βαθμηδὸν αἱ ἐθνικαὶ ἰδέαι, ὁμοῦ δὲ μὲ τὸν σεβασμὸν, τὸν ὁποῖον θὰ ἐμπνέωσιν οἱ ἀρχηγοὶ καὶ τὸν φόβον, θὰ ριζοβολήσωσιν αἱ ἰδέαι αὗται εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀπλοϊκῶν χωρικῶν καὶ θὰ μένωσιν οὗτοι ἀκλόνητοι εἰς τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἐθνικὰς των πεποιθήσεις καὶ μετὰ παύσιν τῆς ἐνεργείας τοῦ σώματος.

Οἱ ἀρχηγοὶ ὀφείλουσι νὰ ὀπλισθῶσι μὲ ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν καὶ νὰ σκεφθῶσι ὅτι θὰ ἀφιερῶσωσι μέρος τοῦ βίου των ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Ὅφείλουσι νὰ διεγείρωσι τὴ μῖσος τῶν κατοίκων ἐναντίον παντὸς ἐπιβουλευομένου τὴν πίστιν καὶ τὴν πατρίδα των καὶ νὰ τοῖς ὁμιλῶσι συνεχῶς περὶ ταχείας ἀποκαταστάσεως αὐτῶν, τουτέστιν περὶ ἐνώσεως αὐτῶν μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος. Νὰ ὁμιλῶσι μετὰ σεβασμοῦ διὰ τὸν Βασιλέα, τὸ ἔθνος καὶ τὸν Πατριάρχην, διὰ τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν καὶ τὸν στόλον καὶ ἐν γένει νὰ μεγαλύνωσι τὴν Ἑλλάδα εἰς τὰ ὄμματα τῶν χωρικῶν καὶ νὰ τοῖς

δίδωσι νὰ ἐννοῶσιν ὅτι μόνον διὰ ταύτης θὰ δυνηθῶσι νὰ ἀποκτήσωσι τὴν ἐλευθερίαν των. Οἱ ἀρχηγοὶ ὑπάγονται εἰς τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ ἀνωτάτου γνωστοῦ Κέντρου, τὸ ὁποῖον θὰ δίδῃ αὐτοῖς ἐκάστοτε ὁδηγίας καὶ διαταγὰς περὶ τῆς ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρᾳ δράσεώς των ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν σωμάτων, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ ἀποκλείεται ἡ πρωτοβουλία αὐτῶν. Ὁφείλουσιν ἐπίσης νὰ ὑπακούωσιν εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ Κέντρου διοριζομένους ἀνωτέρους ἀρχηγοὺς ἢ ἐπόπτας. Ὅσακις ἤθελε προκύψει διαφωνία τις μεταξὺ ἀρχηγοῦ σώματός τινος καὶ ἀνωτέρου ἀρχηγοῦ ἢ ἐπόπτου, θὰ ἀναφέρονται τάχιστα εἰς τὸ Κέντρον, τὸ ὁποῖον θέλει ἀποφασίζει καὶ λύει τὴν διαφορὰν ὑπὲρ τοῦ συγκεντροῦντος τὰς λογικωτέρας σκέψεις καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς ἐργασίας.

Οἱ ἀρχηγοὶ πρέπει νὰ γνωρίζωσιν ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ἐργασία διὰ τῶν σωμάτων ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρᾳ τὸ πρῶτον ἤδη ἐφαρμόζεται εἰς τὸ τμήμα τοῦτο, θὰ ἀπαντήσωσιν, ὡς προείρηται, μεγάλας δυσκολίας, τὰς ὁποίας θὰ ὑπερπηδήσωσι διὰ τῆς ὑπομονῆς, μετερχόμενοι κατ' ἀρχὰς μὲν ἥπια μέτρα, τὰ ὁποῖα, ἐὰν δὲν τελεσφορήσωσι, θὰ μετέλθωσιν αὐσιγηρὰ τοιαῦτα, καὶ τέλος θὰ ἐφαρμόσωσι τὰ ἔσχατα ἐκεῖνα μέτρα τὰ ὑπὸ τοῦ συμφέροντος τῆς ἐργασίας καὶ τῆς παγιώσεως τῶν σωμάτων ὑπαγορευόμενα. Αἱ ἐπιβαλλόμεναι τιμωρίαι πρέπει νὰ χρησιμεύωσιν ὡς παράδειγμα πάντοτε.

Κέντρον»

10.

Ἐν Σέρραις τῇ 22 Ἰανουαρίου 1907

Κατόπιν τοῦ τηλεγραφήματός μου περὶ τῶν γεγονότων τῆς Γράτσιανης, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλω Ὑμῖν τὰς ἀκολουθοῦσας λεπτομερείας :

Τὸ σῶμα τῆς περιφερείας Ζίχνης πληροφορηθὲν ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ Γράτσιανῃ φιλοξενεῖται πάντοτε βουλγαρικὴ συμμορία, μετέβη ἐν αὐτῷ τὴν νύκτα τῆς 12 τρέχοντος καὶ εὔρε πράγματι τοὺς λησταντάρους 7 τὸν ἀριθμόν, φιλοξενουμένους ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Χρήστου Μπούζια, ὅστις τυγχάνει ὁ ἀρχηγὸς τῶν βουλγαριζόντων τοῦ χωρίου, καὶ σπουδαῖον μέλος τοῦ δολοφονικοῦ κομιτάτου. Εὐθὺς ὡς προσήγγισαν οἱ ἡμέτεροι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μπούζια σφοδρότατον πῦρ ἐδέχθη αὐτοὺς ἐκ μέρους τῶν ληστοσυμμοριτῶν, οἵτινες βλέποντες ἑαυτοὺς κυκλωθέντας ἠναγκάσθησαν νὰ ἐξέλθωσι καὶ τραπῶσιν εἰς φυγὴν. Ἐν τοσοῦτῳ δύο ἐξ αὐτῶν ἔπεσον φονευθέντες. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν ἐφονεύθησαν ἐπίσης ὁ Δημ. Μπουρνούσουζης, ὅστις ἐτύγχανε ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ τοπικοῦ κομιτάτου ὡς καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Γεώργιος, οὗ τὸ σῶμα ἀπηνθρακώθη ἐν τῇ πυρποληθείσῃ οἰκίᾳ των. Ἐπίσης ἐφονεύθη ὁ Γιοβάνης Τσοπᾶνος. Ἦτοι ἐφονεύθησαν ἐν ὄλῳ δύο συμμοριταὶ καὶ τρία φανατικὰ μέλη τοῦ κομιτάτου. Ἐπληρώθη δὲ ἐλαφρότατα τὴν χεῖρα καὶ γυνή τις. Ἐκάησαν δὲ δύο οἰκίαι, ἡ τοῦ Βούλτσου καὶ ἡ τοῦ Μπουρνούσουζης καὶ εἰς

κλίβανος. Ἐκ τῶν ἡμετέρων οὐδεὶς ἔπαθε τι. Τῷ ἀνωτέρω διήρκεσαν περὶ τὴν μίαν ὥραν, μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἡμετέρων κατέφθασεν ὁ στρατός, ὅστις ἤρξατο πυροβολῶν κατὰ τῶν καιομένων οἰκιῶν καὶ τῶν δύο πτωμάτων.

Οἱ δύο ληστοσυμμορίται ἦσαν ὀπλισμένοι διὰ μάνλιχερ καὶ πολυκρότου Λεβέλ, ἀνεγνωρίσθησαν δὲ ὅτι ὁ μὲν εἷς ἦτο ὁ Γεώργιος Πούλιν ἐκ Γορνίτσης, ἐκ τῶν πρωτουργῶν τῆς ἀλησμονήτου ἐκείνης δολοφονίας καὶ ἀπανθρακώσεως ζώσης ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας Κομπότη ἐν Ἐργὶ—Δερέ, καὶ ὁ κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον δολοφονήσας τὸν ἡμέτερον ἱερέα Γορνίτσης Παπᾶ Ἰωάννου Οἰκονόμου, καὶ καύσας δύο οἰκίας τῆς Γορνίτσης, ὁ δὲ ἕτερος Ἀναστάσιος Κρουσίλης, ἔξ Ἀλιστράτης, συνενωθείς μετὰ τῆς Βουλγαρικῆς συμμορίας τὴν ἡμέραν τῆς κατὰ τῆς Ἀλιστράτης ἀποτυχούσης Βουλγαρικῆς ἀποπείρας τῆς τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου. Ὁ Κρουσίλης οὗτος ὡς καὶ ὀλόκληρος ἢ ἐν λόγῳ συμμορία, εἶναι ἐκ τῶν πρωταγωνιστῶν εἰς τὰ ὄργια τῆς Κλεπούσας. Τὴν μετεπιούσαν τῆς 13, οὐχὶ μακρὰν τοῦ χωρίου εὐρέθησαν τὰ πτώματα καὶ δύο ἐτέρων συμμοριτῶν τῆς αὐτῆς συμμορίας. Ὁ εἷς ἔφερεν ἀκόμη μεθ' ἑαυτοῦ τὸ μάνλιχερ καὶ τὸν λοιπὸν ὀπλισμόν του, ὁ δὲ ἕτερος εἶχεν ἀφοπλισθῆ καὶ ἀποκεφαλισθῆ ὑπὸ τῶν συντρόφων του.

Ἡ ἐπιτυχοῦσα αὕτη ἐπίθεσις, ἣτις πρὸ πολλοῦ ἐμελεῖτο, ὡς ἀντεκδικησις, καὶ ὁ φόνος ἰδίως τῶν δύο ὡς ἄνω ληστοσυμμοριτῶν, κατηχηρίστησε τοὺς ἡμετέρους τῆς περιφερείας ἐκείνης, καὶ σπουδαίως ἀνεπτέρωσε τὸ φρόνημα, διότι ἐπίστευον ὅτι εἶχε πλέον ἐγκαταλειφθῆ εἰς τὸ ἔλεος τῶν Βουλγάρων.

Οἱ χωρικοὶ τῆς Γράτσιανης ἐρωτηθέντες ὑπὸ τοῦ ἀποσπασματάρχου καὶ τοῦ τὴν ἐπιούσαν μεταβάντος ἐπὶ τόπου ἀνακριτοῦ Ζηλιαχόβης, κατέθηκαν ὅτι ἡ ἐπιτεθεῖσα συμμορία ἦν Βουλγαρικὴ, καὶ ὅτι οὗτοι Ἕλληνες τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν θρησκείαν τρομοκρατοῦνται ὑπὸ τῶν Βουλγάρων συμμοριῶν, ἵνα ἀποδεχθῶσι τὸ σχίσμα, καὶ ὅτι νῦν ἐλευθερωθέντες ἐπιθυμοῦσι νὰ τοῖς ἀποσταλῆ Ἕλλην ἱερεὺς καὶ διδάσκαλος.

Σημειωτέον ὅτι ἡ Γράτσιανη, καίτοι κατὰ τύπους ἡμετέρα καὶ ὡς τοιαύτη σημειουμένη ἐν τῷ ἡμέτερω χάρτῃ, ἐν τούτοις ἀπὸ πολλοῦ τρομοκρατεῖται ὑπὸ τῶν σχισματικῶν ἀποπεμπάντων τὸν ἡμέτερον ἱερέα καὶ διδάσκαλον.

Εἶναι τέλος εὐχάριστος ἡ ἐπιτυχία τὸ ὅτι αἱ ἐπίσημοι ἐκθέσεις τῆς στρατιωτικῆς καὶ ἀνακριτικῆς ἀρχῆς πρὸς τε τὸν ἐνταῦθα μουτεσαρίφην, ὡς καὶ πρὸς τὸν τῆς Δράμας ἀναφέρουσιν ὅτι Βουλγαρικὴ συμμορία διέπραξε τὰ τῆς Γράτσιανης, ὅπως τιμωρήσῃ τοὺς ἀπειθούντας καὶ ἐξακολουθοῦντας νὰ ἔχωσι ἑλληνικὰ αἰσθήματα. Ὅμοια τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν ἢ Ἐκθέσεις. Τοῦτο πρέπει νὰ δημοσιευθῆ καὶ ὑφ' ἡμῶν.

Κατόπιν τῆς ἐπισήμου τούτης πληροφορίας, παρεπονέθη πρὸν τὸν μουτσαρίφην διὰ τὸ ἀπὸ τῆς ἐνταῦθα ἀφίξεώς μου τρίτο τοῦτο κροῦσμα κατὰ τῶν Πατριαρχικῶν. Τὰ αὐτὰ εἶπον καὶ τῷ κ. Verand.

Ἐν τῇ προγενεστέρῃ μου ἀνήνεγκον Ὑμῖν τὰ τῆς ἀποτυχούσης ἐπιθέσεως τῶν κομιτῶν κατὰ τοῦ ἡμετέρου χωρίου Νούσκα. Τὴν ἐπιούσαν τῆς ἐπιθέσεως εὐρέθη οὐχὶ μακρὰν τοῦ χωρίου πτώμα γυμνὸν καὶ ἀκέφαλον, φέρον τραύματα διὰ σφαίρας. Εἰκάζεται ὅτι εἶναι ἐκ τῶν ἀποτελούντων τὴν συμμορίαν, ὃν πληγωθέντα ὑπὸ τῶν ἀμυνθέντων χωρικῶν καὶ ἀποθανόντα, ἀπεκεφάλισαν οἱ σύντροφοί του, ἵνα μὴ ἀναγνωρισθῇ.

Μετὰ τὴν ἀποτυχοῦσαν κατὰ τῆς Νούσκας ἐπίθεσιν, εἰς νέαν τοιαύτην προέβησαν κατὰ τοῦ γειτονικοῦ καὶ ἐπίσης ἡμετέρου χωρίου Χωροβίτσα. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἐπίθεσις αὕτη ἀπέτυχε, τῶν χωρικῶν ἐγκαίρως ἀντιληφθέντων τοῦ πράγματος, καὶ ἀποκρουσάντων τὴν συμμορίαν. Τὸ γεγονός οὐχ ἦττον συνδυαζόμενον πρὸς ἃς ἔχομεν πληροφορίας, οὐδεμίαν καταλείπει ἡμῖν ἀμφιβολίαν, ὅτι οἱ Βούλγαροι ἔχουσι ἤδη ἀποφασίσει νὰ καύσωσιν ἅπαντα τὰ ἡμέτερα χωρία Ζίχνης.

Καὶ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐν Κλεπούσνα, τέσσαρες σχισματικοὶ τοῦ χωρίου συλλαβόντες τὸν Ἑλληνα ἱερέα Φιλιπίδην ἠπέιλησαν αὐτὸν ἐκ νέου διὰ θανάτου, ἐν ἣ περιπτώσει, καὶ μετὰ τὴν γενομένην αὐτῷ καταστροφὴν, τῆς πυρπολήσεως δηλονότι τῆς οἰκίας του καὶ τῆς δολοφονίας τῆς συζύγου του, καείσης ζώσης, ἔξακολουθεῖ ἀκόμη ἐμμένων ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ. Οἱ χωρικοὶ οὗτοι συνελήφθησαν καὶ ἐφυλακίσθησαν.

Τὴν νύκτα τῆς 12 τρέχοντος Βουλγαρικῆ συμμορία εἰσελθοῦσα ἐν τῷ χωρίῳ Γόρνιτσα, ἐκάλεσε τοὺς Ἑλληνας προκρίτους καὶ ἰδιαιτέρως τοὺς δύο ἱερεῖς, οὓς ἐβίασε νὰ ὀρκισθῶσιν ἐπὶ τῶν ξιφῶν των, ὅτι εἰς τὸ ἕξῃς θὰ μνημονεύωσι τὸν σχισματικὸν Ἀρχιερέα Νευροκοπίου Ἰλαρίωνα, τοὺς δὲ ἡμετέρους ν' ἀποσύρωσι τὰ τέκνα των ἐκ τῶν σχολείων, ἐπὶ ποινῇ θανάτου ἐν περιπτώσει παρακοῆς. Καὶ οἱ μὲν ἱερεῖς δὲν ὑπήκουσαν, ἐλειτούργησαν δὲ ἕκτοτε δις Ἑλληνιστί, μνημονεύοντες τὸν Πατριάρχην καὶ τὸν Ὁρθόδοξον Μητροπολίτην. Οἱ λοιποὶ ὅμως χωρικοὶ τρομοκρατηθέντες ἀπέσυρον τὰ τέκνα των ἐκ τῶν σχολείων, τὰ ὅποια ἔμεινον ἄνευ μαθητῶν, εὐρίσκονται δὲ νῦν ἐν ἀπογνώσει καὶ θ' ἀναγκασθῶσι βέβια νὰ ὑποκύψωσιν, ἂν δὲν προστατευθῶσιν ἐγκαίρως. Βούλγαροι τινές, μέλη τοῦ κομιτάτου, ἀπεπειράθησαν διὰ πανουργίας νὰ δολοφονήσωσι τὸν γνωστὸν ἐνταῦθα Ἐμὶν Βέην, ἀλλὰ πυρβολήσαντες κατ' αὐτοῦ ἐν τῇ γεφύρᾳ παρὰ τὸ Γούδελη, δικάνοις, ἠστόχησαν καὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.

Συμπλοκὴ ἔλαβε χώραν τὴν 14ην τρέχοντος ἐν τῷ χωρίῳ Μπουρσοῦκ τῆς περιφερείας Σερρών μεταξὺ βουλγαρικῆς συμμορίας καὶ τοῦ στρατοῦ. Τρεῖς συμμορίται ἐφονεύθησαν, ἐκ δὲ τοῦ στρατοῦ δύο στρατιῶται ἐπληγώθησαν καὶ εἰς ἐφονεύθη. Μετὰ δύο ἡμέρας συνελήφθησαν καὶ ἕτεροι

δύο ἐκ τῆς ἰδίας συμμορίας ἐν Τζουμαγιᾶ, κρυπτόμενοι ἐντὸς τῶν ἀχυρώνων.

Τὴν 12 τρέχοντος ἄγνωστοι ἐφόνευσαν ἐν μέσῳ ἀγορᾶς τὸν Μιχαλοῦσιν Μαργαρίτην, ἄλλοτε πράκτορα τῆς ρουμανικῆς προπαγάνδας, εἶτα τῆς Σερβικῆς, καὶ νῦν φανατικώτατον ὄργανον τοῦ βουλγαρικοῦ κομιτάτου.

Καθ' ἃ κοινῶς πιστεύεται, ὁ Μαργαρίτης εὐρεθεὶς ἐλλειμματίας χρηματικῆς διαχειρήσεως κατεδικάσθη εἰς θάνατον, τὴν δὲ ποινὴν ἐξετέλεσεν ἡ συμπλακείσα μετὰ τοῦ στρατοῦ ἐν Μπουρσοῦκ συμμορία, ἧς τὰ δύο μέλη συνελήφθησαν ἐν Τζουμαγιᾶ καὶ τὰ ὅποια προφανῶς διέπραξαν τὸν φόνον. Ἐν τούτοις οἱ σχισματικοὶ εὗρον τὴν εὐκαιρίαν νὰ συκοφαντήσωσι τὸν ἐν περιοδείᾳ καὶ ἐν Τζουμαγιᾶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην εὐρισκόμενον Μητρολίτην Μελενίκου, ὡς δῆθεν δημοσίᾳ ἐπικηρύξαντα τὴν κεφαλὴν τοῦ Μαργαρίτου ἀντὶ 100 λιρῶν.

Ἡ πλειονότης τοῦ γειτονικοῦ χωρίου Καρλί - Κιόϊ τρομοκρατηθεῖσα ὑπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ κομιτάτου ἠναγκάσθη νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα προχθὲς καὶ νὰ δηλώσῃ εἰς τὸν μουτσαρίφην ὅτι ἐλευθέρῳ βούλησει (!) καὶ ἀπὸ πεποιθήσεως (!) ζητεῖ ν' ἀσπασθῇ τὸ σχῆμα καὶ νὰ δοθῶσιν αὐτοῖς νοφούζια βουλγαρικά, διότι κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν δὲν ἐδόθησαν αὐτοῖς ποσῶς νοφούζια. Ὁ μουτσαρίφης κατόπιν ὁμολογίας τῶν χωρικῶν, ὅτι πιεζόμενοι, δεινῶς ὑπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ κομιτάτου ἀναγκάζονται νὰ ἀποσκιρτήσωσι καὶ συνοδᾶ τῇ ἀποφάσει τῆς Κυβερνήσεως, ἠρνήθη νὰ δεχθῇ τὴν αἴτησίν των.

Πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος ἀπεβίωσεν ἐν τῷ νοσοκομείῳ Θεσσαλονίκης, ὅπου χάριν νοσηλείας εἶχε μεταφερθῆ, ἡ τραυματίας Κλεπούσας Ἀγγελικὴ Φιλιππίδου, ἡ ἡρωικὴ ἐκείνη Σπαρτιατίς, περὶ ἧς ἔγραψα ὑμῖν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 411 π.ἔ. ἐγγράφου μου. Ὑπὲρ ταύτης καὶ τῶν λοιπῶν ἐθνομαρτύρων τῆς δυστυχοῦς Κλεπούσας ἐτέλεσε χθὲς ἡ πόλις τῶν Σερρῶν δημοτελέστατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον μνημόσυνον. Χιλιάδες λαοῦ, ἐν ᾧ διεκρίνοντο αἱ καλαὶ τάξεις, αἱ διάφοροι συντεχνίαι, ἡ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης τῶν Κυριῶν Σερρῶν κατέκλυζον τὸν Μητροπολιτικὸν ναόν. Πολυτελέστατος στέφανος κατατέθη εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ κατασκευασθὲν κενοτάφιον, καὶ ὁ ἱεροκῆρυξ τῆς πόλεως ὠμίλησε συγκινητικώτατα.

Ἐν τῷ χωρίῳ Φράστανη αἱ ἀρχαὶ συνέλαβον νέον ὠπλισμένον, ὅστις προυτίθετο νὰ δολοφονήσῃ τὸν ὁμογενῆ Μαντέλαν, οὗ τὸν ἀδελφὸν πρὸ τινων μηνῶν ἐφόνευσαν οἱ Βούλγαροι καὶ ὅστις εἶχε μεταβῆ ἐκεῖ πρὸς κυνήγιον μετ' ἄλλων φίλων του. Ἐν τῇ ἀνακρίσει κατέθηκεν ὁ συλληφθεὶς, ὅτι τὸ βουλγαρικὸν κομιτάτον διὰ τοῦ μουκτάρη καὶ τῶν ἀζάδων τοῦ χωρίου ἠνάγκασεν αὐτὸν ἐπὶ ἀπειλῇ θανάτου νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν δολοφονίαν τοῦ κ. Μανδέλα, ὑποσχεθὲν αὐτῷ ἀμοιβὴν 10 λιρῶν καὶ ἐμπορικὴν προστασίαν.

10.

Τὸ Β. Προξενεῖον τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερραῖς ὑποβάλλει πίνακα τῶν γενομένων δολοφονιῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοῦ Βουλγαρικοῦ Κομιτάτου κατὰ τὸ ἔτος 1906 εἰς τὴν περιφέρειαν Σερρῶν.

Μητρόπολις Σερρῶν

1. Νικόλας Πέτσιου ἐκ τοῦ χωρίου Καρλί-Κιόϊ προεστῶς
2. Μαρίνος Πέτσιου » » » » γαμβρός του
Ἄμφότεροι ἐσφάγησαν ἐν τῷ χωρίῳ ὑπὸ Βουλ. συμμορ. τῇ 26 Ἰανουαρ.
3. Δημήτρ. Ἐλεσίκ ἐκ τοῦ χωρίου Γενῆ Μαχαλαῖ γεωργὸς ἐφονεύθη 23 Μαρτ.
4. Δημήτριος Τσαπκούνης ἐκ τοῦ χωρίου Βερεζιανῆ προύχων.
5. Πασχ. Δ. Τσαπκούνη » » » »
6. Πέτρος Δ. Τσαπκούνης » » » »
7. Ἰωάν. Π. Τσαπκούνης » » » »
8. Βασ. Γάμβας » » » »
9. Δραγάνης » » » »
10. Δέσποινα Δραγάνη » » » »
Ἄπαντες οὗτοι ἀποτελοῦντες μέλη καὶ τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν ἐσφάγησαν τὴν νύκτα τῆς 26.3 ὑπὸ Βουλγ. συμμορ., οἱ μὲν ἐντὸς τοῦ χωρίου, τινὲς δὲ καὶ ἔξω, καὶ τὰ μέλη των διεσπάρησαν ἐνθεν κακεῖθεν.
11. Ἄγγελος Μπάλιου ἐκ τοῦ χωρίου Ραχοβίτσα γεωργός, ἐσφάγη 18 Ἀπριλίου ὑπὸ ὑπόπτων.
12. Σάνδρος ἐκ τοῦ χωρίου Τσιούτσιουλις γεωργὸς ἐφονεύθη 19 Μαΐου.
13. Χρῆστος Θωμᾶ ἐκ τοῦ χωρίου Βροντιοῦ ράπτης.
14. Γεώργ. Λιόντσιου » » » » προύχων.
15. Ἄθαν. Χ' Ἰωάννου » » » » μαθητῆς.
Οἱ δύο πρῶτοι ἐφονεύθησαν ἐπιστρέφοντες εἰς τὸ χωρίον των. Ὁ τρίτος ἐπληρώθη 19 Ἰουνίου.
16. Πέτρος Τίγκα ἐκ τοῦ χωρίου Καλένδρα προύχων, ἐφονεύθη ἐν ἀγροῖς 11 Ἰουνίου.
17. Μητρ. Γκογκολάκη ἐκ τοῦ χωρίου Χομόνδος, γεωργός, ἐπληρώθη ἐλαφρῶς 12 Ἰουλίου.
18. Δημ. Μαρίνου ἐκ τοῦ χωρίου Βροντιοῦ κωδωνοχύτης, ἐγένετο ἄφαντος 6 Ἰουλίου.
19. Γεώργιος Στογιάν ἐκ τοῦ χωρίου Φράστανη ἀνθρακοποιός, ἐφονεύθη ἐν τῇ οἰκίᾳ του 23 Ἰουλίου.
20. Ἄγγελος Ζανταρκᾶς ἐκ Σερρῶν χωροφύλαξ, ἐπληρώθη εἰς Καβακλή τὴν 31 Αὐγούστου.
21. Μαρία Γκογκαλάκη ἐκ τοῦ χωρίου Χομόνδος, ἐφονεύθη ἐν τῇ κλίνῃ της 1 Σεπτεμβρίου.

23. Τίνκας Λεύκου ἐκ τοῦ χωρίου Μελεγκίτσι προεστῶς;
 24. Νικ. Λεύκου » » » » ἀδελφός του
 25. Τάνης Μίντσιου » » » » ἄζᾶς
 Οἱ τρεῖς οὗτοι ἐσφάγησαν ἀπαχθέντες ἐκ τῶν οἰκιῶν των τῇ 18 Σεπτεμ.
 25. Ἀγκούσης ἐκ τοῦ χωρίου Δράνοβον προύχων, ἐφονεύθη 2 Ὀκτωβρίου
 παρὰ τὸ χωρίον.
 26. Ἄγγελος Νικολάου ἐκ τοῦ χωρίου Σακάφτσια, προύχων, 4 Ὀκτωβρίου
 ἐφονεύθη ὑπὸ συμμοριτῶν.
 27. Γεώργιος Στάγκου ἐκ τοῦ χωρίου Καρλί-Κιόι προύχων. Ἐγένετο ἄφαν-
 τος 26 Ὀκτωβρίου.
 28. Γρηγ. Νικολάου ἐκ τοῦ χωρίου Γενῆ Μαχαλᾶ, γεωργός ἐφονεύθη ἐπι-
 στρέφων εἰς χωρίον 24 Ὀκτωβρίου.
 29. Γεώργιος Κανάπης ἐκ τοῦ χωρίου Καρλί-Κιόι προεστῶς,
 30. Νικολ. Γιάννη » » » » ἀγροφύλαξ,
 ἐσφάγησαν ἔξω τοῦ χωρίου ὑπὸ Βουλγ. συμμορ. 4 Νοεμβρίου.
 31. Ἰωάνν. Θεοχάρης ἐκ τοῦ χωρίου Δοβίτσα, ποιμὴν, ἐφονεύθη καὶ ἠρπάγη
 τὸ ποίμνιόν του 24 Νοεμβρίου.

Μητρόπολις Ζιχνῶν

32. Ἀθανασ. Μ. Κιουσι ἐκ τοῦ χωρίου Ἐγρὶ-Δερέ, προύχων,
 33. Κων. Κιουσι » » » » » »
 34. Νικ. Τσαρουχᾶς » » » » » ἔμπορος,
 Οἱ τρεῖς οὗτοι ἐσφάγησαν παρὰ τὴν Γράτσαινη ἐπιστρέφοντες εἰς τὸ
 χωρίον τὴν 17 Ἰανουαρίου.
 35. Μαρία Ἀντωνίου ἐκ τοῦ χωρίου Κλεπούσνα, ἐσφάγη παρὰ τὸ χωρίον,
 26 Ἰανουαρίου.
 36. Νικ. Θ. Μπότσα ἐκ τοῦ χωρίου Σφεληνός, γεωργός, ἐφονεύθη ἐρχόμε-
 νος Σέρρας 7 Φεβρουαρίου.
 37. Π'Ἰωάννου Οἰκονόμος ἐκ τοῦ χωρίου Γόρνιτσα, ἐφημέριος, ἐφονεύθη
 ἐν τῷ χωρίῳ 6 Ἰουλίου.
 38. Π'Γιάννης ἐκ τοῦ χωρίου Γκράτσαινη ἐφημέριος ὁμοίως τῇ 3 Αὐγούστ.
 39. Στογιάν Ἀγγέλου ἐκ τοῦ χωρίου Καρλίκοβο, προύχων, ἐσφάγη ἐν τοῖς
 ἀγροῖς 21 Αὐγούστου.
 40. Θεοδ. Θωμᾶ ἐκ τοῦ χωρίου Νούσκα γεωργός
 41. Ἄντ. Ἀργυρίου » » » » »
 ἐφονεύθησαν ἀμφότεροι ἐν τοῖς ἀγροῖς 25 Αὐγούστου.
 42. Γεώργ. Βαλσαμίδης ἐκ τοῦ χωρίου Βόλος, παντοπώλης ἐγένετο ἄφαντος
 εἰς Ἐγρὶ-Δερέ 28 Ὀκτωβρίου.
 43. Κυριακοῦ Ντουλμέρου ἐκ τοῦ χωρίου Καρλίκοβο παντοπώλης
 44. Βάλτσης Ψάλτης » » » » γεωργός

45. Δημ. Χρήστου ἐκ τοῦ χωρίου Καρλίκοβο ἀγροφύλαξ
ἐφονεύθησαν παρὰ τὸ Δράνοβον ἐπιστρέφοντες εἰς χωρίον καὶ τὰ πτώ-
ματα ἐρρίφθησαν εἰς χαράδρα.
46. Μπουζίκης Στογιάν ἐκ τοῦ χωρίου Κλεπούνσα προύχων
47. Αἰκ. Μπουζίκη » » » »
48. Φωτ. Π' Βαγγέλη » » » » σύζ. Ἰερῆως
49. Ἄγγελος Μίντσιος » » » » προύχων
50. Μαρία Μίντσιου » » » » »
51. Γεωργ. Ν. Μίντσιου » » » » »
52. Κων. Ν. Μίντσιου » » » » »
- ἐφονεύθησαν ἅπαντες οὗτοι ἢ ἐκάησαν κατὰ τὴν Βουλγαρικὴν ἐπίθεσιν
τῆς 13 Δεκεμβρίου, ὁπότε καὶ ἐκάησαν πολλαὶ οἰκίαι.

Μητρόπολις Νευροκοπίου

53. Ἀπόστολος Ἀθανασίου ἐκ Νευροκόπου ἀγωγιάτης ἐφονεύθη καθ' ὁδὸν
13 Ἀπριλίου.
54. Στέφανος Νεδέλτσης ἐκ τοῦ χωρίου Τσιρέτσιοβον, κτίστης, ἐφονεύθη ἐν
τῷ χωρίῳ 19 Ἀπριλίου.
55. Γεωργ. Ζαΐκου ἐκ τοῦ χωρίου Ράδοβον, παντοπώλης, ἐφονεύθη 20 Ἀ-
πριλίου εἰς Νευροκόπιον.
56. Ἄγγ. Ρούντσιος ἐκ τοῦ χωρίου Ζίρνοβον προεστὼς
57. Δημ. Ρούντιος » » » »
58. Αἰκ. Α. Ρούντιου » » » »
59. Πέτρο. Δ. Ρούντσιος » » » »
60. Δ. Ἰωάν. Πεπόνης » » » »
61. Μπισίρω Πεπόνη » » » »
62. Νικ. Παναγῆ » » » »
63. Δημ. Ἰωάννου » » » »
- οἱ Α. Ρούντσιος καὶ Δ. Ρούντσιος ἐπληρώθησαν κατὰ τὴν τοῦ χωρίου
ἐπίθεσιν τῶν Βουλγάρων τῆ 24 Δεκεμβρίου, ὁπότε ἐφονεύθησαν καὶ
οἱ ἀνωτέρω χωρικοὶ καὶ ἐκάησαν 3 οἰκίαι.

Μητρόπολις Μελενίκου

64. Ζήσιος Βλάχος ἐκ τοῦ χωρίου Τζιαφερλῆ, τσέλιγκας, ἐφονεύθη 3 Μαρ-
τίου ἐν τῷ ποιμνίῳ του.
65. Κ. Στραχίν ἐκ τοῦ χωρίου Κρούσοβο ἔμπορος ἐγένετο ἄφαντος ἐκ Νευ-
ροκοπίου 24)3.
66. Βοζίκη Μιτσάκη ἐκ τοῦ χωρίου Κρούσοβο ὑπάλληλος ἐφονεύθη ἐν
Ἀη-Λιά 19 Μαΐου.

67. Μήτας Κέπας ἐκ τοῦ χωρίου Σάβγιακο προύχων
 78. Σπάσος Ἡλία » » » » »
 ἐφονεύθησαν παρὰ τὴν Κούλα τῆ 6 Ἰουνίου.
 69. Παρίσης Καραδέρης ἐκ τοῦ χωρίου Μπέλοβα, ποιμὴν ἐφονεύθη τῆ 12 Ἰουλ.
 70. Πέτρος Ματσάκης ἐκ τοῦ χωρίου Μπουρσούκ, γεωργὸς ἐφονεύθη μετὰ
 τῆς συζύγου καὶ υἱοῦ του 14 Ἰουλίου.
 71. Ἡλίας Ἀγγέλου ἐκ τοῦ χωρίου Ἐρνι-Κιόϊ, γεωργὸς Ἰουνίου 26 ἐφονεύθη ἐν τῷ χωρίῳ.
 72. Ρίζος Βλάχος ἐκ τοῦ χωρίου Σίμγοβο ποιμὴν ἐφονεύθη τῆ 24 Ὀκτωβρ.
 73. Μάνος Γιούρης ἐκ Μελενίκου, προύχων ἐφονεύθη εἰς τοὺς ἀμπελώνας
 2 Νοεμβρίου.
 74. Κων. Σταμούλη ἐκ Δεμίρ-Ἰσάρ, κηπουρὸς ἐφονεύθη ἐπιστρέφων ἐκ Μελενίκου 28 Νοεμβρίου.
 75. Πεχλιβάνης ἐκ Μελενίκου, ἀγωγιάτης ἐφονεύθη παρὰ τὸ Μελενίκον 28 Νοεμβρίου.
 76. Ἀγγελικὴ Φιλιππίδου ἐκ τοῦ χωρίου Κλεπούσα ἀπέθανε ἐκ τῶν πληγῶν 15 Ἰανουαρίου ἐν Θεσσαλονίκῃ.

12.

Ἐν Σέρραις 20 Φεβρουαρίου 1907

Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 490 π.ἔ. ἐγγράφου μου ἐξέθηκα Ὑμῖν ἐν ὀλίγοις τὰ περὶ τῆς πολιτείας τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν, καὶ τὰς μετ' αὐτῶν σχέσεις μου. Σήμερον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἐκθέσω τὰ περὶ τούτου λεπτομερέστερον καὶ νὰ ἐφελκύσω τὴν προσοχὴν τῆς Β. Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος.

Ἡ εἶδησις, ὅτι αἱ μεταρρυθμίσεις ἐν τῷ διαμερίσματι Σερωῶν ἀνετέθησαν εἰς Γάλλους ἀξιωματικούς, ἐγένετο δεκτὴ μετὰ πολλῆς χαρᾶς ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς περιφερείας ταύτης, οὐχὶ μόνον διὰ τὴν ἀμεροληψίαν τῆς Γαλλίας ἐν τῷ Μακεδονικῷ ζητήματι, ἀλλὰ πρὸ πάντων διότι τὸ εὐγενὲς γαλλικὸν ἔθνος ὑλήρξεν ἀείποτε ὁ μέγας προστάτης καὶ εὐεργέτης τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Πρὸς ἐκδήλωσιν δὲ τῶν τοιούτων αἰσθημάτων καὶ τῶν ἐλπίδων, αἱ τρέφουσι πάντοτε οἱ Ἕλληνες πρὸς τὸ μέγα φιλελεύθερον ἔθνος, χιλιάδες ὁμογενῶν μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἔσπευσαν ἐν τῷ σιδηρομικῷ σταθμῷ νὰ ὑποδεχθῶσι τοὺς Γάλλους ἀξιωματικούς. Πλὴν δὲ τούτου ἀθρόα εἶτα ἡ ἐνταῦθα κοινωνία καὶ πάντες οἱ τὰ πρῶτα φέροντες ὁμογενεῖς ἐθεώρησαν καθήκον των νὰ ἐπισκεφθῶσι αὐτοὺς καὶ κατ' οἶκον, ἵνα τοῖς εὐχηθῶσι τὸ ὡς εὖ παρέστησαν, τοῖς ὑποβάλλωσι δὲ τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης, ἣν πᾶς Ἕλλην τρέφει ὑπὲρ τῆς Γαλλίας. Δυστυχῶς ὁμως τινὲς ἐκ τῶν κ.κ. ἀξιωματικῶν, ἄλλους μὲν κυρίως τε καὶ

κυρίας τῶν ἡμετέρων δὲν ἐδέχθησαν κἄν, εἰς ἄλλους δέ, τοὺς πλείστους, δὲν ἀνταπέδωκαν τὴν ἐπίσκεψιν. Ἐν τούτοις τό τε Προξενεῖον καὶ ἡ Μητρόπολις συνέστησαν τοῖς ἡμετέροις νὰ ἐξακολουθῶσι περιβάλλοντες τοὺς κ.κ. ἀξιωματικοὺς δι' ἐκτιμήσεως καὶ πλήρους ἐμπιστοσύνης, συντρέχωσι δ' αὐτοὺς εἰς τὸ ἔργον τῶν μεταρρυθμίσεων. Πλὴν δὲν παρήλθε πολὺς χρόνος καὶ τινες ἐκ τῶν κ.κ. ἀξιωματικῶν ἤρχισαν διὰ τοῦ ἀπρεποῦς τρόπου τῶν καὶ τῆς μεροληψίας τῶν νὰ ψυχραίνωσι τοὺς ἡμετέρους, νὰ διαψεύδωσι δὲ τὰς γλυκείας τῶν Ἑλλήνων ἐλπίδας περὶ τῶν μεταρρυθμίσεων. Ἐκτὸς τῆς πολιτείας τῶν κ. κ. ἀξιωματικῶν, καὶ αὐτὴ ἔτι ἡ κοινωνικὴ συμπεριφορὰ ἐνίων ἐκ τῶν κυριῶν τῶν διέψευσεν οἰκτρῶς τὴν φήμην περὶ τῆς γαλλικῆς λεπτότητος. Οὕτω λ.χ. βεβαιοῦται ὅτι κυρίαι τινὲς τῶν ἀξιωματικῶν, καλούμεναι εἰς ἑλληνικὰ θέατρα καὶ ἄλλας πανηγύρεις ἢ θεάματα τῶν ἡμετέρων, ἐφωρῶντο σκόπτουσαι καὶ κατειρωνευόμεναι αὐτά. Ταῦτα πάντα προστιθέμενα εἰς τὴν προφανῆ μεροληψίαν τινῶν ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν ὑπὲρ τῶν Βουλγάρων διέθετον δυσαρέστως τοὺς ἡμετέρους καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρχισε νὰ σχηματίζεται παρὰ τοῖς ἑλληνικοῖς πληθυσμοῖς ἡ πεποίθησις, ὅτι φροῦδαι ὑπῆρξαν αἱ ἐλπίδες τῶν, καὶ ὅτι οἱ κ. κ. Γάλλοι ἀξιωματικοὶ εἰσὶ τεταγμένοι πρὸς τὸ μέρος τῶν Βουλγάρων. Αἱ συμβουλαὶ τοῦ Προξενείου καὶ τῆς Μητροπόλεως συνεκράτουν ἐπὶ τινὰ χρόνον τὴν ἀγανάκτησιν τῶν ὁμογενῶν, ἀλλ' ἡ σκανδαλώδης συμπεριφορὰ τοῦ μετατεθέντος κ. Lamaïche καὶ ἄλλων τινῶν ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν συνετέλεσαν ὥστε νὰ ἐμπεδωθῇ παρὰ τοῖς ἡμετέροις ἡ προορηθεῖσα πεποίθησις, νὰ γεννηθῇ δὲ δυστυχῶς μῖσος καὶ ἀποστροφή τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου ὀλοκλήρου τῆς περιφερείας κατ' αὐτῶν, καὶ νὰ διαθήσῃ αὐτὸ ἐχθρικῶς πρὸς τὰς μεταρρυθμίσεις. Προσθετέον ἐνταῦθα ὅτι εἰς τοῦτο συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον καὶ ἡ στάσις τοῦ γαλλικοῦ τύπου καὶ ἰδία τοῦ «Χρόνου τῶν Παρισίων», ὡς ἐπίσης καὶ αἱ ἐπιτήδαιοι διαδόσεις τῶν Βουλγάρων, ὅτι ὑπὲρ αὐτῶν ἐκλήθησαν οἱ ξένοι ἀξιωματικοί. Τὸ τελευταῖον μάλιστα καταλλήλως ἐξεμεταλλεύθησαν καὶ αἱ Τουρκικαὶ ἀρχαί, πείθουσαι καὶ ἀπειλοῦσαι τοὺς ἡμετέρους ν' ἀποφεύγωσι τοὺς δῆθεν χάριν τῶν Βουλγάρων μόνον ἐργαζομένους ξένους ἀξιωματικούς. Δυστυχῶς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἀθηναϊκὸς τύπος ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἐνεφορεῖτο τότε.

Κατὰ τὴν ἐνταῦθα ἀφίξίν μου εὔρον κατάστασιν ὄντως ὀδυνηράν. Αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν πλείστων ἐκ τῶν κ. κ. ἀξιωματικῶν καὶ ὀλοκλήρου σχεδὸν τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας Σερρῶν ἦσαν αὐτόχρημα ἐχθρικά. Εὐαριθμόταται ἦσαν αἱ ἐξαιρέσεις. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν παρεπονοῦντο καὶ παραπονοῦνται κατὰ τῶν ἡμετέρων ὡς ἀφιλοξένων, περιφρονούντων καὶ ἐχθρικῶς διακειμένων κατὰ τῶν Γάλλων, τῶν δὲ ἡμετέρων ἐκφραζομένων μετ' ἀγανακτικῆς περὶ τῆς ἀπρεποῦς κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς, ὡς καὶ περὶ τῆς σκανδαλωδῶς φιλοβουλγαρικῆς πολιτείας ἐκείνων. Ἐθεώρησα ἐκ τῶν πρώτων καθηκόντων μου νὰ μεριμνήσω περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς ἀξιοθρηνητοῦ ἐκείνης καταστά-

σεως, δὲν ἐφείσθην δὲ οὔτε κόπων, οὔτε συμβουλῶν, οὔτε παρακλήσεων, ἀλλ' οὔτε καὶ ἀπειλῶν. Παρ' ἡμῶν τε καὶ παρὰ τῆς Μητροπόλεως ἐγκύκλιοι καὶ ὀδηγίαι ἐδόθησαν πανταχοῦ πρὸς τοὺς προεστούς, τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς διδασκάλους τῶν χωρίων, ἵνα μεταβάλλωσι στάσιν ἀπέναντι τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν, καὶ εἰς τὸ μέλλον φιλοξενῶσι καὶ περιποιῶνται αὐτοὺς συντρέχοντες τὸ ἔργον τῶν μεταρρυθμίσεων. Πρόθυμοι, ὡς πάντοτε, καὶ εὐλαβεῖς πρὸς τὰς ὀδηγίας ἡμῶν οἱ ὁμογενεῖς ἤρξαντο νὰ μεταβάλλωσι πολιτείαν καὶ ἤλπισα πρὸς στιγμὴν ὅτι τὰ πράγματα ἤλλασσον. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἐν Σέρραις ἔγκριτοι καὶ αὐταὶ αἱ κυρίαὶ ἐπιχείρησαν διὰ β' καὶ γ' φορὰν νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰς οἰκογενεῖας τῶν κ. κ. ἀξιωματικῶν.

Καίτοι δὲ οἱ τὰ πρῶτα φέροντες τῶν ἡμετέρων μοὶ ἐπαναλαμβάνουν ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Σισύφου ἐπιχειρῶ, ἐν τοσοῦτῳ ποιὰ τις μεταβολὴ ἤρξατο. Αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ παρεπονοῦντο ἤδη ὅτι οἱ Ἕλληνες μεταβαίνουνσι παρὰ τοῖς Γάλλοις καὶ καταγγέλουσιν αὐτάς. Δυστυχῶς ὅμως αὐτοὶ οὔτοι ἦ, τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν, τρεῖς ἐξ αὐτῶν, διέψευσαν τὰς ἐλπίδας μου καὶ ἐδικαίωσαν τὰς περὶ μεροληψίας καὶ ἀπρεποῦς συμπεριφορᾶς τῶν Γάλλων αἰτιάσεις τῶν ἡμετέρων. Νῦν δὲ μετὰ λύπης μου ἀντιλαμβάνομαι, καὶ κατὰ καθῆκον ἀναφέρω Ὑμῖν, ὅτι τὰ πράγματα ἐπεδεινώθησαν καὶ ἀνάγκη λήψεως μέτρων.

Οὔτω λ.χ. τῇ συμβουλῇ καὶ παρακλήσει μου οἱ πλείστοι ἐκ τῶν ἐγκρίτων καὶ οὐκ ὀλίγαι κυρίαὶ ἐπεσκέφθησαν τοὺς κ. κ. ἀξιωματικοὺς κατὰ τὴν πρῶτην τοῦ ἔτους. Εἰς τοὺς πλείστους δὲν ἀνταπέδωκαν τὰς ἐπισκέψεις. Μεταξὺ τούτων συγκαταλέγεται καὶ αὐτὸς ὁ γυμνασιάρχης, ὅστις συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου διὰ β' καὶ γ' νομίζω φορὰν ἐπεσκέφθη τὸν κ. Verand, μὴ ἀξιῶσαντα νὰ ἀνταποδώσῃ τὰς ἐπισκέψεις.

Οἱ ἀξιωματικοὶ καθ' ὧν ὑπάρχουσι τὰ παράπονα εἰσὶν οἱ κ.κ. Foulon, Campocasso καὶ ὁ συνταγματάρχης Verand.

Κατὰ τοῦ πρώτου, Βουλγάρου ἀποκαλουμένου ὑπὸ τε τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν Ὀθωμανῶν, διατυποῦνται τὰ σφοδρότερα τῶν παραπόνων. Ὅσα ἠδυνήθην νὰ ἐξελέγξω εἰσὶ τὰ ἐξῆς : Μεταβὰς εἰς Νιγρίταν καὶ προθυμότατα γενόμενος δεκτὸς ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ὁ κ. Foulon, ἠρώτησεν αὐτοὺς ἀνὸμιλῶσι τὴν βουλγαρικὴν καὶ ἀν' ἣ γλῶσσα αὕτη διδάσκεται ἐν τοῖς σχολείοις. Τῶν φιλοξενούντων αὐτόν, οὔτινες ἦσαν ἐκ τῶν μᾶλλον ἐγκρίτων, ἀπαντησάντων, ὅτι οὔτε ὀμιλεῖται, οὔτε διδάσκεται ἡ βουλγαρικὴ ἐν τῇ κομπολίῃ των, διότι Βούλγαροι μὲν ἐν τῇ περιφερείᾳ των δὲν ὑπάρχουσιν, ἐμπορικὰς δὲ συνναλλαγὰς δὲν ἔχουσι μετ' αὐτῶν, διότι ἡ περιφέρεια ἐκείνη κατοικεῖται ὑπὸ ἀμιγοῦς ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, ὁ κ. Foulon ἐπιμόνως προσέτρεψεν αὐτοὺς νὰ φροντίσωσι νὰ προσθέσωσι καὶ τὴν γλῶσσαν ταύτην ἢν, ὡς ἔλεγε, χρήσιμον εἶναι νὰ γνωρίζωσι πάντες, καθόσον μάλιστα καὶ ξένος ὢν τὴν ἐξέμαθεν ἤδη. Μετὰ τὰ γεγονότα τοῦ Καρατζᾶ· Κιότι ἀδελφαὶ τινὲς τοῦ ἐλέους μετέβησαν ἐπὶ τόπου καὶ διένειμαν βοθητήματα εἰς τοὺς παθόν-

τας, προτρέπουν τὸν χωρικὸν νὰ παραμείνῃ σχισματικὸς, διότι ἄλλως θὰ μετέβαινε βουλγαρικὴ συμμορία νὰ τοὺς καταστρέψῃ ὀλοσχερῶς. Ὁ μουδίου Νιγρίτης μεταξὺ ἄλλων παρομοίων μεροληψιῶν ἐπληροφορήθη καὶ τοῦτο ἐκ τῶν ἀνακρίσεων αἱ ἐνήργησε, καὶ παρέλαβεν αὐτὸ ἐν τῇ ἐκθέσει του. Ἀλλὰ ὁ κ. Foulon λαβὼν γνῶσιν τοῦ πράγματος μετ' ἐπιμονῆς παρεκάλεσεν τὸν μουδίον νὰ ἀφαιρέσῃ ἐκ τῆς ἐκθέσεώς του τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ παράκλησίς του κ. Foulon δὲν εἰσηκούσθη.

Ἡ σύζυγος παντοπώλου τινὸς Μπαγιάνου, συλληφθέντος ὡς ὑπόπτου διὰ τὸν φόνον τοῦ β βλιοπώλου Νίκωφ, μετέβη παρὰ τῷ κ. Foulon, ἵνα ζητήσῃ τὴν προστασίαν καὶ μεσολάβησιν του, ὅπως ἐπισπευθῇ ἡ δίκη καὶ καταδεικνυομένης τῆς ἀθωότητος τοῦ συζύγου τῆς ἀπολυθῇ πλέον τῶν φυλακῶν. Ὁ κ. Foulon τὴν ἀπέπεμψε, εἰπὼν αὐτῇ ὅτι οἱ Ἕλληνες δολοφονοῦσι τοὺς Βουλγάρους, καὶ ἐπομένως δίκαια πάσχουσι.

Τῇ 8 Δεκεμβρίου π.ῆ. ἡ Εὐαγγελία Παναγιώτου Σαπουνζῆ μετέβη παρὰ τῷ κ. Foulon, ἵνα παραπονεθῇ διὰ τὴν ἄδικον σύλληψιν τοῦ γαμβροῦ τῆς Βασ. Μπατάκα κατηγορηθέντος ἐπὶ ἀποπειρᾶ φόνου κατὰ τοῦ ὑπαλλήλου τοῦ Βουλγάρου βιβλιοπώλου Νικώφ. Ὁ κ. Foulon τῇ εἶπεν ὅτι «ἐσκοτώσατε τοὺς Βουλγάρους καὶ τώρα θέλετε νὰ σκοτώσῃτε καὶ τὸν ὑπάλληλον τοῦ Νικώφ» καὶ τὴν ἀπέπεμψε σκαιῶς. Τὴν 26 Ἰανουαρίου ὁ προύχων τοῦ χωρίου Σαβγιάκου, Γεώργιος Ἀγγέλου, διερχόμενος τοῦ ἀστυνομικοῦ σταθμοῦ Κουνλουκίου συνελήφθη ὑπὸ δύο ἀστυφυλάκων καὶ ὠδηγήθη ἐντὸς τοῦ σταθμοῦ. Ἐκεῖ, ὅφ' οὗ ὑβρίσθη δεινῶς ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων καὶ ὑπέστη σωματικὴν ἔρευναν, τῷ ἀφηρέθησαν λίραι 5.

Πρὸ τινων ἡμερῶν ὁ κ. Camrocasso μεταβὰς παρὰ τῷ μουτεσαρίφῃ ἀπήτει ἐπιμόνως ἵνα εἰς χωρία τινὰ (Ἐγρὶ - Δερέ, Γόρνιτσα, Γρατσιάνη κτλ.) τὰ ὁποῖα βίᾳ ἐσχάτως ὑπέκυψαν εἰς τὸ σχῆμα, καὶ ἔξακολουθοῦσι νὰ νὰ τρομοκρατῶνται, δοθῶσι σφραγίδες βουλγαρικαὶ καὶ διορισθῶσι μουχτάρηδες Βούλγαροι, τοῦτο δὲ παρὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως τοῦ νὰ μὴ ἀναγνωρίζεται πᾶσα μεταβολὴ ἐπερχομένη μετὰ τὸ 1903. Ὁ μουτεσαρίφης δυσαρεστηθεὶς σφόδρα ἀπήνησε τῷ κ. Camrocasso, ὅτι οὐδὲν δικαίωμα ἀναμίξεως εἰς τὰ τοιαῦτα ἔχουσιν οἱ Γάλλοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὅτι δὲν τοῖς ἐπιτρέπονται τοιαῦτα ἐπεμβάσεις.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὁ κ. Camrocasso εἶχεν ἔλθει πρὸς ἐπίσκεψίν μου, ἵνα πληροφορηθῇ ἂν ἔχονται ἀληθείας τὰ γραφόμενα ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 162 φύλλῳ τοῦ Bulletin D'Orient περὶ ἐρεῦνης τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ ἐν Σφεληῖ, ἐκφράζων συγχρόνως τὴν ἐκπληξίν του, διότι τοῦτο δὲν περιῆλθεν εἰς γνῶσιν του. Τῷ παρέσχον τὰς ζητουμένας πληροφορίας καὶ ὑπεσχέθη νὰ μεταβῇ τὴν ἐπιούσαν ἐπὶ τόπου καὶ ἐξετάσῃ τὰ πράγματα. Ἐν τοσοῦτῳ δὲν μετέβη. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπίσκεψιν μοὶ παρεπονέθη μετὰ πικρίας, ὅτι οἱ Ἕλληνες, ἐν ᾧ ἐν ἀρχῇ τὸν ἐδέχοντο μετὰ πολλῆς εὐγενείας καὶ τὸν ἐφιλοξένουν πανταχοῦ, νῦν οὐδαμοῦ γίνεται δεκτός, καὶ εἰς τινὰ μάλιστα ἔλλη-

νικὰ χωρία, ὡς ἡ Ἀλιστράτη καὶ ἄλλαχοῦ, καὶ ἄρτον ἀκόμη καὶ ὕδωρ ἀρ-
νοῦνται νὰ τῷ δώσωσι. «Γνωρίζω μάλιστα», μοὶ προσέθηκεν, «ὅτι τὰ ἑλληνι-
κὰ κομιτάτα μὲ ἔχουσι καταδικάσει εἰς θάνατον». Τῷ ἀπήντησα ὅτι οἱ Ἑλ-
ληνες εἶναι πάρα πολὺ εὐφρεῖς, ὥστε νὰ προβῶσι εἰς τοιοῦτον διάβημα κατὰ
ἀπεσταλμένου τῆς Γαλλίας καὶ ὅτι ἀδικεῖ ἑαυτὸν δίδων πίστιν εἰς βουλγα-
ρικὰς συκοφαντίας. Ἐπειδὴ δὲ ἔβλεπον αὐτὸν ἐπιμένοντα εἰς τοῦτο, τὸν
ἠρώτησα διὰ τίνας λόγους ἄραγε μετεβλήθη ἢ πρὸς αὐτὸν στάσις τῶν Ἑλ-
λῆνων, ἐπικρατεῖ δὲ ἢ τοιαύτη περὶ αὐτοῦ φήμη; καὶ τί λέγει περὶ τούτου
ἢ ἰδία αὐτοῦ συνείδησις; Ἐν ξηρὸν «δὲν γνωρίζω» ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις
του. Ἐξερχόμενος μετὰ τοῦ ἱερέως τοῦ χωρίου Χωροβίστης, Παπᾶ Διονυ-
σίου, ὃν πρὸ μικροῦ μοὶ ἐχαρακτήριζεν ὡς «ληστήν» καὶ «μάστιγα τοῦ χω-
ρίου» κτλ. τὸν παρεκάλεσα νὰ ἐπαναλάβῃ προσωπικῶς ταῦτα εἰς τὸν Διο-
νύσιον. Ἐντὶ τούτου τῷ ἀπηύθυνε παρατηρήσεις, ὅτι οὐδέποτε ἐζήτησεν τὴν
προστασίαν τῶν Γάλλων κατὰ τῶν Βουλγάρων καὶ πρὸ πάντων κατὰ τῶν
τουρκικῶν παρεκτροπῶν. Ὁ Διονύσιος ἐν ἀγανακτήσει τῷ ἀπήντησεν ὅτι, ἐν
ᾧ ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς ἐδέχθη τοὺς Γάλλους ἀξιωματικούς ὡς σωτῆρας,
οὗτοι ἐτάχθησαν ἀπροκαλύπτως παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Βουλγάρων, καὶ ὅτι,
ὁσάκις οἱ Ἕλληνες ἐζήτησαν τὴν ἀρωγὴν τῶν Γάλλων, οὐδέποτε ἐπροστα-
τεύθησαν, διότι ὁσάκις μὲν τὰ παράπονα ἐστρέφοντο κατὰ τῶν Βουλγάρων,
οἱ Ἕλληνες ἐχαρακτηρίζοντο πάντοτε ὡς οἱ ἀδικοῦντες, ὁσάκις δὲ κατὰ τῶν
Τούρκων, οὐδὲν ἀπολύτως ἐγένετο, ὅτι παρὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Comrocasso λεγό-
μενα, αὐτὸς 30 ἐν ὄλῳ ἐπέδωκε κατὰ τῶν Τούρκων ἀναφορὰς, ὧν δύο αὐτῷ,
τὰς δὲ ὑπολοίπους τῷ κ. Verand, ἀλλ' ὅτι ἅπασαι παρέμειναν ἄνευ ἀποτε-
λέσματος. Ὁ κ. Comrocasso εἰς ταῦτα ἀπήντησεν, ὅτι αὐτοῦ καὶ μόνον
ὄντος ἀρμοδίου διὰ τὸ τμήμα τῆς Ζίχνης, πολλάκις συμβαίνει ὥστε ὁ κ.
Verand ν' ἀφήσῃ τὰς ὑποβαλλομένας αὐτῷ ἀναφορὰς ἀνενεργήτους εἰς τὸν
φάκελλον τῶν ἐκκρεμῶν.

Πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος ἄγνωστοι ἔβηκαν πῦρ εἰς τὸν παρὰ τὸ χωρίον
Ράχοβα ὑδρομύλον Ὀθωμανοῦ τινός, ἐνθα εὐρίσκετο ἡ σύζυγος αὐτοῦ
Σουκριέ Χανούμ, Ἑλληνὶς ἐξωμότης κοινῶν ἠθῶν, δεκαπενταετῆς τις ὀθω-
μαθόπαις καὶ τις γνωστὸς ἐκ Ραχόβης κακοῦργος, καὶ γιὰ τὰς τῶν βουλγα-
ρικῶν συμμοριῶν, ὀνόματι Βάγγελος Σιάκας. Ἄπαντες οὗτοι ἐκάησαν ἐντὸς
τοῦ ὑδρομύλου. Ἐκ τῆς κλοπῆς τῶν χρημάτων τοῦ μυλωθροῦ εἰκάζεται ὅτι
τὸ ἐλατήριον τοῦ ἐγκλήματος ἦτο ληστεία. Ὁ κ. Comrocasso ἀποδίδων
τὴν πράξιν εἰς Ἕλληνας χωρικούς, ἐξέφραζε τὴν ἀγανάκτησίν του καὶ μεταξύ
ἄλλων εἶπεν τῷ κ. Τσακαρόλα, διερμηνεῖ τοῦ ἐνταῦθα αὐστριακοῦ Προξε-
νείου, «καὶ τώρα ἂν ὑπάγουν οἱ Βούλγαροι νὰ καύσουν τὴν Ἀλιστράτην, θὰ
δυσανεστηθῶσι πάλιν οἱ Ἕλληνες»;

Ἐν γένει δὲ ἡ πολιτεία τῶν δύο τούτων ἀξιωματικῶν κατέστη σκανδα-
λώδης. Ὁ μουτσαρίφης ἐπανελημένως μοὶ παρεπονέθη ὅτι ἐπὶ 100 αἰτή-

σεων τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν οὐδεμία γίνεται ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, ἅπασαι δὲ ὑπὲρ τῶν Βουλγάρων, ὅτι ὁ κ. Camrocasso, καὶ πρὸ πάντων ὁ κ. Foulon δριμύτατα διαμαρτύρονται ὁσάκις αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ κατάσχουσι ὄπλα εἰς χεῖρας Βουλγάρων, ἀπαιτοῦσι δὲ ἐπιμόνως τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν.

Πολλάκις δὲ ἔλαβον καὶ λαμβάνουσι χώραν ἐν τῷ διοικητηρίῳ σκηναὶ μεταξὺ Γάλλων ἀξιωματικῶν καὶ μουτεσαρίφου, τοῦ τελευταίου ἐλέγχοντος αὐτοὺς διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν Βουλγάρων μεροληψίαν καὶ ἀποκαλοῦντος αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον Βουλγαροφίλους.

Τέλος καὶ αὐτὸς ὁ συνταγματάρχης κ. Verand κατέστη μισητότατος καὶ περιφρονεῖται, διότι λόγῳ τῆς ἀνεπαρκείας του ὀυμουλκεῖται οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ὑφισταμένων του, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἔτι τοῦ ὑπηρετοῦ του. Εἶναι ἀνεξήγητον καὶ προκαλεῖ διάφορα σχόλια τὸ γεγονός ὅτι ἅπαντες ἀνεξαρτήτως οἱ Γάλλοι ἀξιωματικοί, ἐν Ἑλληνικῷ κέντρῳ ζῶντες, προτιμῶσιν ὡς ὑπηρετάς Βουλγάρους, ἐν ᾧ οἱ Ἕλληνες εἰσὶν ἀνώτεροι ἐκείνων ὑπ' ὅλας τὰς ἀπόψεις. Προκειμένου μάλιστα περὶ τοῦ κ. Verand τὸ πρᾶγμα καθίσταται ἀσύγνωστον, διότι εἰς τὸν ὑπηρετήν του Ἀθανάσιον, φανατικώτατον Βούλγαρον ἐκ Ροζλοκίου καί, ὡς κοινῶς πιστεύεται, ἐνεργὸν μέλος τοῦ δολοφονικοῦ κομιτάτου, ἔχει ἀναθέσει καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ διερμηνέως. Εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦτο εἶναι ἐμπειπιστευμένη ἡ διερμηνεύσις τῶν παραπόνων τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Βουλγάρων ἢ τῶν Ὀθωμανῶν, ἡ ἀμεροληπτικὴ (!) εἰσήγησις ἐπὶ πολλῶν ὑποθέσεων, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔξαρχαίται τίνας θὰ δεχθῆ ἢ οὐ ὁ κ. συνταγματάρχης.

Οὕτω λόγου χάριν ὁ ἐκ Σαβγιάκου Γεώργιος Ἀγγέλου, περὶ οὗ γίνεται λόγος ἀνωτέρω, μετέβη κατ' ἀρχὰς παρὰ τῷ κ. Verand, ἀλλ' ἐκεῖνος ἠρνήθη νὰ τὸν δεχθῆ καὶ τὸν παρέπεμψεν εἰς τὸν κ. Foulon.

Ἐπίσης ὁ ἐνταῦθα ἐμπορευόμενος Σταῦρος Σκάρδης, ξέρισας δι' ἐμπορικὸς λόγους μετὰ τινος Ὀθωμανοῦ Βέη, ἐτραυματίσθη καὶ ἐδάρη ἀνηλεῶς ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν κακῇ καταστάσει εὐρισκόμενος καὶ αἰμόφυρτος προσέφυγε ζητῶν προστασίαν παρὰ τοῦ κ. Verand μετὰ τὸ πέρασ τοῦ γεύματος, ἀπεπέμφθη ὅμως καὶ τῷ ὑπεδείχθη ὅτι πρέπει ν' ἀποταθῆ εἰς τὸν ἀρμόδιον κ. Foulon, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν δὲν κατώρθωσε νὰ συναντήσῃ, καίτοι δις μετέβη ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ τῷ γραφείῳ του.

Ἐν γένει δὲ οἱ πλείστοι τῶν ὁμογενῶν ἢ εὐρίσκουσι τὴν θύραν τοῦ κ. Verand κεκλεισμένην, ἢ παραπέμπονται πρὸς τοὺς κ.κ. Foulon καὶ Camrocasso, ὧν τὰ ὀνόματα ἐμποιοῦσι τρόμον εἰς τοὺς ἡμετέρους.

Σχετικῶς πρὸς τὰ παράπονα τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν, ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν ἀναφέρονται πρὸς αὐτοὺς, εἶναι ἀνάγκη νὰ σημειωθῆ ὅτι τὸ τοιοῦτον γίνεται σήμερον, ἀφ' οὗ οἱ ὁμογενεῖς ἐπέισθησαν ὅτι οὐδεμία παρέχεται αὐτοῖς προσοχὴ καὶ βοήθεια. Ὁ ἐνταῦθα δικηγορῶν κ. Γουσιάδης μοὶ ἐνεχείρησε κατάλογον 19 ἀναφορῶν, ἃς ὁμογενεῖς ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1904

μέχρι σήμερον δι' αὐτοῦ ὑπέβαλον τῷ κ. Verand, καὶ ἐφ' ὧν οὐδεμία ἐγένετο ἐνέργεια. Ἄλλὰ πόσοι χωρικοὶ ἢ ἄλλοι ὁμογενεῖς δὲν εὐρίσκουσι κεκλεισμένας ἐπίσης τὰς θύρας καὶ τὴν φιλάνθρωπον καρδίαν τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν ;

Πρὸ τινων ἡμερῶν ὁ μουτσαρίφης μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὅτι ὁ κ. Verand δι' ἐπιστολῆς του κατήγγειλε τὸν Μητροπολίτην καὶ τὸν Ἑλληνα Πρόξενον, ὅτι ἠπέλιθσαν διὰ θανάτου Ἑλληνίδα τινα, Πανάγαινα, ἐν ἣ περιπτώσει αὐτὴ δὲν ἤθελε συγκατατεθῆ νὰ ἐξώση τῆς οἰκίας της τοὺς Βουλγάρους, χρησιμοποιοῦντας τὴν ἐν λόγῳ οἰκίαν ὡς εχολὴν ἀρρένων, καὶ ὅτι πρὸ τινων ἡμερῶν εἰς τὴν εἰρημένην Πανάγαιναν εἶχε σταλῆ ἐπιστολὴ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κομιτάτου διατάσσοντος καὶ ἀπειλοῦντος τὰ αὐτά. Ὁ μουτσαρίφης ἐπέστρεψε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Verand μετὰ σημειώματος, ὅτι οὐδεμίαν ἀνάμixin εἰς τὰ καθήκοντά του ἐπιτρέπει τοῖς κ. ξένοις ἀξιωματικοῖς, οἵτινες πρέπει νὰ περιορίζωνται εἰς τὰ καθήκοντά των, εἰς τὰ τῆς διοργανώσεως τῆς Χωροφυλακῆς. Ὁ μουτσαρίφης ἐνήργησε οὕτω κατόπιν ἐιδικῶν διαταγῶν τοῦ Χιλιμῆ πασᾶ, ὅστις πληροφορηθεὶς τηλεγραφικῶς τὸ ἀνωτέρω ἐπεισόδιον ἐνέκρινε τὴν πολιτείαν τοῦ μουτσαρίφου. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν κατ' ἐμοῦ τοιαύτην κατηγορίαν, σπεύσω νὰ δηλώσω κατηγορηματικῶς καὶ νὰ διαβεβαιώσω τὸ Β. Ὑπουργεῖον, ὅτι ἀπολύτως οὐδεμίαν γνῶσιν τοῦ πράγματος εἶχον. Κατόπιν δὲ τῶν προσηκουσῶν ἐξηγήσεων ὁ μουτσαρίφης κατεῖδε καὶ ἐπέισθη ὅτι πρόκειται περὶ συκοφαντίας βουλγαρικῆς προελεῦσεως. Ἐλυπήθην ὅμως εἰλικρινῶς διὰ τὴν τοιαύτην πολιτείαν τοῦ κ. Verand, μεθ' οὗ διετέλουν εἰς φιλικὰς σχέσεις, καὶ προσεπάθουν δι' ὅλων τῶν μέσων νὰ καταστήσω αὐτόν, ἂν μὴ εὖνον, τοῦλάχιστον ὅμως ἀνεπηρέαστον καὶ ἀμερόληπτον. Καίτοι δὲ δὲν μοὶ εἶχεν ἀνταποδώσει τρεῖς τελευταίας ἐπισκέψεις μου, μετέβην καὶ αὐθις τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἵνα συνομιλήσω περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Ἄλλὰ, καίτοι ἦτο ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἡ κ. καὶ ὁ κ. Verand δέχονται, δὲν εὔρον αὐτοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ἡ Πανάγαινα ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως καὶ τοῦ Γάλλου ὑποπροξένου κ. Καρατζᾶ ἐβεβαίωσε μὲν ὅτι ἔλαβεν ἀπειλητικὴν ἐπιστολήν, ἣν ἐπέδειξε τῷ κ. Verand, οὕτινος ἐκ φόβου ἐζήτησε τὴν προστασίαν, ἀλλ' ὅτι οὐδέποτε ἀνέμιξε τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλλήνου Προξένου, ὃν οὔτε προσωπικῶς γνωρίζει, καὶ παρ' οὗ οὐδεμίαν ποτὲ ἔλαβεν ἀπειλήν. Τὴν ἐπιούσαν μεταβὰς παρὰ τῷ Γάλλῳ συναδέλφῳ μου κ. Καρατζᾶ παρεκάλεσα αὐτὸν νὰ ἴδῃ ἐκ μέρους μου τὸν κ. Verand, πρὸς ὃν νὰ ἐκφράσῃ τὴν λύπην μου διότι ἀνεξετάστως ἐπίστευσε συκοφαντίαν ἐκ γνωστῆς προερχομένης πηγῆς, καὶ ὅτι ἡ λύπη μου εἶναι κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον μεγαλυτέρα, καθ' ὅσον ὁ κ. Verand υἱοθετήσας ραδιοουργίαν τῶν τριόδων προσέβη εἰς κατηγορίαν μου, πρὶν ἢ μὲ ἴδῃ καὶ ζητήσῃ παρ' ἐμοῦ πληροφορίας, τοῦθ' ὅπερ τῷ ἐπεβάλλετο καὶ ἐξ ἀβρότητας καὶ ἐξ αὐτῶν ἔτι τῶν φιλικῶν σχέσεων μας καὶ τῶν γνωστῶν αὐτῷ εἰλικρινῶν προ-

σπαθειῶν μου νὰ διευκολύνω καὶ συντρέξω τὸ ἔργον τῶν κ.κ. ἀξιωματικῶν. Εἰς ταῦτα ὁ κ. Verand ἀπήντησε μεθ' ὕφους σκαιοῦ, ὅτι ἔπραξε τὸ καθήκον του, καὶ ὅτι οὐδεμίαν ἐξήγησιν ἤτο ἢ εἶναι ὑπόχρεως νὰ δώσῃ διὰ τοῦτο, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ μουτσαρίφης μοὶ ἀνεκοίνωσε τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς του, ἀποδεικνύεται καταφανῶς ἢ μεταξὺ Τούρκων καὶ Ἑλλήνων σύμπραξις (conivance): Μετὰ τὴν τοιαύτην στάσιν τοῦ κ. Verand οὐδεμία μοὶ ὑπελείφθη ἀμφιβολία ὅτι δὲν ἐπεθύμει τὰς μετ' ἐμοῦ φιλικὰς σχέσεις, καὶ βαρέως ἔφερε τὰς πρὸς τοῦτο προσπαθείας μου. Μετὰ δύο ἡμέρας ὁ κ. συνταγματάρχης ἐπεσκέφθη τὸν μουτσαρίφην, πρὸς ὃν εἶπεν ὅτι δὲν ὄφειλε νὰ μοὶ ἀνακοινώσῃ τὴν ἐπιστολὴν του. Ἡ αὐτοῦ ἐξοχότης τῷ ἀπήντησεν ὅτι καίτοι δὲν ἐδέχθη αὐτήν, εἶχεν ἐν τούτοις τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐξακριβώσῃ τὸ πρᾶγμα, καὶ λάβῃ τὰ προσήκοντα μέτρα. Τότε ὁ κ. Verand προσεπάθησε νὰ πείσῃ τὸν μουτσαρίφην ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἐμοῦ, ἀλλὰ περὶ τοῦ προκατόχου μου. Ἄλλ' ἀναγκασθεὶς νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἐν τῇ ἐπιστολῇ δὲν ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ Ex - consul ἀλλ' ἀπλῶς περὶ Consul de Grece, ἐδήλωσε τῷ μουτσαρίφῃ, ὅτι γράφων τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην εἶχεν ὑπ' ὄψει οὐχὶ ἐμέ, ἀλλὰ τοῦ κ. Τσαμαδόν.

Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἀποδεικνύει τὴν σοβαρότητα ταῦ κ. συνταγματάρχου καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τῶν πληροφοριῶν, ἃς παρέχει τῇ κυβερνήσει του.

Ταῦτα εἰσὶν ὅσα περιῆλθον εἰς γνώσιν ἡμῶν καὶ τὰ ὁποῖα ἠδυνήθημεν νὰ ἐξελέγξωμεν. Ἄναμφιβόλως ὅμως ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἀγνοῦμεν, καὶ τὰ ὁποῖα οἱ χωρικοὶ ἐκ φόβου ἀπεσιώπησαν μέχρι τοῦδε. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ κ.κ. ἀξιωματικοὶ θὰ ἀρνηθῶσι τ' ἀνωτέρω καὶ θὰ διαμαρτυρηθῶσι κατὰ τῶν καταμαρτυρουμένων αὐτοῖς, θὰ θελήσωσι δέ ν' ἀποδείξωσιν ἑαυτοὺς ἀγνοτέρους περιστερεᾶς. Ἄλλ' ἐπαναλαμβάνω ὅτι οὐχὶ καθ' ἑκατοντάδας ἀλλὰ κατὰ χιλιάδας εἶναι πρόθυμοι οἱ ὁμογενεῖς νὰ πιστοποιήσωσι καὶ ἄλλα περισσότερα τῶν ἐκτεθέντων.

Τοιοῦτοι εἰσὶν οἱ λόγοι οἱ διαθέσαντες τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον κατὰ τῶν μεταρρυθμιστῶν ἀξιωματικῶν. Οἱ δὲ κατακρίνοντες τοὺς Ἑλληνας ὡς ἀντιπράττοντας πρὸς μεταρρυθμίσεις πρέπει νὰ μάθωσι εἰς χεῖρας τίνων προσώπων ἀνειθέτη τὸ λεπτὸν καὶ σπουδαῖον αὐτὸ ἔργον, καὶ κατὰ τίνα τρόπον πολιτεύονται οἱ κύριοι οὔτοι. Οἱ Ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ εἰλικρινῶς ποθοῦσι τὰς μεταρρυθμίσεις, διότι πλείτερον παντὸς ἄλλου οὔτοι ἔχουσι νὰ ὠφεληθῶσιν ἐξ αὐτῶν. Ἄλλ' ἐκεῖνο ὑπὲρ οὗ εἰργάσθησαν καὶ ἐργάζονται οἱ προμνημονευθέντες ἀξιωματικοὶ εἶναι παρωδία μεταρρυθμίσεων, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἄλλο τι βαρύτερον, προσβάλλον δυστυχῶς τὸ γόητρον τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως. Ἄντι δὲ νὰ μέμφωνται τινὲς τοὺς Ἑλληνας, καλὸν εἶναι ν' ἀπομακρύνωσιν ἐντεῦθεν τοὺς ἐκ τῶν πραγμάτων ἀνεπαρκεῖς ἢ ἐλαστικούς τὴν συνείδησιν ἀποδειχθέντας. Διότι οὐδέποτε δύναται τις νὰ φαντασθῇ, ὅτι οἱ

κύριοι οὗτοι πολιτευόμενοι ὡς πολιτεύονται ἐρμηνεύουσι τὴν ἐπίσημον γνώμην τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως.

Ἐκ πολλῶν χωρίων καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως τῶν Σερρών πρὸ πολλοῦ ἤδη προτείνεται ἡ πανηγυρική ἀποδοκιμασία τῶν εἰρημένων ἀξιωματικῶν δι' ἀναφορῶν πρὸς τε τὴν γαλλικὴν κυβέρνησιν καὶ τὸν Χιλμῆ Πασσᾶ δι' ὧν οἱ προεστοί, οἱ ἱερεῖς καὶ τὰ διάφορα σωματεῖα καὶ συντεχναίαι νὰ καταγγέλωσι τὴν τοιαύτην τῶν Γάλλων διαγωγὴν.

Τὸ μέτρον τοῦτο ἀνεστάλη ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως καὶ τοῦ Προξενείου ἵνα ζητηθῶσιν αἱ ὁδηγίαι Ὑμῶν.

Ἄλλ' οἰαδῆποτε καὶ ἂν ἦ ἡ γνώμη τοῦ Β. Ὑπουργείου, ὀφείλω κατὰ καθῆκον νὰ ὑποδείξω, ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ κατὰ τῶν ἐν λόγῳ τριῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν ἀγανάκτησις τῶν ἡμετέρων, ὥστε, ἂν δὲν ἀντικατασταθῶσιν, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐγγυηθῇ περὶ τῶν συνεπειῶν, καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς ἀσφαλείας των.

13.

Ἐν Σέρραις τῇ 27 Φεβρουαρίου 1907

Τὸ παρελθὸν Σάββατον 24 τρέχοντος μ.μ. τουρκικὸς στρατὸς συνουδευόμενος καὶ ὑπὸ Ὀθωμανῶν χωρικῶν τῶν πέριξ χωρίων ἐπολιόρησε κατόπιν τουρκικῆς προδοσίας τὸ παρὰ τὴν Νιγρίταν χωρίον Νικοσλάβη, ὅπου εὐρίσκετο σῶμα τοῦ Παπᾶ - Πασχάλη, πρὸς καταδίωξιν βουλγαρικῆς συμμορίας, πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰσβαλούσης καὶ ἀπειλούσης τὸ ἑλληνικὸν χωρίον Ευλότρος. Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν καὶ ἐπὶ 2 1/2 ὥρας διαρκέσασαν συμπλοκὴν ἐφονεύθη ὁ Παπᾶ Πασχάλης καὶ 3 ἐκ τῶν συντρόφων του, τριῶν ἐτέρων διαφυγόντων, ἐκ μέρους δὲ τῶν Τούρκων περὶ τοὺς 14 στρατιῶται καὶ βασιβουζοῦκοι εἰσὶν οἱ φονευθέντες καὶ πληγωθέντες.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν Παπᾶ Πασχάλην εἰσὶ λίαν ἐνδιαφέροντα, ἐπιτραπήτω μοι νὰ ἐκθέσω ταῦτα ἐν σχετικῇ λεπτομερείᾳ.

Ὁ ἱερεὺς οὗτος κατήγετο ἐκ τοῦ χωρίου Σακάφτσα, ἅπανα δὲ ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ διεκρίνετο διὰ τὰ ἀκραιφνῆ αἰσθήματα καὶ τὸ θάρρος μεθ' οὗ ὑπεστήριζον τὸ χωρίον κατὰ τῶν ἐπιβουλῶν τοῦ δολοφονικοῦ κομιτάτου. Διὰ τοὺς λόγους τούτους οὗτος ἦτο κάρφος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν Βουλγάρων, οἵτινες ἀπεφάσισαν τὴν ἐξόντωσιν αὐτοῦ καὶ ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας του. Τῷ ὄντι δέ, ἀφ' οὗ ἐπανειλημμέναι κατ' αὐτοῦ ἀπόπειραι προηγουμένως ἀπέτυχον, τὴν 15 Σεπτεμβρίου τοῦ 1905 συμμορία βουλγαρικὴ εἰσῆλθεν ἐν τῷ χωρίῳ Σακάφτσα πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ δολοφονήσῃ τὸν ἱερέα. Ἄλλ' οὗτος ἐγκαίρως πληροφορηθεὶς τὸ πρᾶγμα σπεύδει ἀμέσως καὶ εἰδοποιεῖ τὸν ἐν τῷ χωρίῳ Ὀρλιακο στρατόν, ὅστις μεταβὰς αὐθωρεῖ πολιορκεῖ τὰς οἰκίας, ἐν αἷς ἐκρύπτοντο οἱ λησταντάρται, οἵτινες πάντες ἐφονεύθησαν. Ἐπὶ τῶν φονευθέντων εὐρέθη ἡ πολύκροτος ἐκεῖνη ἀλληλογρα-

φία, ἐξ ἧς ἀπεδείχθη ὅτι τὸ δολοφονικὸν Κομιτᾶτον εἶχε καταδικάσει εἰς θάνατον τὸν Μητροπολίτην, τὸν Ἑλληνα Προξένον καὶ πολλοὺς ἄλλους ἐκ τῶν ἐν Σέρραις ἐγκρίτων ὁμογενῶν. Τὰ περὶ τούτου τυγχάνουσι γνωστά. Ἐκτοτε ἡ θέσις τοῦ Παπᾶ Πασχάλη κατέστη, ἐννοεῖται, δυσχερεστάτη καὶ ἀπειλούμενος καθ' ἑκάστην ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ χωρίον του, καὶ νὰ ἐγκατασταθῇ ἐν Σέρραις. Ἄλλ' ἔκτοτε τὸ δολοφονικὸν κομιτᾶτον ὑπὲρ ποτε ἔπνεε μένεα κατὰ τοῦ Παπᾶ Πασχάλη, ὅστις ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ νὰ καταστραφῇ ἡ συμμορία καὶ ἀποκαλυφθῶσι τὰ τρομερὰ ἐκεῖνα μυστικά τῶν Βουλγάρων. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τοῦ ἰδίου ἀπέβαινε ματαία πᾶσα ἐπίθεσις, βουλγαρικὴ συμμορία εἰσέβαλεν ἐν τῷ χωρίῳ Σακάφτσα καὶ ἐδολοφόνησε μὲν τὸν πατέρα τοῦ ἱερέως καὶ ἐτραυμάτισε τὴν μητέρα του, ἀποθανοῦσαν εἶτα ἐκ τῶν τραυμάτων, ἐνέπηρε δὲ τὴν οἰκίαν των. Ὁ Παπᾶ Πασχάλης τοιαύτην καταστροφὴν ὑποστὰς κατέφυγεν ἐννοεῖται εἰς τὰς τοπικὰς ἀρχάς, ζητῶν προστασίαν καὶ ἀσφάλειαν. Καὶ ὁ μὲν μουτσαρίφης τῷ ἠρνήθη τότε τὸ δικαίωμα τοῦ ὀπλοφορεῖν χάριν τῆς ἀτομικῆς του ἀσφαλείας καὶ ἀμύνης, ὁ δὲ στρατάρχης, ἐν ᾧ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς βουλγαρικῆς συμμορίας τῷ εἶχεν ἐπιδαψιλεύσει περιποιήσεις καὶ θωπείας, νῦν μεταβάντα νὰ ζητήσῃ προστασίαν, τὸν ἀπέπεμψε διὰ τῶν βαρυτάτων καὶ ἀνυκούστων ὕβρεων «ὑπαγε στὸ διάβολο, ἀπιστε σκύλε».

Ὁ εὐγενὴς καὶ γενναῖος Παπᾶ Πασχάλης προσβληθεὶς οὕτως εἰς τὰ καίρια, καὶ οὐδαμῶθεν ἐλπίζων βοήθειαν ὠρκίσθη νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς Βουλγάρους, προστατεύσῃ δὲ αὐτὸς καὶ τὸ κινδυνεῦον χωρίον του. Ἐκτοτε ἐγκαταλείψας τὴν θέσιν του ὡς ἐφημερίου, καὶ συνεννοηθεὶς μετ' ἄλλων τινῶν Μακεδόνων ὁμοιοπαθῶν ἀπετέλεσαν ἀμυντικὸν σῶμα, οὗτινος ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν ἐπικληθεὶς καπετὰν Ἀνδροῦτσος. Ἡ δρᾶσις του, ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου π.ἔ. ἀπέβη εὐεργετικὴ ὑπὲρ ὅλης ἐκείνης τῆς περιφερείας. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὁ καπετὰν Ἀνδροῦτσος ἀπέβη σωτὴρ καὶ προστατὴς τῶν ὁμογενῶν καὶ ὁ φόβος τῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐγνώσθη ὅτι βουλγαρικὴ συμμορία εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὸ χωρίον Ξυλότρος. Εἰδοποιηθεὶς ὁ Καπετὰν Ἀνδροῦτσος ἔσπευσεν ἐκεῖ, χωρὶς ὅμως νὰ κατορθώσῃ νὰ συναντήσῃ αὐτήν, φυγοῦσαν ἐγκαίρως. Τὸ παρελθὸν Σάββατον 24 τρεχ. προδοσίᾳ τουρκικῆ ἐγνώσθη ὅτι ὁ καπετὰν Ἀνδροῦτσος εὗρίσκετο ἐντὸς τοῦ χωρίου Νικοσλάβη.

Διάφορα Τουρκικὰ ἀποσπάσματα συνοδευόμενα ὑπὸ πολυαρίθμων Ὀθωμανῶν βασιβουζούκων ἐπολιόρησαν μ.μ. τὸ χωρίον παντοχόθεν, ἐνῶ συγχρόνως ἕτεροι περιέζωσαν τὴν οἰκίαν ἐν ἧ εὗρίσκετο τὸ σῶμα. Ὁ καπετὰν Ἀνδροῦτσος εὗρεθεὶς οὕτω περικυκλωμένος πανταχόθεν, ἐπιχειρεῖ ἀπελπιστικὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ χωρίου, ἀλλ' οὐδεμίαν ὑπελείπετο ἔξοδος.

Παρατάσσει τοὺς 6 ἄνδρας του καὶ ἐν ἀξιοθαυμάστῳ ψυχραιμίᾳ ἀρχεται ἠρωϊκώτατος, ἀλλ' ἀπελπισ ἀγὼν μεταξὺ τῶν 7 γενναίων Μακεδόνων

καὶ ἑκατοντάδων στρατιωτῶν καὶ βασιβουζούκων, ὑπὸ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ διαβοήτου ληστοῦ καὶ κακούργου Πάρδου, δραπέτου δὲ τῶν φυλακῶν καὶ φανατικωτάτου Ὀθωμανοῦ.

Τὴν πολιορκίαν καὶ ἀνανδρον ἐπίθεσιν συνεπλήρου ἢ τουρκικῆ συνοικίας, ἐν ἣ εἶχον κρυβῆ πολλοὶ βασιβουζοῦκοι ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς βάλλοντες κατὰ τῆς πλειάδος τῶν γενναίων προμάχων. Ἡ ἀνίσκος πάλῃ ἐξακολουθεῖ ἐπὶ 2½ ὥρας, καθ' ἃς ἥρωικῶς καὶ ἀλληλοδιαδόχως πίπτουσι τρεῖς, οἱ γενναιότεροι τοῦ σώματος. Ἐκ τῶν Τούρκων τρεῖς βασιβουζοῦκοι ὁμολογοῦνται ὡς πεσόντες, ἀλλ' ἀληθῶς περὶ τοὺς 14 εἰσὶν οἱ φονευθέντες καὶ πληγωθέντες βασιβουζοῦκοι τε καὶ στρατιῶται. Ὁ καπετὰν Ἀνδρουῦτσος πληγωμένος ἤδη εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα καὶ εἰς τὸν μηρόν, μετ' ἀπιστεύτου ψυχραιμίας ἐξακολουθεῖ νὰ μάχηται ὡς λέων τῷ ὄντι. Βλέπων δὲ ὅτι οὐδεμία ἐλπίς σωτηρίας ὑπολείπεται, διατάσσει τοὺς ἀπομένοντας 3 ἄνδρας νὰ φύγῃσι, οὗτοι δὲ κατωρθοῦσι νὰ σωθῶσιν. Ὁ ἥρωες Παπᾶ Πασχάλης ἐξακολουθεῖ τότε μαχόμενος μόνος, χωρὶς οὐδεὶς νὰ τολμᾷ νὰ τὸν πλησιάσῃ, μέχρις οὗ ἐξήντησε καὶ τὸ τελευταῖον φυσίγγιον. Τότε ἀπαισία καὶ ἀγριωτάτῃ ἐξευλίχθη σκηνή. Οἱ μενόμενοι στρατιῶται καὶ βασιβουζοῦκοι ἐπιπίπτουσι κατὰ τοῦ τραυματίου καὶ ἀόπλου πλέον αἰχμαλώτου καὶ τὸν ἀποτελειώνουσι μαρτυρικώτατα διὰ μαχαιρῶν, πελέκεων καὶ περιστρόφων. Λέγεται μάλιστα, ἀλλὰ δὲν ἐξηκριβώθη ἔτι, ὅτι καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ νεκροῦ ἐξώρουξαν καὶ ποικιλοτρόπως ἐπροπηλάκισαν τὸ πτώμα. Ταῦτα πάντα θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξακριβώσῃ μία νεκροψία. Ἀλλὰ τίς θὰ τὴν ζητήσῃ; οἱ κατὰ δεκάδας συλληφθέντες χωρικοὶ μετὰ τῶν ἱερέων τῶν χωρίων; οἱ ἀναιτίως φυλακισθέντες ἀδελφοὶ τοῦ Παπᾶ Πασχάλη; ἢ μήπως οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς πεπολιτισμένης Εὐρώπης καὶ μεταρρυθμιστὰὶ Γάλλοι ἀξιωματικοί; Ἀλλ' οὗτοι, ὡς ἰδιαιτέρως γράφω Ὑμῖν, οὔτε συνεκινήθησαν, ἀλλ' οὐδὲ κὰν ἐκινήθησαν. Περὶ Ἑλλήνων γὰρ πρόκειται καὶ οὐχὶ περὶ Βουλγάρων. Καθ' ὅσα ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ ἐκθέσω τῷ Β' Ὑπουργεῖῳ εἰσὶν ἀληθῆ ἀληθέστατα καὶ οὐδὲ κατὰ κεραίαν ὑπερβολικά. Ὅπως μάλιστα καὶ ἀλήθεια φρικώδης εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ὁ σεμνὸς καὶ ἄχραντος ἐκεῖνος ἀντιπρόσωπος καὶ μαχητὴς τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ὀρθοδοξίας, ὡς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πεσόντες, ἐρρίφθησαν εἰς λάκκον τινὰ ὥσπερ κύνες, χωρὶς νὰ ἐπιτραπῇ νὰ κηδευθῶσι κατὰ τοὺς χριστιανικοὺς κανόνας καὶ χωρὶς νὰ τοῖς ψαλῆ οὐδεμία ἐπικήδειος εὐχὴ ἐκ μέρους τῆς ἐκκλησίας ὑπὲρ ἧς ἐμαρτύρησαν. Ἐκτὸς ἂν πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἐπικήδειος χριστιανικὴ τελετὴ τὸ ἐπίσης ἀψευδέστατον γεγονός, ὅτι ὁ ἐπάρατος καὶ κατάπτυστος Χριστιανός, ὁμογενὴς αὐτεπικαλούμενος, μουδίρης Νιργίτης, ὅστις ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ ἱερέως Πασχάλη πατήσας ἐφασκέλωσε καὶ ἔπτυσεν αὐτὸν τρεῖς εἰπῶν: «Βρωμερὲ σκύλε, τοιοῦτος σοὶ ἔπρεπε θάνατος, καὶ καλῶς ἔπαθες». Ταῦτα πάντα γνωσθέντα κρατοῦσιν ἐν βαθυτάτῃ συγκινήσει καὶ ἀναβρασμῷ τοὺς ὁμογενεῖς ὁλοκλήρου τῆς Ἀνατ. Μακεδονίας.

Ἐν τισιν Ἐκκλησίαις, ἀλλ' ἐν μεγίστη μυστικότητι, ἐψάλησαν ἐπιμνημόσυνοι δεήσεις.

Ὁ Παπᾶ Πασχάλης εἶναι ὁ πρῶτος ὀρθόδοξος ἱερεὺς, ὅστις κατὰ τὸν διεξαγόμενον Μακεδονικὸν ἀγῶνα, ὡς ἀρχηγὸς ἀμυντικοῦ σώματος, πίπτει ἐνδόξως καὶ ἥρωικῶς ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος.

14.

Ἐν Σέρραις τῇ 1 Μαρτίου 1907

Ἐκτὸς τῶν γεγονότων, ἃ ἀνήνεγκον Ὑμῖν διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 79, 80, 81 ἐγγράφων μου, τὰ σπουδαιότερα γεγονότα τῶν τελευταίων τριῶν ἑβδομάδων εἰσὶν ὁ καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν πολλαπλασιασμὸς μεμονωμένων φόνων, ὀφειλομένων εἴτε εἰς πολιτικούς λόγους, εἴτε εἰς τὸ δολοφονικὸν κομιτάτον, εἴτε εἰς ἀντιζηλίας καὶ συμφέροντα τῶν χωρικῶν.

Οὕτω λ.χ. παρὰ τὰ Λακκοβήκια ἐδολοφοιήθη ποιμὴν τις ἑλληνόβλαχος, τοῦ ὁποίου τὸ πτώμα ἀπετεφρώθη μετὰ τὸ ἔγκλημα. Οἱ κακοῦργοι παρέμειναν ἀγνωστοί.

Ἐκτὸς τῶν γεγονότων, ἃ ἀνήνεγκον Ὑμῖν διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 79, 80, 81 ἐγγράφων μου, τὰ σπουδαιότερα γεγονότα τῶν τελευταίων τριῶν ἑβδομάδων εἰσὶν ὁ καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν πολλαπλασιασμὸς μεμονωμένων φόνων, ὀφειλομένων εἴτε εἰς πολιτικούς λόγους, εἴτε εἰς τὸ δολοφονικὸν κομιτάτον, εἴτε εἰς ἀντιζηλίας καὶ συμφέροντα τῶν χωρικῶν. Οὕτω λ.χ. παρὰ τὰ Λακκοβήκια ἐδολοφοιήθη ποιμὴν τις ἑλληνόβλαχος, τοῦ ὁποίου τὸ πτώμα ἀπετεφρώθη μετὰ τὸ ἔγκλημα. Οἱ κακοῦργοι παρέμειναν ἀγνωστοί.

Ἐκτὸς τῶν γεγονότων, ἃ ἀνήνεγκον Ὑμῖν διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 79, 80, 81 ἐγγράφων μου, τὰ σπουδαιότερα γεγονότα τῶν τελευταίων τριῶν ἑβδομάδων εἰσὶν ὁ καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν πολλαπλασιασμὸς μεμονωμένων φόνων, ὀφειλομένων εἴτε εἰς πολιτικούς λόγους, εἴτε εἰς τὸ δολοφονικὸν κομιτάτον, εἴτε εἰς ἀντιζηλίας καὶ συμφέροντα τῶν χωρικῶν. Οὕτω λ.χ. παρὰ τὰ Λακκοβήκια ἐδολοφοιήθη ποιμὴν τις ἑλληνόβλαχος, τοῦ ὁποίου τὸ πτώμα ἀπετεφρώθη μετὰ τὸ ἔγκλημα. Οἱ κακοῦργοι παρέμειναν ἀγνωστοί.

Ἐκτὸς τῶν γεγονότων, ἃ ἀνήνεγκον Ὑμῖν διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 79, 80, 81 ἐγγράφων μου, τὰ σπουδαιότερα γεγονότα τῶν τελευταίων τριῶν ἑβδομάδων εἰσὶν ὁ καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν πολλαπλασιασμὸς μεμονωμένων φόνων, ὀφειλομένων εἴτε εἰς πολιτικούς λόγους, εἴτε εἰς τὸ δολοφονικὸν κομιτάτον, εἴτε εἰς ἀντιζηλίας καὶ συμφέροντα τῶν χωρικῶν. Οὕτω λ.χ. παρὰ τὰ Λακκοβήκια ἐδολοφοιήθη ποιμὴν τις ἑλληνόβλαχος, τοῦ ὁποίου τὸ πτώμα ἀπετεφρώθη μετὰ τὸ ἔγκλημα. Οἱ κακοῦργοι παρέμειναν ἀγνωστοί.

Ἐτερος μυλωθρὸς, ἐκ Καστορίας καταγόμενος, εὐρέθη φονευμένος χωρὶς νὰ ἀποκαλυφθῶσιν οἱ ἔνοχοι.

Τὴν 18 τρέχ. ἕτερος μυλωθρὸς Βούλγαρος τὴν ἐθνικότητα ἐφονεύθη ὑπ' ἀγνώστων παρὰ τὸ χωρίον Σδραβῆκι.

Τὴν 16 τρέχ. ἐφονεύθη παρὰ τὸ τσιφλίκιον Ἀλῆ Πασσᾶ, καζὰ Σερρών, ὁ γνωστὸς κομιτατζῆς καὶ πρόεδρος τοῦ κομιτάτου ἐν τῷ Ὄρμᾶν Κουλετῆς Τζουμαγιάς, ὀνόματι Μπόσκος. Οὗτος ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ κομιτάτου, διότι κατὰ τὰς ἀποκαλύψεις τοῦ Στογιάννωφ ἐξακρατηρίσθη καὶ αὐτὸς ὡς προδότης.

Παρὰ τοῦ δολοφονικοῦ κομιτάτου ἐδολοφονήθη ἐπίσης ἐν Μερτζάνη (τσιφλίκιον Κισισλίκ) ὁ Ἕλλην Γεώργιος, ὑπάλληλος τοῦ ἐνταῦθα ἐγκρίτου ὁμογενοῦς κ. Ἀλεξανδρίδου. Ἐτερος ὁμογενὴς ὀνόματι Μιχαὴλ Μπασιάς ἐφονεύθη ἐν Ἀναστασίᾳ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἐπίσης.

Ἐν Ἀλιστράτῃ ἐφονεύθη ὑπ' ἀγνώστων Ναούμ τις, ἄρτι ἐξεληθὼν ἐκ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ φυλακῶν.

Ἐν Κάτω Καμενίκη Σερρών ἐφονεύθη ὑπὸ πατριαρχικῶν βουκόλος τις, Ἄγγελος τὸ ὄνομα, ἐκ Κρουσόβου καταγόμενος.

Ἐν τῷ πλησιοχώρῳ χωρίῳ Σούμπας-Κιόϊ ἐφονεύθη ὑπ' ἀγνώστων ὁ ἐκ Δρανόβης Νικόλαος Κωνσταντίνου, ἐπληγώθη δὲ θανασίμως καὶ ἀπεβίωσε τὴν ἐπιούσαν ὁ Ἕλλην ἀγροφύλαξ τοῦ Σουμπὰς-Κιόϊ Παντῆς. Ὁ πρῶτος ἐπέστρεφεν ἐκ Σερρῶν συναποφέρων καὶ λίρας 140, ἃς εἶχεν εἰσπράξει ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν καπνῶν του. Ἐνεκα τούτου ὑποτίθεται ὅτι σκοπὸς τῆς δολοφονίας ἦτο ἡ κλοπὴ τοῦ χρήματος. Οἱ δρᾶσται ὅμως ἀπέτυχον τοῦ σκοποῦ των, διότι οἱ συνοδεύοντες αὐτὸν ἀγροφύλακες, ὡς καὶ οἱ σπεύσαντες χωρικοί, παρέλαβον τὰ χρήματα τοῦ φονευθέντος.

15.

Ἐν Σέρραις τῇ 8 Μαρτίου 1907

Προχθὲς εἰδοποιηθεὶς ὁ στρατός, ὅτι συμμαχία βουλγαρικὴ εὐρίσκετο ἐν τῷ τριῶρον ἐντεῦθεν ἀπέχοντι χωρίῳ Κούλα, περιεκύκλωσεν αὐτό, καὶ τῇ ὑποδείξει τοῦ προδότου, ὅστις ἦτο Βούλγαρος ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου, ἀνεκάλυψε τὴν συμμαχίαν ἐντὸς κρύπτῃς. Ἐκ τῆς συμπλοκῆς, ἣτις ἐπικολούθησεν, ἐφονεύθησαν τρεῖς συμμαχοῖται, ὡς καὶ ὁ νεαρὸς ἰδιοκτήτης τῆς ἐν ἧ ἐκρύπτετο ἡ συμμαχία οἰκίας, ὅστις ἐπυροβόλει κατὰ τοῦ στρατοῦ, ἵνα δώσῃ καιρὸν εἰς τοὺς συμμαχοίτας νὰ δραπετεύσωσιν. Ἐκάησαν ἐπίσης τρεῖς οἰκίαι. Ἐκ τοῦ στρατοῦ ἐπληγώθη εἰς στρατιώτης. Μεταξὺ τῶν φονευθέντων ληστῶν λέγεται ὅτι ἀνεγνωρίσθη ὁ διαβόητος Τάσκας, ὁ ἀπὸ ἐτῶν λυμαινόμενος τὴν πεδιάδα καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα τυγχάνει γνωστὸν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὅτε ἀνεκαλύφθησαν αἱ πρὸς αὐτὸν διαταγαὶ τοῦ Κομιτάτου περὶ δολοφονίας τοῦ Ἕλληνοσ Προξένου, τοῦ Μητροπολίτου καὶ καὶ ἄλλων προκρίτων Ἑλλήνων ἐνταῦθα.

Συμπληρωματικῶς πρὸς ὅσα ἀνήνεγκα Ἐμὶν περὶ τῶν γεγονότων τῆς Γρατσαίνης, πληροφορῶ Ἐμᾶς, ὅτι, καθ' ὅς ἔχομεν ἀσφαλεστάτας πληροφορίες, οἱ φονευθέντες κατὰ τὴν συμπλοκὴν ἐκείνην Βούλγαροι λησταὶ ἀνῆλθον εἰς 5, ὧν δύο εὐρέθησαν ἐν τῇ Γρατσαίῳ, δύο ἔπεσαν καὶ ἐτάφησαν εἰς πλησιόχωρα σχισματικὰ χωρία, ὁ δὲ πέμπτος, ὅστις ἦτο αὐτὸς οὗτος ὁ διαβόητος καὶ πρὸ ἐτῶν βοεβόδας Πανίτσας, καταφυγὼν εἰς Σκρίτζοβον, ἀπεβίωσε τὴν ἐπιούσαν ἐκ τῶν πληγῶν καὶ ἐτάφη κρυφίως. Ἡ ἀπώλεια τοῦ Πανίτσα ὑπῆρξε σπουδαιοτάτη καὶ δυσαναπλήρωτος διὰ τοὺς Βουλγάρους.

Ἐπ' ἀγνώστων ἐφονεύθη ἐν Κρουσόβῳ (Σερρῶν καζᾶς) ὁ Γ. Παπαγιάννης μετὰ τοῦ υἱοῦ του, οἵτινες ἐξήσκουν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κατασκόπου.

Ἐν τῇ συνοικίᾳ Ἀραμπατζῆ - μαχαλᾶ τῆς πόλεως Σερρῶν ἐφονεύθη σήμερον ὁ ὁμαγενῆς Θεόδωρος, κηπουρὸς τὸ ἐπάγγελμα. Δρᾶσται θεωροῦνται οἱ Ὀθωμανοὶ τῆς συνοικίας ἐκείνης.

16.

Ἐν Σέρραις τῇ 19 Μαρτίου 1907

Ἐνδιαφέρουσαν εἶδησιν σπεύδω νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τοῦ Β. Ὑπουργείου. Πρὸ ἡμερῶν διεδόθη ὅτι παρὰ τὴν Νιγηρίταν ἀνεφάνη συμμορία τις ἑλληνικὴ μὲν θεωρουμένη, ἀλλὰ τῆς ὁποίας ἡ ἀληθὴς ἐθνικότης δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐξακριβωθῆ. Νῦν δύναμαι νὰ μεταδώσω Ὑμῖν τὰς ἀκολουθούσας ἀκριβεῖς πληροφορίες. Τὴν συμμορίαν ταύτην ἀποτελοῦσιν ἑπτὰ Τουρκοκοῦτες, ἐνδεδυμένοι τινὲς μὲ τὴν ἑλληνικὴν φουστανέλλαν, τινὲς δὲ ὡς Ἕλληνες ἀντάρται καὶ ὀπλισμένοι δι' ὄπλων καὶ περιστροφῶν γκρᾶ. Οἱ Τουρκοκοῦτες οὗτοι μετέβησαν καὶ εἰς ἄλλα μὲν χωρία, ὀνομαστὶ δὲ εἰς τὸ Κρούσοβον (Σερρῶν) ὅπου διὰ τῆς βίας ἔλαβον τροφάς. Τὴν νύκτα τῆς 7ης Μαρτίου διῆλθον ἐν τῷ παρὰ τὸ Κρούσοβον μονιδρίῳ Ἅγιος Δημήτριος. Ἐκτοτε δὲ περιέρχονται τὰ χωρία, οὐδαμοῦ ὅμως γίνονται δεκτοί, τῶν ἡμετέρων εἰδοποιηθέντων περὶ τοῦ πράγματος. Ἡ τουρκοκορητικὴ συμμορία παρουσιάζεται, ἐννοεῖται, ὡς ἑλληνικὴ, καὶ διαβεβαιουῖσα τοὺς χωρικοὺς ὅτι ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ μακεδονικοῦ Κομιτάτου ἵνα ἐκδικηθῆ τοὺς Βουλγάρους, παρακαλεῖ αὐτοὺς νὰ ὀδηγήσῃ τὰ παληκάρια πρὸς συνάντησιν τῶν ἄλλων ἀδελφῶν, δηλαδὴ τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν σωμάτων.

Ὅπως δὴποτε τὸ γεγονός τοῦτο εἶναι ἀρχοῦντως ἐνδεικτικὸν τῆς ἀδυναμίας τοῦ αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ νὰ καταδιώξῃ συστηματικῶς τὰς συμμορίας. Εἶναι ἐπὶ πλέον καὶ μία χαρακτηριστικὴ ἀπόδειξις τῆς κατὰ κόρον διατυμπανιζομένης συμπράξεως δῆθεν μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν Τούρκων. Ἀλλὰ καὶ ἄλλη τις μᾶλλον σημαντικὴ παρατήρησις δὲν πρέπει νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν ἡμῶν, τὸ ὅτι τουτέστιν οἱ Τούρκοι ἀποστέλλουσι τὰς συμμορίας ταύτας εἰς τὴν καθαρῶς ἑλληνικὴν ζώνην, ἐκεῖ δηλαδὴ ὅπου ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς ἐν φιλησύχῳ φιλονομίᾳ ἀσχολεῖται εἰς τὰ ἔργα του καὶ ὅπου Βούλγαροι καὶ βουλγαρικαὶ συμμορίαὶ δὲν ὑπάρχουσι. Δὲν ἀποστέλλουσι δὲ αὐτὰς εἰς τὴν ζώνην, ὅπου διεξάγεται ὁ ἀγὼν καὶ ὅπου πράγματι ὑπάρχουσιν ἑλληνικαὶ καὶ βουλγαρικαὶ συμμορίαὶ. Τὸ τοιοῦτον ἀποδεικνύει ἀναντιρρήτως, φρονῶ, δύο τινά. Πρῶτον μὲν ὅτι οἱ Τούρκοι εὐχαρίστως βλέπουσι τὸν ἀλληλοσπαραγμὸν τῶν χριστιανῶν καὶ εἰλικρινῶς ποθοῦσι τὴν ἐξακολούθησιν τῆς θλιβεραῖς αὐτῆς καταστάσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ἡ Τουρκία δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀκριβῶς συμβαίνει ἐν τῷ οἴκῳ της, καί, ἀντὶ νὰ καταστείλῃ, ὑποδαυλίζει τὴν πυρκαϊάν.

Πόθεν μετεκλήθησαν οἱ ἐν λόγῳ Τουρκοκοῦτες δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξακριβώσω. Δὲν φαίνεται ὅμως ἀπίθανον νὰ εἶναι στρατιῶται μετρηφισμένοι εἰς ἀντάρτας, ἵνα ἀπατήσῃ τοὺς ἡμετέρους.

Καθ' ὅς ἔχω πληροφορίας ἡ δόξα τῆς συστάσεως τῆς τουρκοκορητικῆς συμμορίας ἀνήκει εἰς τὸν ἀμαθῆ, φανατικὸν καὶ ὠμὸν στρατάρχην τῶν Σερρῶν, υἱοθετήσαντα ἐπίνοιαν τοῦ καταπτύστου χριστιανοῦ Μουδίσρη Νιγηρίτης.

Ὁ στρατάρχης, ὃν εἶδον σήμερον, ἰσχυρίσθη ὅτι ἡ ἐν λόγῳ συμμορία εὑρίσκεται εἰς Στεφανινά, τὰ ὁποῖα ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς στρατιωτικῆς περιφερείας Θεσσαλονίκης. Τῷ εἶπον ὅτι οὐχὶ εἰς Στεφανινὰ ἀλλὰ εἰς Κρούσοβον καὶ εἰς ἄλλα χωρία τῆς δικαιοδοσίας του εὑρίσκεται πράγματι ἡ συμμορία. Ἐπειδὴ δὲ προσεποιεῖτο ἄγνοιαν, τῷ εἶπον ὅτι, ὅπωςδήποτε καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, τὸ γεγονὸς τοῦτο δὲν εἶναι προωρισμένον νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ γόητρον τῆς τουρκικῆς ἐν γένει διοικήσεως καὶ πολιτικῆς.

17.

Ἐν Σέρραις τῇ 31 Μαρτίου 1907

Πρὶν ἢ ὑποβάλω γενικὴν ἔκθεσιν τῆς καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειάν μου καταστάσεως θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ ἐκθέσω τῷ Β. Ὑπουργεῖῳ εἰς ποῖον σημείον εὑρίσκονται τὰ πράγματα ἡμῶν ἐν τῷ καζᾶ Ζίχνης, ὅπου διεξάγεται νῦν ζωηρότερον ὁ ἀγών.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ καθόλου κατάστασις εἶναι εὐχάριστος, λίαν εὐχάριστος μάλιστα.

Ἡ ὀργάνωσις ἡμῶν βαίνει βραδέως μὲν, ἀλλ' ἀσφαλῶς. Καίτοι τὰ μέσα τοῦ ὀπλισμοῦ ἡμῶν εἰσὶν ἔλλειπῆ, ἐν τοσοῦτῳ ἡ ἄμυνα διεξάγεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦιτον καλῶς· ἀντὶ τοῦ ἐνὸς ἔχομεν νῦν δύο σώματα ἐργαζόμενα ἐν Ζίχνη. Οἱ ἡμέτεροι οὐ μόνον ἀπηλλάγησαν τοῦ βουλγαρικοῦ τρόμου, ἀλλὰ ἀναθαρρήσαντες τελείως ζητοῦσιν ἐκδίκησιν καὶ μετὰ δυσκολίας συγκρατοῦνται ἐν ἀμύνῃ, ἐκδηλοῦντες πολλαχοῦ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ὤσιν ἐπιθετικοί. Τὸ φρόνημα ἀνεπερώθη ἐπὶ τοσοῦτῳ, ὥστε πολυπληθεῖς εἰσὶν οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀκολουθήσωσι τὰ σώματα. Ἐκ μόνης τῆς Ζίχνης θὰ ἠδυνάμεθα νὰ στρατολογήσωμεν 200 ἐνθουσιώδεις νέους. Ὅφειλῶ νὰ ὁμολογήσω ἐνταῦθα ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ἀρχικοῦ σώματος Ζίχνης. Εἰς τὸν νέον τοῦτον, ἀνήκοντα εἰς καλὴν τῶν Σερρῶν οἰκογένειαν, ἐνοῦντα δὲ πρὸς τῇ ἀνδρείᾳ πολιτικὴν περίσκεψιν, εὐφυΐαν, ἀγνότητα ἡθους, ἀγνήν φιλοπατρίαν καὶ πειθαρχίαν, εἰς τὸν νέον, λέγω, τοῦτον θαυμαζόμενον καὶ λειτρευόμενον καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν καὶ ἐξυμνούμενον ἤδη εἰς πατριωτικὰ ἄσματα, ὀφείλεται καὶ θὰ ὀφείλεται ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη. Ἐννοεῖται ὅτι ἐκφραζόμενος μετὰ τόσης εὐχαριστήσεως περὶ τῶν προσόδων τῆς ἐργασίας ἡμῶν δὲν θέλω βέβαια νὰ ἰσχυρισθῶ ὅτι εἰσῆλθομεν τελείως εἰς τὴν περίοδον τῆς ἐπικρατήσεως. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Μέγα μάλιστα μέρος τῶν ὁμογενῶν δὲν εἰσῆλθεν ἔτι εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀγῶνος. Εὐρισκόμεθα ἐν τῇ ἐνάρξει καί, ὡς πᾶσα ἀρχὴ σπουδαίου ἔργου, οὕτω καὶ τοῦ προκειμένου αἱ πικρίαὶ καὶ αἱ ἄκανθοὶ καὶ αἱ στενοχωρίαὶ, καὶ ἔστιν ὅτε τὰ ἀτυχήματα παρακολουθοῦσι τὴν ἀνωτέρω διατυπωμένην εὐχαρίστησιν. Ἡ

δικαιοσύνη ὅμως ἀπαιτεῖ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι αἱ κολοσσιαῖαι χρηματικαὶ θυσίαι καὶ ἀγῶνες ἡμῶν δὲν ἀπέβησαν καὶ δὲν ἀποβαίνουσιν ἄκαιροι.

Τῆς Κλεπούσνας ἡ τρομερὰ ἐπίθεσις ὑπῆρξεν, ὡς πρὸ πολλοῦ ἐξέθηκα Ἐμῖν, οὐχὶ ἐπιτυχία, ἀλλ' ἀποτυχία διὰ τοὺς Βουλγάρους. Δύναται δὲ νὰ παρομοιωθῇ πρὸς τὴν παράφρονα ἐπιχείρησιν τοῦ Καρατζᾶ - κιόϊ. Ὡς ἐν καιρῷ διεβεβαίωσα Ἐμᾶς, ἀπεφεύγαμεν καὶ ἀποφεύγομεν τὰς μεγάλας ἐπιθέσεις καὶ τὰ προκαλοῦντα θόρυβον γεγονότα. Δυνάμεθα ὅμως νὰ πιστεῦωμεν ὅτι ἐν τισι σημείοις εἴμεθα ἔτοιμοι ν' ἀντεκδικηθῶμεν ταχέως πᾶσαν βουλγαρικὴν ἐπίθεσιν. Τ' ἀποτελέσματα τῶν μεμονωμένων φόνων ὑπῆρξαν λίαν εὐάρεστα. Ὀλόκληρα διαμερίσματα ἀπηλλάγησαν τρομερῶν κακούργων, ἀνεθάρρησαν πανταχοῦ οἱ ἡμέτεροι, ἐν πολλοῖς σημείοις ἐξεκαθαρίσθη τὸ ἔδαφος καὶ ἐπιτρέπεται ἡ ἐλευθέρη κίνησις τῶν ἡμετέρων, ὀλόκληρα χωρία ἀφ' ἑτέρου ἀνέπνευσαν. Ἡ Γράτσιανη ἐπανῆλθεν ἡμῖν ὀριστικῶς. Τὸ Ἐγρὶ - Δερὲ εὐρίσκειται εἰς τὸ τέρμα τῶν δεινῶν του. Ἡ Καρλίκοβα καὶ ἡ Γόρνιτσα καθαρίζονται. Εἰς τὸ σπουδαιότερον κέντρον, τὸ ἀποτελοῦν τὴν ἀκρόπολιν τῆς Ζίχνης, τὴν Ἀλιστροάτην, ἐπῆλθε σημαντικωτάτη βελτίωσις. Καὶ ἐνῶ κατὰ τὰ τέλη τοῦ λήξαντος ἔτους, καὶ ὀρισμένως κατὰ τὰ Χριστούγεννα, ἀνεμένετο ἀσφαλῶς ἡ ἔκρηξις τοῦ σχίσματος, νῦν τὰ πράγματα μετεβλήθησαν καὶ οἱ ὑποπτοὶ περιορίσθησαν εἰς λίαν εὐαριθμούς, οἵτινες καὶ οὗτοι ἐκφράζουσι μεταμέλειαν καὶ κυριολεκτικῶς τρέμουσι. Ἐπίσης χωρία μέχρι τοῦδε ὑπνώτιοντα ἐθνικῶς, ὡς ἡ πρωτεύουσα τοῦ καζᾶ Ζίχνης, ἡ 500 οἰκογενείας ἀριθμοῦσα Ζηλιάχοβα, τὰ Πόρνα, κ.λ.π. ἀφυπνίζονται καὶ βαθμηδὸν εἰσέρχονται εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἄλλα πάλιν ὡς ἡ Ἀναστασιά, ὁ Σφεληνὸς κλπ. καθίστανται ἢ κατέστησαν μικρὰ μὲν, ἀλλὰ σημαντικὰ καὶ ζωηρότατα κέντρα. Ἄλλ', ὅπερ σπουδαιότερον καὶ σχεδὸν ἀπίστευτον, καὶ αὐτὸ τὸ πολὺ Σκριτζοβὸν ἤρχισε νὰ ὑπονομεύηται. Ἀποφεύγοντες, ὡς προεῖπον, τὰς μεγάλας ἐπιθέσεις ἐφαρμόζομεν τὸν οἰκονομικὸν πόλεμον μετὰ συντόνου καταδιώξεως ὀρισμένων κακούργων. Τὸ Σκριτζοβὸν καὶ ἄλλα τινά, ὀρεινὰ ὀπωσδήποτε χωρία, σιτίζονται ἐκ τῶν πεδιάδων τῶν παρὰ τὰ ἡμέτερα χωρία. Ἄνευ τῶν ἀγρῶν, τῆς συνεργασίας τῶν ὁμογενῶν τῆς πεδιάδος καὶ τῶν μεγάλων κέντρων, οἱ χωρικοὶ σχισματικῶν τινῶν χωρίων περιάγονται εἰς δεινὴν θέσιν, στεροῦνται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρτου. Τ' ἀποτελέσματα τῆς ὑπὸ τοιοῦτον πνεῦμα ἀμύνης εἶναι θαυμάσια. Καὶ εἰς τὸν οὕτω πως ἐνεργούμενον ἀπὸ τινος ἀποκλεισμὸν κατὰ τῶν σχισματικῶν χωρίων, καὶ δὴ τοῦ Σκριτζόβου, ὀφείλεται τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ χωρικοὶ τῆς ληστοφωλεᾶς αὐτῆς ἤρχισαν ἐρίζοντες πρὸς ἀλλήλους καὶ περιέρχονται ἡμέρα τῆ ἡμέρα εἰς οἰκονομικὴν δυσπραγίαν. Τὴν κατάστασιν ταύτην δημιουργήσαντες ἐκμεταλλεῖσθε νῦν καταλλήλως καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῆς ἐλπίζομεν.

Ὅφείλω νὰ σημειώσω ἐνταῦθα ὅτι εἰς τὴν εὐχάριστον τροπὴν τῶν ἡμετέρων πραγμάτων συνετέλεσε καὶ ἡ χαλάρωσις τῆς βουλγαρικῆς δράσεως.

Διότι τῷ ὄντι ἀπὸ 3 ἤδη μηνῶν παρατηρεῖται σπουδαία χαλάρωσις, οὐχὶ δὲ μόνον αἱ ἐπιθέσεις ἔλαυσαν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πολλαπλῶν μεμονωμένων ἀπωλειῶν, αἱ ὑπέστησαν κατὰ τὸ τελευταῖον τρίμηνον ἐν Ζίχνη, οὐδεμίαν ἢ ἐλαχίστας ἀνταπέδωκαν. Εἰς τί ὀφείλεται ἡ τοιαύτη χαλάρωσις ; Εἰς τὴν ἡμετέραν ἄμυναν ; εἰς τὸν χειμῶνα ; εἰς τὴν ἔλλειψιν χρηματικῶν πόρων ; Εἰς τοὺς ἐσωτερικοὺς τῆς Ἡγεμονίας περισπασμούς ; ἢ εἰς γενικωτέραν πολιτικὴν, τοῦ νὰ φανῶσι δῆλα δὴ πρὸς τῆς Εὐρώπης ὡς συμμορφούμενοι πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν της καὶ ἀπέχοντες τῆς δημιουργίας σωμάτων καὶ τῶν μέχρι τοῦδε φρικαλεοτήτων καὶ νὰ ἐπιρρίψωσιν οὕτως εἰς ἡμᾶς καὶ μόνους τὴν εὐθύνην τῆς καταστάσεως ; Κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην εἰς ἅπαντας τοὺς λόγους τούτους συλλήβδην. Ἐνεκα τούτου, συμμορφούμενοι καὶ πρὸς τὰς ὑμετέρας ὁδηγίας, εἶναι βεβαίως φρόνιμον ν' ἀποφεύγωμεν καὶ ἡμεῖς ἐπίσης τὰ προκαλοῦντα θόρυβον γεγονότα καὶ ν' ἀκολουθήσωμεν τό, ὡς προεῖπον, σύστημα, τὸ ὁποῖον οὐχ ἦντον ἀποβαίνει τελεσφόρον, δίδει δ' ἡμῖν τὸν χρόνον νὰ ὀργανώμεθα καὶ νὰ προπαρασκευαζώμεθα εἰς εὐχερῆ ἀνταπόδοσιν πάσης ἐπιθέσεως. Εὐκταία μάλιστα εἶναι ἡ παράτασις τῆς παρουσίας καταστάσεως, ἧς ἐκάστη ἡμέρα παρερχομένη ἀποβαίνει μέγα κέρδος δι' ἡμᾶς, ἀναντιρρήτως δὲ ἀπώλεια διὰ τοὺς Βουλγάρους.

Μεθ' ὅλα ὁμως ταῦτα ἐπιβάλλεται ἡμῖν ἡ ταχίστη συμπλήρωσις τῶν ἀπαραιτήτων ἀναγκαίων ἐξοπλισμῶν. Ὡς εἶπον ἀρχόμενος, ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὑστεροῦμεν σπουδαίως. Ἐπωφελοῦμενοι δ' ἀκριβῶς τῆς ἀνακωχῆς, ἣν παρέχουσιν ἡμῖν οἱ ἀντίπαλοι, δεόν νὰ συμπληρώσωμεν τὰς μᾶλλον ἐπιγούσας ἀνάγκας καὶ νὰ ὦμεν ὁπωσδήποτε ἔτοιμοι ν' ἀντιμετωπίσωμεν τὰς ἐκπλήξεις, αἱ δύνανται νὰ ἐπιφυλάσῃ ἡμῖν ἡ σχετικὴ νηνεμία τῆς σήμερον. Διὰ τοῦτο ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑπομνήσω τὴν παράκλησιν, ἣν, κατὰ σύστασιν τοῦ Β. Ὑπουργείου ἀπηύθυνα πρὸ πολλοῦ περὶ τῆς ἀποστολῆς ὀπλων καὶ ἄλλων τινῶν ἐφοδίων, περὶ ὧν θέλει εὐαρεστηθῆ τὸ Β. Ὑπουργεῖον νὰ συνεννοηθῆ μετὰ τῶν αὐτόθι ἀρμοδίων, ἐνημέρων ὄντων τῶν ἀναγκῶν τῆς περιφερείας ταύτης.

Σχετικῶς πρὸς τοῦτο θεωρῶ οὐχὶ ἄσκοπον νὰ γνωρίσω Ὑμῖν ὅτι τὸ μετὰ τῶσάυτης θαυμαστῆς ἐπιτυχίας δρῶν σῶμα Ζίχνης στερεῖται φυσίγγιων, διότι μόλις ἀνὰ πεντήκοντα φυσίγγια ἔχει ἕκαστος ὀπλίτης. Εἰς τὴν πρώτην δὲ σύγκρουσίν του μετὰ τοῦ στρατοῦ ἢ καὶ μετὰ βουλγαρικῆς συμμορίας θέλει ἀμέσως εὐρεθῆ ἄοπλον. Εἶναι ἀπίστευτον καὶ ἐν τούτοις ἀληθές ὅτι οὐδὲ ἐν φυσίγγιον καὶ οὐδὲ ἐν ὄπλον ὑπάρχει διαθέσιμον καθ' ἅπασαν τὴν περιφερείαν μου καὶ εὐνόητος εἶναι ἡ ἐκ τούτου στενοχωρία καὶ ἀνησυχία ἡμῶν. Διὰ τοῦτο καὶ αὐθις παρακαλῶ Ὑμᾶς ἵνα τηλεγραφικῶς δοθῶσι διαταγαὶ πρὸς τοὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀρμοδίους διὰ τὴν ὡς τάχιστα θεραπείαν τοῦ ἀτόπου τούτου.

18.

Τὸ σπουδαιότερον γεγονός τῶν τελευταίων ἡμερῶν εἶναι αἱ περὶ τοῦ ἐν Σέρραις δολοφονικοῦ κομιτάτου ἀποκαλύψεις. Διὰ τοῦ ὑπ' ἄρ. 93 ἐγγράφου μου ἐγνώρισα Ὑμῖν τὰ περὶ τῆς ἐν τῷ χωρίῳ Κούλα καταστραφείσης βουλγαρικῆς συμμορίας. Ὁ προδόσας τὴν συμμορίαν Χρῆστος Μάρτσιος ἐγκαταλείψας ἐκ φόβου τὸ χωρίον ἐγκατεστάθη ἐνταῦθα. Ἄλλὰ τὸ κομιτάτον κατεδίκασεν αὐτόν, ἀνέθηκε δὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς θανατικῆς ἀποφάσεως εἰς τὸν ἐνταῦθα δισμένοντα Βούλγαρον Γιοβὰν Μπανιτσαλῆ, ὅστις σαηνεύσας τὸ θῦμα ὠδήγησεν αὐτὸ ἔξω τῆς πόλεως, ὅπου ἀπεπειράθη τὴν δολοφονίαν. Ὁ κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην τυχαίως διερχόμενος Γάλλος συνταγματάρχης κ. Verand ἀκούσας τοὺς πυροβολισμοὺς καὶ τὰς κραυγὰς τοῦ ἐλαφρῶς μόνον πληγωθέντος Χρήστου Μάρτσιου συνέλαβε τὸν δολοφόνον. Οὗτος λοιπὸν ἀνακρινόμενος προέβη εἰς σπουδαιοτάτας ἀποκαλύψεις, αἵτινες κρατοῦσιν ἔτι ἐν συγκινήσει τὸν τε ὁμογενῆ καὶ τὸν τουρκικὸν πληθυσμόν. Τέσσαρα ἐκ τῶν μελῶν τοῦ δολοφονικοῦ κομιτάτου, παρισταμένου καὶ τινος χωροφύλακος (!) Βουλγάρου τὴν ἐθνικότητα, ὑπεχρέωσαν τὸν Γιοβὰν Μπανιτσαλῆ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ εἰς θάνατον καταδικασθέντος Χρήστου Μάρτσιου. Ὁ Ἀθανάσιος, ὑπάλληλος τοῦ πρὸ μηνῶν φονευθέντος βιβλιοπώλου Νίκωφ, μέλος καὶ αὐτὸς τοῦ κομιτάτου, καὶ εἰς ἐκ τῶν τεσσάρων, οἵτινες ἔδωκαν τὴν διαταγὴν τῷ Γιοβὰν Μπανιτσαλῆ, ἐνεχείρισε τῷ τελευταίῳ τούτῳ τὴν μάχαιραν καὶ τὸ πολύκροτον (ἀνήκοντα τῷ Νίκωφ). Μετὰ τὴν διάπραξιν τοῦ ἐγκλήματος ὁ φονεὺς εἶχε διαταχθῆ νὰ καταφύγῃ ἐν τῷ χωρίῳ Ραχοβίτσα, ὅπου ὁ εἰδοποιημένος βουλγαροδιδάσκαλος θὰ τὸν ἀνέμενεν ἵνα μετ' ἄλλων δύο, ἐπίσης ἐγκληματιῶν, τοὺς ἀποστείλῃ εἰς τὴν ἐν Μπάνιτσα εὐρισκομένην καὶ ἀναμένουσαν βουλγαρικὴν συμμορίαν. Ὁ εἰς Μπάνιτσαν ἀποσταλεὶς στρατὸς συνήνησεν ὄντως τὴν συμμορίαν· ἐκ τῆς συμπλοκῆς δύο συμμοριῖται ἐφονεύθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ διέφυγον. Ἐπίσης ἐκῆσαν καὶ δύο οἰκίαι, ἐν αἷς ἡ συμμορία ἐκρύπτετο.

Πρόεδρος τοῦ ἐνταῦθα κομιτάτου ἢ τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἐτύγχανεν ὁ Α. Γκαρατζάεφ, ὅστις ἦτο ἐκ τῶν 4, οἵτινες ἔδωκαν τὴν διαταγὴν τῷ Γιοβὰν Μπανιτσαλῆ. Ὁ Καρατζάεφ οὗτος εἶναι γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ ἐνταῦθα Πριτσεντάτελ καὶ γραμματεὺς αὐτοῦ, συγκατοικεῖ δὲ μετ' αὐτοῦ. Ἐκ τῆς γενομένης κατ' οἶκον ἐρεῦνης συνελήφθησαν διάφορα ἔγγραφα καὶ κρυπτογραφικαὶ ἐπιστολαί, αἵτινες ἀπεστάλησαν εἰς Θεσσαλονίκην πρὸς μετάφρασιν, Περὶ τῶν λεπτομερειῶν τῶν ἀποκαλύψεων καὶ τῶν ὄσων ἢ ἀνάκρισις ἤγαγεν εἰς φῶς τηρεῖται μυστικότης· θεωρεῖται ὅμως βέβαιον ὅτι μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐξηκριβώθη κατάλογος προγεγραμμένων ὁμογενῶν καὶ πρὸ πάντων τὸ ἀπὸ πολλοῦ λεγόμενον σχέδιον τῶν Βουλγάρων νὰ πυρπολήσωσι τὴν πόλιν τῶν Σερρῶν· ἕνεκα τοῦ τελευταίου τούτου οἱ κάτοικοι, καὶ ἰδιαιτέρως οἱ ἡμέ-

τεροι, κατελήφθησαν ὑπὸ συγκινήσεως, ἀλλὰ καὶ ἀγανακτήσεως, ἠπειλήθησαν δὲ πρὸς στιγμὴν καὶ ἀντεκδικήσεις.

Οἱ συλληφθέντες μέχρι τοῦδε ἀνέρχονται εἰς 12, ὧν 2 προσποιοῦνται ἐν ταῖς φυλακαῖς τοὺς παράφρονας.

Τῇ 1ῃ Μαρτίου ἑξαμελὲς ἑλληνομακεδονικὸν σῶμα συνεπλάκη μετὰ τοῦ στρατοῦ παρὰ τὸ χωρίον Χωροβίτσα. Εἰς μόνον ἀντάρτης ἐφονεύθη.

Οἱ μεμονωμένοι φόνοι ἐξηκολούθησαν κατὰ τὰς 3 τελευταίας ἑβδομάδας. Τῇ 14 Μαρτίου ἐφονεύθη ἐν Μανδηλίῳ ὁ ἐξ Ἀλιστρατῆς Χρ. Κουψέλης, μέλος τοῦ βουλγαρικοῦ Κομιτάτου. Ἄλλος Βούλγαρος ἐκ Ροτζακίου ἐφονεύθη τὴν 16 Μαρτίου ἐν Σδραβηκίῳ. Ἄλλος τῇ 18 Μαρτίου παρὰ τὸ Καλαπότι. Τῇ 19 Μαρτίου 3 ἀνδρακεῖς Βούλγαροι, τοῦ διαμερίσματος Νευροκοπίου, ἐφονεύθησαν ὑπὸ Ὀθωμανῶν. Τῇ 27 Μαρτίου ἄγνωστοι ἐφόνευσαν παρὰ τὴν Κάτω Βροντοῦ σχισματικὸν ἐξ Ἄνω Βροντοῦς. Τῇ 20 ἐν Σαῖτοῖς ἐφονεύθησαν δύο Ἕλληνες καὶ εἷς Ὀθωμανὸς κατόπιν ἔριδος περὶ ζωοκλοπῆς. Τῇ 28 ἕτερος ὁμογενὴς ἐν Ἐγρί-Δερὲ ἐπληρώθη βαρέως ὑπὸ Βουλγάρων. Προχθὲς ἐφονεύθη ἐν Καρλικόβη φανατικὸν ὄργανον τοῦ βουλγαρικοῦ Κομιτάτου. Ἄλλος σχισματικὸς ἐκ Καρλί-κιότι ἐπληρώθη βαρέως παρὰ τὸ Βεζνίκιον.

19.

Ἐν Σέρραις τῇ 8 Ἀπριλίου 1907

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω Ὑμᾶς ὅτι πρὸ ὀλίγου εἶδον τὸν μουτσαρίφην, ὅστις μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὅτι ὁ Χιλμῆ πασᾶς δι' ἐγγράφου τοῦ τὸν εἰδοποιεῖ ὅτι, ὡς πληροφορεῖται, ἐν τῇ πόλει Σερρῶν ὑπάρχει Ἑλληνικὸν κομιτᾶτον ἀποτελούμενον ἐξ ὁμογενῶν τινων, ὧν δίδει τὰ ὀνόματα, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν Νούτσιου (ὑπολ. Φλωριά) τινος, ἐργαζομένου ἐν τῷ Προξενίῳ ὡς δῆθεν γραμματέως προξενείου, ὅτι σκοπὸς τοῦ ἐν λόγῳ κομιτάτου εἶναι νὰ ἐξαναγκάσῃ τὰ σχισματικὰ χωρία νὰ ἐπανέλθωσι εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ ὅτι πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου ἐνεργεῖ τὸ κομιτᾶτον δολοφονίας καὶ ἄλλας ἐγκληματικὰς πράξεις. Διατάσσεται δὲ ὁ μουτσαρίφης νὰ εἰδοποιήσῃ τὰς ἀρμοδίας στρατιωτικὰς ἀρχὰς καὶ τὴν ἀστυνομίαν καὶ ἐν γένει νὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα μέτρα.

Ἐμοῦ ἐρωτήσαντος τί φρονεῖ περὶ τοῦ ἐγγράφου τούτου, ὁ μουτσαρίφης ἔσπευσε νὰ τὸ χαρακτηρίσῃ ὡς γελοῖον καὶ νὰ μὲ διαβεβαιώσῃ ὅτι οὐδεμίαν ἔδωκε σημασίαν εἰς τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ, καθ' ὅσον γνωρίζει τοὺς καταγγελλομένους ὡς τιμίους καὶ φιλησύχους πολίτας, καὶ ὅτι μὴ ὑπαρχούσης ὄρισμένης τινος κατηγορίας οὐδὲ συγκεκριμένων γεγονότων εἰς οὐδεμίαν ἀπολύτως ἐνέργειαν θέλει προβῆ.

Ἡ Α. Ἐξοχότης φρονεῖ ἀδιστακτικῶς, ὅτι, καίτοι τὸ ἔγγραφο τοῦ Χιλμῆ πασᾶ δὲν ἀναφέρει τὸν καταγγέλλοντα, ἡ πηγὴ τῶν τοιούτων κατη-

γοριῶν προέρχεται ἐκ μέρους τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν καὶ ἰδία τοῦ κ. Verand, ὅστις πρό τινων ἡμερῶν εἶχε μεταβῆ εἰς Θεσσαλονίκην. Εὐτυχῶς τὰ φιλικὰ πρὸς ἐμὲ αἰσθήματα καὶ τὰ εὐμενῆ πρὸς τὴν ἡμετέραν πολιτικὴν φρονήματα τοῦ μουτσαρίφου διεσκέδασαν τοὺς φόβους ἐνεργείας ἀνακρίσεων καὶ τῆς δημιουργίας ζητήματος περὶ τοῦ γραμματέως τοῦ προξενείου. Δὲν μοὶ ἀπέκρυψεν ὅμως ἡ Α. Ἐξοχότης ὅτι ὁ στρατάρχης ἐχθρικώτατα καθ' ἡμῶν διακείμενος καὶ ἰσχυριζόμενος ὅτι ὁ ὡς γραμματεὺς ὑπηρετῶν εἶναι πράγματι ὑπολοχαγὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, θὰ ἐπιδιώξῃ καὶ ἐπιδιώκει τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ νῦν γραμματέως, ὡς ἐπεδιώξε καὶ ἐπέτυχε τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ τέως τοιούτου, ἐφ' ᾧ καὶ κανχᾶται ὁ στρατάρχης.

Περιττὸν θεωρῶ νὰ μακρολογήσω, ὅσον ἀφορᾷ εἰς ὅσα ἀπήνησα τῇ Α. Ἐξοχότητι, ἵνα διαψεύσω καὶ καταλλήλως ἀναιρέσω πάντα τὰ ἀνωτέρω, ἰδίως τὰς κατὰ τοῦ γραμματέως τοῦ Προξενείου κατηγορίας. Ἄλλὰ τὸ δυσάρεστον εἶναι ὅτι δὲν πρόκειται νὰ πεισθῆ ὁ μουτσαρίφης, τοῦ ὁποίου περιέγραψα ἀνωτέρω τὰ αἰσθήματα, ἀλλὰ πῶς θὰ ἐξευμενισθῆ ὁ ἀείποτε ἀπηνῆς στρατάρχης, ὅστις δὲν εἶναι ξένος πρὸς τὰς ἀνωτέρω κατηγορίας. Καθ' ἃς δὲ ἔχω πληροφορίας, ὁ Ἰμπραὴμ πασᾶς ὑπέδειξε καὶ ὑποδεικνύει τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν ἀνάγκην τῆς ἐντεῦθεν ἀπομακρύνσεως τοῦ γραμματέως. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ τελευταῖος οὗτος ἐπιδεικνύει πολιτείαν ὅλως ἀμεμπτον, οὐδεμίαν ποτὲ δόσας ἀφορμὴν παραπόνων ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν, ἡ δὲ ἀστυνομία ἐν τῇ σχετικῇ, περὶ τοῦ ἄνω ἐγγράφῳ ἐκθέσει της, πιστοποιεῖ ὅτι καίτοι παρακολουθεῖ πιστῶς τὰ ἴχνη του, ἀπὸ τῆς ἐνταῦθα ἐλεύσεώς του, ἐν τούτοις οὐδεμίαν ἔκτροπον προᾶξιν δύναται νὰ τῷ προσάψῃ, διότι ἡ καθόλου συμπεριφορὰ του εἶναι ἀνεπιλήψιμος. Συνεπῶς ἡ Β. Κυβέρνησις, ζητουμένης τυχὸν ὑπὸ τῆς Τουρκίας τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ γραμματέως, δύναται μετὰ θάρρους ν' ἀποκρούσῃ πᾶσαν ταιαύτην ἀξίωσιν τῶν Τούρκων. Δεδομένου ὅμως ὅτι ὁ στρατάρχης ἀλληλογραφεῖ μετὰ τῶν Ἀνακτόρων καὶ διαθέτει ἰσχυρὰ μέσα, τὸ ζήτημα τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ γραμματέως τὸ θεωρῶ ζήτημα χρόνου, ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ Β. Κυβέρνησις ἕνεκα ἄλλων λόγων ἀναγκασθῆ νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τοιαύτην τινὰ ἀπαίτησιν τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως. Συνεπῶς παρακαλῶ θερμῶς τὸ Β. Ὑπουργεῖον, ἵνα εὐαρεστοῦμενον μεριμνήσῃ ἀπὸ τοῦδε περὶ τῆς ταχείας ἀποστολῆς καταλλήλου προσώπου, τὸ ὁποῖον ἐν ἀναμονῇ προπαρασκευαζόμενον ἐνταῦθα νὰ καταστῆ ἱκανὸν νὰ διαδεχθῆ τὸν νῦν γραμματέα ἐν τοῖς καθήκοντις του. Θεωρῶ καθήκον τοῦ λόγου γενομένου ἐνταῦθα, νὰ ἐξαίρω τὰ προσόντα τοῦ νῦν γραμματέως, οὗ ἡ φρόνησις, ἡ περιεσκεμμένη φιλοπατρία καὶ λελογισμένη ἐνέργεια σπουδαιότατα συνετέλεσαν εἰς τὴν εὐάρεστον προόδον τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων μας καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἀπομάκρυνσις θέλει εἶσθαι σημαντικωτάτη ζημία καὶ ὀπισθοδρόμησις εἰς τὴν ἐργασίαν ἡμῶν. Ἔνεκα τούτου ἐπαναλαμβάνω τὴν ἀνάγκην τοῦ ν' ἀποκρούσῃ ἐρωμένως ἡ Β. Κυβέρνησις

τὴν ἐνδεχομένην ἀξίωσιν τῆς Τουρκίας τοῦ ν' ἀπομακρυνθῆ ὁ κ. γραμματεὺς, νὰ μεριμνήσῃ οὐχ ἦντον περὶ ἐγκαίρου προπαρασκευῆς τοῦ διαδόχου του, ἐν ἣ περιπτώσει τὰ πράγματα ἤθελον λάβει ἀντίθετον τροπὴν. Ὀπωσδήποτε δὲ ἡ προσθήκη ἢ μᾶλλον ἡ παρουσία τοῦ β' γραφέως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ περιττὴ πολυτέλεια, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἐργασία ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καθίσταται μεγαλυτέρα, τὸ δὲ ὑπάρχον προσωπικὸν δυσκόλως νῦν ἐπαρκεῖ.

20.

Ἐν Σέρραις 11 Ἀπριλίου 1907

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω Ὑμᾶς ὅτι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐφονεύθη ἐνταῦθα ὑπὸ τῶν Βουλγάρων Ἡλίας τις ἐκ Τζουμαγιᾶς. Ὁ δυστυχὴς οὗτος κατεδικάσθη εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ δολοφονικοῦ κομιτάτου διότι πρὸ τίνος χρόνου εἶχεν ἐπανέλθει εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν, ὁπόθεν διὰ τῆς βίας εἶχεν ἀποσπάσει αὐτὸν ὁ τρόμος καὶ αἱ ἀπειλαὶ τῶν συμμοριῶν. Ἡ δολοφονία τοῦ νέου τούτου θύματος διεπράχθη ὑπὸ τὰς τραγικωτέρας συνθήκας. Ἡ κεφαλὴ του, ἀποκοπεῖσα τοῦ σώματος καὶ παραμορφωθείσα, ἐρρίφθη μακρὰν, πρὸς βορὰν τῶν κυνῶν· τὸ δὲ σῶμα ἦτο κατάρητον, φέρον 52 ἐν ὄλῳ πληγὰς διὰ διστόμου μεγάλων διαστάσεων μαχαίρας.

Χθὲς ἐν Ἐγγρί - Δερὲ βουλγαρικὴ συμμορία εἰσελθοῦσα εἰς τὸ χωρίον ἐδολοφόνησε τὸν ἐγκριτὸν ὁμογενῆ Προκόπιον Κομπόκη, ἐσχάτως ἀπολυθέντα τῶν φυλακῶν Θεσσαλονίκης, ὅπου εἶχεν ἐγκλεισθῆ κατόπιν ραδιοφυγῶν τῶν Βουλγάρων. Δὲν ἐλησμόνησαν βεβαίως τὰ τερατουργήματα τοῦ κομιτάτου κατὰ τῆς ἐγκρίτου οἰκογενείας Κομπόκη ἐν Ἐγγρί - Δερὲ κατὰ τὸ παρελθόν. Ὁ Προκόπιος Κομπόκης εἶναι τὸ ἕβδομον θῦμα ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, ἧς μέλη μὲν τινα γέροντες καὶ γυναῖκες ἐκάησαν ζῶντες, ἄλλοι δὲ μαρτυρικῶς ἐθανατώθησαν, καὶ ἐξ ἧς οἰκογενείας δὲν ὑπολείπεται πλέον ἢ ὁ νεαρὸς τοῦ Προκοπίου υἱός, ὅστις πρὸς δόξαν τῆς ὀξυδερκοῦς πολιτικῆς τῶν Τούρκων, εὐρίσκεται καὶ αὐτὸς καθειρωγμένος εἰς τὰς φυλακὰς Θεσσαλονίκης.

Διὰ τοῦ θανάτου τοῦ τελευταίου Κομπόκη ἀπωλέσαμεν τὸν σπουδαιότερον στῦλον ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ, τὸ ὁποῖον καὶ αὖθις ὑποτάσσεται νῦν εἰς τὴν βουλγαρικὴν τρομοκρατίαν. Ἡ βουλγαρικὴ συμμορία εἰσῆλθεν ἐν τῷ χωρίῳ ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ μετ' ἀπιστεύτου θράσους καὶ ἐπολιόρησε τὸ ἐλληρικὸν καφενεῖον, ἐν ᾧ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εὐρίσκετο ὁ Κομπόκης. Οἱ ληισοσυμμοριῖται μετὰ τῶν συμπρατιόντων σχισματικῶν χωρικῶν ἀνήρχοντο εἰς 30. Ἐκ τῶν ἀνταλλαγέντων πυροβολισμῶν εἰδοποιηθὲν τὸ στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα τοῦ χωρίου ἔσπευσεν ἐπὶ τόπου καὶ ἐκ τῆς ἐπακολουθησάσης συμπλοκῆς ἐφονεύθησαν δύο συμμοριῖται καὶ τρεῖς στρατιῶται.

Ὁ θάνατος τοῦ Κομπόκη κατέλυσε τοὺς ὁμογενεῖς τῆς περιφερείας ἐκείνης, ἣτις ἀπὸ 2 μηνῶν ἤρχισε νὰ ἀναπνέη καὶ ἣτις βλέπει νῦν ἐπαναλαμβανόμενον ὑπὸ τῶν Βουλγάρων τὸν ἀπαίσιον τῆς αἵματοχυσίας ἀγῶνα.

Χθὲς ἐδολοφονήθη ἐνταῦθα ὁ Βούλγαρος κρεοπώλης Πέτρος Χρήστου, ὅστις λόγῳ τοῦ φανατισμοῦ του ἐθεωρεῖτο ἐκ τῶν σπουδαιότερων καὶ μᾶλλον ἐπικινδύνων μελῶν τοῦ δολοφονικοῦ κομιτάτου. Οἱ δρᾶσαι δὲν συνελήφθησαν, ἀγνοοῦνται δὲ τὰ ὀνόματα αὐτῶν. Αἱ ἀρχαί, κατὰ τὸν ἀπαράβατον αὐτῶν κανόνα, προέβησαν εἰς ἀθρόας συλλήψεις ἀθῶων ὁμογενῶν καὶ Ὀθωμανῶν. Καίτοι οἱ φονεῖς διέφυγον, ἐν τοσοῦτῳ θεωρεῖται βέβαιον ὅτι εἰσὶν Ἕλληνες καὶ προέβησαν εἰς τὸ ἔγκλημα πρὸς ἀντεκδίκησιν τοῦ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν φονευθέντος Ἡλία, περὶ οὗ ὠμίλησα ἀνωτέρω. Ἐκτὸς τοῦ πνεύματος τῆς ἀντεκδικήσεως, ἐν τῷ φόνῳ τούτῳ πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ ὁ ἐρεθισμὸς τῶν πνευμάτων καὶ ἡ ἀγανάκτησις, ἣν προεκάλεσαν παρὰ τοῖς ἡμετέροις αἱ περὶ τοῦ ἐνταῦθα δολοφονικοῦ κομιτάτου ἀποκαλύψεις.

21.

Ἐν Σέρραις τῇ 14 Ἀπριλίου 1907

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω τὸ Β. Ὑπουργεῖον, ὅτι, καθ' ἃ μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὁ μουτεσαρίφης, πολυάριθμος βουλγαρικὴ συμμορία εἰσέβαλε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν διὰ τῶν συνόρων τῆς Ἄνω Τζουμαγιάς καὶ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀλιγαριθμῶν συμμοριῶν ἐσχάτως ἠῦξησε σπουδαίως καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν. Μεγάλως φαίνονται ἀνησυχοῦντες οἱ Τοῦρκοι ὅσον ἀφορᾷ τὰ βόρεια διαμερίσματα τοῦ σαντζακίου. Κατὰ θετικὰς πληροφορίας πολυάριθμοι Βούλγαροι χωρικοὶ τοῦ κατὰ Νευροκοπίου ἐφωδιασμένοι διὰ τακτικῶν διαβατηρίων μεταβαίνουν εἰς Βουλγαρίαν πρὸς εὔρεσιν δῆθεν ἐργασίας. Οἱ ἀρμόδιοι κύκλοι φρονοῦσιν ὅτι οἱ μεταναστεύοντες εἰς Βουλγαρίαν χωρικοὶ εἰσὶ προωρισμένοι, ἀφ' οὗ ἐξασκηθῶσιν εἰς τὰ ὄπλα, νὰ χρησιμοποιηθῶσι δι' ἐνδεχόμενον κίνημα ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκείνῃ.

Καὶ διάφορα ἄλλα γεγονότα πείθουσιν ὅτι τὴν ἐπικρατοῦσαν ἡρεμίαν καὶ χαλάρωσιν τῆς βουλγαρικῆς ἐργασίας θέλει ἐπακολουθήσει ζωηρότης τις κατὰ τὴν ἀρχομένην περίοδον. Ἐνεκα τούτου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἐπαναλάβω καὶ αὖτις τῷ Β. Ὑπουργείῳ τὴν παράκλησιν ἵνα διατάξῃ τὴν σύντονον ἐνέργειαν τῶν δι' ἄλλων ἐπανειλημμένων ἀναφορῶν μου ὑποδειχθεισῶν ἀναγκῶν, ἰδιαίτερος δὲ τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς κινδυνευούσης ζωῆς.

22.

Ἐν Σέρραις τῇ 21 Ἀπριλίου 1907

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω Ὑμᾶς ὅτι τὴν 17ην λήγοντος μηνὸς Ἑλληνομακεδονικόν σῶμα ἐκ 10 ἀνδρῶν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν Στρατῆ τινος

παραμονεῦσαν παρὰ τὸ χωρίον Σουμπᾶς - Κιόι, χωρικοὺς σχισματικοὺς ἐπιστρέφοντας ἐκ Σερρών εἰς τὸ χωρίον των Δράνοβα, ἐπετέθη ἄνευ λόγου κατ' αὐτῶν καὶ ἐφόνευσε μὲν τέσσαρας, ἐπλήρωσε δὲ ἓνα καὶ μίαν γυναῖκα ἔλαφρῶς. Μετὰ τὴν ἀνόητον ταύτην πράξιν εἰδοποιηθέντα τὰ πλησιέστερα στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα ἐτέθησαν εἰς καταδίωξιν τοῦ σώματος, τὸ ὁποῖον ἠναγκάσθη οὕτω νὰ καταφύγῃ ἐν Τοπόλιανη καὶ κρυβῆ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἵνα μὴ ἐνοχοποιηθῶσιν οἱ χωρικοί. Ἐν τῷ μεταξὺ πολυάριθμος στρατὸς περιεκύκλωσε τὸ χωρίον, οὕτως ὥστε ἡ φυγὴ τοῦ σώματος κατέστη ἀδύνατος.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ φανατικὸς ἡμῶν ἐχθρὸς ἑκατόνταρχος τῆς χωροφυλακῆς Σερρών Ἰμπραῆμ ἐφέντης, ὅστις ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε σπεύσει ἐπὶ τόπου, ἐπέμενε νὰ πυρποληθῆ ὁ ναός, τοῦθ' ὅπερ πρὸς στιγμὴν ἠμπόδισεν ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀποσπασμάτων Ἀλβανὸς καὶ γνωστός μοι Χαμίτ Ἀγᾶς, οἱ ἡμέτεροι ἠναγκάσθησαν νὰ παραδοθῶσι. Ἐκ τῶν δέκα οἱ μὲν δύο εἶχον κατορθώσει νὰ διαφύγωσιν, εἷς δὲ εἶχε φονευθῆ κατὰ τὴν συμπλοκὴν, ἐπομένως παρεδόθησαν ἑπτὰ, παραδόσαντες ἐπίσης τὰ ὄπλα μετὰ τῶν φυσιγγίων, καὶ δηλώσαντες τῷ Χαμίτ Ἀγᾶ καὶ τῷ ἀξιωματικῷ τῆς Χωροφυλακῆς ὅτι προορισμὸν ἔχοντες νὰ προστατεύσωσι τοὺς ὁμοεθνεῖς των ἀπὸ τῶν βουλγαρικῶν θηριωδιῶν καὶ οὐχὶ νὰ προσβάλλωσι τὸ καθεστῶς, παραδίδονται ἄνευ ἀντιστάσεως κατὰ τοῦ στρατοῦ, τοῦ ὁποῖου δέον νὰ θεωρῶνται ἐπίκουροι καὶ οὐχὶ πολέμιοι.

Παρεκάλεσαν πρὸς τούτοις τὸν Χαμίτ Ἀγᾶ νὰ μεταφέρῃ αὐτοὺς εἰς Σέρρας ἐλευθέρους δεσμῶν, ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς τιμῆς των, ὅτι δὲν θὰ δραπετεύσωσιν. Οὕτω καὶ ἐγένετο. Πληροφορηθεὶς ὁμοῦ τὸ πρᾶγμα ὁ κ. Verand ἔσπευσε νὰ διαμαρτυρηθῆ, διότι οἱ Ἑλληνομακεδόνες ἤχθησαν ἐνταῦθα οὐχὶ σιδηροδέσμιοι, ἀλλ' ἐλεύθεροι.

Κατὰ τὴν ἀνάκρισιν των καὶ οἱ ἑπτὰ ὑπήρξαν σύμφωνοι, δηλώσαντες ὁμοιομόρφως καὶ ἐπανειλημμένως, ὅτι, καταρτίσαντες τὸ σῶμα πρὸ δύο μηνῶν πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ προστατεύσωσι τοὺς Ἑλληνας κατὰ τῶν Βουλγάρων, ἐκρύπτοντο κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐν τινὶ παρὰ τὸ παρακείμενον ὄρος σπηλαίῳ, ὁπόθεν ἐξήρχοντο εἰς περιοδεῖαν ἀνὰ τὰ χωρία χωρὶς ποτὲ μέχρι τοῦδε νὰ διαπράξωσι τὸ ἐλάχιστον κακούργημα, πλὴν τῶν τελευταίων φόνων τῶν ἐκ Δρανόβης χωρικῶν. Ὅτι ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν ἦτο Βασίλειος τις, ὅστις διέφυγεν καὶ τοῦ ὁποῖου ἀγνοοῦσι τὴν πατρίδα καὶ τὸ καταφύγιον, ὅτι ὁ ἀρχηγὸς των αὐτὸς Βασίλειος ἐμερίμνα περὶ τῆς διατροφῆς καὶ συντηρήσεώς των χωρὶς ποτὲ νὰ ἔλθωσιν εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν χωρικῶν καὶ λάβωσιν οἰανδήποτε συνδρομὴν παρ' αὐτῶν, ὅτι τὸν ὄπλισμὸν αὐτῶν τοῖς ἔδωκεν ὁ Βασίλειος καὶ παρ' αὐτοῦ ἐλάμβανον πᾶσαν διαταγὴν κτλ. Αἱ καταθέσεις αὗται ἐφάνησαν ἀνεπαρκεῖς ταῖς τουρκικαῖς ἀρχαῖς καὶ ἰδίᾳ τοῖς ὀργάνοις τοῦ Στρατάρχου, δι' ἀπειλῶν δὲ καὶ ἔλαφρῶν τιμῶν βασάνων ἠνάγ-

καζον αὐτοὺς νὰ ἐνοχοποιήσωσι τὰ διάφορα χωρία καὶ ἄλλα τινὰ πρόσωπα. Οἱ συλληφθέντες ὅμως ἐνέμεινον εἰς τὰς ἀρχικὰς καταθέσεις των καὶ τῇ ἐπεμβάσει τοῦ μουτσαρίφου, οὗ ἐφείλκυσα τὴν προσοχὴν, ἀνεστάλη πᾶσα βάσανος καὶ περατωθείσης τῆς ἀνακρίσεως ἀπεστάλησαν εἰς τὰς φυλακάς.

Τῇ ἐπιμόνῳ ἀπαιτήσει τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς χωροφυλακῆς Ἰμπραήμ ἐφένδη, ὅστις τυγχάνει τυφλὸν καὶ ἀφοσιωμένον ὄργανον τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν καὶ ὅστις διὰ τὴν τοιαύτην πολιτείαν του μισεῖται καὶ περιφρονεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν Ὀθωμανῶν ἐν γένει, διετάχθη ἡ σύλληψις καὶ φυλάκισις τοῦ ἱερέως, τοῦ προεστοῦ καὶ πέντε ἄλλων προκρίτων τῆς Τοπόλιανης. Κατόπιν ὅμως τῶν παρὰ τῷ μουτσαρίφῳ ἐνεργειῶν τοῦ Μητροπολίτου καὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Χαμίτ Ἄγα, ἀπελύθησαν, ἀποδειχθείσης τῆς ἀθωότητός των, δύο μόνον χωρικῶν κρατουμένων εἰσέτι.

Ἐκ τῶν ἐπὶ τὰ συλληφθέντων, ὁ μὲν ἀρχηγὸς Στρατῆς κατάγεται ἐξ Ἀδραμυτίου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας οἱ δὲ λοιποὶ εἰσὶν ὁμογενεῖς ἐξ αὐτοῦ τοῦ καζᾶ Σερρῶν καταγόμενοι. Τὸ σῶμα Στρατῆ ἀποσπασθὲν ἀπὸ τριῶν μηνῶν ἀπὸ τοῦ κυρίου σώματος τῆς Ζίχνης, ἐνήργει αὐτοτελῶς περὶ τὰ Ἑλληνικὰ χωρία μεταξὺ Σερρῶν καὶ Ζίχνης. Δυστυχῶς ὅμως, λόγῳ ἀπειρίας καὶ ἄλλας παρὰ τὰς διαταγὰς τῶν ἀρμοδίων ἀπερικεψίας ἐνήργησε, πλὴν τῆς παράφρονος ἐπιθέσεως κατὰ τῶν ἐκ Δράνοβας χωρικῶν.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἀποδεικνύει ὅ,τι πρὸ τεσσάρων μηνῶν ἀνέφερον Ὑμῖν, ὅτι δηλαδὴ ὑπάρχει ἀνάγκη ἀρχηγῶν καὶ ἀρχηγίσκων ἐμπείρων καὶ δεδοκιμασμένων. Ὡς διεξάγεται ὁ ἀγὼν, ὁ ἀρχηγὸς πλὴν τῆς γενναιότητος καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ του δέον νὰ περικοσμηθῆται καὶ δι' ἄλλων προσόντων, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ εὐστροφία τοῦ πνεύματος, ἃς εἶπω ἢ διπλωματία, ἢ μόρφωσις, ἢ εὐγλωττία καὶ πανουργία δὲν πρέπει νὰ ᾧ πῃ ἐκ τῶν μικροτέρων. Δυστυχῶς τούτων ἔστερεῖτο ὁ Στρατῆς ὡς ἔστερεῖτο καὶ ὁ Παπᾶ Πασχάλης, ὡς ἔστεροῦντο καὶ ἄλλοι ἐπίσης ἀποτυχόντες. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὁ ἀγὼν ἐξαρτᾶται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς ἐπιτηδειότητος τοῦ ἀρχηγοῦ. Ἡ εὕρεσις ὅμως καταλλήλων ἀρχηγῶν εἶναι ἔργον δυσχερέστατον.

23.

Τηλεγράφημα

Σέρραι, 1 Μαΐου 1907

Ἡμέτερος ναὸς Ἄνω Πορροῖων ἐπυρπολήθη διὰ πετρελαίου. Αὐτουργοὶ θεωροῦνται ρουμανικὴ προπαγάνδα μετὰ βουλγαρικοῦ κοιμιτάτου. Βουλγαρικὴ συμμορία, συναντήσασα παρὰ τὴν Καρλίκοβαν, καζᾶ Ζίχνης, 4 ποιμένας Ἑλληνας κοιμωμένους, ἐδολοφόνησεν ἀκρωτηριάσασα αὐτούς. Πολλαχοῦ ἀνεφάνησαν νεώταται συμμορίαι βουλγαρικαί. Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς ἐν ἀγωνίᾳ.

24.

Ἐν Σέρραις τῇ 10ῃ Μαΐου 1907

Ὡς προέγραψα Ὑμῖν, μετὰ δραστηριότητος ἐπελήφθησαν τοῦ δολοφονικοῦ καὶ καταστρεπτικοῦ ἔργου των αἱ βουλγαρικαὶ συμμορίαὶ εὐθύς ὡς ἦλθεν ἢ ἀνοιξίς.

Ἐπιθέσεις κατὰ χωρίων, ἔμπρηστοὶ χωρίων καὶ ἐκκλησιῶν, ἀλλεπάλληλοι δολοφονίαι καὶ ἄλλαι ὠμότητες ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, μετὰ τρίμηνον σχετικὴν χαλάρωσιν τοῦ ἀπαισίου ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐλευθερίαν καὶ πολιτισμὸν καλοῦσι τὰ ἐκβράσματα τοῦ Ἄδου.

Εἰς τὰ Ἄνω Πορροῖα βαρέως φέροντες τὴν διάλυσιν τῆς ἀργυρογενοῦς ρουμανικῆς κοινότητος καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἡμετέρας, οὐδὲν δ' ἄλλο κατὰ τῶν Ἑλλήνων εὐρίσκοντες εὐχερέστερον μέτρον, ἐξώρμησαν κατὰ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἑλληνικοῦ ναοῦ, ὃν διὰ πετρελαίου μετέβαλον εἰς τέφραν, κατὰ τὸ ἐν τῇ πεπολιτισμένῃ Ἡγεμονίᾳ ἐπιτυχῶς ἐφαρμοσθὲν σύστημα. Εἰς τὴν ἀνδρείαν ταύτην ἐπιχείρησιν συνέπραξαν ἀδελφωμένοι οἱ ὀλίγοι ἀπομένοντες κατὰπτυστοι ἀργυρώνυμοι ρουμανίζοντες Πορροῖων μετὰ βουλγαρικῆς συμμορίας. Ἄς χειροκροτηθῇ τὸ εὐγενὲς ἐλατήριον τῆς ρουμανο-βουλγαρικῆς συμπράξεως.

Δεκαπενταμελὴς βουλγαρικὴ συμμορία, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἐκ Στρωμνίτης λησιάρχου Μανούσωφ, μετέβη εἰς τὸ παρὰ τὸ ἑλληνικὸν μοναστήριον Μπουτκόβου χωρίον Δελῆ Χασάν-Μαχαλᾶ, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐξοντώσῃ τὴν οἰκογένειαν τοῦ διὰ τὰ ἀκραιφνῆ αἰσθήματα γνωστοῦ ὁμογενοῦς Στεργίου Ἀβραάμ, πρὸ μικροῦ ἀπολυθέντος τῶν φυλακῶν, ὅπου εἶχον ἐγκλείσει αὐτὸν αἱ βουλγαρικαὶ συκοφαντίαι. Ἐκ τῆς οἰκογενείας μόνον ὁ υἱὸς τοῦ Στεργίου ἐφρονεύθη, ὀνόματι Νικόλαος, τῆς λοιπῆς οἰκογενείας κατορθώσασθαι νὰ διαφύγῃ. Οἱ κακοῦργοι ἐνέπρησαν τὴν οἰκίαν τοῦ Στεργίου καὶ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἐτέρα συμμορία εὐρίσκειτο ἐν τῷ χωρίῳ Κρουσόβφ τοῦ καζᾶ Δεμιρ—Ἰσάρ, κρυπτομένη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φανατικοτάτου Βουλγάρου. Ὁ στρατὸς ἐπολιόρησε τὸ χωρίον, ἀλλ' ἡ συμμορία, ὡς συνήθως κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ.

Ἐτέρα πολυαριθμοτάτη συμμορία ἐνεδρεύουσα ἐπετέθη κατὰ τῶν μεταφερόντων τὸ ταχυδρομεῖον Νευροκοπίου, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ληστεύσῃ αὐτό. Οἱ συνοδεύοντες αὐτὸ χωροφύλακες, ὡς καὶ οἱ χάριν ἀσφαλείας μετὰ τοῦ ταχυδρομείου ταξιδεύοντες ἡμέτεροι ἔμποροι, ἐγκαίρως ἀμυνθέντες ἀπέκρυσαν τὴν ἐπίθεσιν. Πέντε ἵπποι ἐφρονεύθησαν ἐκ τῆς μίαν ὥραν διαρκείας συμπλοκῆς, οὐδεὶς δὲ ἄνθρωπος. Εἶναι ἡ δευτέρα φορὰ καθ' ἣν γίνεταὶ ἀπόπειρα κατὰ τοῦ ταχυδρομείου Νευροκόπου. Ἄλλ' ἡ ἀφιλοκερδὴν κατὰ τῶν χρηματοδεμάτων ἀπόπειρα τῶν ἀνδρείων ἐκπολιτιστῶν οὐ μόνος

ἀπέτυχεν οἰκτρῶς, ἀλλ' ἐπέπρωτο ν' ἀποδείξῃ ὅτι τῶν τοιούτων ἡρωϊκῶν καὶ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἐπιδρομῶν τῆς Σόφιας ἀρχηγοὶ τυγχάνουσιν ἀξιωματικοὶ τοῦ γενναίου Ἡγεμονικοῦ στρατοῦ.

Ἐκ τῶν γενομένων μετὰ τὴν συμπλοκὴν ἀνακρίσεων ὁ στρατὸς ἐτέθη ἐπὶ τὰ ἴχνη τῆς συμμορίας, ἣν καὶ ἐπολιόρηκε τῷ ὄντι ἐν τῷ χωρίῳ Πλεύνα τῆς Διοικήσεως Δράμας. Ἐκ τῆς ἐπακολουθησάσης συμπλοκῆς τέσσαρες μὲν κομιτατζῆδες ἔπεσον, εἷ; συνελήφθη ζῶν, οἱ δὲ λοιποὶ κατώρθωσαν νὰ διαφύγωσι. Ἐκ τῶν στρατιωτῶν ἐφονεύθησαν καὶ ἐπληγώθησαν πέντε, γενομένης μεγάλης χρήσεως βομβῶν. Ἐκ τῶν τεσσάρων φονευθέντων ὁ εἷς εἶναι ὁ λοχαγὸς τοῦ βουλγαρικοῦ στρατοῦ γνωστὸς ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκείνῃ Δαέφ, ἕτερος δὲ ὁ ἐπίσης ἀξιωματικὸς Δοκτόρωφ. Συνελήφθησαν ἐπίσης πολλὰ ἔγγραφα.

Ἡ αὐτόχρομα ληστρικὴ συμπεριφορὰ τῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν περιήγαγε τὰ χωρία εἰς ἀπόγνωσιν, τινὰ δ' ἐξ αὐτῶν ἰδίᾳ, τῆς περιφερείας Μελενίκου, ὡς ἡ Λιμπόφκα, τὸ Βλάχι, ἡ Κρέσνα καὶ ἄλλα, ἐδήλωσαν τῷ δολοφονικῷ κομιτάτῳ ὅτι, ἀδυνατοῦντα πλέον νὰ καταβάλωσι φόρους καὶ νὰ συνεισφέρωσιν ἐθελοντίας, ἀρνοῦνται εἰς τὸ μέλλον νὰ δεχθῶσι τὰς συμμορίας καὶ ἀπόφασιν ἔχουσι νὰ ἀντιστῶσιν ἐνόπλιως. Τῷ ὄντι τῇ 20 Ἀπριλίου βουλγαρικὴ συμμορία ἐπέδραμε κατὰ τοῦ χωρίου Λιμπόφκα, ἵνα τιμωρήσῃ αὐτὸ διὰ τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν. Οἱ χωρικοὶ ἀπέκρουσαν ἐνόπλιως τὴν συμμορίαν, τραπεῖσαν εἰς φυγὴν μετ' ἀπωλειῶν. Καὶ ἐν τοσοῦτῳ οἱ ἐν Σόφια ὁμιλοῦσι περὶ προστασίας τῶν δούλων ἀδελφῶν τῶν !

Ὁ διαβόητος λήσταρχος Μπακάτσειφ, ἀρχηγὸς τῆς περιφερείας Μελενίκου—Πετρίτσης—καταδικασθεὶς εἰς θάνατον ὑπὸ τῶν ἐν Σόφια καὶ τοῦ Σαντάνσκυ, ἐπέτυχε τὴν ἐκ μέρους τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως ἀμνηστειάν μετὰ τριῶν ἐκ τῶν ὀπαδῶν του, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ καταδιώξῃ καὶ ἐξοντώσῃ τὸν Σαντάνσκυ. Τὸ πρᾶμα φαίνεται δύσκολον· εὐχερέστερον φαίνεται ὅτι ὁ Μπακάτσειφ θὰ λάβῃ τὴν εἰς Φεζὰν ἄγουσαν !

Τῇ δευτέρᾳ Μαΐου βουλγαρικὴ πενταμελὴς συμμορία, ἐνεδρεύουσα οὐχὶ μακρὰν τῶν Σερρῶν, ἐπετέθη κατὰ τοῦ Ἑλληνος μοναχοῦ Χριστοφόρου καὶ τοῦ διδασκάλου τῆς πλησίον τῶν Σερρῶν μονῆς τοῦ Προδρόμου, μεταβαίνοντων εἰς τὴν Μονήν. Ἡ ἀπόπειρα ἀπέτυχε, καίτοι οἱ ἀνδρεῖοι κομιτατζῆδες ἔβαλον ἐκ τοῦ πλησίον καὶ ἦσαν ὀπλισμένοι διὰ μάνλιχερ. Ἐτρυπήθη μόνον τὸ καλιμαύχιον τοῦ μοναχοῦ Χριστοφόρου. Καθ' ἣν στιγμὴν οἱ κακούργοι ἐπυροβόλουν, οἱ ἐν τοῖς πέριξ ἀσβεστοποιοὶ τοῦ σχισματικοῦ χωρίου Λάγκου ἐπυροβόλουν ἐπίσης. Τοῦθ' ὅπερ σημαίνει ὅτι καὶ οὗτοι συνέπραττον εἰς τὴν ἐνέδραν. Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἐξώργισε πολὺ τοὺς ἐν τῇ πόλει ἡμετέρους, οἵτινες ἀπὸ τινος χρόνου διαρκῶς ἀκούουσι νὰ γίνεται λόγος περὶ μελλόντων σχεδίων τῶν Βουλγάρων κατὰ τῆς πόλεως τῶν Σερρῶν. Περὶ τῶν μελετωμένων εἰδοποιήθησαν καταλλήλως αἱ τοπικαὶ ἀρχαί.

Οἱ μεμονωμένοι φόνοι αὐξάνουσι καθ' ἑκάστην. Τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι οἱ ὁμογενεῖς ἀμυνόμενοι καὶ οὐδαμοῦ ἄλλοθεν ἀναμένοντες προστασίαν δὲν ἀφίνουσι πλέον ἀτιμωρήτους τὰς δολοφονίας τῶν Βουλγάρων.

Ἐτηλεγράφησα Ὑμῖν ὅτι ἐν Καρλικόβη ἐδολοφονήθησαν καὶ κατεκρεουργήθησαν ἐνῶ ἔκοιμῶντο τέσσαρες Ἑλληνες ποιμένες, ὧν οἱ γέροντες ἐννενηκοντούταις. Ὁ κ. Camrocasso ἐν τῇ ἐκθέσει του χαρακτηρίζει αὐτοὺς ὡς Βουλγάρους, διότι ὠμίλουν βουλγαριστί. Ἡ ἀντεκδίκησις ἐν τούτοις ἐγένετο ἀμέσως, φονευθέντων παρὰ τὴν Δράμαν ἰσαριθμῶν κομιτατζήδων. Τὸν ἐν Ἐγρι-Δερεῖ ὑπὸ πολυμελεσιάτης βουλγαρικῆς συμμορίας δολοφονηθέντα ἔγκριτον δυστυχῆ ὁμογενῆ Προκόπιον Κομπόκην, ἐξεδικήθησαν οἱ ἡμέτεροι διὰ τοῦ ἀμέσου θανάτου ἀπαισίου τινὸς κακούργου Τσαουσίφη, πράκτορος τοῦ δολοφονικοῦ κομιτάτου ἐν Ἀλιστράτη, καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Μήτα, γενικοῦ ἀρχηγοῦ τῶν δολοφόνων τοῦ Σκριζόβου. Ἡ ἀντεκδίκησις ὑπῆρξεν ὀδυνηροτάτη διὰ τοὺς Βουλγάρους. Ἐν Καρλί-κίοι ἐφονεύθη ὁ ἡμέτερος Τούσκας Γεωργίου· ἡ ἀπάντησις ἐδόθη ἐν Βουλτσίστα, ὅπου εὐρέθη φονευμένος Βούλγαρος μυλωθρὸς Μηνᾶς, καὶ ἐν Κακαράσκα, ὅπου ἐξηφανίσθησαν δύο τρομεροὶ γιατάκηδες.

Ἡ δολοφονία δύο ἡμετέρων παρὰ τὴν Ράβναν ἐξηγοράσθη διὰ τοῦ φόνου τοῦ ἀρνησιπάτριδος καὶ ἀρνησιθρήσκου ἱερέως Ράβνης Παπᾶ Στεφάνου.

Καὶ ποῦ θὰ καταλήξῃ τέλος πάντων ἡ αἵματοχυσία αὕτη; Εἰς τὸ εὐλογον τοῦτο ἐρώτημα ἄς ἀπαντήσωσιν οἱ ἐφευρέται τοῦ συστήματος τούτου φιλάνθρωποι μεγαλοῖδεάται τῆς Σόφιας. Οἱ προσβαλλόμενοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς ἀμύνης καὶ θὰ ἀμύνονται.

Ἐγκαίρως εἶχον γνωρίσει ὑμῖν τὴν ἐν τῇ περιφερείᾳ Νιγρίτης ἐμφάνισιν ἑπταμελοῦς συμμορίας, ἐκ Τουρκοκρατηῶν, ὑποκρινομένων τοὺς Ἑλλήνας συσταθείσης δὲ ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς ἀρχῆς ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ καταδιώξῃ ἢ στήσῃ ἐνέδραν εἰς Ἑλληνικά σώματα. Τὴν 16ην Ἀπριλίου Ἑλληνες ἐκ Ροδολείβους, ξυλευόμενοι ἐπὶ τοῦ Παγγαίου, ἐπυροβολήθησαν ὑπ' ἀγνώστων. Ἐπιστρέψαντες ἀμέσως εἰς τὸ χωρίον εἰδοποίησαν τοὺς χωροφύλακας καὶ τὸν στρατόν, ὅστις ἐν τούτοις δὲν ἐκινήθη, διότι ἐγνώριζεν ὅτι οἱ πυροβολήσαντες ἦσαν οἱ περίφημοι Τουρκοκρητες, οὓς ἐκεῖνος τροφοδοτεῖ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως. Πρὸ ἑβδομάδος τέσσαρες ἐκ τῶν Τουρκοκρατηῶν ἐνεφανίσθησαν παρὰ τὸ χωρίον Δοβίστα καὶ Σαρμωσακλῆ, ζητοῦντες πάντοτε τοὺς ἀδελφοὺς Ἑλλήνας ἀντάρτας. Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι οἱ Τοῦρκοι δὲν ἀποστέλλουσι συμμορίας εἰς βουλγαρικά ἢ τὰ μικτὰ χωρία, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰ καθαρῶς ἑλληνικά διαμερίσματα.

25.

Ἐν Σέρραις τῇ 18 Μαΐου 1907

Κατὰ τὴν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς Θεσσαλονίκην κάθοδόν μου ἐπεσκέφθην τὸν Χιλμῆ Πασᾶν, ὡς πρᾶττω πάντοτε, ὁσάκις διὰ λόγους ὑπηρεσίας μεταβαίνω εἰς Θεσσαλονίκην.

Ἡ Ἄ. Ἐξοχότης ὑπῆρξεν, ὡς πάντοτε, φιλόφρων. Ἡ συνομιλία διήρκεσεν ἐπὶ μακρὸν καὶ περιεστράφη εἰς διάφορα ἐπίκαιρα ζητήματα. «Εἶναι λυπηρὸν, μοὶ εἶπεν ἐν περιλήψει ὁ Χιλμῆς πασσᾶς, ὅτι αἱ παρεκτροπαὶ τῆς Ἑλληνικῆς δράσεως καὶ ἡ ἄστοχος πολιτικὴ τῶν Ἑλλήνων ἀπεξένωσαν αὐτοὺς τῶν συμπαθειῶν τῆς Εὐρώπης καὶ οἱ πανοῦργοι Βούλγαροι κατώρθωσαν διὰ τῆς τελευταίας χαλαρώσεως τῆς ἐργασίας των νὰ παραστήσωσιν ἑαυτοὺς μὲν ὡς θύματα, τοὺς δὲ Ἕλληνας ὡς τοὺς μόνους δημιουργοὺς καὶ παραιτίους τῆς ἐκρύθμου καταστάσεως. Εἶναι λυπηρὸν ἀλλὰ καὶ ἀτυχὲς ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις χρησιμοποιοῖ τοὺς ἀξιωματικοὺς ὡς ἀρχηγοὺς συμμοριῶν καὶ ἐκτίθεται κατὰ τοιοῦτον τρόπον». Ἀπήντησα τῷ Χιλμῆ Πασσᾷ ὅτι ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πεπλανημένην, ἂν πρόκειται περὶ εἰλικρινοῦς πλάνης, ἀντίληψιν τῆς Εὐρώπης, τὸ πρᾶγμα εἶναι λυπηρὸν, ἀλλ' ὅχι καὶ ἀνεπανόρθωτον, διότι καὶ ἄλλοτε οἱ Βούλγαροι ἠπάτων τὴν Εὐρώπην περὶ τῆς πλειονότητος αὐτῶν ἐν Μακεδονίᾳ, ἀλλ' ὅμως ἡ πλάνη ἐκείνη διελύθη, οὕτω δὲ νομίζομεν ὅτι καὶ ἡ νῦν ἀπάτη θ' ἀποδειχθῆ τῇ συνδρομῇ τῆς ἀείποτε φιλοδικαίας ἀμερολήπτου καὶ εἰλικρινοῦς πολιτείας τῆς Α. Ἐξοχότητος. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἀξιωματικῶν, εἶπον τῇ Α. Ἐξοχότητι, ὅτι, καίτοι ἡ Βουλγαρία ἀποστέλλει πλείονας ἀσυγκρίτως ἀξιωματικούς, ἐν τούτοις ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις κατανοεῖ τὸ ἄτοπον τοῦ πράγματος, ὁσάκις ἐν ἀγνοίᾳ τῆς λαμβάνει χώραν τοιοῦτον τι. Ἀλλὰ ὅπως εἰς ὅλα τὰ κοινοβουλευτικὰ Κράτη, οὕτω καὶ ἐν Ἑλλάδι ἡ Κυβέρνησις εἶναι πολλάκις ἀνίσχυρος νὰ κατασταεῖλη κίνημα Ἐθνικόν, ὡς κατέστη σήμερον τὸ Μακεδονικὸν ἐν Ἑλλάδι. Ἐν τσοῦτῳ ἡ Κυβέρνησις λαμβάνουσα ἐγκαίρως γινῶσιν παρακωλύει τὴν ἔξοδον ἀξιωματικῶν.

Ἐσχάτως μάλιστα προσέθηκα, παρητημένοι τινὲς ἀξιωματικοὶ ἐμποδισθέντες νὰ ἔλθωσιν εἰς Μακεδονίαν καὶ φοβούμενοι τὴν τιμωρίαν ἀπῆλθον καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς Αἴγυπτον καὶ Χαρτούμ. Εἰς ταῦτα παρετήρησεν ὁ Χιλμῆ Πασσᾶς ὅτι, «ἂν οἱ τοιοῦτοι ἀξιωματικοὶ παρεπέμπεοντο καὶ ἐδικάζοντο κατὰ τοὺς στρατιωτικοὺς νόμους τὸ ἄτοπον θὰ ἔπαυε». Ἐκτὸς τούτου, ἐξηκολούθησεν ὁ Χιλμῆ Πασσᾶς, ἡ Εὐρώπη παραπονεῖται τελευταίως κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ κλήρου καὶ τῶν διδασκάλων σας, οἱ ὅποιοι ἐργάζονται πλέον ἀναφανδὸν ὡς πράκτορες τῆς ἑλληνικῆς προπαγάνδας καὶ ἕνεκα τοῦ του καθίστανται τὸ σημεῖον τῆς βολῆς τῶν ξένων. Ἰδίως Μητροπολίται τινὲς κατέστησαν πλέον ἀφόρητοι καὶ γεννῶσιν ἡμῖν πράγματα, ὡς ὁ Δράμας,

καθ' οὗ ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις δριμύτατα διατυποῖ παράπονα καὶ στενοχωρεῖ τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν. Εἶναι λυπηρὸν ὅτι, καίτοι ἡ ἐργασία σας εἶναι πολὺ μικροτέρα τῆς βουλγαρικῆς, ἐν τοσοῦτῳ γίνεται μετὰ περισσοτέρου θορύβου καὶ ἐπιδείξεως. Οὐδέποτε διευπώθη παράπονον τι κατὰ τῶν βουλγαρικῶν πρακτορείων καὶ Μητροπόλεων, ἐνῶ τουναντιὸν καθ' ἑκάστην ἀναμιγνύεται τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων Προξένων καὶ Μητροπολιτῶν εἰς πράξεις ἀνόμους καὶ δολοφονίας. Τὸ τοιοῦτον τὰ μέγιστα ζημιοῖ τὸ ἑλληνικὸν ζήτημα καὶ τὸν Ἑλληνισμόν, καὶ εἶναι λυπηρὸν. Κατ' αὐτὰς μὲ ἀπασχολεῖ τὸ ζήτημα τοῦ ἐν Καβάλλα προξένου σας, ὅστις κατηγορεῖται ὡς ἠθικὸς αὐτουργὸς δολοφονίας. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἔγγραφα ἡμιεπισήμως τῷ κ. Σκουζέ». Ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου ζητήματος εἶπον τῷ Χιλμῆ Πασᾶ ὅτι πρόκειται περὶ παρεξηγήσεως ἢ πλάνης τῆς ἀνακριτικῆς ἀρχῆς, ἢ ἀπειρίας τοῦ Ἀγγλοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ μὴ ἀρκεσθῆ εἰς ἐπιπολαίαν ἀνάκρισιν προκειμένου περὶ τοιαύτης κατηγορίας κατὰ προξένου, ἀλλὰ νὰ διατάξῃ λεπτομερῆ καὶ εἰλικρινῆ ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως ὅτε, ἐν τῇ ἐγνωσμένῃ δικαιοσύνῃ καὶ ἀμεροληφίᾳ του, θέλει πεισθῆ ὅτι πρόκειται περὶ χονδροειδοῦς πλάνης, εἰ μὴ συκοφαντίας. Ὑπεσχέθη ὅτι θὰ πράξῃ τοῦτο. Ἀλλὰ ἐξηκολούθησε. «Τι θέλετε νὰ πράξω ἐγὼ ; κατωρθώσατε νὰ ἔχητε ὀλόκληρον τὴν Εὐρώπην καθ' ὑμῶν, ἢ ἐλαχίστη δὲ παρεκτροπὴ τῶν Ἑλλήνων ἀναστατώνει τὰς προεβείας καὶ ἀντανακλᾶ ἐφ' ἡμῶν». Εἶπον τῷ Χιλμῆ Πασᾶ ὅτι τῆς μὲν Εὐρώπης ἡ πλάνη δὲν θὰ βραδύνη βεβαίως νὰ διαλυθῆ, ἐνδιαφέρει ὅμως τὰ μάλιστα ἡμᾶς ἡ φιλοδικαία γνώμη καὶ ἀμερόληπτος ἐνέργεια τῆς Α. Ἐξοχότητος, ὅστις εἶναι τὸ μόνον πρόσωπον, τὸ ὁποῖον γνωρίζει ἐπακριβῶς ποία ἡ ἀληθὴς τῶν πραγμάτων κατάστασις. Ἄλλως, προσέθηκα αὐτῷ, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν ἐπαύσατο διὰ τῶν ἀντιπροσώπων της συνιστῶσα μετριοπάθειαν καὶ ἐξασκοῦσα τὴν ἠθικὴν αὐτῆς ἐπιρροὴν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς δι' ὅλους καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν Ἑλλάδα ποθητῆς ἡσυχίας. Ἀλλὰ μὲ διέκοψεν ἐντόνως, ταῦτα δὲν γίνονται πιστευτά, διότι διαψεύδονται ὑπὸ τῶν πραγμάτων. Τὰ πράγματα αὐτὰ ἀντεῖπον, ἀποτελοῦν τὴν ἀντίδρασιν καὶ τὴν φυσικὴν συνεπῶς δξύτητα τοῦ ἀγῶνος, ἀλλ' ἐκ διαφόρων γεγονότων συνάγεται τὸ ἀσφαλὲς συμπέρασμα ὅτι ἡ δξύτης παρῆλθε καὶ ὅτι δὲν θὰ βραδύνη νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ περίοδος τῆς ἡσυχίας, ἣν εἰλικρινῶς ποθεῖ καὶ ἐπιδιώκει ἡ Ἑλλάς.

Εἶτα μὲ ἠρώτησεν ποῖαι εἰσὶν αἱ μετὰ τῶν ἐνταῦθα Γάλλων ἀξιωματικῶν σχέσεις μου : Εἰς τὴν ἀπάντησιν μου, ὅτι μετὰ τινων ἐξ αὐτῶν αἱ σχέσεις μου δὲν τυγχάνουσι ὀμαλαί, μοὶ εἶπεν ὅτι διατελεῖ ἐνήμερος ὅλης τῆς ἐδῶ καταστάσεως καὶ τοῦ μετὰ τοῦ κ. Verand ἐπεισοδίου μου—περὶ τούτου ἄλλως εἶχομεν ὁμιλήσει ἄλλοτε μετὰ τῆς Α. Ἐξοχότητος—ἀλλ' ὅτι λυπηρὸν εἶναι τὸ τοιοῦτον καὶ εὐχῆς ἔργον ἦθελεν εἶσθαι ἡ ἐξομάλυνσις τῆς ἐπεληθούσης διαφορᾶς, διότι οἱ ἀξιωματικοὶ ἐνδέχεται νὰ μᾶς βλάψωσιν. Ἀπὴν-

τησα τῷ Χιλμῆ Πασσᾶ ὅτι πρὸ παντὸς ἄλλου ἐγὼ λυποῦμαι περισσότερον, ἀλλὰ τὴν ρῆξιν προυκάλεσεν αὐτὸς ὁ κ. Verand διὰ τῆς ἐν γένει μὲν μεροληπτικωτάτης πολιτείας του, ἰδίᾳ δὲ διὰ τῆς δημιουργίας ἐπεισοδίου ἐνέχοντος χαρακτῆρα προσωπικῆς προσβολῆς. Καὶ ὅτι μεθ' ὅλα ταῦτα θὰ ἤμην πρόθυμος καὶ εὐτυχῆς νὰ ἐπαναλάβανον τὰς εἰρηνικὰς μετὰ τῶν Γάλλων σχέσεις, ἂν ἐκεῖνοι ἐπεθύμουν τοῦτο καὶ ἔπαυον ὑποθάλλοντες τὰ μεταξὺ Χριστιανῶν μίση διὰ συμπεριφορᾶς φιλοδικαίας καὶ ἀμερολήπτου.

Ἐν τέλει ὁ Χιλμῆ Πασσᾶς μειδιῶν μοὶ εἶπεν ὅτι οἱ Ἕλληνες ὑποπίπτουσι σήμερον εἰς ὃ σφᾶλμα ὑποπίπτει ὁ χαρτοπαίκτης, ὅστις ἔχων ἑκατὸν λίρας καὶ ἀπωλέσας τὰς ἐνενήκοντα ἐννέα κατωρθώνει διὰ μιᾶς, ἣτις τῷ ὑπελείφθη, νὰ ἀνακτήσῃ τὰς ἐτέρας ἐνενήκοντα ἐννέα, ἀλλὰ τότε μὴ ἀρκούμενος καὶ εἰς τοῦτο προσπαθεῖ νὰ κερδίσῃ καὶ τῶν συμπαικτῶν του τὰ χρήματα, κινδυνεύων οὕτω καὶ αὐθις ν' ἀπολέσῃ τὰ πάντα. Ὑπῆρξε στιγμή καθ' ἣν ἅπαντα τὰ χωρία εἶχον προσέλθει εἰς τὴν Ἐξαρχίαν. Ἐπωφεληθεὶς τῶν γεγονότων τοῦ 1903 κατώρθωσα νὰ σταματήσω τὸ κακὸν καὶ νὰ ἐπανέλθωσι τὰ χωρία εἰς τὸ πατριαρχεῖον. Τὸ τοιοῦτον ἔπραξα ὡς δίκαιον ἀλλὰ καὶ ὡς συμφέρον. Σεῖς καὶ τὸ Πατριαρχεῖον δὲν ἠρκέσθη εἰς τὴν ἀνέλπιστον αὐτὴν ἀνάκτησιν, ἀλλὰ διὰ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῶν ἱερέων ἐπεμβαίνετε εἰς σχισματικὰ χωρία καὶ προσπαθεῖτε νὰ καταλάβητε χωρία πραγματικὰ Βουλγαρικά. Τοῦτο εἶναι ἄστοχον καὶ ἐπικίνδυνον διὰ τὴν ὑπόθεσίν σας.

26.

Ἐν Σέρραϊς τῇ 19 Μαΐου 1907

Ἔχω ὑπ' ὄψει μου τὸ ἀπὸ 15 τρέχοντος τηλεγράφημα τοῦ Β. Ὑπουργείου. Ἄμα τῇ λήψει αὐτοῦ ἐδόθησαν καὶ αὐθις αἱ δέουσαι διαταγαὶ καὶ ὁδηγίαι καὶ συμβουλαὶ συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. Εἶπον καὶ αὐθις, διότι ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐνταῦθα ἀφίξεώς μου δὲν ἔπαυσα συνιστῶν καὶ συμβουλεύων τοὺς ἡμετέρους, ν' ἀποφεύγωσι τοὺς ἀσκόπους φόνους καὶ τὰς ἀνοήτους βιαιοπραγίας καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς ἀμύνης καὶ καθιστᾷ τὸν ἀγῶνα ἡμῶν μισητὸν παρὰ τοῖς ξένοις. Οἱ δὲ ἀπὸ ἑξαμήνου ἐν τῷ διαμερίσματι τούτῳ διαπραχθέντες φόνοι, εἴτε ἀποτελοῦσι καθαρὰν ἀντεκδίκησιν, εἴτε εἶναι μεμονωμένοι φόνοι ἐγνωσμένων κακούργων καὶ γιατάκηδων, οἵτινες πολλαχῶς ἔβλαπτον καὶ ἐκακοποιοῦν τοὺς ἡμετέρους, εἴτε τέλος προσέρχονται ἐκ προσωπικῆς ἔχθρας καὶ ἀσπόνδου μίσους. Τὰ ἑλληνομακεδονικὰ σώματα τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, ἀποτελούμενα καθ' ὅλοκληρίαν σχεδὸν ἐξ ἐντοπίων, ὁπωσδήποτε παθόντων ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, ἐπεδείξαντο, ὀφείλομεν νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ἐξαίρετον συμπεριφορὰν. Ἐκτὸς δὲ τῆς παρεκτροπῆς τοῦ ἐν Τοπολιάνῃ πρὸ μηνὸς συλληφθέντος σώματος,

τὸ ὁποῖον, εἴτε ἐκ παρεξηγήσεως, εἴτε ἐξ ἀνοησίας προέβη εἰς τὸν φόνον πέντε σχισματικῶν χωρικῶν, οὐδέποτε ἄλλοτε ἐδόθη ἀφορμὴ παραπόνων. Συμφῶνως πρὸς ἃς λαμβάνουσι παρὰ τῶν ἀρμοδίων διαταγὰς καὶ ὀδηγίας, περιορίζονται εἰς τὴν καθαρὰν ἄμυναν προστατεύοντα τὰ ἑλληνικὰ χωρία κατὰ πάσης παρὰ τῶν Βουλγάρων ἐπιθέσεως, ἐνθαρρύνοντα διὰ τοῦ λόγου τοὺς ἐπισημένους, νουθετοῦντα καὶ διὰ τῆς πειθοῦς προσπαθοῦντα νὰ ἐπαναφέρωσι τοὺς πλανηθέντας, εἰρηνικὴν ἐν γένει ἐφαρμόζοντα προπαγάνδαν σπανίως εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ μειέρχωνται τὰ ἔσχατα μέτρα κατὰ τῶν κορυφαίων τῆς βουλγαρικῆς τρομοκρατίας. Πολλάκις δὲ πράττουσι τοῦτο καὶ χάριν τῆς ἐκτιμῆς ἀσφαλείας.

Καθ' ὅλον τοῦτο τὸ ἐξάμηνον διάστημα μία καὶ μόνη ἐγένετο ἐπίθεσις κατὰ χωρίου, τῆς Γράτσιανης, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐγένετο πρὸς καταδίωξιν τῆς ἐκεῖ κρυπτομένης συμμορίας, ἧτις τῷ ὄντι ἐξωντώθη, ἐκ τῶν 15 συμμοριτῶν μόνον 4 διασωθέντων. Διὰ τῆς ἐπιτυχοῦς ταύτης ἐπιθέσεως, ἐξ ἧς μία μόνον οἰκία καὶ εἷς κλίβανος ἐκάησαν ὑπὸ τοῦ κατόπιν ἐπελθόντος στρατοῦ ἢ Γράτσιανη ἀπελυτρώθη, ἐλευθέρῳ δὲ πλέον καὶ ἀνεπηρέαστος ἐπανῆλθεν εἰλικρινῆς εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Μητροπόλεως, ὅλα δὲ τὰ περίεξ χωρία ἀνεθάρρησαν καὶ ἀνέπνευσαν. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ πεδιάδι, ὅπου ἡ εὐστοχος καὶ εἰρηνικὴ, σχεδὸν ἀναίμακτος δρᾶσις τοῦ ἀρμοδίου ἑλληνομακεδονικοῦ σώματος μετέβαλε κατὰ πολὺ τὴν μέχρι τοῦδε κατάστασιν. Εἰς τὴν ὑπὸ τοιοῦτον πνεῦμα καθόλου πολιτείαν καὶ δρᾶσιν τῶν ἑλληνικῶν σωμάτων ὀφείλεται τὸ γεγονός ὅτι, οἱ μὲν ἡμέτεροι ἀνεθάρρησαν τελείως, οἱ δὲ βίᾳ ὑπαχθέντες εἰς τὸ σχίσμα ἤρχισαν ν' ἀναπνέωσι καὶ ἄλλοι μὲν ἐπανῆλθον ἡμῖν, ἄλλοι δὲ γλυκέα βλέμματα ἐλπίδων στρέφουσι πρὸς ἡμᾶς. Ἐν γένει δὲ ἡ ἄμυνα οὕτω πως διεξαγομένη κατέστησεν ἡμᾶς συμπαθεῖς καὶ τὴν δρᾶσιν εὐπρόσδεκτον παρὰ τοῖς δεινοπαθοῦσι τούτοις πληθυσμοῖς. Ἐννοεῖται ὅτι τὰ πάντα εἰσὶ σχετικὰ καὶ ἐνίοτε λαμβάνουσι χώραν ἐπεισόδια δυσάρεστα, ἐνάντια δὲ πρὸς τὸ πρόγραμμα τῶν ἀρμοδίων, ὡς λ.χ. τὸ γεγονός τῆς Τοπόλιανης, διὰ νὰ μὴ ὀμιλήσω περὶ τῆς παλαιότερας ἀνοησίας τοῦ ἀπαισίας μνήμης Καρατζᾶ-κιόι. Ἄλλ' ἂν ληρῶν ὑπ' ὄψει ὅτι μιᾶς τοιαύτης ἐργασίας, ἐν ἀρχῇ εἶμι διατελούσης καὶ μήπω τελείως ὀργανωμένης, ἀδυνατοῦσιν οἱ ὑπεύθυνοι νὰ προλάβωσι τὰς παρεκτροπὰς. Ἐν τῷ συνόλω ὅμως τὰ τῆς περιφερείας ἔχουσιν ὡς ἀνωτέρω ἐξέθηκα αὐτά.

Συνεπῆς πρὸς τὰς ὀδηγίας τῆς Β. Κυβερνήσεως, ὀδηγίας ἄλλως πρὸ πολλοῦ καὶ ἐπανειλημμένως δοθείσας μοι, προσεπάθησα, προσπαθῶ καὶ πᾶσαν θέλω καταβάλλει προσπάθειαν, ἵνα ἀπαρεγκλήτως συμμοροφῶμαι συνιστῶν, παρκαλῶν καὶ συμβουλεύων τοῖς ἡμετέροις τὰ δέοντα. Παρακαλῶ ὅπως τὸ Β. Ἐπιτελεῖον νὰ ἔχη ὑπ' ὄψει, ἵνα διαφωτίσῃ προσηκόντως τοὺς ἀδικοῦντας ἡμᾶς, ὅτι ὁ ἀγὼν ἐν πολλοῖς εὐρῆται ἐν ταῖς χερσὶν τῶν πολλὰ ὑποστάντων πληθυσμῶν, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀδυνατεῖ τις ν' ἀφαιρέσῃ τὸ δι-

καίωμα τῆς νομίμου ἀμύνης καὶ φυσικῆς ἀντεκδικήσεως. Οὐδὲ δυνάμεθα νῦν διὰ τῆς βίας ν' ἀποτρέψωμεν τοὺς ἡμετέρους ἀπὸ τῆς κατ' ἀνάγκην ἀμύνης καὶ ἀντεκδικήσεως, χωρὶς νὰ κινδυνεύσωμεν νὰ ἀπωλέσωμεν τὸ κτηθὲν ἔδαφος, νὰ καταπέσωμεν ἐν τῇ συνειδήσει των καὶ νὰ παραστῶμεν ὡς ἐγκαταλείποντες καὶ αὐθις αὐτοὺς εἰς τὴν διάκρισιν τῆς βουλγαρικῆς θηριωδίας. Ὅπως οὐδέποτε ὁμως δὲν θέλομεν παύσει συνιστῶντες μετριοπάθειαν πρὸς παγίωσιν καταστάσεως ἀνθρωπίνως ὑποφερτῆς.

27.

Ἐν Σέρραις τῇ 20 Μαΐου 1907

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω Ὑμᾶς, ὅτι χθὲς ἀφίκετο ἐνταῦθα προερχόμενος ἐξ Ἁγίου Ὄρους, Καβάλλας καὶ Δράμας ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Γενικὸς Διοικητῆς Θεσσαλονίκης.

Σήμερον ἔγκριτοι τινὲς ὁμογενεῖς ὡς ἐπιτροπὴ ἐκ μέρους τῆς πόλεως, συνοδευόμενοι καὶ ὑπὸ τοῦ ἀναπληροῦντος τὸν ἀπουσιάζοντα Μητροπολίτην Πρωτοσυγγέλου, ἐπεσκέφθησαν τὴν Α. Ἐξοχότητα, ἵνα τῷ εὐχρηθῶσι τὸ ὡς εὔ παρέστη. Ὁ Γενικὸς Διοικητῆς ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Πρωτοσύγγελον ἐξέφρασε τὴν λύπην του, διότι δὲν βλέπει, ὡς ἐπιθυμεῖ, αὐτοπροσώπως τὸν Μητροπολίτην, ἐνετείλατο ὁμως αὐτῷ νὰ διαβιβάσῃ τῇ Α. Σεβασμιότητι αὐστηροτάτας παρατηρήσεις ἐπὶ τῇ ἐκνόμῳ ἐπ' ἐσχάτων πολιτείᾳ τῆς Α. Σεβασμιότητος. Ὁ Πρωτοσύγγελος ἀπήντησεν ὅτι, ὡς καὶ ἐγγράφως ἀνέφερον ἡ Α. Σεβασμιότης ἀπολογουμένη εἰς τὰς ἀπευθυνθείσας Αὐτῇ παρατηρήσεις, ἡ πολιτεία τοῦ Μητροπολίτου ἀπὸ δεκαεξαετίας ὑπῆρξε καὶ εἶναι νομιμόφρων καὶ νομοταγεστάτη, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν πρέπει νὰ πιστεύῃ ἀνεξελέγκτως τὰς διαφόρους ἐκάστοτε ραδιοουρίας καὶ συκοφαντίας, καὶ ὅτι ὁ Μητροπολίτης παρακαλεῖ νὰ ἐνεργηθῇ ἀνάκρισις καί, ἂν ἀποδειχθῇ ἐνοχοποιητικὴ, ἢ ἐπιλήψιμος τις πράξις εἰς βάρος του, ἀποδέχεται πᾶσαν τιμωρίαν ἐκ μέρους τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως. Τέλος ὁ Γεν. Διοικητῆς ἠναγκάσθη νὰ προσθέσῃ ὅτι γεγονότα ὠρισμένα βεβαίως δὲν ὑπάρχουσιν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις πληροφορεῖται ἀσφαλῶς ὅτι καὶ ὁ Μητροπολίτης Σερρῶν εὕρισκεται εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκνόμου πολιτείας, τὸν καθιστᾷ ὑπεύθυνον, διότι τὸν ἀναμένει ἡ τύχη τοῦ Δράμας καὶ τοῦ Βερροίας. Ὁ Μητροπολίτης Δράμας, ἐξηκολούθησεν ὁ Γεν. Διοικητῆς, ἀποπτύσας πάντα χαλινὸν ὕψωσε τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν, σημαίαν ἀνταρσίας καὶ καταλύσεως τοῦ καθεστώτος, καὶ περιερχόμενος τὴν περιφέρειάν του ἐξεγείρει τοὺς πληθυσμούς, συνεννοεῖται μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἀνταρτῶν καὶ τῶν κακοποιῶν στοιχείων καὶ δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν κατὰ τῶν Βουλγάρων ἐνέργειαν, ἀλλ' ἐφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἐξεγείρῃ τοὺς Ἕλληνας καὶ κατ' αὐτῶν ἔτι τῶν Ὀθωμανῶν, ὡς ἔπραξεν ἐσχάτως κατὰ τὴν εἰς Ζίχνην περιοδείαν του. Καὶ λησμονεῖ καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλοι τινὲς ὅτι ὁ Χριστιανικὸς πληθυσμὸς εὕρισκεται ἐν μειονότητι

ἀπέναντι τοῦ ὀθωμανικοῦ καὶ ὅτι οἱ Ὀθωμανοὶ δύναται ἐντὸς μιᾶς νυκτὸς νὰ σφάξωσι ὄλους τοὺς Χριστιανούς. Διὰ τοῦτο κατὰ τὴν ἐν Δράμα διαμονήν μου εὐρέθην εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὀμιλήσω πρὸς τὸν Μητροπολίτην Δράμας ὧς δὲν θὰ ὀμίλουν ποτὲ οὐδὲ πρὸς αὐτὸν τὸν ὑπηρέτην μου. Διέταξα δὲ τὰς ἀρχὰς νὰ μὴ ἔχωσιν οὐδεμίαν εἰς τὸ ἐξῆς ἐπίσημον ἢ ἰδιωτικὴν σχέσηιν μετ' αὐτοῦ καί, ἂν ἀποπειραθῇ νὰ ἐξέλθῃ τῆς Δράμας, νὰ τὸν συλλάβωσι καὶ μὴ τὸν ἀποστείλωσι δέσμιον. Τὰ αὐτὰ διέταξα περὶ τοῦ Βερροῖας καὶ τὰ αὐτὰ θὰ διατάξω κατὰ παντὸς ἄλλου παρεκτρεπομένου Μητροπολίτου. Σὰς παρεχωρήσαμεν προνόμια, ἀλλὰ σὰς τὰ παρεχωρήσαμεν, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ πολιτεία τῶν Μητροπολιτῶν πράττει τὰ καθήκοντά των ὡς δημοσίων ὑπαλλήλων, ἐπιφυλασσόμεθα δὲ καὶ νὰ τὰ ἀνακαλέσωμεν ἐν ἡ περιπτώσει παρεκτρέπεσθε. Τὸ Πατριαρχεῖον θ' ἀπολαμβάνῃ τῶν προνομίων του ἐφ' ὅσον εὐρίσκεται ἐν νομοταγίᾳ. Πληροφορούμεθα ὅτι ὁ Μητροπολίτης εὐρίσκεται εἰς στενωπάτας σχέσεις καὶ ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ Προξενείου. Τὸ τοιοῦτον δὲν τὸ ἐπιτρέπομεν. Οἱ Ἕλληνες πρόξενοι, πλὴν τῆς ἐκδόσεως καὶ ἐπιθεωρήσεως διαβατηρίων, οὐδὲν ἄλλο δικαίωμα ἔχουσι, ἀλλ' οὔτε καὶ τοῖς ἐπιτρέπομεν ἄλλην τινὰ οἰανδήποτε ἀνάμιξιν. Γνωρίζομεν κάλλιστα ὅτι ἐξ Ἑλλάδος ἀποστέλλονται χρήματα· ἂν ταῦτα εἰσὶ προωρισμένα ὑπὲρ τῶν σχολείων καὶ ἐν γένει τῆς ἐνταῦθα ἐκπαιδεύσεως, ἔχει καλῶς· ἂν ὅμως δι' αὐτῶν ἐπιδιώκεται ἄλλος τις σκοπός, θὰ τιμωρήσωμεν τοὺς λαμβάνοντας αὐτά. Ἔχομεν δὲ πληροφορίας ὅτι ἐκ τῶν ἑκατομμυρίων, ἅτινα ἀποστέλλει ἡ Ἑλλάς εἰς τοὺς προξένους τῆς, ἐλάχιστα ποσὰ διατίθενται εὐσυνειδήτως, τὰ δὲ ὑπόλοιπα μεγάλα ποσὰ κλέπτονται ὑπὸ τῶν Προξένων ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τῶν Μητροπολιτῶν καὶ ἱερέων! Οὕτω ἐσχάτως ἀπεδείχθη ὅτι ὁ Ἕλληνας πρόξενος Καβάλλας ὑπεσχέθη ἀμοιβὴν δέκα λιρῶν εἰς κακούργου τινός, ἵνα δολοφονήσῃ ἕνα Βούλγαρον, μετὰ τὴν διάπραξιν δὲ τῆς δολοφονίας ἠρνήθη νὰ δώσῃ τὰς δέκα λίρας.

Γνωρίζομεν κάλλιστα ὅτι ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ Βούλγαρος πράκτωρ κ. Σιόπωφ, ὁ πονηρὸς καὶ πανοῦργος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, εἶναι ὁ ὀργανωτὴς καὶ διοικητὴς ὅλης τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἐπαναστατικῆς δράσεως τῶν Βουλγάρων. Ἐν τοσοῦτῳ οὐδέποτε διεπιστώθη ἐπισήμως παράπονον ἐναντίον του καὶ διατελεῖ μεθ' ὄλων εἰς καλὰς σχέσεις.

Ἐν γένει δὲ ἐπ' ἐσχάτων ὀλιγάριθμοὶ τινες Ἕλληνες, ἐπηρεαζόμενοι ὑπὸ ξένων προσώπων, ἤρχισαν νὰ πράττωσιν ὅ,τι καὶ οἱ Βούλγαροι. Ἀγαπῶ καὶ ἐκτιμῶ τοὺς Ἕλληνας, θεωρῶ δὲ αὐτοὺς ὧς τὸ καλλίτερον στοιχεῖον τοῦ τόπου. Προκειμένου ὅμως περὶ τῆς ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας τῆς χώρας, θὰ φανῶ ἀμείλικτος, διέταξα δὲ ἤδη τὴν ἀπηνεστάτην καταδίωξιν τῶν ταραξίων καὶ κακοποιῶν Ἑλλήνων.

Γνωρίζω καλῶς ὅτι ἐκ μὲν τῶν Ἑλλήνων μόνον 10 % εἶναι οἱ δηλητηριασθέντες ἀπὸ τὰς ἀνοήτους κατὰ τοῦ καθεστῶτος ἰδέας, τοῦναντίον δὲ

οἱ Βούλγαροι ἀναλογοῦσι πρὸς 90 % , ἵνα μὴ εἶπω ὅλοι εἰσὶ διεφθαρμένοι. Ἡ διαφορὰ ὅμως εἶναι ὅτι οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐνεργοῦσι μετὰ περισκέψεως καὶ ἐπιτηδιότητος. Οὕτω λ.χ. ἐπὶ τοῦ πρὸ τινος ἐν Θεσσαλονίκῃ συλληφθέντος προέδρου τοῦ ἐκεῖ Βουλγαρικοῦ κοιμιτάτου κατεσχέθη καὶ ἐπιστολὴ τις ἐκ μέρους δῆθεν τοῦ Βουλγαρικοῦ κοιμιτάτου ἀποστελλομένη, δι' ἧς ἀνηγγέλλετο αὐτῷ ἢ εἰς θάνατον καταδίκη του ! Τοῦτο δὲ ἵνα ἀπατήσῃ ἡμᾶς, ὅτι ἦτο ἄσχετος ἐκεῖνος πρὸς τὸ κοιμιτᾶτον. Καὶ ἐνῶ αὐτοὶ εἰσὶν οἱ ἀδικοῦντες καὶ παραίτιοι τῆς καταστάσεως, κατῴρθωσαν νὰ ἐξαπατήσωσιν ὀλόκληρον τὴν Εὐρώπην καὶ νὰ παραστήσωσιν αὐτοὺς μὲν ὡς θύματα, τοὺς Ἕλληνας δὲ ὡς ἀδικοῦντας. Σεῖς πράττετε ὀλίγα καὶ θορυβεῖτε πολύ, οἱ Βούλγαροι πράττουσι τοῦναντίον. Εἶσθε φλύαροι καὶ ἐπιδεικτικοί. Καὶ διὰ τοῦτο ὀλόκληρος ἡ Εὐρώπη σήμερον δυσμενέστατα διειτέθη κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ δὲ Εὐρωπαϊκὴ κοινὴ γνώμη πιέζουσα τὰς κυβερνήσεις ἐξαναγκάζει αὐτὰς νὰ ἐπιτίθενται καὶ κατὰ τῆς Τουρκίας. Ἴδου δὲ καὶ ἡ Ἀγγλία, ἡ ὁποία σήμερον μᾶς θέτει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ λάρυγγος, διὰ νὰ καταδιώξωμεν τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον, μετανοεῖ διότι πρὸ 80 ἐτῶν ἐδημιούργησεν ἑλευθέραν Ἑλλάδα.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους σᾶς συμβουλεύω καὶ εἶναι ἀνάγκη οἱ ὀλίγοι παρεκτρεπόμενοι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν τακτικὴν ὁδόν, πάντες δὲ νὰ διάγητε νομοταγῶς διότι σεῖς θὰ μετανοήσητε.

Τοιαῦτα περίπου εἶπεν ὁ Γενικὸς Διοικητὴς εἰς τοὺς ἐπισκεφθέντας αὐτὸν ὁμογενεῖς. Οἱ λόγοι δὲ αὐτοὶ ἐκληφθέντες ὡς ἀπειλαὶ κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου προξένησαν βαθυτάτην αἴσθησιν παρὰ τοῖς ἡμετέροις. Κατόπιν ὅμως τῶν ἐξηγήσεων καὶ τῆς ἐρμηνείας, ἦν ἔσπευσα νὰ διαδώσω καταλλήλως δι' ἁρμοδίων προσώπων, ἢ ἐντύπωσις αὕτη ἤρχισε νὰ διασκεδάζεται.

Τὰ σημεῖα τῶν λόγων τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ, τὰ ὁποῖα κατ' ἐμὴν γνώμην δεόν νὰ ἐλκύσωσι πλειότερον τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἶναι 1) ἡ ἀπειλὴ περὶ σφαγῶν ἐκ μέρους τοῦ μουσουλμανικοῦ στοιχείου, 2) τὰ κατὰ τοῦ κ. Μαυρουδῆ καὶ τῶν προξένων ἐν γένει λεχθέντα καὶ 3) ἡ κατὰ τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Μητροπολίτου Σερρῶν ἐπίθεσις. Καὶ τῶν μὲν δύο πρώτων τὴν ἐκτίμησιν ἐπαφίμημι τῷ Β. Ὑπουργεῖω, ὅσον ὅμως ἀφορᾷ εἰς τὸ τελευταῖον θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ προσθέσω ἐνταῦθα ὅτι τὴν κατὰ τοῦ Μητροπολίτου ἐκστρατεῖαν διεξάγει ὁ στρατάρχης, συμμάχους ἔχων ἐνίοις ἐκ τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν. Πρὸ τινος χρόνου ὁ στρατάρχης ἐξεφράσθη εἰς ὁμογενῆ τινα ἐμπιστευτικῶς ὅτι τοῦ Μητροπολίτου πρωτοστατοῦντος ἀπὸ τινος εἰς ἔκνομον ἐργασίαν θὰ τὸν καταγγείλῃ ἐν Κων)λει, ἔχει δὲ βεβαιότητα περὶ τῆς παύσεώς του διότι, ὡς κάλλιστα γνωρίζει, ὁ Πατριάρχης ἔχων τὸν ἅγιον Σερρῶν ἐχθρὸν θὰ σπεύσῃ ἀμέσως νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως περὶ παύσεως τῆς Α. Σεβασμιότητος.

Μετὰ πάροδον ἡμερῶν τινῶν ἀνεκοινώθη τῷ Μητροπολίτῃ τὸ τακτικόν, ὃ ὑπέβαλα Ἑμῖν. Τούτων πάντων κατέστησα προφορικῶς ἐνήμερον

τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν κ. Γρυπάρην, ἐτηλεγράφησα δὲ προχθὲς ὅτι ὁ κ. Verand ἀπελθὼν ἐπ' ἀδείᾳ καὶ διαβὰς διὰ Κων)πόλεως προϋτίθεται νὰ ἔλθῃ ἐπίκουρος τῶν κατὰ τῆς Αὐτοῦ Σεβασμιότητος ἐνεργειῶν τοῦ Ἱμπραῆμ Πασᾶ.

Διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δέον νὰ διατελῇ ἐνήμερον τῶν τεκταινομένων, καθόσον μάλιστα ἡ πολιτεία τοῦ ἁγίου Σερρῶν τυγχάνει νομιμοφρονεστάτη καὶ οὐδαμοῦ μέχρι τοῦδε προσέκρουσε.

28.

Ἐν Σέρραις 26 Μαΐου 1907

Οἱ κατὰ τὰς τρεῖς τελευταίας ἑβδομάδας φόνοι καὶ ἀντεκδικήσεις μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων ἐξηκολούθησαν μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας. Εἰς τὸ παθητικὸν ὄμως τῶν βουλγαρικῶν ὁμοτήτων προσθετέα καὶ τὰ θύματα τῆς μεταξὺ τῶν δολοφονικῶν κομιτάτων ἀντιζηλίας. Οὕτω κατὰ τὸ εικοσαήμερον αὐτὸ ἔχομεν γνωστοὺς τουλάχιστον 8 φόνους καὶ ἀποπέρας ἐκ μέρους τῶν Βουλγάρων, ἴσον ἀριθμὸν ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων καὶ 5 θύματα τῆς διαμάχης τῶν δολοφονικῶν κομιτάτων. Ἦτοι τῇ 6ῃ Μαΐου εὐρέθη φονευμένος ἐν Καρλικόβη ὁ καβάσης τῶν γνωστῶν ἐκ Καλαποτίου ἀδελφῶν Τιμοθέου, διευθυνόντων τὰ τοῦ κομιτάτου ἐν τῇ περιφερείᾳ Δράμας. Ὁ καβάσης ἦτο δράστης πλειόνων δολοφονιῶν καὶ ταχυδρόμος τῶν συμμοριῶν. Τῇ 7 Μαΐου ἐν Ἀηδονοχωρίῳ ἐφονεύθησαν ὑπ' ἀγνώστων Ἑλλήνων δύο κατάσκοποι Βούλγαροι, αἵτινες εἶχον ἐγκατασταθῆ ἐκεῖ ὡς δῆθεν κτίσται.

Τῇ 11 Μαΐου βουλγαρικὴ συμμορία ἐδολοφόνησε παρὰ τὸ Μπουρσοῦκη τοὺς ἐκ Τζουμαγιάς Ἀναστάσιον Νούση (Ρότσιαν) καὶ τὸν Τάρκον.

Μετά τινος ὥρας ἄγνωστοι Ἕλληνες ἐφόνευσαν ἐν τῷ βουλγαρικῷ παρεκκλησίῳ τῆς Τζουμαγιάς τὸν ἀρνησίπατριν καὶ ἀρνησίθρησκον ἱερέα Δημήτριον καὶ τὸν καβάσην του. Οὐδεὶς ἄλλος ἀνὴρ ἢ γυνὴ ἐφονεύθη ἢ ἐπληγώθη ὡς ψευδῶς ἐτηλεγραφήθη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. Ὁ παπᾶ-Δημήτριος ἦτο ὁ πρόεδρος τοῦ βουλγαρικοῦ κομιτάτου Τζουμαγιάς καὶ οὐχὶ ἅπαξ εἶχε βάψει τὰς χεῖρας του εἰς αἷμα ὁμογενῶν. Τὴν αὐτήν, σχισματικοὶ τῆς Κλεπούσνας ἐπυροβόλησαν κατὰ δύο Ἑλλήνων βοσκῶν τῆς Κλεπούσνας ἐπίσης ἢ ἀπόπειρα ἀπέτυχε.

Τὴν ἐπιούσαν, 13ην, Ἕλληνες γεωργοὶ τοῦ Σπατόβου ἐφόνευσαν συγχωριὸν τῶν σχισματικῶν.

Τὴν 15ην ἐν Καμενίκη, προαστείῳ τῶν Σερρῶν, ἐφονεύθη ὑπ' ἀγνώστων Ἑλλήνων Βούλγαρος, ὅστις ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ γαλακτοπώλου ἐκρησίμειεν ὡς ταχυδρόμος καὶ ὁδηγὸς τῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν.

Τὴν 15ην ἐφονεύθησαν ἐν Ζιρνόβῳ (Νευροκοπίου) ὑπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ κομιτάτου δύο Βούλγαροι, εἷς δὲ ἐπληγώθη.

Τὴν 17ην ἐν Ἐρνι-κιδί οἱ Βούλγαροι ἐφόνευσαν δύο ὀρθοδόξους καὶ

ἐπλήγωσαν ἕνα. Τὴν 18ην παρὰ τὴν Ἀλιστράτην ἐφονεύθη ὁ Ἑλλήν Γεώρ. Θεοδωράκης.

Τὴν 21ην ἐν Ἐρνι κιδιῖ ἄγνωστοι Ἕλληνες ἐφόνευσαν τὸν Βούλγαρον προεστὸν. Ἐκτὸς τούτων διάφοροι φόνοι διαπράττονται, ὡς προεῖπον, ὑπὸ τῶν ἀντιμαχομένων κομιτάτων. Οὕτω τὴν 17ην ἐφονεύθη ἐν Βροντοῦ ὁ ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸς τοῦ Κετίπη, ὑπαρχηγοῦ τοῦ νεωστὶ ἐκ Βουλγαρίας εἰσβαλόντος Ράδιξ ἐπὶ κεφαλῆς πολυαρίθμου σώματος. Τὴν 19ην ἡ αὐτὴ συμμορία Ράδιξ συνεκρούσθη πρὸς ἀντίθετον βουλγαρικὴν ἐπίσης συμμορίαν ἐν Βροντοῦ. Εἷς ἐκ τῶν ληστῶν ἐφονεύθη, τὸ δὲ πτώμα του ἀπεκρῦβη ὑπὸ τῶν χωρικῶν. Πολλοὶ ἐκ τούτων φοβούμενοι τὰς συλλήψεις ἐγκαταλείπουσι τὸ χωρίον.

Σχετικῶς πρὸς ὅσα ἐπανειλημμένως ἔγραψα Ὑμῖν περὶ τοῦ ἐν τῇ περιφερείᾳ Νιγρίτης πρώην ληστοῦ Πάρδου, πληροφοροῦ Ὑμᾶς ὅτι ὁ κακοῦργος οὗτος σχηματίσας ὀλιγάριθμον συμμορίαν, ἐγκρίσει καὶ προστασίᾳ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, λυμαίνεται τὸ διαμέρισμα ἐκεῖνο μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι καταδιώκει τὰ ἑλληνικὰ σώματα. Ἡ ληστοσυμμορία τοῦ Πάρδου ἐνεργεῖ κεχωρισμένως ἀπὸ τῆς ἄλλης συμμορίας τῶν Τουρκοκρητῶν.

Κατόπιν τῶν ἐξερεθιστικῶν λόγων καὶ ἀπειλῶν, ἃς ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Γεν. Διοικητῆς Θεσσαλονίκης διεκήρυττε κατὰ τὴν τελευταίαν περιοδείαν του, μεγάλη ἔξαψις παρατηρεῖται ἐκ μέρους τοῦ μουσουλμανικοῦ πληθυσμοῦ. Οὕτω διαδοθέντος ὅτι Ἕλληνες ἀντάρται εὐρίσκονται ἐν Βιτάστα, τοῦ καζᾶ Ζίχνης, μετέβη ὁ καϊμακάμης Ζηλιαχόβης πρὸς ἐνέργειαν ἐρεῦνης. Κατὰ τὴν ἐκεῖ παρουσίαν τοῦ καϊμακάμη, κήρυκες Ὀθωμανοὶ προσεκάλουν τοὺς ὀλιγαρίθμους Μουσουλμάνους τοῦ χωρίου νὰ ὀπλισθῶσι κατὰ τῶν ἀπίστων. Τῷ ὄντι δὲ μετ' ὀλίγον ἅπαντες οἱ Μουσουλμάνοι περιήρχοντο τὸ χωρίον ἐξηγριωμένοι καὶ μέχρις ὀδόντων ἐξωπλισμένοι. Εὐτυχῶς οὐδὲν ἀπνευκταῖον συνέβη, διότι, ἐκ τῶν γενομένων ἐν τῷ σχολείῳ καὶ ἐν ἄλλαις οἰκίαις ἐρευνῶν ὅχι μόνον ἀντάρται δὲν εὐρέθησαν, ἀλλ' οὐδὲ ἐν ὄπλον, οὐδεμίᾳ μάχαιρα. Ἐκαστος φαντάζεται τὴν ἡδύνατον νὰ συμβῇ, ἂν ἀνεκαλύπτετο ὄπλον τι, πρὸς ἄμυναν τῶν δυστυχῶν χωρικῶν. Τοιοῦτοτρόπως οἱ μὲν Ὀθωμανοὶ εἶναι πάνοπλοι, εἷς δὲ τοὺς ἡμετέρους ἀπαγορεύεται νὰ ἔχωσι τὰ πρὸς ἀσφάλειάν των ἀπαραίτητα. Τοῦτο δέ, ἵνα ἀποβαίνῃ εὐχερῆς ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀπειλῆς τοῦ Γεν. Διοικητοῦ, ὅτι οἱ Ὀθωμανοὶ δύνανται ἐν μιᾷ νυκτὶ νὰ ἐξολοθρευθῶσιν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς ὅλους τοὺς Χριστιανούς. Περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος καὶ τῶν φόβων, οὓς ἐγέννησαν αἱ ἐκ προγράμματος ἀπειλαὶ τῆς Α. Ἐξοχότητος, θέλω γράψαι Ὑμῖν προσεχῶς τὰ δέοντα.

Ἐγραψα Ὑμῖν ὅτι πολυαρίθμοι εἰσὶν οἱ ἐκ τῶν βουλγαρικῶν διαμερισμάτων μεταβαίνοντες εἰς Βουλγαρίαν. Ἀπῆλθον μέχρι τοῦδε περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας κατὰ τὰς ἐπισήμους πληροφορίας. Καὶ ἐκ τῶν πρὸς βορρᾶν τῶν

Σερρῶν βουλγαριζόντων χωρίων τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται. Ἐκ μόνης τῆς Βροντοῦς ἀπῆλθον ἐσχάτως περὶ τοὺς ἐξήκοντα ἄλκιμοι νέοι μεταβαίνοντες εἰς τὴν Ἑγεμονίαν. Ὡς λόγον προβάλλουσι τὴν εὐρυσιν ἐργασίας, καθόσον, ὡς λέγουσι, οἱ Ἕλληνες δὲν παρέχουσι πλέον αὐτοῖς τοιαύτην. Εἶναι πιθανὸν νὰ ἔχῃται ποιᾶς τινος ἀληθείας τὸ τοιοῦτον, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι βέβαιον, εἶναι ὅτι ὑποχρεοῦνται νὰ μεταβαίνωσιν ἐκεῖ ὅπως ἀσκηθῶσιν εἰς τὰ ὄπλα, τοῦθ' ὅπερ πρέπει νὰ προσελκύσῃ καὶ ἡμῶν τὴν προσοχὴν, διότι οἱ Ὀθωμανοὶ ὑπνώττουσι καὶ θὰ ὑπνώττωσι εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

Οἱ Βούλγαροι παραπονοῦνται κατὰ τοῦ οἰκονομικοῦ πολέμου τῶν Ἑλλήνων, ἐνῶ ἐκεῖνοι πράττουσι καθ' ἡμῶν πολὺ χεῖρονα. Ἄδυνατοῦντες νὰ πολεμήσωσιν ἄλλως τοὺς ἐν Μελενίκῳ ἡμετέρους, ἀπεφάσισαν νὰ καταστρέψωσι τὴν πατρίδα των. Ἡ μόνη περιοσία ἐξ ἧς ἀποζῶσιν οἱ ἐκεῖ ὁμογενεῖς εἶναι οἱ ἀμπελώνες. Ἀπὸ μηνὸς ἤδη, ἅμα ὡς ἤνθησαν οἱ ἀμπελοὶ, διὰ σατανικῆς ἐπινοήσεως μεθόδου κατέστρεψαν τὴν νέαν αὐτῶν βλάστησιν καὶ τὸ μέγιστον μέρος τῶν ἀμπελώνων ἀπεξηράνθη. Οἱ δυστυχεῖς ὁμογενεῖς διεμαρτυρήθησαν πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ ἠτήσαντο τὴν προστασίαν τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν, ἰδιαιτέρως δὲ τοῦ συνταγματάρχου κ. Verand. Περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι ὁ εὐγενὴς καὶ ἀμερόληπτος Γαλάτης οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἤξιωσε τοιαύτην μηδαμινὴν ὑπόθεσιν. Ἕλληνες γὰρ εἰσὶν οἱ πάσχοντες. Μήπως χρειάζεται καὶ νέα ἀπόδειξις τῆς σκανδαλώδους μεροληψίας τῶν ἐπανειλημμένως καταγγεληθέντων Γάλλων ἀξιωματικῶν; Ἐν Τζουμαγιῶ, ἐν Μπουρσούκ, ἐν Ἐρνι-κιόι πρῶτοι οἱ Βούλγαροι φονεύουσιν Ἕλληνας, οἵτινες ἀντεκδικούμενοι φονεύουσιν ἐπίσης Βουλγάρους. Μεταβαίνων ἐπὶ τόπου ὁ κ. Fouloin ἐπισκέπτεται τοὺς Βουλγάρους, βοηθεῖ τὰς οἰκογενείας τῶν παθόντων, ἐξετάζει καὶ λαμβάνει τὰς καταθέσεις των, λαμβάνει τὰς φωτογραφίας τῶν παθόντων κατὰ διαφόρους στάσεις. Παραπλεύρως ὑπάρχουσι καὶ Ἕλληνες ὁμοιοπαθεῖς, ἀναμένουσι καὶ οὗτοι τοιαύτην συμπεριφορὰν ἐκ μέρους τοῦ Γάλλου ἀξιωματικοῦ. Πλὴν ματαίως οὔτε ἐπίσκεψις, οὔτε παρηγοριά, οὔτε βοηθήματα, οὔτε φωτογραφία. Περὶ Ἑλλήνων γὰρ πρόκειται· δύο δὲ ὑπάρχουσι μέτρα καὶ δύο σταθμά.

Ἄλλὰ καὶ ἄλλον τρόπον ἐπίσης σατανικὸν ἐφεῦρεν ὁ βουλγαρικὸς πολιτισμὸς. Διὰ νὰ μὴ φονεύωσιν αὐτοὺς τοὺς χωρικοὺς Ἕλληνας, φονεύουσιν τὰ ζῶα, δι' ὧν οἱ δυστυχεῖς ὁμογενεῖς ἀποζῶσι. Μέγας εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευομένων μεγάλων ζώων. Πρὸ τινων ἡμερῶν ἐφονεύθησαν πολλὰ τοιαῦτα ἐν Καρλικόβη ἡμετέροις ἀνήκοντα.

29.

Ἐν Σέρραις τῇ 4 Ἰουνίου 1907

Εἰς ἀπάντησιν εἰς τὸ τηλεγράφημα δι' οὗ τὸ Β. Ὑπουργεῖον μοὶ ἀνακοινοῖ τὴν πληροφορίαν ὅτι τὸ ἐν Σόφια μακεδονικὸν κομιτᾶτον, ἀπεφά-

σισε τὴν δολοφονίαν τῶν ἐν Μακεδονίᾳ Ἑλλήνων προξένων ἐπιτραπήτω μοι νὰ ὑποβάλω Αὐτῷ τὰς ἀκολουθούσας σκέψεις.

Ἡ ἀπειλὴ περὶ δολοφονίας τῶν ἡμετέρων προξένων καὶ μητροπολιτῶν περιοδικῶς καὶ ἐντέχνως διαδιδομένη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἀποδεικνύει, ἂν μὴ τι ἄλλο, τοῦλάχιστον ὅμως ἀδυναμίαν καὶ ὀργὴν ἐπὶ τῇ διαφεύσει γλυκειῶν ἐλπίδων περὶ εὐχεροῦς καταβροχθίσεως τοῦ μακεδονικοῦ πλακοῦντος. Εἰσὶν ἄρκετὰ εὐφυεῖς καὶ πρακτικοί, ὥστε ν' ἀντιλαμβάνονται πληρέστατα τὰς συνεπειὰς μιᾶς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι οὔτε ὁ Ἑλληνισμὸς οὔτε οἱ Ἕλληγες πρόξενοι θὰ ἔξαντληθῶσι φονευομένων ἐνίων ἕξ ἡμῶν, οἱ τὰ τοιαῦτα ἀπειλοῦντες κατανοοῦσι κάλλιστα πόσον θέλει στοιχίσει εἰς αὐτοὺς ὑπὸ Εὐρωπαϊκὴν ἔποψιν ἢ πραγματοποίησις τῆς τοιαύτης ἀπειλῆς. Θὰ ἦτο μάλιστα εὐκταῖον, ἂν πρόκειται διὰ παρομοίας παραφροσύνης τῶν Βουλγάρων, ἕστω καὶ θυσιαζομένων ἀπάντων ἡμῶν, ν' ἀφυπνισθῇ ἢ Εὐρώπη καὶ ἡ πλειοψηφία τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ἢ νῦν τόσον οἰκτρῶς ἠπατημένη, νὰ στραφῇ ὀριστικῶς πρὸς ἡμᾶς. Ἄλλ' ἀφοῦ οἱ Βούλγαροι σχεδὸν ἔπαυσαν τὰς κατὰ τῶν χωρικῶν ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρα δολοφονίας, ἵνα φανῶσιν εὐάρεστοι τῇ Εὐρώπῃ, πῶς εἶναι δυνατὸν νῦν νὰ προβῶσιν εἰς δολοφονίας κατὰ προξένων ;

Ἄλλ' οἱ Βούλγαροι, καλῶς σταθμίζοντες τὰ πράγματα καὶ περὶ πολλοῦ ποιούμενοι τῶν συμπαθειῶν τῶν Δυνάμεων, οὐδέποτε ἐσκέφθησαν ἢ θὰ σκεφθῶσι περὶ παρομοίων ἀνοησιῶν. Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς ἀπόψεως ταύτης ὑπάρχει καὶ ἄλλη σπουδαία. Οἱ Βούλγαροι εἰσὶν ἐπὶ τοσοῦτον ἐπτοημένοι καὶ ὑπὸ τοιοῦτου τρόμου ἔχουσι καταληφθῆ κατὰ τοὺς τελευταίους ἰδίᾳ μῆνας, ὥστε ἀμφιβάλω, εἶμαι μᾶλλον βέβαιος, ὅτι δὲν θὰ ἔχωσι ποτὲ τὸ θάρρος νὰ προβῶσιν εἰς τόσον ἀπονενομημένα τολμήματα. Κατὰ τοσοῦτον δὲ μᾶλλον, καθ' ὅσον αἱ πόλεις, ἐνθα ἐδρεύουσι οἱ Ἕλληγες πρόξενοι, ἀποτελοῦσιν ἑλληνικὰ κέντρα σπουδαιότατα καὶ κατανοοῦσιν οἱ Βούλγαροι τί ἀναμένει τοὺς τε πράκτοράς των καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς ἢ πρωτοσυγγέλους των καὶ αὐτὰς ἔτι τὰς ὀλιγαρίθμους καὶ ἀσθενεῖς κοινότητάς των ἐν περιπτώσει δολοφονίας Ἑλλήνος προξένου. Τῶν λεγομένων μου ἀπόδειξις εἶναι τὸ ὅτι ἐν Θεσσαλονίκῃ, Σέρραις, Καβάλα καὶ Δεδεαγάτς οὐδέποτε, ἢ σχεδὸν οὐδέποτε, ἀπὸ διετίας τοῦλάχιστον ἐγένετο ἀπόπειρα κατὰ ὁμογενῶν. Εἰς δὲ τὸ Μοναστήριον πικρὰν πεῖραν τῆς ἀντεκδικήσεως λαβόντες, ἔπαυσαν πλέον τὰς δολοφονίας τῶν ἐντὸς τῆς πόλεως. Ἐν Σέρραις ἰδιαίτερος τοιοῦτος εἶναι ὁ τρόμος των, ὥστε ὁ μὲν ἐμπορικὸς πράκτωρ ἀπεμάκρυνεν ἐνταῦθα ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν του, οἱ δὲ μᾶλλον ἔγκριτοι ἐκ τῶν εὐαρίθμων Βουλγάρων διαλύουσι τὰς ἐργασίας των καὶ ἀπέρχονται εἰς Βουλγαρίαν. Ἐπίσης οἱ μαθηταὶ τῆς βουλγαρικῆς σχολῆς σχεδὸν ἔπαυσαν ἔξερχόμενοι εἰς περίπατον, οἱ δὲ καθηγηταὶ ἐπισπεύδουσι τὰς ἐξετάσεις, ἵνα ἀπομακρυνθῶσι τοῦ καθηραμένου τούτου τόπου. Ἀλλάσει βεβαίως τὸ ζήτημα, ἂν φανατικὸς τις ἕξ

ιδίας πρωτοβουλίας ἐπιχειρήσῃ ἀπόπειραν καθ' ἡμῶν, τὸ τοιοῦτον καὶ ἀλλαγῶν ἄλλοτε συνέβη καὶ δύναται πάντοτε νὰ συμβῇ, ἢ, ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι μωραίνει Κύριος ὃν βούλεται ἀπωλέσαι. Καλῶς ὅμως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, οἱ Βούλγαροι οὐδὲ μάγειρον τοῦ ἑλληνικοῦ προξενείου ἀποφασίζουσι πλέον νὰ φονεύσωσι, διότι παρῆλθεν ἀνεπιστρεπτί, ἐλπίζομεν, ἢ μέχρι τινὸς γαυριάσασα εἰς βάρος καὶ αὐτῶν τῶν προξενείων μας βουλγαρικὴ τρομοκρατία.

Ἡ Β. Κυβέρνησις ἐπραξε βεβαίως ἄριστα προβᾶσα εἰς ὅσα προέβη ἐπὶ τοῦ προκειμένου διαβήματα. Φυβοῦμαι μόνον μήπως ἡ τουρκικὴ Κυβέρνησις, ἐπωφελουμένη τῆς περιστάσεως καὶ ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς φυλάξεως ἡμῶν ἐγκαταστήσῃ καὶ ἐνταῦθα πρὸ τῆς θύρας τοῦ προξενείου ἀστυνομικὸν σταθμόν, ὅστις θέλει σπουδαίως παρενοχλήσῃ ἡμᾶς, τῶν χωρικῶν φοβουμένων, ἐννοεῖται, νὰ ἐπισκέπτονται ἡμᾶς ἐλευθέρως.

30.

Ἐν Σέρραις τῇ 5 Ἰουνίου 1907

Διὰ προγενεστέρου ἐγγράφου μου ἐκθέτων Ἑμῖν τὴν εὐάρεστον πρόοδον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑποθέσεως ἐν τῷ τμήματι Ζίχνης, ἔλεγον ὅτι πλην τῆς Γράτσιανης καὶ ἄλλα χωρία ἐπρόκειτο νὰ ἐπανέλθωσιν ἡμῖν. Σήμερον εὐρίσκομαι εἰς τὴν λίαν εὐάρεστον θέσιν νὰ ἀναγγείλω Ἑμῖν μετὰ χαρᾶς ὅτι τὸ Ἐγρὶ-Δερέ, τὸ πολυπαθὲς Ἐγρὶ-Δερέ, ἐπανῆλθεν ὀριστικῶς καὶ εἰλικρινῶς εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ τὸν Ἑλληνισμόν. Τὰς περὶ τούτου διαθέσεις αὐτῶν πρὸ μηνῶν ἤδη εἶχον ἐκδηλώσει ἡμῖν πολλοὶ ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων τοῦ ἐν λόγῳ χωρίου. Δὲν ἐσπεύσαμεν ὅμως νὰ δώσωμεν πίστιν εἰς τὰς δηλώσεις ταύτας, διότι ἡ πείρα τοῦ παρελθόντος καὶ δὴ τοῦ 1903 διδάσκει ἡμᾶς ὅτι πολλὰ χωρία, ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἀναγκαζόμενα, δηλοῦσι μὲν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν, ἀλλ' εὐθὺς ὡς παρέλθωσιν αἱ περιστάσεις αἱ κρίσιμοι, ἐπανέρχονται εἰς τὴν πλάνην ἢ ὑποπίπτουσι καὶ αὐθις εἰς τὴν βίαν, ὅταν λείψῃ ἡ ἐξασφαλίζουσα αὐτὰ ἄμυνα. Εὐτυχῶς ὅμως ἡ ἐπάνοδος τοῦ Ἐγρὶ-Δερέ δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς εἰλικρινῆς, διότι ἐγένετο ἀφ' οὗ τοῦτο ἀπληλλάγῃ τῆς βίας καὶ ἐλήφθησαν ὅλα τὰ πρὸς ἀσφάλειαν αὐτοῦ μέτρα.

Πρὸ δύο ἐβδομάδων ὑπεβλήθη τῇ δικικῆσει ἀναφορὰ φέρουσα τὰς ὑπογραφὰς 112 οἰκογενειῶν, δηλουσῶν ὅτι καὶ ἐν τῷ παρελθόντι ἦσαν πάντοτε ὀρθόδοξοι Ἕλληνες καὶ ἐν μέλλοντι τοιοῦτοι ἐννοοῦσι νὰ παραμένωσι, μεθ' ὅλας τὰς πιέσεις καὶ τὰς ἀκατανομάστους ὁμότητας τοῦ βουλγαρικοῦ κομιτάτου. Μετὰ τοῦτο μετέβησαν εἰς Δράμαν καὶ ἠτήσαντο τὰς εὐλογίας τοῦ Μητροπολίτου καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς προστασίας των. Τὸ Ἐγρὶ-Δερέ, ὡς γνωστόν, εἶναι Πατριαρχικόν, μόνον δὲ ἀπὸ 2 ἐτῶν, καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου τῆς οἰκογενείας Κομπότη, ἡ πλειοψηφία αὐτοῦ ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν βίαν τοῦ δολοφονικοῦ κο-

μιτάτου. Ἐκ τῶν κατοίκων παρέμειναν μόνον 10—15 οἰκογένειαι σχισματικάί, οἱ λοιποὶ πανηγυρίζουσι τὴν ἀπολύτρωσίν των. Ἀνεκοίνωσα ἤδη Ὑμῖν τὴν δολοφονίαν τοῦ Προκοπίου Κομπόκη, ὅστις ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ὡς τὸ μόνον ἐμπόδιον τῆς παντελοῦς ἐκβουλγαρίσεως τοῦ χωρίου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ δυστυχοῦς Κομπόκη οἱ κομιτατζήδες ἀνενόητοι πλέον διέπραττον ἀκατανόμαστα ὄργια κατὰ τῶν χωρικῶν. Πλὴν τῆς βαρυτάτης φορολογίας, ὑφ' ἣν στειάζουσιν ἅπαντα τὰ σχισματικὰ χωρία, αἱ βουλγαρικαὶ συμμορίαὶ παρεξτερέποντο εἰς αἴχλη ἀκατανόμαστα. Οὕτως εἶμαι εἰς θέσιν νὰ διαβεβαιώσω ὅτι ἀπὸ τῆς δολοφονίας τοῦ τελευταίου Κομπόκη, μέχρι τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ χωρίου, ἦτοι ἐν διαστήματι ἑνὸς καὶ ἡμίσεως μηνός, 16 χωρικά παρθένοι διεκορευθήσαν ὑπὸ τῆς βουλγαρικῆς συμμορίας τῆς περιφερείας ἐκείνης, χωρὶς νὰ ὑπολογισθῶσιν ἀναρίθμητα ἄλλα ἀνοσιουργήματα.

Καθ' ἣν στιγμήν τὸ ἑλληνομακεδονικὸν σῶμα εἰσῆλθεν ἐν Γρατσιάνη, ἵνα ἐξοντώσῃ τὴν ἐκεῖ κρυπτομένην βουλγαρικὴν συμμορίαν, αὕτη ἦτο παραδεδομένη εἰς τὴν ἐσχάτην παραλυσίαν. Ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἐν ἣ εὐρίσκοντο οἱ κομιτατζήδες, εἶχον σύρει διὰ τῆς βίας τὰς ὠραιότερας γυναῖκας τοῦ χωρίου ἡμίσειαν ὥραν πρὸ τῆς ἐπιθέσεως κομιτατζῆς τις ἐν ἐσχάτῃ κραιπάλῃ διατελῶν καὶ ζηλοτυπήσας, ἠτύχτησεν παρὰ τοὺς πόδας χωρικῆς, ἦν ἄλλος συνάδελφός του εἶχε κατακτήσει! Τὰ ὄργια ταῦτα τῶν ἀδελφῶν (!) Βουλγάρων ἔφερον τοὺς δυστυχεῖς χωρικοὺς εἰς ἀληθῆ ἀπόγνωσιν. Εὐθύς δὲ ὡς βεβαιώθωσιν ὅτι τὰ ἑλληνικὰ σώματα δύνανται νὰ προστατεύσωσιν αὐτοὺς, μετὰ χαρᾶς ἀποσείουσι τὸν ζυγὸν τῆς βουλγαρικῆς τρομοκρατίας. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἀκατανόμαστα αὐτὰ ὄργια τῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν, εἰς τοὺς δυστυχεῖς αὐτοὺς πληθυσμοὺς ἐμποεῖ ἐντύπωσιν ἢ καθόλου ἄμεμπτος συμπεριφορὰ τῶν ἑλληνικῶν σωμάτων, καθ' ὧν οὐδέν, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον οἰασθήποτε φύσεως διευτωπώθῃ εὐτυχῶς μέχρι τοῦδε παράπονον. Διὰ τοῦτο πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ χωρία δέχονται τοὺς ἡμετέρους ἀνοικταῖς ἀγκάλαις ὡς ἀγγέλους σωτηρίας, συντρέχοντες αὐτοὺς καὶ παρέχοντες πᾶσαν συνδρομήν, οὐχὶ ὑλείκοντες τῇ βίᾳ, ἀλλ' ἐξ αἰσθήματος εἰλικρινοῦς ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως, καθ' ὅσον μάλιστα καὶ χρηματικῶς τὰ ἡμέτερα σώματα οὐδὲ τὴν ἐλάχιστην παρέχουσιν εἰς τοὺς χωρικοὺς ἐνόησιν.

Ἄλλ' εἰς τὰ ἀνωτέρω δέον νὰ προστεθῇ ὅτι ὁ οἰκονομικὸς πόλεμος ὄν, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐξέθηκα Ὑμῖν, ἐφαρμόζουσι τὰ ἑλληνικὰ χωρία κατὰ τῶν σχισματικῶν, σπουδαίως ἐπηρεάζει αὐτὰ καὶ τὰ περιάγει εἰς στενόχωρον θέσιν. Εἰς παρομοίαν εὐρίσκεται ἀπὸ τινος κατάστασιν καὶ αὐτὸ τὸ πολὺ Σκρίτζοβον, τοῦ ὁποίου οἱ χωρικοὶ εἰσὶν ἤδη διηρημένοι καὶ ἐρίζουσι περὶ τῆς τηρητέας πορείας. Ἀλλὰ τὰς περὶ ἐπανόδου προτάσεις ἐνίων ἐκ τῶν χωρικῶν δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποδεχθῶμεν, ὡς προώρους ἔτι.

Ἐν γένει δὲ ἐκ τῆς ὅλης καταστάσεως δυνάμεθα νὰ αἰσιοδοξῶμεν περὶ τοῦ ἀγῶνος ἡμῶν· ὁμιλῶ ἐννοεῖται περὶ τῆς περιφερείας ταύτης, διότι τὰ μὲν

ἀμυντικὰ σώματα, ἀποτελούμενα ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ἐξ ἐντοπίων, κατώρθωσαν διὰ τε τῆς ἐπιτυχῆς ἐνόπλου δράσεως καὶ τῆς εὐστόχου εἰρηνικῆς προπαγάνδας νὰ ριζοβολήσωσιν ἐν τῷ τόπῳ, οἱ δὲ ἡμέτεροι πληθυσμοὶ ἀναθαρρήσαντες καὶ φρονηματισθέντες εἰσῆλθον ἤδη εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀγῶνος καὶ θὰ εἶναι ἐλπίζω βραδύτερον εἰς θέσιν νὰ χειραφετηθῶσιν ἐν αὐτῷ.

Τέλος προσθετέον ἐνταῦθα ὅτι ἡ προϋοῦσα ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρα ὀργάνωσις ἐπέτρεψε καὶ ἐπιτρέπει, ἵνα ὠρισμένη ἐργασία ἀποκεντροῦται εἰς τρόπον, ὥστε τὸ Προξενεῖον νὰ καθίσταται ἐντελῶς ἀνεπίληπτον καὶ ἀνύποπτον. Κολακεύομαι δὲ νὰ πιστεύω ὅτι τὸ τοιοῦτον κατωρθώθη ἤδη κατὰ μέγα μέρος καὶ ἀπέναντι ἀκόμη τῶν αἰεὶ φιλυπόπτων τουρκικῶν ἀρχῶν.

31.

Ἐν Σέραις 15 Ἰουνίου 1907

Οἱ μεμονωμένοι φόνοι ἐπαισθητῶς ἠλαττώθησαν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν τριακονταήμερον. Οὕτω τὴν 17 Μαΐου ἐν Σπατόβῳ ἐσφάγη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ὁ 15ετής Πέτρος, υἱὸς τοῦ ἡμετέρου Εὐαγγέλου, τὴν 20 Μαΐου βουλγαρικὴ συμμορία εἰσελθοῦσα ἐν τῷ χωρίῳ Κρούσοβον τοῦ διαμερίσματος Δεμίρ—Ἰσὰρ ἐπλήγωσε σχισματικὸν τινά, ἀρνηθέντα νὰ παράσχη αὐτῇ τροφίμα, εἶτα ἐπὶ ποινῇ θανάτου ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ καταγγείλῃ εἰς τὰς ἀρχὰς ὡς δράστην τὸν Ἑλληνα γείτονα τοῦ Δημ. Δεμερτζῆν, ὅστις συλληφθεὶς ἐφυλακίσθη.

Τὴν 27 Μαΐου παρὰ τὴν Ἀλιστράτην ἐφονεύθη ὑπὸ Ἑλλήνων σχισματικὸς τις ἐκ Κλεπούσνας, ὅστις ἦτο ὁδηγὸς τῆς βουλγαρικῆς συμμορίας.

Ἀπὸ τοῦ τέλους Μαΐου ἀνεφάνη παρὰ τὸ Μασλάρη τοῦ καζᾶ Σερρῶν ληστρική συμμορία ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ διαβοήτου ἀρχαίου ληστοῦ Χασάν τσαούση. Τὴν συμμορίαν ταύτην περιθάλλουσιν οἱ Τοῦρκοι κατὰ τῶν Χριστιανῶν.

Τὴν 7ην Ἰουνίου ἐν Γουρίστῳ τοῦ καζᾶ Μελενίκου βουλγαρικὴ συμμορία μεταβάσα εἰς τὴν ἐκεῖ τελουμένην πανήγυριν, ὅπου καὶ πολλοὶ ἡμέτεροι εἶχον συρρεύσει, ἐρριψε βόμβας, ἐξ ὧν ἐπληγώθησάν τινες, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ δύο Ὀθωμανοί. Οἱ συμμορῖται, οὔτινες ἦσαν μετημφισμένοι ὡς χωρικοί, ἐδραπέτευσαν.

Τὴν 7ην Ἰουνίου ἐν Κούλα παρὰ τὰς Σέρρας ὁ ἱερεὺς μετὰ τινῶν σχισματικῶν τοῦ χωρίου ἀπεπειράθησαν νὰ δολοφονήσωσι τὸν συγχώριόν των Χρῆστον Μάρτσιον ἑλληνοφρονοῦντα. Ὁ μὲν Μάρτσιος διεσώθη, οἱ δὲ δρεᾶσαι συνελήφθησαν. Τὴν 7ην Ἰουνίου οἱ σχισματικοὶ Κλεπούσνας ἐφόνευσαν ὀρθόδοξον τινα συγχώριόν των ὀνόματι Νικόλαον.

Τὴν 10ην Ἰουνίου ἐν Ζηλιαχόβῃ (Ζίχνης) ἐτραυματίσθη ὑπὸ Ἑλλήνων ὁ Βούλγαρος Πέτσιος ἐκ Καλαποτίου, ἐγκατεστημένος ἐν Ζηλιαχόβῃ καὶ χρησιμεύων εἰς τὰ βουλγαρικὰ κομιτάτα ὡς κατάσκοπος. Κατόπιν ραδιοῦ-

γιῶν τῶν Βουλγάρων αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ προέβησαν εἰς αὐστηρὰς καὶ γενικὰς ἐρεῦνας ἐν Ἀλιστράτῃ, ἠρεῦνησαν τὴν Μητρόπολιν, τὰ σχολεῖα καὶ πλείστας οἰκίας, χωρὶς νὰ εὐρεθῇ οὐδὲν ἢ ἄλλο τι ἐπιλήψιμον.

Ἄλλὰ τὰ σπουδαιότερα γεγονότα τῶν τελευταίων ἑβδομάδων εἶναι οἱ ἐμφύλιοι σπαραγμοὶ τῶν διαμαχομένων βουλγαρικῶν κομιτάτων. Ἡ ἔρις τῶν δύο μερίδων κατήντησεν εἰς ἔνοπλον ρῆξιν καὶ ἐν τοῖς μικροτέροις ἔτι χωρίοις. Οὕτω τὴν 27 Μαΐου ἐν Σφέτι-Βράτσια τοῦ Μελενίκου ἐφονεύθησαν πέντε μέλη τοῦ κομιτάτου ὑπὸ τῆς ἀντιφρονούσης μερίδος. Ὑπὲρ τοὺς 11 εἰσὶν οἱ φονευθέντες ἀπὸ τῆς 1-15 Ἰουνίου ὑπὸ τῆς ἀντιθέτου μερίδος περὶ τῆς Ἄνω - Τζουμαγιᾶς. Πολυάριθμοι ἐπίσης εἰσὶν οἱ καθ' ἑκάστην δολοφονούμενοι ἐν τοῖς βουλγαρικοῖς διαμερίσμασι, τοὺς ὁποίους ὅμως ἀποκρύπτουσι τὰ χωρία, ὅπως ἀποφύγῃ τὰς συλλήψεις. Μέγα μέρος τῶν πολλαπλασιασθεισῶν ἐσχάτως προδοσιῶν τῶν Βουλγάρων ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς ἐμφυλίους σπαραγμούς. Ἐσχάτως ὁ διαβόητος σαντραλίστ Δάεφ (περὶ οὗ ἐσφαλμένως ἐγράφη ὅτι ἐφονεύθη ἐν Πλεύνα) ἐπέδραμεν ἐν τῷ πλησίον χωρίῳ Βροντοῦ ἵνα ἐξοντώσῃ τὴν ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν Γ. Κετίπιεφ, βιρχοβιστὴν, συμμορίαν. Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσαν συμπλοκὴν οἱ περὶ τὸν Δάεφ ἐφόνευσαν τὸν γαμβρὸν τοῦ Κετίπιεφ. Οὗτος ἀγανακτήσας καὶ μὴ ὑποφέρων πλέον τὰ ὄργια τῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν παρεδόθη εἰς τὰς ἀρχὰς μετὰ τοῦ ὑπαρχηγοῦ του Ἀντωνίου, ἀμφοτέρων ἀμνηστευθέντων καὶ ἀφεθέντων νῦν ἐλευθέρων. Κατόπιν τῶν ἀποκαλύψεων τῶν παραδοθέντων συνελήφθησαν 11 ὄπλα, ὧν τινὰ γκρᾶ, 600 φυσίγγια καὶ 30 βόμβαι. Ἐφυλακίσθησαν ἐπίσης 8 χωρικοί, οἵτινες ἀπετέλουν τὸ κομιτάτον. Καθ' ἃ βεβαιούσιν οἱ παραδοθέντες καὶ πρὸς ἐπικύρωσιν πολλοὶ ἄλλοι, ἡ τρομοκρατία, αἱ ληστεῖαι καὶ τὰ ὄργια τῶν συμμοριῶν εἰς βάρος τῶν δυστυχῶν χωρικῶν ἔφθασαν εἰς τὸ κατακόρυφον. Ἐξηντλήθησαν πλέον τελείως, καὶ οἱ τέως εὔποροι χωρικοὶ στεροῦνται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρτου, εἰς δὲ τὰς τέως ἀρχοντικὰς τῶν οἰκίας δὲν ἔμειναν οὐδὲ ψάθαι ὡς ἔπιπλα, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν. Ἡ ἀγανάκτησις ὅλων αὐτῶν τῶν πληθυσμῶν κατὰ τῆς βουλγαρικῆς τρομοκρατίας ἔφθασε πλέον εἰς τὸ μὴ περαιτέρω καὶ οἱ πλείστοι εἰλικρινῶς ποθοῦσι τὴν ἐπάνοδον τοῦ πατριαρχικοῦ καθεστώτος καὶ προσκαλοῦσι τὰ ἑλληνικὰ σώματα νὰ βοηθήσωσι αὐτοὺς πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν ἰδικῶν τῶν. Αἱ βουλγαρικαὶ συμμορίαι φαίνεται ὅτι καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν ταύτην εὐρίσκονται ἐν ὑφέσει καὶ εἰσὶ παραδεδομένοι εἰς τὸν ἀμοιβαῖον ἀλληλοσπαραγμόν.

32.

Τηλεγράφημα

Σέρραι 6 Ἰουλίου 1907

Βουλγαρικὴ συμμορία μετὰ χωρικῶν καὶ σχισματικῶν ἐπυρπόλησε τὴν κατὰ τὰς Σέρρας ἑλληνικὴν μονὴν Κούλας. Ὁ κύριος ναὸς ἐσώθη, τὰ λοιπὰ οἰκήματα καὶ παραρτήματα ἐγένοντο παρανάλωμα τοῦ πυρός. Θύματα δὲν ὑπάρχουσι.

33.

Ἐν Σέρραις τῇ 10 Ἰουλίου 1907

Τὰ γεγονότα τοῦ τελευταίου εἰκοσαήμερου εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα : Τὴν 17 Ἰουνίου παρὰ τὸ Καπάτοβον (Καζᾶς Μελενίκου) ἐφονεύθη ὑπὸ Βουλγάρων ὁ μυλωθρὸς Βασ. Τσίρας. Οἱ Βούλγαροι κατέστρεψαν τὰς καπνοφυτείας τῶν ἐν Σιαρτσίστη (καζᾶς Νευροκοπίου) Ἑλλήνων. Τὴν δὲ 18 Ἰουνίου συμμορίζαι Βούλγαροι εἰσελθόντες ἐν τῇ ἐν Σιαρτσίστη οἰκίᾳ τοῦ 80ετοῦς γέροντος Κώστα ἐφόνευσαν αὐτὸν ὡς καὶ τὸν ἀνεψιὸν του Δημ. Ναθαναήλ.

Τὴν 18ην βουλγαρικὴ συμμορία ὑπὸ τὸν Ντίναν Ἀραμπατζῆν ἐφόνευσεν τὸν ἐπιστάτην τοῦ ἐν Ἀβδουλᾶ μαχαλᾶ κτήματος τοῦ δημάρχου Σερρῶν Ἀκὴλ βέη. Εἷς ἐκ τῶν φυλάκων ἀμυνόμενος ἐφόνευσεν ἓνα τῶν συμμοριτῶν, ἐκ Πορροῶν καταγόμενον, ὅστις ἐπιζήσας δύο ὥρας προέβη εἰς ἀποκαλύψεις, συνεπεῖα τῶν ὁποίων αἱ ἀρχαὶ ἐνήργησαν πολλὰς συλλήψεις. Λέγεται ὅτι καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς συμμορίας ἐπληγώθη. Εἷς τὸν στρατὸν περιήλθον δύο ὄπλα μάνλιχερ.

Τὴν 19ην Ἰουνίου οἱ χωρικοὶ τῆς Μέρτζιανης (καζᾶς Σερρῶν) ἔρριψαν πυροβολισμούς τινας, ἵνα, κατὰ τὸ κρατοῦν ἔθιμον, εἰδοποιήσωσι τοὺς κατοίκους ὅτι πίπτει χάλαζα καὶ ἀπειλοῦνται τὰ γεννήματά των. Ὁ ἀφορμὰς προσωπικὰς ἔχων κατ' αὐτῶν μουδύρης Νιγρίτης πληροφορηθεὶς τὸ τοιοῦτον ἔσπευσεν ἐπὶ τόπου καὶ ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι οἱ πυροβολισμοὶ ἐρρίφθησαν οὐχὶ ἕνεκα τῆς χαλάζης, ἀλλ' ὑπὸ ἑλληνικοῦ ἀνταρτικοῦ σώματος, συνέλαβε τοὺς καθ' ὧν εἶχεν ἔχθραν χωρικοὺς καὶ τοὺς ἐκακοποίησε δείρας ἀνηλεῶς, πολλοὺς δὲ τραυματίσας. Οἱ παθόντες κατήγγειλαν τὰ διαπραχθέντα καὶ ὑπέβαλον συγχρόνως καὶ ἔκθεσιν τῶν ἐξετασάντων τὰ τραύματα αὐτῶν ἰατρῶν. Ἐννοεῖται ὅτι οὐδεμία ἐγένετο ἐνέργεια.

Τὴν 19ην Ἰουνίου ὁ στρατὸς πληροφορηθεὶς ὅτι οἱ σχισματικοὶ τοῦ Σκριτζόβου ἐσκόπουν νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῆς Γράτσιανης, μετέβη εἰς τινα θέσιν Κολὰκ παρὰ τὴν Γρατσιάνην, ἵνα ἐνεργήσῃ ἐρεύνας. Οἱ ἐκεῖ εὕρισκόμενοι 7 σχισματικοὶ τοῦ Σκριτζόβου ἀντέστησαν κατὰ τοῦ στρατοῦ. Ἐκ τῶν γενομένων ἀνακρίσεων ἀπεδείχθη ὅτι τῷ ὄντι οἱ 7 οὗτοι σχισματικοὶ προύχοντες Σκριτζόβου ἀνέμενον τὴν ἔλευσιν καὶ ἄλλων συγχωρῶν των, ἵνα προβῶσιν εἰς τὴν ἐπίθεσιν. Ὡρισμένη ἀπόφασις ὑπῆρχε νὰ φονευθῶσιν ὁ ἱερεὺς καὶ ἄλλοι πρόκριτοι Γράτσιανης.

Οἱ συλληφθέντες 7 ἐφυλακίσθησαν.

Ἐν τῇ προηγουμένῃ μου ἀνεκοίνωσα Ὑμῖν τὰ ἐν Βροντοῦ λαβόντα χώραν κατόπιν τῆς διαμάχης μεταξὺ βιρχοβιστῶν καὶ σαντραλιστῶν. Οἱ ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως ἀμνηστευθέντες ἀρχηγὸς Κετίπιεφ καὶ ὑπαρχηγὸς Ἀντών, τῆς συμμορίας τῶν βιρχοβιστῶν, μετέβησαν τὴν 21ην εἰς Βροντοῦν, ἵνα ἐπισκεφθῶσι τὰς οἰκογενεῖας των. Τὴν ἐσπέραν τῆς ἡμέρας ἐκεῖ-

νης, καθ' ἣν στιγμὴν εὐρίσκετο ὁ Ἄντων μετὰ τῆς οἰκογενείας του ἐν τῇ τραπέζῃ καὶ προσηύχετο, τρεῖς ἄγνωστοι εἰσελθόντες αἰφνιδίως ἐπυροβόλησαν κατ' αὐτῶν. Καὶ τὸν μὲν Ἄντων ἀφῆκαν ἄπνουν, τὴν δὲ σύζυγόν του καὶ τὸ πενταεὲς κοράσιόν του ἐπλήγωσαν σοβαρῶς. Οἱ φονεῖς ἀπῆλθον χωρὶς ν' ἀναγνωρισθῶσι.

Τὴν 20ὴν Ἰουνίου ἐν Θολῷ ἐπληγώθη ὁ ἐκ Κλεπούσας σχισματικὸς Βογιατζῆς. Τὴν 23ην ἐφονεύθη ἐν Νούσκα ὑπὸ Βουλγάρων ὁ Ἕλληνας κ. Ἀργυρίου.

Τὴν 25ην ἐφονεύθη ἐν Κορμιστῇ ὑπὸ Ἑλλήνων εἰς Βούλγαρος.

Τὴν 29ην ἐπληγώθη ἐν Τζουμαγιᾷ ὑπὸ Ἑλλήνων εἰς Βούλγαρος Τούρας.

Τὴν 28ην ὁ ἐκ Κουμλίου ἡμέτερος Κ. Νότας ἐπυροβολήθη ὑπὸ σχισματικῶν.

Τὴν 29ην παρὰ τὰς Σέρρας ἐκάησαν 7 ἀχυρῶνες καὶ τινὰ σπαρτὰ ἀνήκοντα εἰς σχισματικὸν τοῦ Καρλί-κιοῦ.

Τὴν 3ην Ἰουλίου ἐφονεύθη ὑπὸ Ἑλλήνων παρὰ τὴν Ἀλιστρατή, ὁ Κριστίλλης Χ' Μπουργάνης, πατὴρ τοῦ ἐν Γροτσιάνῃ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ φονευθέντος κομιτατζῆ Ἄν. Κριστίλλη καὶ ἀπάππος τοῦ ἐπίσης κεκηρυγμένου ληστοῦ Ν. Κριστίλλη.

Διάφορα χωρία τοῦ καζᾶ Ζίχνης ὑφιστάμενα τὰ πάνδεινα ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκείνῃ ἀξιωματικοῦ τῆς Χωροφυλακῆς Ραχμῆ ἐφένδη, φιλότου καὶ λίαν προστατευομένου τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν, καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ κ. Campocasso, ἀπέστειλαν εἰς Θεσσαλονίκην ἐπιτροπὰς, ἵνα ἐπιδώσωσι καταγγελίας εἰς τὸν Χιλμῆ Πιασσᾶν, τοὺς πολιτικοὺς πράκτορας καὶ Γεν. Προξένους κατὰ τῶν ὀργῶν, ἅπανα διαπράττει ὁ Ραχμῆ ἐφέντης. Αἱ προσταπτόμεναι κατηγορίαι εἰσὶ πολυπληθεῖς καὶ ἰδίᾳ ἐκβιάσεις χωρικῶν πρὸς δωροδοκίαν κ.τ.λ.

Τὴν 4ην Ἰουλίου παρὰ τὸ Θολὸ ἐκάησαν ὑπὸ Ἑλλήνων γεννήματα ἀνήκοντα εἰς σχισματικὸν τῆς Κλεπούσας.

Τὴν 6ην Ἰουλίου συμμαχία βουλγαρικὴ μετὰ χωρικῶν σχισματικῶν ἐπυροβόλησε τὸ παρὰ τὰς Σέρρας μονύδριον τῆς Κούλας. Εὐτυχῶς ὁ ναὸς ἐσώθη, ἐγένοντο ὅμως παρανάλωμα τοῦ πυρὸς ἅπαντα τὰ περὶ αὐτὸν κτίρια.

Τὴν 6ην Ἰουλίου ἐφονεύθη παρὰ τὴν Τζουμαγιᾶν ὑπὸ τριμελοῦς βουλγαρικῆς συμμαχίας ὁ Ἕλληνας πρῶτος Τζουμαγιᾶς Κ. Δραγοσλῆς.

Τὴν 7ην Ἰουλίου ἐφονεύθη ὑπ' ἀγνώστων ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Σερρῶν ὁ Ἕλληνας Θωμᾶς, νυκτοφύλαξ, μετερχόμενος ὅμως καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μαστροποῦ.

Οἱ ἐν Παλαῶ Τσαῖρι παραθερίζοντες ἐβασανίσθησαν ὑπὸ βουλγαρικῆς συμμαχίας νὰ ὑπογράψωσιν ἀναφορὰν ὅτι ρουμανίζουσι.

Οἱ ἐν Καρλί-κιοῦ (παρὰ τὰς Σέρρας) σχισματικοὶ ἀπαλλαγέντες πρὸ

τινος τῆς βίας, μετέβησαν παρὰ τῷ μουτσαρίφῃ καὶ ἐδήλωσαν αὐτῷ, ὅτι τὴν πρὸ τεσσάρων μηνῶν ἀναφορὰν τῶν, ὅτι προσχωροῦσι εἰς τὸ σχῆμα, ἐπέδωκαν βιασθέντες ὑπὸ τῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν, ἀλλ' ὅτι ἀπαλλαγέντες νῦν τοῦ κινδύνου δηλοῦσι τὴν σταθερὰν ἐμμονὴν τῶν εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν.

Τὴν 7ην Ἰουλίου ἔλαβε χώραν παρὰ τὸ Μελένικον συμπλοκὴ μεταξὺ στρατοῦ καὶ βουλγαρικῆς συμμορίας, ἐν ἧ ἔφονεύθησαν ὁ ἀρχηγὸς Θωμᾶς Κότεφ καὶ τὶς Κώτας, ὃν οἱ Τοῦρκοι θεωροῦσι γενικὸν ἐπόπτην τῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν.

Τὴν 8ην Ἰουλίου ἐν Ράμνα ὁ γνωστὸς καὶ ἐπικεκήρυγμένος κομιτατζῆς Ζάμπρο Καρὰ-γιοβάνης, πυροβολήσας ἀνεπιτυχῶς κατὰ τοῦ Ἑλλήνος ἱερέως Δημητρίου, ἐπετέθη εἶτα κατ' αὐτοῦ διὰ τοῦ ξίφους καὶ τὸν ἐπλήγωσε σοβαρῶς κατὰ τὴν κεφαλὴν. Ὁ παπα-Δημήτριος κακῶς ἔχων μετεφέρθη ἐν τῷ ἐνταῦθα Νοσοκομείῳ.

34.

Τηλεγράφημα

Σέρραι 12 Ἰουλίου 1907

Προχθὲς ἐσπέραν συμμορία βουλγαρικὴ ἐκ Σκριτζόβου ὀρηθεῖσα, συνοδευομένη δὲ καὶ ὑπὸ σχισματικῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου μετέβη εἰς τὸ ἑλληνικὸν χωρίον Μανδηλι (καζᾶ Ζίχνης) καὶ ἐπετέθη κατ' ὁμογενῶν ἐφόνευσε 3, ὧν μίαν γυναῖκα, ἐπλήγωσε σοβαρῶς 5, ὧν μίαν γυναῖκα· εἶτα διὰ βομβῶν καὶ πετρελαίου ἔθεσεν εἰς τὸ χωρίον πῦρ, τὸ ὁποῖον εὐτυχῶς κατεστάλη ὑπὸ χωρικῶν καισῶν μόνον 3 οἰκιῶν. Ἐπανάληψις κακουργημάτων βουλγαρικῶν ἐρεθίζει ἐκ νέου ἡμετέρους.

35.

Ἐν Σέρραις 16 Ἰουλίου 1907

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω Ὑμῖν ὅτι τὸ ἑλληνομακεδονικὸν σῶμα τῆς περιφέρειας τῶν πρὸς ἀνατολὰς τῶν Σερρῶν ἑλληνικῶν χωρίων, προδοθὲν εἰς τὸν στρατὸν καὶ συμπλακὲν μετ' αὐτοῦ τὸ ἀπόγευμα τῆς 14ης τρέχοντος, ἐξωντώθη ὑπὸ τὰς ἀκολούθους συνθήκας.

Συμφώνως πρὸς τὰς ἀπὸ δύο καὶ πλέον μηνῶν ὁδηγίας καὶ τὸ σῶμα τοῦτο ἀπέφευγε πᾶσαν πολεμικὴν ἐπιχείρησιν ἢ ἄλλην οἰανδὴποτε ἐπίθεσιν, περιοριζόμενον ἀπλῶς εἰς τὴν εἰρηνικὴν προπαγάνδαν καὶ τὴν ὀργάνωσιν τῆς προστασίας τῶν χωρίων κατ' ἐνδεχομένης βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως, ὡς καὶ πᾶσαν μετὰ τοῦ στρατοῦ συνάντησιν, ἐπιμελῶς κρυπτόμενον. Τὰ στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ ἐνὸς ἰδία μηνὸς ἐπανειλημμένως καὶ ἀλληλοδιαδόχως εἶχον ἐνεργῆσαι ἐν τοῖς εἰρημένοις χωρίοις ἐρεῦνας, χωρὶς οὐδὲν νὰ κατορθώσωσι, χάρις εἰς τὴν ἀγάπην καὶ προστασίαν, ἣν παρέχουσιν οἱ ὁμογενεῖς εἰς τοὺς ἀντάρτας.

Τέλος προχθές, ἐν ᾧ τὸ σῶμα εὗρισκετο ἐν Δοβίστιη, εἷς ἐκ τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ ἐκτὸς ἑαυτοῦ γενόμενος, διότι κατόπιν παρεκτροπῆς τινὸς καὶ ἀπειλῆς κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ οὗτος τῷ εἶχεν ἐπιβάλει τιμωρίαν τινά, ἐδραπέτευσε καὶ ἔσπευσεν εἰς τὸ ἡμισείαν ὄραν ἀπέχον χωρίον Σαρμουσακλῆ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν στρατόν. Ἄλλ' οὗτος ἀκούσας τοὺς πυροβολισμούς, οὓς οἱ λοιποὶ ἄνδρες τοῦ σώματος ἔρριψαν, ἵνα φονεύσωσι τὸν προδοσίαν ἀπειλήσαντα φυγάδα συνάδελφόν των, ἀπέστειλε πάραυτα ἱππεῖς, οἵτινες προσέβαλον τοὺς ἀνιάρτας ἐκτὸς τοῦ χωρίου πρὶν ἢ προλάβωσι νὰ ἀπομακρυνθῶσι καὶ ἀνέλθωσιν εἰς τὸ βουνόν. Ἐν τῷ μεταξὺ εἰδοποιηθέντα καὶ τὰ στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα τῶν πλησίων χωρίων ἔσπευσαν ἐπὶ τόπου καὶ ἐπολιόρησαν πανταχόθεν τὸ σῶμα, τὸ ὁποῖον ἀπετελεῖτο ἐξ 11 ἀνδρῶν. Πλὴν τοῦ στρατοῦ ἔσπευσαν ἐπὶ τόπου ὠπλισμένοι ἐπίσης καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ τοῦ μικροῦ χωρίου Σοκόλ. Ἐκτὸς τοῦ στρατοῦ οἱ ἀνιάρται εἶχον καθ' ἑαυτῶν καὶ τὸ ἀκατάλληλον τοῦ ἐδάφους. Ἴνα ἀνέλθωσιν ἐπὶ τοῦ πλησίον βουνοῦ ἔδει νὰ διέλθωσι προηγουμένως τὴν χαράδραν, ἥτις χωρίζει τὸ χωρίον ἀπὸ τοῦ βουνοῦ.

Ἐν τῇ χαράδρᾳ ταύτῃ κατέλαβεν αὐτοὺς ὁ στρατὸς καὶ ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων ἔβαλλε κατ' αὐτῶν. Καίτοι ἀπελπίς καὶ ἐντελῶς ἄνισος ὁ ἀγών, ἐν τοσοῦτῳ οἱ ἡμέτεροι ἀπέκρουσαν μετ' ἀγανακτήσεως τὴν περὶ παραδόσεως πρότασιν καὶ λυσσωδῶς διεξήχθη ἡ συμπλοκὴ ἀπὸ τῆς 3ης μ.μ. μέχρι σχεδόν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Δύο ἐκ τῶν ἀνταρτῶν πληγωμένοι κατώρθωσαν νὰ διαφύγωσι, οἱ δὲ λοιποὶ, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀρχηγὸς ἐφονεύθησαν, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξήντησαν τὸ μέγιστον μέρος τῶν φυσιγγίων των, Ὁ στρατὸς πλὴν τῶν ὄπλων τῶν ἀνταρτῶν συνέλαβε καὶ 10 βόμβας, τὰς ὁποίας δὲν ἠδυνήθησαν, ἐννοεῖται, νὰ χρησιμοποιήσωσι. Οἱ Τοῦρκοι, ὡς συνήθως, ἀποκρύπτουσι τὰς ἀπωλείας των καὶ ἰσχυρίζονται ὅτι οὐδεὶς στρατιώτης ἔπαθε τι. Κατὰ πληροφορίας ὅμως τῶν χωρικῶν καὶ τῶν διασωθέντων, περὶ τοὺς 20 εἰσὶν οἱ φονευθέντες καὶ οἱ πληγωθέντες, ἐν τῷ ἀριθμῷ τούτῳ συμπεριλαμβανομένων καὶ δύο ἱππέων. Ἄλλως οἱ πλείστοι τῶν ἀνταρτῶν ἦσαν γνωστοὶ ὡς καλοὶ σκοπευταί. Οἱ Ὀθωμανοὶ μετέφερον τοὺς νεκροὺς καὶ τραυματίας των ἐν τῷ πλησίον Ὀθωμανικῷ χωρίῳ Σοκόλ.

Ἐπὶ τῶν φονευθέντων ἀνταρτῶν δὲν εὗρέθησαν ἔγγραφα, διότι τὸ σακκίδιον τοῦ ἀρχηγοῦ παραλαβὼν μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου ἕτερος ἐκ τοῦ σώματος, ἔσχισε εἰς μικρὰ τεμάχια ὡς καὶ πάσας τὰς ἐπιστολάς, ὅσαι εὗρισκοντο ἐν τῷ σακκιδίῳ.

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ σώματος μετὰ δύο ἄλλων συντρόφων του κατήγετο ἐκ Στενημάχου, οἱ δὲ λοιποὶ ἄνδρες ἐκ τῶν ἐλληνικῶν χωρίων τῆς δικαιοδοσίας τοῦ σώματος. Ὁ ἀρχηγὸς Ἀνδρέας Στενημαχίτης διεκρίνεται διὰ τὴν μὀρφωσιν, τὸν ὑπέροχον πατριωτισμόν, τὴν ἄκραν γενναιότητα, τὸ μῖσος καὶ τὴν περιφρόνησιν, ἣν ἠσθάνετο πρὸς τοὺς καταστρέψαντας τὴν ἐν Στε-

νημάχῳ περιουσίαν καὶ οἰκογένειάν του Βουλγάρους, τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν μεγάλην καὶ ἀκούραστον δραστηριότητά του. Εἰς ταῦτα πάντα συνήνου ἀγνότητα ἤθους, ἀγαθότητα ψυχῆς, θάρρος καὶ θαυμαστὴν αἰσιοδοξίαν περὶ τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν ἀγῶνος, καὶ ἀξιωμνημόνευτον εὐφράδειαν. Ζωηρὸς καὶ ἀκάματος ἐδημηγόρει διαρκῶς πρὸς τοὺς χωρικοὺς καὶ διὰ ζωηρῶν παραστάσεων καὶ συγκρίσεων ἐκ τῆς ἱστορίας παρουσίαζε διὰ γλαφυρᾶς γλώσσης καὶ ὠραίων εἰκόνων τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τοῦ Βουλγαρισμοῦ καὶ διὰ τῆς αἰσιοδοξίας, τῆς πειθοῦς καὶ ἀκαταμαχήτων ἐπιχειρημάτων συνήραζε καὶ ἐνεθουσίαζε τοὺς ἀκροατάς του.

Μετὰ τὸ πέρασ τῆς συμπλοκῆς στρατὸς ὀδηγούμενος ὑπὸ καταπτύστου προδότου προέβη εἰς ἀθρόας συλλήψεις, τὸ πρῶτον μὲν ἐν Δοβίτση εἶτα δ' ἐν τοῖς λοιποῖς χωρίοις. Οἱ συλληφθέντες ἐδάρησαν καὶ ἐβασανίσθησαν ἀνηλεῶς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, ἵνα ὁμολογήσωσι τὰς μετὰ τῶν ἀνταρτῶν σχέσεις των. Ἐπειδὴ εἰσὶν ἀθῶοι καὶ οὐδὲν γνωρίζουσιν, ἐξακολουθοῦσι νὰ κακοποιῶνται. Ἡ διαγωγὴ τῶν Τούρκων καιηγγέλθη εἰς τε τοὺς Γάλλους ἀξιωματικούς καὶ τοὺς ξένους ἐνταῦθα προξένους. Οἱ Γάλλοι κ. κ. Masnet καὶ Foulon μετέβησαν ἀμέσως εἰς Δόβιτσαν, ἀλλὰ οἱ μὲν Τούρκοι ἀπέκρυψαν τοὺς συλληφθέντας, οἱ δὲ χωρικοὶ ἐκ φόβου ἐσιώπησαν. Τὴν ἐπιούσαν μεταφερθέντων εἰς τὰς ἐνταῦθα φυλακὰς πολλῶν ἐκ τῶν συλληφθέντων μετέβησαν τῇ παρακλήσει μου πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῶν ὁ Αὐστριακὸς ὑποπρόξενος, προξενικὸς πράκτωρ τῆς Ἰταλίας καὶ οἱ Γάλλοι ἀξιωματικοί, τοῦ Ἑγγλοῦ προξένου ἀναχωρήσαντος χθὲς διὰ Δράμαν. Οἱ δὲ Γάλλοι καὶ οἱ συνάδελφοί μου κατήγγειλαν εἰς τὰς κυβερνήσεις των ὅτι ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου, ὁ Ιατρός, ὁ προεστὼς καὶ ἄλλοι πρόκριτοι ἐδάρησαν ἀνηλεῶς καὶ ἐβασανίσθησαν, φέρουσι δὲ σοβαροὺς μώλωπας καὶ τραύματα ἐπὶ τοῦ σώματός των, ὅτι τρεῖς χωρικοὶ ἐκ Δοβίτσης ἐπίσης ἐφονεύθησαν καὶ εἰς εἶναι ἐτοιμοθάνατος, ἐκ τοῦ ξυλοκοπήματος. Τινὲς ἐκ τῶν συγγενῶν τῶν παθόντων μετέβησαν ἵνα διαμαρτυρηθῶσι πρὸς τοὺς ἐν Θεσσαλονικῇ Εὐρωπαίους. Διὰ τοῦτο ἐτηλεγράφησα Ὑμῖν ἵνα προβῆτε εἰς σχετικὰς παραστάσεις.

Κατόπιν τῶν ἀποκαλύψεων ὑπὲρ τοὺς 100 ἐκ διαφόρων χωρίων συνελήφθησαν καὶ ἐρρίφθησαν φύρδην μίγδην εἰς ἀνηλίους τρώγλας. Ἐξακολουθοῦσι δὲ αἱ συλλήψεις. Πολυάριθμοι εἰσὶν οἱ καταδιωκόμενοι καὶ δραπετεύσαντες ἢ κρυπτόμενοι καὶ προτιθέμενοι νὰ ἐξέλθωσιν ὡς ἀντάρται. Τοιοῦτοτρόπως ἀντὶ τῶν φονευθέντων ἐννέα ἀναφαίνονται νῦν ὑπὲρ τοὺς 60 ἀντάρται. Ἀλλὰ ὄχι μόνον τοῦτο. Αἱ συλλήψεις αὗται ἐπεκτεινόμεναι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τῶν Σερρῶν, γενόμεναι δὲ κατὰ τρόπον ἀγριώτατον ἐδημιούργησαν ἀληθῆ τρομοκρατίαν, ἣτις ἐκλόνισε σπουδαίως τὴν ἐργασίαν, διότι ἀγνοοῦνται ἀκόμη αἱ συνέπειαι, ἅς δύνανται νὰ λάβῃ τὸ ζήτημα. Αἱ συλλήψεις αὗται μετὰ τῶν ἐπακολουθησασῶν τὴν ἐν τῇ πόλει τῶν Σερρῶν συμπλοκὴν καὶ καταστροφὴν τοῦ Σώματος Μητρούση, ἐδημιούργησαν σο-

βαρωτάτην καὶ κρισιμωτάτην κατάστασιν πραγμάτων.

Διὰ ταῦτα καὶ αὖθις ἐπικαλοῦμαι τὴν ἀντίληψιν τῆς Κεβερνήσεως πρὸς κατάπαυσιν τῆς τρομοκρατίας, ἣν ὁ στρατάρχης ἰδίᾳ ἀπὸ σκοποῦ ἐφαρμόζει πρὸς καταπτώσιν τοῦ ἀπὸ τινος ἀναθαρρήσαντος Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ.

36.

Τηλεγράφημα

Ἐν Σέρραις 19 Ἰουλίου 1907

Προχθὲς πρῶταν τοπικαὶ ἀρχαὶ πληροφορηθεῖσαι ὅτι ἐν προαστείῳ Σερρῶν Κάτω Καμενικίων κρύπτεται ἑλληνικὸν Σῶμα 5 μελῶν, ἐπυρπόλησαν συνοικισμόν. Τῶν ἀνταρτῶν ἀρνηθέντων νὰ παραδοθῶσι ἐπηκολούθησε πεντάωρος συμπλοκή, εἰς ἣν ἔλαβον μέρος ὀλόκληρος ἡ φρουρὰ Σερρῶν, ὡς καὶ ὑπὲρ 500 ἄτακτοι, οἵτινες ἠπέλιψαν πρὸς στιγμὴν σφαγᾶς. Ἐπειδὴ ἀντάρται ἠμύνοντο ἐπιτυχῶς, τουρκικὸς στρατὸς μετηνέχθη καὶ δύο ὄρεινὰ πυροβόλα, ὧν εὐτυχῶς δὲν ἐγένετο χρῆσις. Ἐκ τῶν ἀνταρτῶν 3 ἐφονεύθησαν καὶ 2 συνελήφθησαν, ὧν εἷς πληγωμένος. Ἀπώλειαι τουρκικοῦ στρατοῦ ὑπὲρ 30 φονευθέντας καὶ πληγωμένους. Ἐφονεύθη ἐπίσης διευθυντὴς ἀστυνομίας καὶ εἷς ἀστυνόμος. Στρατὸς ἔκαυσε διὰ πετρελαίου 3 οἰκίας καὶ τὸ σχολεῖον, ἐληλάτησε δὲ μετὰ τῶν ἀτάκτων πλείστας οἰκίας. Παθόντες πτωχοὶ ὁμογενεῖς εἰς ἀπόγνωσιν, φοβούμενοι νὰ διαμαρτυρηθῶσιν εἰς ἐνταῦθα ξένους νὰ προβῶσι δεούσας παραστάσεις· πολυάριθμοι συλληφθέντες κακοποιοῦνται· ἀρχηγὸς σώματος ἦτο ὁ ἐκ τοῦ πλησίου χωρίου Χομόνδος ὑπὸ τὸ ὄνομα Μητρούσης, οὗτινος πέρισυ Βούλγαροι ἐφόνευσαν τὴν σύζυγον πληγώσαντες αὐτὸν καὶ ἔκαυσαν τὴν οἰκίαν του. Ὀπαδοὶ του δὲ δύο ὁμοίως παθόντες συγχώριοί του καὶ δύο ἐξ ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

37.

Ἐν Σέρραις τῆ 20 Ἰουλίου 1907

Μετὰ λύπης ἔλαβον γνῶσιν τοῦ περιεχομένου τοῦ ἀπὸ 17 τρέχοντος Ἑμετέρου κρυπτογραφήματος. Δὲν γνωρίζω ἂν πρόκειται περὶ ἐγκυκλίου πρὸς τὰς ἐνδιαφερομένας προξενικὰς ἀρχάς, ἢ ἂν τὸ τηλεγράφημα τοῦτο ἀφορᾷ εἰς τὸ προξενεῖον ἀποκλειστικῶς, τὸ ὅποιον μοὶ ἔχει ἐμπιστευθῆ ἡ Β. Κυβερνησις. Ὡπωσδήποτε ἐπιτραπήτω μοι νὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορηθῶ Ἑμᾶς ὅτι ἀπὸ 2 σχεδὸν μηνῶν, ἦτοι ἀπὸ τοῦ τηλεγραφήματος τῆς 15 Μαΐου, κατεβλήθη πᾶσα προσπάθεια, ἵνα ἐφαρμοσθῶσιν αἱ ἐν τῷ τηλεγραφήματι τούτῳ ὁδηγίαι τοῦ Β, Ἐπουργείου καὶ δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω Ἑμᾶς, κατὰ τὸν μᾶλλον ἐπίσημον καὶ κατηγορηματικὸν τρόπον, ὅτι ἀπὸ 2 περίπου μηνῶν τὰ ἀμυντικὰ σώματα τῆς περιφερείας ἡμῶν εἰς οὐδεμίαν ἀπολύτως προέβησαν ὄχι μόνον ἐπίθεσιν, ἀλλ' οὐδὲ ἀντεκδίκησιν. Καίεται ἡ ἐκκλησία

τῶν Πορροῖων, ἡ μονὴ τῆς Κούλας πυρπολεῖται, γίνεται ἐπίθεσις κατὰ τοῦ Μανδηλίου καὶ ὡς ἐκ θαύματος μόνον τρεῖς οἰκίαι καίονται, καταστρέφονται τὰ 3/4 τῶν ἀμπέλων τῶν ἐν Μελενίκῳ ὁμογενῶν, οἵτινες μόνον ἕξ αὐτῶν ἀποζῶσι, καταστρέφεται ὁλόκληρος ἡ καπνοφυτεία τῶν ἐν Σιαρτσιόστῃ ἡμετέρων, εἴνινες περιέρχονται οὕτω εἰς ἀπόγνωσιν, καὶ ἐν τοσοῦτῳ τὰ ἑλληνικὰ σώματα, καίτοι ἠδύνατο ν' ἀνταποδώσωσι δεκαπλασίαν τὴν ἐκδίκησιν, ἐν τοσοῦτῳ παρέμειναν καὶ παραμένουσιν ἀδρανοῦντα, ἵνα συμμορφωθῶσι πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, καὶ ἵνα ἀποδειχθῇ πρὸς τὴν Εὐρώπην τίνες οἱ ἀληθῶς ἀδικοῦντες καὶ ἐπιτιθέμενοι, καὶ τί δύναται νὰ ἐπακολουθήσῃ, ἐὰν ἐκλείψῃ ἡ ἄμυνα τῶν ἑλληνικῶν σωμάτων. Τὸ μόνον ἀδίκημα, ὅπερ διεπράχθη κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὑπὸ ἑλληνικοῦ σώματος, εἶναι ἡ πυρπόλησις 100 κιλῶν κριθῆς ἀνηκούσης εἰς σχετικούς τοῦ Καρλικιοῦ. Προκειμένου δὲ περὶ τῶν φόνων ἔχω θετικωτάτας καὶ ἀνεπιδέκτους ἀναμφιβόλους πληροφορίας, ὅτι ἀπὸ δύο καὶ πλέον μηνῶν 2 ἢ 3 μόνον φόνοι διεπράχθησαν ὑπὸ τῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων καὶ οὗτοι πάλιν ἐγένοντο, ὡς πληροφοροῦμαι, χάριν τῆς ἀσφαλείας αὐτῆς τῶν ἀνταρτῶν. Πάντες οἱ λοιποὶ φόνοι διεπράχθησαν καὶ διαπράττονται ὑπὸ τῶν χωρικῶν παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας καὶ ἀδιαλείπτους συστάσεις καὶ συμβουλὰς καὶ παρακλήσεις ἡμῶν, ἵνα διευκολύνωσι τὴν δύσκολον θέσιν τῆς Ἑλλάδος. Δύναμαι μάλιστα νὰ ὑποβάλω Ὑμῖν καὶ λεπτομερῆ πίνακα τῶν τοιούτων φόνων, πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἡ ἄμυνα εἶναι ξένη πρὸς τοὺς φόνους, τουναντίον μάλιστα, ὅτι δὲν εἰσακούεται εἰς τὰς καθημερινὰς νουθεσίας τῆς περὶ ἀποφυγῆς τοιούτων ἐκτρόπων μέσων. Οἱ ὁμογενεῖς ἐπὶ μακρὸν βασανισθέντες ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ εἰσελθόντες ἅπαξ εἰς τὴν ὁδὸν τῶν ἀντεκδικήσεων καὶ τοῦ αἵματος εἶναι δυσκολώτατον νὰ ἀναχαιτισθῶσι διὰ μιᾶς καὶ νὰ πεισθῶσιν ὅτι πλὴν τῆς μαχαίρας ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι τρόποι ἐξακολουθήσεως τοῦ ἀγῶνος. Ἡ μεγαλύτερα ἰδίᾳ δυσχέρεια παρουσιάζεται εἰς τὴν κυρίως μαχομένην ζώνην καὶ εἰς τὰ χωρία ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ ἄταξ ρεῦσαν αἷμα ζητεῖ ἐκδίκησιν. Ἡ κατάστασις εἶναι τῷ ὄντι τρομερὰ διὰ πάντα εὐσυνείδητον καὶ πεπολιτισμένον ἄνθρωπον, προκαλεῖ δὲ τὸν ἴλιγγον τοῦ ἀναλογιζομένου ὅτι βαθμηδὸν τὰ πράγματα ἐπιδεινοῦνται, οὐδαμοῦ δὲ ὑποφώσκει ἐλπίς βελτιώσεως. Τόσον δὲ εἶναι βέβαιον ὅτι αἱ συμβουλαὶ καὶ αἱ προσπάθειαι ἡμῶν ἀποβαίνουν ἀνίσχυροι πρὸς ἀναχαίτισιν τοῦ κακοῦ, ὥστε πολλοί, πλεῖστοι καὶ δὴ ἐκ τῶν μᾶλλον ἐγκρίτων καὶ μετριοπαθῶν, ἔρχονται καὶ παραπονοῦνται διὰ τὴν ἀδράνειαν τῶν ἑλληνικῶν σωμάτων καὶ μέμφονται καὶ παραγγέλουσιν ὅτι ἀφήνεται δῆθεν νῦν ἀπροστάτευτοι καὶ ὅτι ὑπὸ τοιούτους ὄρους δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ ὁ ἀγὼν, οὐδ' ἔπρεπε νὰ ἐξεγερωθῶσιν, ἵνα εἴτα ἐγκαταλειφθῶσιν εἰς τὴν τύχην των. Οὕτως ἀντιλαμβάνονται τὰ πράγματα καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ μεταλλάξῃ τὰς τοιαύτας σκέψεις των. Δὲν ἀρκεῖ ἡ θεωρητικὴ διάγνωσις τοῦ ζητήματος καὶ ἡ ἔκδοσις τοιούτου ἢ τοιούτου ἀφορισμοῦ καὶ

ἡ διαταγὴ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ φαρμάκου. Εἶναι δυστυχῶς ἡ πρακτικὴ ἄποψις τῆς ὑποθέσεως. Ἐκ τῆς ἐπιτοπίου δὲ μελέτης τῶν πραγμάτων πείθεται τις ὅτι τὸ νόσημα κατέστη χρόνιον, ἐπομένως καὶ ἡ θεραπεία ἀπαιτεῖ χρόνον πολύν. Βραδεῖα, βραδυτάτη ἔσται ἡ ἀποκατάστασις σχετικῆς τινος ἡσυχίας καὶ ἡ πάροδος τῆς ὀξείας περιόδου, ἣν διανύομεν. Δὲν ὀμιλῶ περὶ κατευνάσεως τῶν παθῶν, διότι τοῦτο εἶναι ἀνέφικτον, λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψει τοῦ τρόπου καθ' ὃν μορφοῦνται σήμερον ἐν τοῖς σχολείοις αἱ νέαι γενεαί. Ἄρκει νὰ εἶπω ὅτι μαθηταὶ τῶν σχολείων σχηματίζουνσι μυστικὰς ἑταιρείας, ἵνα διαπράξωσι καὶ διαπράττουσι φόνους· ἴσως τοῦτ' αὐτὸ γίνεται ἐκ μέρους τῶν βουλγαροπαίδων. Τὰ ἐγκλήματα ταῦτα τίς καὶ τίνι τρόπῳ δύναται νὰ φαντασθῆ καὶ προλάβῃ; Ἄλλ' ἵνα κοπάσῃ τὸ κακὸν ὁπωσδήποτε καὶ ἐπέλθῃ κατάστασις σχετικῶς ἀνεκτῆ, εἶναι ἀπαραίτητον ἵνα ἀμφοτέρωθεν καὶ ἐκ μέρους ἡμῶν δηλαδή καὶ ἐκ μέρους τῶν Βουλγάρων, καταβληθῆ εἰλικρινὴς προσπάθεια. Ἄλλ' εἶναι τοῦτο δυνατόν; Ἴδου ὅτι τὴν χαλάρωσιν τῆς ἑλληνικῆς δράσεως ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ διεδέχθησαν ἀλλεπάλληλοι ἐπιθέσεις, πυρπολήσεις, φόνοι. Αἱ δὲ βουλγαρικαὶ συμμορίαί, πολλαπλασιαζόμεναι καταπληκτικῶς προπαρασκευάζουσιν ἐπιδείνωσιν τῆς καταστάσεως. Ἐφθασαν δὲ μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἀποπειραθῶσι παρὰ τὴν Δράμαν νὰ ἀπαγάγωσιν εἰς τὰ ὄρη καὶ νὰ δολοφονήσωσιν καὶ αὐτὸν ἔτι τὸν ἐν Δράμα συνταγματάρχην, ἀρχηγὸν τῆς ἀγγλικῆς ἀποστολῆς κ. Ἐλλιοτ, ὅστις εὐτυχῶς ἀμυνθεὶς ἐφόνευσε τρεῖς καὶ ἐπλήγωσε δύο ἐκ τῶν ἀποπειραθέντων τὴν ἀπαγωγὴν του ληστῶν, ἐπληγώθη δὲ καὶ αὐτὸς εἰς τὸν πόδα.

Ἄν δὲ κατὰ τοῦ Ἄγγλου ἀξιωματικοῦ, τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τὴν μᾶλλον εὖνουν τοῖς Βουλγάρους δύναμιν, διαπράττουσι τοιαῦτα τινὰ οἱ κακοῦργοι τῆς Σόφιας, τί ὑπολείπεται νὰ πράττωσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν των, τῶν Ἑλλήνων; καὶ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας εἶναι δυνατόν αἱ εὐαγγελικαὶ καὶ ὀρθόταται βεβαίως συμβουλαὶ ὑμῶν νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψει ὑπὸ τῶν ἡμετέρων, ὧν ἄλλος θρηνεῖ γονεῖς, τέκνα, ἄλλος ἀδελφὸν καὶ ἄλλος ἄλλους οἰκείους; Ἐν τοσοῦτῳ δὲν πανόμεθα ὑποδεικνύοντες τοῖς ἡμετέροις τὴν δεινὴν θέσιν, εἰς ἣν περιῆλθεν ἡ Ἑλλὰς χάριν τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν, καὶ νὰ συνιστῶμεν αὐτοῖς ὑπομονήν, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ ὑποστῶμεν ζημίας τινάς. Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν μαχομένην ζώνην. Ἄν μοὶ ἐπετρέπετο ὅμως νὰ ρίψω ἐν βλέμμα, καὶ πρέπει νὰ τὸ πράξω, εἰς τὰ διαδραματιζόμενα ἐν τῇ καθαρῶς βουλγαρικῇ ζώνῃ, τίς θὰ ἐμποδίσῃ νὰ χαρακτηρίσω τὸ φιλανθρωπικὸν ἐνδιαφέρον τῆς Εὐρώπης μεροληπτικὸν καὶ ἄνισον; Ἐν τῇ μικρᾷ ἢ τῇ μαχομένη ζώνῃ διαπράττονται φόνοι μεμονωμένοι καὶ ὁπωσδήποτε δεδικαιολογημένοι, διότι προέρχονται ἐκ τοῦ ἔμοιβαίου μίσους καὶ τῆς πρὸς ἐπικράτησιν ἑκατέρου πάλης. Ἄλλὰ τί δικαιολογεῖ τοὺς ἀθρόους φόνους ὀλοκλήρων οἰκογενειῶν, φόνους κατὰ δεκάδας γυναικῶν τε καὶ παιδίων καὶ γερόντων καὶ ἄλλων ἀθῶων χωρικῶν, τὴν πυρπόλησιν οἰ-

κιῶν καὶ χωρίων ὀλοκλήρων, τὴν ἐπ' ἀπειλῇ θανάτου ἐπιβολὴν βαρυτάτων φόρων (χωρίον 150 οἰκιῶν δέον νὰ πληρώνη 200 τοῦλάχιστον λίρας ἑτησίως), τὴν διάπραξιν ἀναριθμητῶν ἄλλων ἀνοσιουργημάτων, (ἀτιμώσεων, διακορεύσεων κ.λ.π.) τὰ ὅποια πάντα λαμβάνουσι χώραν διαρκῶς ἐν ταῖς περιφερείαις Ραζλοκίου, Νευροκοπίου, Ἄνω Τζουμαγιάς ; Τὰ ὄργια ταῦτα δὲν διαπράττουσιν Ἕλληνες, οὔτε Σέρβοι, διότι τοιοῦτοι ἐκεῖ δὲν ὑπάρχουσι, ἀλλ' οὐδὲ Τοῦρκοι. Ρέει τὸ αἷμα ποταμηδόν, καὶ διαπράττονται ἀκατανόμαστα τερατοουργήματα μεταξὺ Βουλγάρων, δηλαδὴ ὑπὸ Βουλγάρων ἐκ Σόφιας ἐπιδραμόντων κατὰ Βουλγάρων ὑποδούλων, ἐπ' ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας ! Διὰ νὰ ἐλευθερώσωσι τοὺς δυστυχεῖς ὑποδούλους ἀδελφούς των, τοῖς ἐκμυζῶσι καὶ τὴν τελευταίαν ἱμάδα, τοῖς ἀφαιροῦσι τὴν τιμὴν καὶ τέλος τοὺς σφάζουσι. Ὁ πολὺς Σανδάνσκης πρὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεως μηνὸς ἐπιδραμῶν ἐκτελεῖ ἀνενόχλητος τὸ ἔργον τῆς ἐρημώσεως καὶ τῆς καταστροφῆς. Οἱ δυστυχεῖς χωρικοὶ εὐρίσκονται μεταξὺ δύο κακῶν, χωρὶς νὰ ὑπολογίσωμεν καὶ τὸ τρίτον, τοὺς Τοῦρκους. Κατάλογον τῶν τοιούτων κακουργημάτων δὲν δύναται τις νὰ ἔχη, διότι οἱ χωρικοί, ἵνα μὴ ὑποσιῶσι χεῖρονα καὶ ἵνα μὴ περιπλακῶσιν εἰς ἀνακρίσεις καὶ δικαστήρια τουρκικά, εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀποσιωπῶσι καὶ ἀποκρύπτωσι τὰ δεινά.

Τ' ἀνωτέρω κατέχω ἐκ θετικωτάτων πηγῶν, προχθὲς δὲ ἀκόμη οἱ Γάλλοι ἀξιωματικοὶ κ.κ. Masnet καὶ Saroy μοὶ διαβεβαίουν ταῦτα πάντα καὶ μοὶ προσέθετον ὅτι εὐρισκόμεθα πρὸ τελείας ἐπαναστάσεως. Τὴν λέξιν ταύτην διὰ πρώτην φορὰν μεταχειρίζονται οἱ Γάλλοι, χαρακτηρίζοντες ἀπεριφράστως τὰς μεταρρυθμίσεις ὡς γελοίας. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι τῆς τοιαύτης καταστάσεως εἶναι ἐνήμερος καὶ ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἄξιον ἀπορίας καὶ δὲν πρέπει νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν ἡμῶν καὶ δὲν ὀφείλομεν νὰ διαφωτίσωμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐπὶ τῆς ἀνισότητος ταύτης ; Μόνον ἐν ταῖς μικταῖς περιφερείαις ἐστράφη ἡ προσοχὴ καὶ ἐκεῖ περιορίζονται τὰ φιλάνθρωπα αἰσθήματα τῶν Μεγάλων Δυνάμεων ; Ἡ ἀναρχία καὶ ἡ αἱματοχυσία—ἡ πολλαπλασίως μεγαλυτέρα καὶ ἀγριωτέρα—καὶ τὰ ἄλλα κακουργήματα τὰ διαπραττόμενα ἐν τῇ βουλγαρικῇ ζώνῃ δὲν συγκινοῦσι τοὺς φιλανθρώπους ; Ἡ μήπως ἀνεγνωρίσθη εἰς τὴν Βουλγαρίαν τὸ ὀργιάζειν, ὡς ἰδιαιτέρα ἀξιέπαινος ἀρετὴ ; Ἡ μήπως τὸ τμήμα ἐκεῖνο θεωρεῖται πλέον ὡς ἔδαφος βουλγαρικόν, διαφεῦγον τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν προσοχὴν τῆς Εὐρώπης ; Δὲν ἀναφέρω ταῦτα ἵνα ἐπιδοκιμάσω τὴν ὄντως ἀγρίαν καὶ ἀπάνθρωπον κατάστασιν τῶν λοιπῶν περιφερειῶν, ἀλλ' ἵνα διαφωτίσω τὴν Β. Κυβέρνησιν περὶ τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως τῶν πραγμάτων καὶ νὰ ἐφελύσω τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐπὶ τῶν φαρισαϊκῶν φωνασιῶν τῶν δῆθεν φιλανθρώπων.

38.

Ἐν Σέρραις 24 Ἰουλίου 1907

Ἀπὸ τῆς 10ης Ἰουλίου τὰ ἑξῆς γεγονότα εἰσὶν ἄξια σημειώσεως.

Τὴν 2αν Ἰουλίου παρὰ τὸ Ροζνὸ (καζᾶς Μελενίκου) ἐφονεύθη ὑπὸ Βουλγάρων ὁ ἐκ Μελενίκου Ἑλλην Καζαντζῆς.

Τὴν 7ην παρὰ τὸ Νιχώριον ἐφονεύθη ὑπὸ ὀρθοδόξων ὁ ἐκ Βερτζανῆς Νικόλαος.

Τὴν 8ην ἐν Δερὲ Μαχαλεσί (καζᾶς Μελενίκου) ἐφονεύθη ὑπὸ Βουλγάρων ὁ Ἑλλην Ἄντ. Τσομπάνης.

Τὴν ἑσπέραν τῆς 10ης τρέχοντος βουλγαρικὴ συμμορία ὀρμηθεῖσα ἐκ τοῦ γνωστοῦ σχισματικοῦ χωρίου Σκριτζόβου (καζᾶς Ζίχνης) συνοδευομένη καὶ ὑπὸ χωρικῶν τοῦ αὐτοῦ χωρίου, συμποσομένων ἀπάντων εἰς 70 · 80, μετέβησαν περὶ ὥραν 10ην τῆς νυκτὸς εἰς τὸ ἑλληνικὸν χωρίον Μανδηλί, τοῦ αὐτοῦ καζᾶ, καὶ εἰσελθόντες κρυφὰ ἐν τῷ χωρίῳ ἔθηκαν πῦρ εἰς δύο οἰκίας, αὐτοὶ δὲ κρυπτόμενοι εἰς τὴν ἄκρην τοῦ χωρίου καὶ ὑποκρινόμενοι ὅτι ἦσαν χωρικοὶ τοῦ αὐτοῦ χωρίου, παρώτρυνον τοὺς ἀνυπόπτους Μανδηλιώτας νὰ σπεύσωσιν εἰς τὸ μέρος τοῦ πυρός, ἵνα κατασβέσωσι τὴν πυρκαϊάν. Ἐσκόπουν δὲ οὕτω νὰ προσελκύσωσι τοὺς κατοίκους εἰς ἓν σημεῖον, ὥσται εὐκόλως νὰ φονεύσωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν πλείστους, ἐν ᾧ ἄλλοι ἐκ τῶν ἐπιδρομέων προὔτιθεντο νὰ θέσωσι πῦρ εἰς διάφορα ἄλλα σημεία τοῦ χωρίου. Εὐτυχῶς τινὲς ἐκ τῶν χωρικῶν ἀντελήφθησαν τὴν παγίδα καὶ ἔσπευσαν εἰς βοήθειαν. Καίτοι οἱ χωρικοὶ εἰσὶν ἄοπλοι, διότι αἱ ἀρχαὶ ἀπαγορεύουσι τὰ ὄπλα, κατῴρθωσαν ἐν τούτοις διὰ τῶν δύο μοναδικῶν ὄπλων τῶν ἀγροφυλάκων νὰ ἀποκρούσωσι τοὺς λησταντάρτας. Ἐφονεύθησαν μόνον τρεῖς ἡμέτεροι, ὧν μία γυνή, καὶ δύο Ὀθωμανοὶ σοβαρῶς καὶ τρεῖς ἡμέτεροι, ὧν μία γυνή. Τὸ πῦρ εὐτυχῶς κατεστάλη καεισῶν μόνον δύο οἰκιῶν. Ἡ ἐπιθέσις διήρκεσε δύο ὥρας. Οἱ κακοῦργοι ἦσαν ὀπλισμένοι δι' ὄπλων μάνλιχερ. Ἐπὶ τοῦ μέρους δὲ τῆς ἐπιθέσεως αἱ ἀρχαὶ συνέλεξαν ὑπὲρ τοὺς 500 κάλυκας φυσιγγίων μάνλιχερ ὡς καὶ 10 φιάλας πλήρεις πετρελαίου, δι' ὧν ἐσκοπεῖτο ἡ πυρπόλησις τοῦ χωρίου. Εἴκοσι περίπου ἡμέρας πρὸ τοῦ γεγονότος τούτου ἀπεσταλμένοι ἐκ τοῦ χωρίου Σκριτζόβου εἰδοποίησαν τοὺς ἐκ Πανδηλίου Κώτσιον Μαρίνον καὶ Γεώργιον Θεοδώρου ὅτι, ἂν τὸ χωρίον δὲν προσέλθῃ ταχέως εἰς τὸν Βουλγαρισμόν, θέλει πυρποληθῆ ὀλόκληρον. Ταῦτα πάντα ἐβεβαιώθησαν καὶ ὑπὸ τῆς ἀνακρίσεως.

Τοιοιτοτρόπως τὴν ἐπὶ τινα χρόνον ἐλικρατήσασαν ἐν τῷ καζᾶ Ζίχνης ἡσυχίαν, ἣ μᾶλλον εἰπεῖν ἀνακωχὴν, διακόπτουσιν οἱ Βούλγαροι ἀρχόμενοι καὶ αὐθις χειρῶν ἀδίκων καὶ προκαλοῦντες τοὺς ἡμετέρους.

Οἱ ἡμέτεροι ἀντεκδικούμενοι τὰ ἀνωτέρω ἐφόνευσαν παρὰ τὸ Σκριτζόβον δύο γνωστοὺς κομιτατζῆδες.

Τὴν 11ην Ἕλληνες ἐπυρπόλησαν ἐν Θολῶ (καζᾶς Ζίχνης) γεννήματα περὶ τὰ 120 κιλά, ἀνήκοντα εἰς Ὀθωμανὸν βέην γιατάκην τῶν Βουλγάρων.

Τὴν 14ην συμπλοκὴ Σερρῶν. Τὴν 14ην συμπλοκὴ καὶ ἐξόντωσις ἑλληνικοῦ σώματος ὑπὸ τοῦ στρατοῦ παρὰ τὴν Δοβίτσαν.

Τὴν 14ην Βούλγαροι ἐκ Σκριτζόβου ἐφόνευσαν παρὰ τὸ ἑλληνικὸν χωρίον Σφεληνὸν τέσσαρας ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου Ἑλληνας, ὧν ὁ εἷς ἐξεδάρη ζῶν καὶ ἀπετυφλώθη.

Τὴν 14ην παρὰ τὸ Σδραβήκι (καζᾶς Ζίχνης) ἐφονεύθη Ἕλλην μυλωθρὸς ἐκ Καστορίας ὑπὸ Ἑλλήνων ἐπίσης μυλωθρῶν, ἔνεκα ἐπαγγελματικῶν διαφορῶν καὶ ἀντιζηλιῶν. Οἱ δρᾶσαι συνελήφθησαν.

Τὴν 15ην οἱ Ἕλληνες Σερραῖοι Δημήτριος Ἀντωνίου Κουκουλίτσας, καὶ Χρῖστος Γεωργίου Τζίκας κρεοπῶλαι, ἀπομακρυνθέντες τῆς πόλεως, χάριν τοῦ ἐπαγγέλματός των, ἀπήχθησαν ὑπὸ βουλγαρικῆς συμμορίας καὶ ἐφονεύθησαν. Τὰ πτώματά των δὲν ἀνευρέθησαν ἔτι.

Τὴν 15ην ἐν Δεμίρ Ἰσάρ Ἕλληνες ἐφόνευσαν δύο γνωστούς φανατικούς ὁπαδοὺς τοῦ κομιτάτου ἐν Δεμίρ Ἰσάρ.

Τὴν 16ην παρὰ τὰ Πόρνα ἐφονεύθη σχισματικὸς τις ἐκ τοῦ χωρίου Κλεπούσνα.

Τὴν 18ην ἡ ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν Καμπάνωφ βουλγαρικὴ συμμορία μετέβη εἰς Κλεπούσναν καὶ ἐφόνευσε τὸν Ἕλληνα Γεώργ. Λάζον καὶ κατέστρεψε τὸν σίτον τῶν χωρικῶν καὶ κατέκοψε τὰς καπνοφυτείας αὐτῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν μικτὴν ζώνην. Τὰ διαδραματιζόμενα ὅμως ἐν ταῖς καθαρῶς βουλγαρικαῖς περιφερείαις εἶναι πολὺ σοβαρώτερα. Λεπτομερεῖς πληροφορίας δὲν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν, διότι καὶ αὐταὶ αἱ αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ ἀγνοοῦσιν αὐτά, ἐπειδὴ οἱ χωρικοὶ εὐρισκόμενοι μεταξὺ δύο κακῶν, τῶν Σαντραλιστῶν καὶ τῶν Βιρχοβιστῶν, φοβούμενοι δὲ νὰ ἀναμιχθῶσιν εἰς ἀνακρίσεις καὶ δικαστήρια ἀποκρύπτουσι τὰ γινόμενα. Ὁ Σανδάνσκη πρὸ μηνὸς καὶ πλέον ἐπιδραμῶν θύει καὶ ἀπολύει, αἱ δὲ συμμορίαι τῶν ἀντιθέτων ἀντεκδικούμεναι πράττουσι χεῖρονα. Βιρύταται φορολογίαι ἀτιμώσεις, φόνοι ἀθρόοι εἶναι εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἐν τοῖς διαμερίσμασι Ἄνω Τζουμαγιᾶς, Μελενίκου, Ραζλοκίου, Νευροκόπου. Ἐκ τῶν ὀλίγων περιερχομένων εἰς τὴν δημοσιότητα εἶναι τὰ ἑξῆς :

Τὴν 9ην Ἰουλίου οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Σαντάνσκη ἀπήγαγον καὶ ἐφόνευσαν ὀλόκληρον οἰκογένειαν ἐκ Βιργινίας. Δύο ἕτεροι ἔμποροι ἐκ Ζιλέσνιτσας (Ἄνω Τζουμαγιᾶ.) ἐνοικιάσαντες τὴν δεκάτην παρὰ τὰς διαταγὰς τοῦ κομιτάτου ἐφονεύθησαν. Οἱ πρόκριτοι τοῦ αὐτοῦ χωρίου ἠτελήθησαν διὰ θανάτου ἂν τὸ χωρίον, ἀποτελούμενον ἐξ ἑκατὸν πενήκοντα οἰκιῶν, δὲν πληρώσῃ εἰς τὸ κομιτᾶτον τὸν ἐτήσιον φόρον ἐκ λιρῶν 200.

Τὴν 9ην τρέχοντος ἕτερος Βούλγαρος ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ κομιτάτου παρὰ τὸ Δέλβινον.

Παρὰ τὴν Δριτσάνην Μελενίκου ἕτερος Βούλγαρος ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ κομιτάτου.

Ἐπίσης ὑπὸ τοῦ κομιτάτου ἐφονεύθη ἐν Δερὲ - Μαντσίου ὁ Βούλγαρος ἱερεὺς τοῦ χωρίου Παπαηλίας. Δὲν παρέρχεται δὲ ἡμέρα χωρὶς νὰ διαπραχθῶσι πλεῖστοι φόνοι Βουλγάρων ὑπὸ Βουλγάρων.

Ἐπανελημμένως ἔγγραψα Ὑμῖν περὶ τοῦ ληστοῦ Πάρδου, λιμαινόνου τὴν περιφέρειαν τῆς Νιγρίτης, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἀρχῶν, καὶ δὴ τοῦ στρατάρχου. Χθὲς συλλαβὸν τὸν ὁμογενῆ Ἄγγελον Πλιᾶκον, ἐκ Νικοσλάβης, ὅστις ἠρνεῖτο νὰ τῷ πληρώσῃ τὸν φόρον τῆς ὑποτελείας, ἔδειρεν αὐτὸν μέχρι τοιοῦτου σημείου, ὥστε ἐτοιμοθάνατον μετέφερον τὸν δυστυχῆ ἐπὶ κάρρου ἐν τῷ ἐνταῦθα νοσοκομείῳ.

Τὴν 20ὴν τρέχ. νύκτωρ Βούλγαροι κομιτατζῆδες τῆς Σταρτσίστης ὀπλισμένοι διὰ δρεπάνων ἐθέρισαν τὰς καπνοφυτείας τῶν ὁμογενῶν Σταρτσίστης εἰς μεγάλην ἔκτασιν. Κατὰ μετριοτάτους ὑπολογισμοὺς ἡ ζημία ὑπερβαίνει τὰς 1000 λίρας.

Τὴν 24ην ἐπληγώθη σοβαρῶς ἐν κεντρικῷ τῆς πόλεως Σερρῶν μέρει ὁ ὁμογενὴς Ἰωάν. Χαρίζανος ὑπὸ τοῦ ἐκ Σιρωμίτης ἐγκατεστημένου ἐν Σέρραις Βουλγάρου Μητρούση, τέκτονος τὸ ἐπάγγελμα.

39.

Τ η λ ε γ ρ ἄ φ η μ α

Ἐν Σέρραις 28 Ἰουλίου 1907

Ἴδου ἀποτελέσματα τουρκικῆς τρομοκρατίας καθ' ἡμῶν. Ὀλόκληρος φυτεία καπνοῦ Ἑλλήνος Σταρτσίστης κατεστράφη ὑπὸ Βουλγάρων. Πρὸ τριῶν ἡμερῶν εἰς Ἑλλήν ἐπληγώθη σοβαρῶς ὑπὸ Βουλγάρου ἐν μέσῃ ἀγορᾷ Σερρῶν. Βουλγαρικὴ συμμορία ἐπιτεθεῖσα καθ' Ἑλλήνος ἱερέως καὶ ὁμογενῶν χωρίου Φραστάνης, καζᾶ Σερρῶν, ἐφόνευσε τὸν πλουσιώτερον Ἑλληνα Μινδέλαν. Τύχη ἱερέως καὶ λοιπῶν ἀγνοεῖται. Ἐτέρα πολυμελὴς βουλγαρικὴ συμμορία, ἐπιχειρήσασα ἐπιθέσεις καθ' ἡμετέρων χωρίων Μελενικίτσι καζᾶ Σερρῶν, ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τουρκικοῦ στρατοῦ, ὅστις πολιορκεῖ αὐτὴν ἐν Λεγενῆ, ὅπου ἀπεστάλη πυροβολικόν, ἵπικόν καὶ πεζικόν. Ἀποτέλεσμα ἀγνοεῖται ἔτι. Μουτεσαρίφης μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὅτι νέα βουλγαρικὴ συμμορία ἔκαμεν ἐπιδρομὴν ἐν μικρᾷ πεδιάδι. Σήμερον βουλγαρικὸν κομιτᾶτον ἀπέστειλεν εἰς τρεῖς πλουσίους Ἑλληνας Σερρῶν ἀπειλητικὰς ἐπιστολάς πρὸς πληρωμὴν ἐντὸς βραχείας προθεσμίας σημαντικοῦ ποσοῦ, ἐπὶ ποινῇ καταστροφῆς περιουσίας των. Τοιαύτας ἀπειλὰς διὰ πρώτην φορὰν τολμῶσιν ἐν Σέρραις οἱ Βούλγαροι.

40.

Ἐν Σέρραις 6 Αὐγούστου 1907

Διὰ τοῦ ἀπὸ 28 π. μηνὸς Ἰουλίου τηλεγραφήματός μου ἐγνώρισα Ὑμῖν ὅτι δεκατετραμελῆς βουλγαρικὴ συμμορία προτιθεμένη νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν ἡμετέρων ἐν Μελενικίτσι καζᾶ Σερρῶν ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ καὶ κατεδιώχθη εἰς Λεγένι, ὅπου κρυβεῖσα ἐντὸς σπηλαίου ἐπολιορκήθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. Ἐκτὸς τῶν πολυαρίθμων πεζῶν ἀπεστάλησαν κατὰ τῶν ἀνταρτῶν καὶ τέσσαρα πυροβόλα, δι' ὧν ἐβρομβορδίσθη τὸ σπήλαιον. Μετὰ τριήμερον τέλος πολιορκίαν καὶ μάχην, φονευθέντος ἑνὸς καὶ μόνου κομιτατζῆ, οἱ λοιποὶ ἀπέδρασαν σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς, ὁ δὲ αὐτοκρατορικὸς στρατὸς ἐπανῆλθεν ἀπρακτος. Τοιαύτη δὲ ἦτο ἡ ταραχὴ τῶν Τούρκων διὰ τὴν προσβολήν, ἣν ὑπέστησαν, ὥστε κατὰ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ τοῦ μουτσαρίφου, κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν συνάντησιν τούτου μετὰ τοῦ στρατάρχου τοιαύτη ἦτο ἡ συγκίνησις των, ὥστε ἐπὶ εἴκοσι λεπτὰ τῆς ὥρας ἕξ ἐντροπῆς οὐδέτερος ἠδύνατο ν' ἀπευθύνῃ τὸν λόγον εἰς τὸν ἄλλον.

Ἀπόσπασμα τῆς ἀνωτέρω συμμορίας διέπραξε τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν ἡμετέρων τῆς Φράστανης. Τὴν 27 Ἰουλίου ὁ ἱερεὺς Νεκτάριος μετὰ τοῦ χωρικοῦ Θεοδώρου Μανδέλα καὶ ἄλλων Τούρκων, συνοδευόμενοι καὶ ὑπὸ δύο στρατιωτῶν ἀνεχώρησαν ἐκ τοῦ χωρίου ἐρχόμενοι εἰς Σέρρας. Ἀλλὰ μόλις ἐξῆλθον τοῦ χωρίου καὶ εὐρίσκοντο παρὰ τὴν γέφυραν, οἱ κομιτατζῆδες, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἄλλους χωρικούς, ἐπετέθησαν ἕξ ἐνέδρας κατὰ τῶν ἡμετέρων, ἕξ ὧν ἐφονεύθη ὁ Μανδέλας. Ὁ ἱερεὺς φονευθέντος τοῦ ἵππου του ἐσώθη ὡς ἐκ θαύματος ἔχων τὰ ἐνδύματά του κατὰ τρυπα ἐκ σφαιρῶν ριφθεῖς εἰς πλησίον χαράδραν. Ἐπίσης ἐσώθησαν καὶ οἱ δύο ἄλλοι χωρικοὶ φονευθέντων μόνον τῶν ζώων, ὧν ἐπέβαινον. Οἱ δολοφόνοι ἦσαν ἅπαντες ὀπλισμένοι διὰ μάνλιχερ. Πρὸ ἑνὸς ἔτους κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐδολοφονήθη ὁ πατὴρ τοῦ Μανδέλα, καὶ πρὸ ἑπτὰ μηνῶν ὁ ἀδελφός του· ἐκ τῆς οἰκογενείας ὑπολείπεται νῦν εἷς μόνον ἀδελφός. Καθ' ἃς ἔχομεν ἀσφαλεῖς πληροφορίας, ὁ δεκανεὺς τῆς χωροφυλακῆς τοῦ χωρίου Χαλῆλ Ὀμπασης πρὸ ἡμερῶν παρεκίνει τὸν Μανδέλαν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς Σέρρας, ὅπου ἐκ φόβου διέμενεν ἀπὸ μηνῶν, καὶ νὰ μεταβῆ εἰς τὸ χωρίον του ὅπου, ὡς τῷ ὑπέσχετο, θὰ ἦτο ὑπὸ τὴν προστασίαν του. Τὴν προηγουμένην τοῦ ἐγκλήματος ὁ ἱερεὺς μετὰ τοῦ Μανδέλα παρεκάλεσαν τὸν ἀποσπασματάρχην νὰ τοὺς συνοδεύσῃ χάριν ἀσφαλείας διὰ δύο στρατιωτῶν, νὰ τηρηθῆ δὲ μυστικὴ ἢ ἀναχώρησις των. Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐπιθέσεως οἱ δύο στρατιῶται ἐγκαταλείψαντες τοὺς δυστυχεῖς χωρικοὺς ἐπέστρεψαν ἡσύχως εἰς τὸ χωρίον των. Οὐδεμία ὑπολείπεται ἀμφιβολία ὅτι ὁ δεκανεὺς ἀποσπασματάρχης μισθωτὸς ὢν τοῦ δολοφονικοῦ κομιτάτου, ἀφ' οὗ ἔπεισε τὸν Μανδέλαν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Φράστανην, ἐπρόδωσεν εἴτα τοὺς δυστυχεῖς χωρικοὺς εἰς τοὺς

Βουλγάρους, πεσόντας οὕτω εἰς παγίδα. Οἱ χωρικοὶ ἐπέδωκαν κατὰ τοῦ Ὀμπαση καταγγελίαν.

Ὅπως δὴποτε τὸ γεγονός τοῦτο, ἐκ τῶν συνήθων βεβαίως, ἀποδεικνύει τίνι τρόπῳ ὁ γενναῖος αὐτοκρατορικὸς στρατὸς προστατεύει τοὺς Ἕλληνας.

Καθ' ἃ ἐξηλεγράφησα Ὑμῖν, σπουδαία συμπλοκὴ ἔλαβε χώραν ἐν τῷ χωρίῳ Διρέι-Μουสลιμ παρὰ τὸ Μελένικον μεταξὺ Βουλγάρων κομιτατζήδων καὶ τοῦ στρατοῦ. Τὴν 31 Ἰουλίου τρεῖς συμμαχοὶ βουλγαρικαὶ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ διαβοήτου Τσεδόμιρ, τοῦ σπουδαιότερου ὑπαρχηγοῦ τοῦ Σανδάσκη, εἶχον συναθροισθῆ ἐν τῷ εἰρημένῳ χωρίῳ ἴνα, ὡς ἐξηκρίβωσεν ἡ ἐνεργηθεῖσα ἀνάκρισις, ἐπιτεθῶσι κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων Μελενίκου, οὔτινες ἐπρόκειτο νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν ἐβδομαδιαίαν ἀγορὰν τοῦ χωρίου Σφέτι - Βράτσια παρὰ τὸ Μελένικον, ὡς καὶ κατὰ τοῦ Μητροπολίτου Μελενίκου ὅστις ἐπρόκειτο ἐπίσης νὰ διέλθῃ ἐκεῖθεν. Προδοθέντες εἰς τὰς ἀρχὰς ἐπολιορκήθησαν ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. Ἐκ τῆς γενομένης συμπλοκῆς ἐφονεύθησαν τριάκοντα συμμαχοῖται καὶ τρεῖς χωρικοί, ἐπληγώθησαν καὶ τινες γυναῖκες. Ἐκ τῶν τριάκοντα πέντε οἰκιῶν τοῦ χωρίου μόνον 4-5 ἐσώθησαν, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐγένοντο παρανάλωμα τοῦ πυρός. Οἱ συμμαχοῖται ἐποίησαν χρῆσιν πολλῶν βομβῶν. Καθ' ἃ ἰσχυρίζονται οἱ Τοῦρκοι, πλείονες τῶν 300 βομβῶν ἐρρίφθησαν, ὑπῆρχον δὲ καὶ ἄλλαι εὐφλεκτοὶ ὕλαι, διότι τὸ χωρίον ἐρησήμευεν ὡς ἀποθήκη πολεμοφοδίων, τὰ ὅποια πάντα ἀνεφλέγησαν.

Αἱ ἀπώλειαι τῶν Τοῦρκων δὲν ἐξηκριβώθησαν, διότι κατὰ τὸ σύνθημα ἀποκρύπτονται. Ἰσχυρίζονται ἐπίσης οἱ Τοῦρκοι ὅτι μεταξὺ τῶν φονευθέντων συγκαταλέγεται καὶ ὁ Τσεδομιρ καὶ δύο ἄλλοι ἀρχηγοί.

Τὴν 23ην Ἰουλίου ἐφονεύθη παρὰ τὸ Μελένικον ὑπὸ ἀγνώστων ὁ Βούλγαρος ἱερεὺς Παπᾶ Τάσος, ὁ πρῶτος εἰσαγαγὼν τὸ σχίσμα ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκείνῃ.

Τὴν 26ην Ἰουλίου συμμαχοὶ ἐκλεψεν ἐκ Στάντσιας 250 πρόβατα ἀνήεις Ὀθωμανόν.

Ἄνεκοίνωσα ἤδη τῷ Β. Ὑπουργεῖῳ ὅτι Βούλγαροι κομιτατζήδες παρέδωκαν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους ὁμογενῶν τινῶν, κυρίων ἀλευρομύλων, ἐπιστολὰς τοῦ κομιτάτου, ζητοῦντες τὴν συνεισφορὰν τῶν ὑπὲρ τοῦ κομιτάτου. Οἱ τὴν συμμαχοίαν ἀκολουθοῦντες σχισματικοὶ χωρικοί, ἐκ τοῦ χωρίου Δουτλί καὶ τῶν πέριξ χωρίων, ἐπωφελοῦμενοι τῆς συνομιλίας καὶ ἀπασχολήσεως τῶν ὑπαλλήλων, ἔκλεψαν ὅ,τι πρόχειρον εὔρον, ὡς ἐν ὥρολόγιον, ἐν βαλάντιον περιέχον 32 γρ. καὶ ἐν μάλλινον σκέπασμα. Αἱ τουρκαὶ ἀρχαί, πρὸς ἃς κατηγγέλθη τὸ πρᾶγμα, ἐχαρακίηρισαν τὰς ἐπιστολὰς πλαστάς, διότι ἐν αὐταῖς ὑπῆρχε μία ἀνορθογραφία (!). Οἱ ἀπειλούμενοι κατέφυγον πρὸς τοὺς Γάλλους ἀξιωματικούς καὶ τοὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ ξένους καὶ τότε μόνον αἱ ἀρχαὶ ἀπεφάσισαν νὰ κινηθῶσι καὶ νὰ λάβωσιν ἡμίμετρό τινα πρὸς προστασίαν τῶν κινδυνευόντων.

Τὴν 31ην Ἰουλίου ἐφονεύθη ὑπὸ Βουλγάρων ὁ Ἕλλην προεστὼς Γιουβάρνιτσας. Αὐθημερὸν δὲ ἐφονεύθη καὶ ὁ Τοῦρκος προεστὼς τοῦ πλησίον χωρίου Κάμινας (καζᾶ Πετρίτσης). Κατόπιν καταγγελιῶν, αἱ συλλήψεις, τὸ ἀνηλεὲς ξυλοκόπημα, τὰ βασανιστήρια καὶ παντοειδῆ κατὰ τῶν ἡμετέρων τοῦ στρατοῦ ὄργια ἐξακολουθοῦσι. Οἱ ἡμέτεροι ἀγνοῦσι πλέον ποῦ ν' ἀποταθῶσι καὶ παρὰ τίνος νὰ ζητήσωσι τὴν προστασίαν.

41.

Ἐν Σέρραις τῇ 22 Αὐγούστου 1907

Εὐθύς ἅμα τῷ ἐπεισοδίῳ τοῦ ἐν Δράμα Ἕλλησι (συν)ορχοῦ κ. Elliot ἐξ ἐπισήμου τουρκικῆς πηγῆς διεδόθη ὅτι τὸ γεγονός ἐκεῖνο ἦτο προῖον συνεννοήσεως αὐτοῦ τοῦ κ. Elliot μετὰ τῆς βουλγαρικῆς συμμορίας Δάεφ. Βραδύτερον καὶ αὐτὸς ὁ μητροπολίτης Δράμας παρομοίας ἔλαβε πληροφορίας καὶ μοῦ ἀπέστειλεν ἀντίγραφον ἐκθέσεώς του πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Ἄλλὰ τόσον τερατώδες καὶ ἀπίστευτον μοὶ ἐφάνη τὸ πρᾶγμα, ὥστε ἀπέφυγα ν' ἀναφέρω Ἐγμῖν τι περὶ τούτου. Κατόπιν ὅμως τῶν ἐν τῷ βουλγαρικῷ τύπῳ ἀνακοινωθέντων περὶ τοῦ ζητήματος τούτου λαμβάνουσι τῷ ὄντι ἄλλην ὄψιν τὰ πράγματα, καὶ διὰ τοῦτο ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλω συνημμένως ὧδε τὸ ὡς ἀνωτέρω ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Ἀγ. Δράμας, ἵνα διατελῆτε ἐνήμεροι.

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Γεγονὸς πρωτοφανὲς καὶ πρωτάκουστον διὰ τὰ χρονικὰ τῆς ἱστορίας τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ αἵματι κυλιομένου τούτου τόπου σπεύδω καθηκόντως νὰ μεταδώσω τῇ τε Ἐμμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι καὶ πᾶσι τοῖς ἐν Χῷ σεβασμιωτάτοις ἀδελφοῖς συνοδικοῖς Ἀρχιερεῦσιν. Τὸ πρωτάκουστον βαρυσήμαντον τοῦτο γεγονός ρίπτει πολὺ φῶς καὶ καταυγάζει ὅλα τὰ σκοτεινὰ σημεῖα τῆς τόσον ἐμπαθοῦς καὶ μεροληπτικῆς ἀπέναντι καὶ τῆς Μητροπόλεως καὶ τοῦ Ὀρθοδόξου λαοῦ (μηδ' αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων προξένων ἐξαιρουμένων) διαγωγῆς καὶ πολιτείας, ἣν τηρεῖ ὁ διαδεξάμενος τὸν ὄντως εὐγενέστατον ἐκεῖνον ἄνδρα, τὸν πρῶτον Ἕλληνα ἐν Δράμα συνταγματάρχην, νῦν συνταγματάρχης Ἕλλησι κ. Elliot. Οὗτος εἶναι ὁ τὰ πικρὰ καὶ ἄδικα ἰοβόλα καθ' ἡμῶν ἐκτοξεύσας βέλη, ὁ κατασυκοφαντήσας πάντας ἡμᾶς ἐνταῦθα καὶ ἰδιαίτατα ἐμὲ μετὰ τοῦ προξένου Καβάλλας ὡς συνεργάτας ἑλληνικῶν ἀνταρτικῶν συμμοριῶν, ἐνῶ καὶ αὐτοῖς νηπίοις εἶναι φανερόν, ὅτι ἑλληνικαὶ συμμορίαι ἄχρι ταύτης τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν γράφω τὴν παροῦσαν, οὐδαμοῦ καὶ οὐδέποτε, ἐν τῷ διαμερίσματι τουλάχιστον Δράμας καὶ Καβάλλας, ὅπου τῶν Ἕλλησι ἀξιωματικῶν ἐκτείνεται ἡ δικαιοδοσία, ὡφθησάν ποτε τὰ περὶ τοῦ ἐναντίου πάντα ὑπὸ ἐχθρῶν ἀνθρώπων ἐν κυκλοφορίᾳ τεθέντα ἦσαν καὶ εἶναι ψευδῆ, ἀναίσχυντα καὶ κατάπτυστοι συκοφανταί. Τὸ γεγονός τοῦτο τὸ ἀνήκουστον ἐμφανῶς πλέον ἀποδεικνύει πότερος εἶναι ὁ ἠθικὸς συνεργάτης

καὶ προστάτης ἀνταρτικῶν συμμοριῶν, ἐγὼ ὁ Μητροπολίτης τῶν ἀνυπό-
κτων καὶ μηδαμοῦ μηδέποτε ἀναφανειῶν ἑλληνικῶν συμμοριῶν κατὰ τὸ δια-
μέρισμα Δράμας, ἢ ὁ δεινὸς οὗτος κατήγορός μου συνταγματάρχης κ. Ἑλ-
λιοτ, τῶν πραγματικῶν καὶ πολυμελῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν, αἵτινες
ἐπλημμύρισαν τὰ βορεινὰ καὶ ὄρεινὰ τῆς ἐπαρχίας μου ἐν τῷ τμήματι Δρά-
μας μέρη; Οἱ πάντες ἐνταῦθα ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου Τοῦρκοι καὶ Χρι-
στιανοὶ περὶ οὐδενὸς ἄλλου ὁμιλοῦσι παρὰ περὶ τοῦ βδελυροῦ τούτου ἔργου
τοῦ ἐν λόγῳ Ἄγγλου συνταγματάρχου κ. Ἑλλιοτ. Οὗτος ἀνεκλήθη ὑπὸ τῆς
Κυβερνήσεώς του. Ἐτοιμάσας δὲ τὰς ἀποσκευάς του πρὸς ἀναχώρησιν ἐνό-
μισε συγκεχωρημένον νὰ αἰσχροκερδίση (διότι τί ἄλλο νὰ εἴπωμεν; Τοῦτο
ἄλλως ἐξάγεται καὶ ἐξ ὅσων ὁ ἴδιος ὡς ἐκ μέρους τῶν συμμοριτῶν Βουλγά-
ρων ἀποκαλύπτει) εἰς βάρος τοῦ αἵματοκυλισμένου τούτου δυστυχοῦς μακε-
δογικοῦ τόπου. Ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν χωρὶς
νὰ ἔχη νὰ ἐκτελέσῃ ὑπηρεσίαν τινὰ μετέβη εἰς τὸ βουλγαρικὸν χωρίον Γου-
ρετζίκιον. Δικαιολογούμενος νῦν λέγει ὅτι τῷ ἀρέσκουσι τάχα τὰ ἐκεῖσε βου-
νὰ καὶ μετέβη νὰ λάβῃ φωτογραφίας! Ἐκεῖ ἐν τῷ χωρίῳ κατέλυσε ἐν τῇ
οικίᾳ τοῦ Βουλγάρου μουχτάρη ὅπου ἐφιλοξενεῖτο καὶ ἡ σύζυγος Ἀρμενίου
τινος ἱατροῦ, ἐπ' ἐσχάτως ἐλθόντος ἐκ Σόφιας καὶ ἐγκαταστάντος ἐν Προσω-
τσιάνῃ, ἀνθρώπου ὑπόπτου καὶ πάντοτε παρακολουθουμένου ὑπὸ τῆς ἀστυ-
νομίας. Ἄμα ἐνύκτωσε διέταξε τοὺς συνοδευόντας αὐτὸν χωροφύλακας νὰ
ἀναχωρήσωσιν ἐκ τοῦ καταλύματός του καὶ νὰ μεταβῶσι καὶ κοιμηθῶσιν ἄλ-
λαχοῦ· ἀλλ' οἱ πιστοὶ τοῦ καθήκοντος ἐκτελεσταὶ οὗτοι χωροφύλακες κατα-
βάντες τῆς οἰκίας ἔμενον φρουροῦντες ἔξω τῆς οἰκίας ἐν τῇ ὁδῷ. Κατὰ τὴν
τρίτην τῆς νυκτὸς ὥραν ὁ συνταγματάρχης κ. Ἑλλιοτ κατήλθε τῆς οἰκίας
καὶ αὐστηρῶς τοὺς διέταξε ν' ἀναχωρήσωσιν ἐκεῖθεν· ἤρχισαν δὲ καὶ ἐν τῷ
μεταξὺ τούτων αἱ συνεννοήσεις τῶν ἐν τῇ ἀπέναντι οἰκίᾳ κρυπτομένων Βουλ-
γάρων συμμοριτῶν μετὰ τοῦ οἴκου τοῦ μουχτάρη, πολλοὶ δὲ εἰσῆρχοντο καὶ
ἐξήρχοντο Βούλγαροι καὶ ἐλάμβανον συνεντεύξεις μετὰ τοῦ Ἄγγλου. Οἱ χω-
ροφύλακες βλέποντες τὰ ὑποπτα ταῦτα σημεῖα καὶ κακὸν τι προμαντεύοντες
προσποιοῦνται ὅτι ἀποχωροῦσιν, ἀλλὰ παραλαβόντες καὶ ἱκανοὺς στρατιώτας
ἐκ τοῦ ἐκεῖ ἐδρεύοντος στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος ἔρχονται κρυφὰ καὶ κα-
ταλαμβάνουσιν ὅλας τὰς πέριξ τῆς οἰκίας, ἐν ἣ κατέλυσε ὁ συνταγματάρχης,
ὁδοὺς καὶ ἄγρυπνοι φρουροῦσι. Τοῦτο ἐματαίωσε τὴν νύχτα τὰ προδιαγρα-
φόμενα σχέδια καὶ τὰ σημεῖα τῆς συννενοήσεως ἔπαυσαν καὶ κατὰ τὴν νύχτα
ἡ προμελετηθεῖσα ἀπαγωγή τοῦ Ἄγγλου ὑπὸ τῶν συμμοριτῶν, παρ' ὅλας
τὰς καταβληθείσας ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου ν' ἀποδείξῃ καὶ ἀποκοιμῆσιν
τοὺς φρουροὺς του, δὲν κατωρθώθη. Τὴν πρωΐαν ὥραν τουρ. δεκάτην 5,30'
-6 π.μ., ἐγίρειται ὁ συνταγματάρχης καὶ ἐξέρχεται τῆς οἰκίας· οἱ χωροφύ-
λακες σπεύδουν καὶ αὐτῆς κατόπιν του, ἀλλ' οὗτος τοὺς παρεμποδίζει λέγων
ὅτι ἔχει ἰδιαιτέραν ἀνάγκην καὶ νὰ μὴν τὸν ἀκολουθήσῃ κανεὶς. Εὐπειθεῖς

οἱ χωροφύλακες ἔστησαν ὅπου διετάχθησαν καὶ κατώρθωσεν οὕτω μόνος νὰ ἐξέλθῃ καὶ συννενοηθῆ μετὰ τῶν πλησίον ἀναμενόντων αὐτὸν συμμοριτῶν, μαθ' ὧν καὶ συναπήχθη καὶ ὠδήγειτο ἢ μᾶλλον ὠδήγει τοὺς κακούργους εἰς τὸ βουνόν. Οἱ χωροφύλακες βλέποντες, ὅτι ὁ συνταγματάρχης τῶν ἤρχει νὰ νὰ ἐπιστρέψῃ, ἠκολούθησαν λάθρα τὰ ἴχνη τῆς ὁδοῦ του καὶ μόλις ἔκαμψαν τὸν πρῶτον δρόμον τι νὰ ἴδωσι; τὸν συνταγματάρχην βῆμα πρὸς βῆμα τρέχοντα κατόπιν τῶν κακούργων, οἱ ὅποιοι ἔδεσαν καὶ τὸν ἕνα τῶν βραχιόνων του διὰ σχοινίου τάχα νὰ μὴν τοὺς ἐκφύγῃ (!) χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἀπογυμνώσωσιν αὐτὸν τοῦ περιστρόφου του. Οἱ ὠδηγοῦντές καὶ ὠδηγούμενοι συμμοριταὶ ἦσαν τρεῖς, ὅλοι ἀξιωματικοὶ τοῦ βουλγαρικοῦ στρατοῦ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Δάεφ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα. Ἀμέσως οἱ χωροφύλακες δὲν χάνουσι καιρόν. Ὁ θαυμάσιος σκοπευτὴς Φερχὰν-Τσαούσης πυροβολεῖ ἀπαξ καὶ δις καὶ ρίπτει νεκροὺς τοὺς δύο κακούργους, πυροβολεῖ καὶ ὁ ἄλλος χωροφύλαξ καὶ πληγώνεται καὶ ὁ τρίτος, χωρὶς νὰ ἐγγιχθῆ κἂν ὁ συνταγματάρχης. Τόσον ἐπιτυχῶς διηύθυναν τὸ πῦρ οἱ χωροφύλακες. Εἰς τοὺς πυροβολισμοὺς τούτους ἐξῆλθον τῆς κρύπτῃς τῶν ὅλοι οἱ ἐν τῷ πλησίον δάσει ἔλλοχεύοντες λησταὶ πρὸς οὓς διηυθύνοντο, ὅ τε συνταγματάρχης καὶ οἱ πεσόντες νεκροὶ ὡς καὶ ὁ πληγωθεὶς τρίτος κακούργος, καὶ ἤρξαντο σφοδροῦ πυροβολισμοῦ κατὰ τῶν δύο χωροφυλάκων, ὁπότε καὶ θανασίμως ἐπληρώθη ὁ λαμπρὸς Φερχὰν - Τσαούσης. Ἄλλ' εὐτυχῶς τὸ ἐκεῖ ἐδρεῦον στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα προσέτρεξεν τάχιστα καὶ ἔτριψεν εἰς φυγὴν τοὺς κακούργους καὶ παρέλαβεν τὸν συνταγματάρχην, ὅστις ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, καθ' ἣν ὥραν ἀντηλλάσσοντο οἱ πυροβολισμοὶ μεταξὺ κακούργων καὶ χωροφυλάκων ἐξαγαγὼν τὸ περιστρόφον ἐπλήρωσεν ἑαυτὸν εἰς τὸν μηρὸν ἐν τῇ παραζάλη του πυροβολήσας, ἵνα ἔχει νὰ λέγῃ ἴσως ἴσως, ὡς καὶ λέγει, ὅτι τάχα αὐτὸς ἐφόνευσεν τοὺς κακούργους (!!!) ἐνῶ αὐτοὶ εἶναι διαπεπερασμένοι διαμπαξὶ διὰ σφαιρῶν μεγάλων «Μαρτίνοι» καὶ μόνον ἢ πληγὴ τοῦ μηροῦ τοῦ συνταγματάρχου, ἣν διὰ μικρᾶς σφαίρας περιστρόφου, οὕτινος χρῆσιν οὐδεὶς οὔτε κακούργος οὔτε στρατιώτης ἐποίησατο κατὰ τὴν συμπλοκὴν. Τώρα φλυαρῶν λέγει ὁ συνταγματάρχης, ὅτι τάχα ὑπέκυψεν εἰς τὴν βίαν καὶ ἠκολούθησε τοὺς ληστὰς ἀπειλήσαντας αὐτὸν μὲ θάνατον, ὅτι ἀντέστη ἐπὶ πολλὴν ὥραν, ὅτι τῷ εἶπον ὅτι δὲν προτίθεντο νὰ τὸν φονεύσωσι, παρὰ μόνον νὰ λάβωσι 20 χιλ. λιρῶν λύτρα, ἵνα τὸν ἀφήσωσι ἐλεύθερον κτλ Ὅλα φαίνονται αἰσχος καὶ ὄνειδος δι' ἕνα ἀξιωματικόν, ὅστις ἔπρεπε νὰ ἀντιστῆ, ἀφ' οὗ μάλιστα εἶχε καὶ τὸν ὄπλισμόν του, τὸν ὅποιον οἱ ἀπάγοντες ἀφῆκαν ἀνέπαφον καὶ ἔπρεπε ὡς στρατιώτης τοῦ καθήκοντος ἢ νὰ φονεύσῃ ἢ νὰ φονευθῆ ἢ ἐπὶ τέλους ὡς ἀτιμαζόμενος ἀξιωματικὸς μὲ τοιαύτην αἰσχροὴν ἀπαγωγὴν ἔδει νὰ αὐτοκτονήσῃ καὶ ὄχι νὰ ἀπαχθῆ. Τὰ ἀσύγκλωστα δὲν συγκλῶθονται· τὸ πυροτέχνημα ἀπέτυχε, ὁ δόλος ἀπεκαλύφθη. Καὶ νῦν ἐγένετο ὁ περίγελως τοῦ κόσμου καὶ ἀπεδείχθη ἡλίου φαινότερον τίνες εἰσὶν οἱ ἠθικοὶ

καὶ φυσικοὶ προστάται καὶ συνεργάται καὶ συνάδελφοι τῶν Βουλγάρων συμμοριτῶν καὶ τίνες ζητοῦσι νὰ αἰσχροκερδίσωσιν ἐκ τῶν δεινοπαθημάτων ἐνὸς δυστυχοῦς τόπου καὶ εἶαν πλέον ἀξίαν δύνανται νὰ ἔχωσι καταγγελίαι παρὰ τοιαύτης ρυπαρᾶς καὶ μεμολυσμένης καὶ πεπορωμένης ψυχῆς προερχόμεναι. Ἀναμφιβόλως ἡ κυβέρνησις ἢ Ἀγγλικὴ θὰ στερήσῃ τοῦ βαθμοῦ τοῦ τοιοῦτον ἐμπαίκτην καὶ αἰσχροκερδῆ ὅστις ἐζήτησε νὰ κατασχύῃ τὸ ἔνδοξον καὶ τόσον μέγα καὶ τετιμημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον ὄνομα τῆς κραταιότητος καὶ εὐγενεστάτης χώρας τοῦ κόσμου τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Ἐν ὀνόματι θεοῦ, ἡ ἀλήθεια. Πάντα τὰ ἄλλα, ὅσα τυχὸν πρὸς συγκάλυψιν τῆς ρυπαρᾶς ταύτης ὑποθέσεως καὶ ὄλων τῶν ὑστερολογισμῶν λεχθῶσι τυχόν, εἶναι ψεῦδος καὶ λῆρος πλατύς.

Διατελῶ μετὰ σεβασμοῦ τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος,

Ἐν Δράμα 22 Ἰουλίου 1907

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

42.

Ἐν Σέρραις τῇ 25 Αὐγούστου 1907

Τὰ τελευταῖα γεγονότα τῶν τελευταίων ἑβδομάδων εἶναι τὰ ἀκόλουθα: Τῇ 9ῃ Αὐγούστου ἐφρονεύθη ἐν Κλεπούσῃ ὁ σχισματικὸς Γεώργιος ὑπὸ Ἑλλήνων ἀντεκδικουμένων τὸν ἐκ τοῦ χωρίου των τὴν 15ην Ἰουλίου δολοφονηθέντα Ἑλληνα Γ. Λάζου. Δύο χωρικοὶ συνελήφθησαν ὡς ὑποπτοί.

Τῇ 9ῃ Αὐγούστου ἐν τῷ χωρίῳ Ἐρνι - Κιόϊ τοῦ Καζᾶ Δεμιρ - Ἰσσὰρ Ἑλληνες ἐφόνευσαν τὸν σχισματικὸν νέον Νικ. Ζάμπρη, ἐπλήγωσαν ἐλαφρῶς τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐτραυμάτισαν σοβαρῶς τὸν Γεώργιον Ζάμπρη ἀποβιώσαντα μετὰ 5 ἡμέρας. Ἡ οἰκογένεια τῶν παθόντων ἀνήκει εἰς τὸν προεστῶτα σχισματικόν, ὅστις ἀπὸ πολλοῦ ἐβίαζε τοὺς ὀρθοδόξους νὰ παραδώσωσι τὴν ἐκκλησίαν των εἰς τοὺς Βουλγάρους.

Τῇ 10ῃ Αὐγούστου ἐν τῷ Ἑλληνικῷ χωρίῳ Τοπόλιανη ἐπληγώθη ἐλαφρῶς ὑπ' ἀγνώστων ὁ ἐξ Ἡπείρου αὐτόθι ἐγκατεστημένος Βασίλειος Πανταπώλης.

Τῇ 11ῃ βουλγαρικὴ συμμορία, πιθανῶς ἢ τοῦ Τάσκα, ἐνεδρεύουσα παρὰ τὸ Δεσβέσιανη, πλησίον τῶν Σερρῶν, ἐπεχείρησε νὰ φονεύσῃ τὸν φύλακα τῆς Μονῆς Προδρόμου, Νικόλαον Ψωμαδάκη, ὃν ἐτραυμάτισε σοβαρῶς εἰς διάφορον μέρος τοῦ σώματος. Ὁ τραυματίας διατρέχει σπουδαῖον κίνδυνον, διότι οἱ δολοφόνοι ποιούμενοι χρῆσιν σφαιρῶν ντοῦμ - ντοῦμ μάνλιχερ ἐπροξένησαν φοβερὰ τραύματα εἰς τὸν δυστυχῆ. Ἡ κατὰ τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἑλληνικῆς ταύτης μονῆς ἐπίθεσις εἶναι ἡ δευτέρα πρὸ τριῶν μηνῶν βουλγαρικὴ ἐπίσης συμμορία εἶχεν ἐπιτεθῆ κατὰ τοῦ ἱερέως Χριστοφόρου καὶ τοῦ διδασκάλου τῆς μονῆς.

Τῇ 11ῃ Αὐγούστου ἐν Ἐζιόβα (καζᾶς Σερρών) ἐφονεύθη ὑπ' ἀγνώστων Ὀθωμανός τις.

Τῇ 12ῃ Αὐγούστου βουλγαρικὴ συμμορία τοῦ Ἀραμπατζῆ Ντίνα συλλαβοῦσα παρὰ τὸ Γκουτέλη (παρὰ τὰς Σέρρας) τὸν πρόκριτον Ὀθωμανὸν Ἐμὶν - Βέην τὸν ἐφόνευσεν, ἀπειλήσασα τοὺς συνοδεύοντας αὐτὸν φύλακας διὰ θανάτου ἐν ἧ περιπτώσει ἀπειρωῶντο νὰ ἀντιστῶσι. Κατὰ τοῦ Ἐμὶν Βέη πρό τινος χρόνου εἶχε γίνει καὶ ἄλλη ἀπόπειρα ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, ἀποτυχοῦσα τότε.

Τῇ 11ῃ Αὐγούστου ἐν Ἄνω Βροντοῦ ὁ σχισματικὸς Δ. Ραδόϊνα ἐφόνευσεν τὸν δεκατετραετῆ μαθητὴν τοῦ σχολείου Ἰωάννην Δ. Παπαϊωάννου. Πρὸ 9 μηνῶν οἱ Βούλγαροι ἐφόνευσαν καὶ ἕτερον υἱὸν τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Ἔτερα δὲ τέσσαρα μέλη ἐφονεύθησαν πρὸ ἐτῶν. Ἦτοι ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἕξ ἐν ὅλῳ μέλη.

Τῇ 17ῃ Αὐγούστου ἐν Σφέτζα Πέτκα ἐφονεύθη εἰς Βούλγαρος ὑπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ Κομιτάτου. Ἔτεροι δύο σχισματικοὶ ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἐπίσης ἐν Μάννιτσα παρὰ τὰ Ἄνω Πορρόια.

Ἐν γένει δὲ πολλαὶ εἰσὶν αἱ μεταξὺ Βουλγάρων δολοφονίαι ἐν τοῖς βουλγαρικοῖς διαμερίσμασι. Αἱ χρηματικαὶ ἐκβιάσεις τοῦ βουλγαρικοῦ Κομιτάτου κατέστησαν πλέον ἀφόρητοι. Εἰς τοὺς Ἑλληνας τοῦ Μελενίκου ἀπεσιάλησαν κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας ἀπειλητικαὶ ἐπιστολαὶ διὰ διάφορα ποσὰ συμποσούμενα εἰς 1000 λίρας. Ἀπειλοῦνται δὲ ὅτι, ἂν δὲν καταβάλωσι τὰ ζητούμενα ποσά, θὰ καταστραφῶσιν αἱ ὑπολειπόμεναι ἄμπελοι, εἶτα δὲ θὰ φονευθῶσι.

Καὶ ἕξ ἄλλων γεγονότων ἀποδεικνύεται ἡ στενοχωρία τοῦ δολοφονικοῦ Κομιτάτου καὶ τοῦ τρόπου δι' οὗ προμηθεύεται τὰ χρήματα.

Τῇ 14ῃ Αὐγούστου εἰς τὸ ἑλληνικὸν χωρίον Βραστά ἐγένετο ἄφαντος καὶ προδήλως ἐδολοφονήθη ὁ ἄριστος καὶ πλουσιώτερος τοῦ χωρίου. Οἱ δολοφόνοι παραμένουσιν ἀγνώστοι. Ὑποτίθεται ὅτι τὸ ἔγκλημα ὀφείλεται εἰς ἀντιζηλίας καὶ δοσοληψίας, ὡς εἶχον μετὰ τῶν χωρικῶν, ἢ ἐκ λόγων ληστείας, διότι ὁ φονευθεὶς μεταβαίνων ἔφιππος εἰς Θεσσαλονίκην ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ χρηματικὸν ποσόν. Ὁ ἵππος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ χωρίον καθημαγμένος. Οἱ δρᾶσαι δὲν συνελήφθησαν ἔτι.

43.

Τηλεγράφημα

Σέρραι 10 Σεπτεμβρίου 1907

Παρελθοῦσαν Παρασκευὴν πολυμελὴς συμμορία βουλγαρικὴ συλλαβοῦσα παρὰ χωρίον Ράμνα, καζᾶ Δεμιρ Ἰσάφ, πέντε ὁμογενεῖς ἀπήγαγεν

αὐτοὺς, ἀγνοεῖται δὲ τύχη τῶν. Σκοπὸς κακουργήματος ἀναγκασθῆναι χωρίον νὰ ἀσπασθῆναι Ρουμανισμόν. Ἐν Πορροῖα ἐδολοφονήθη ὑπὸ ρουμανιζόντων εἰς πρόκριτος ὁμογενῆς. Εἰς Ἀγκομαχαλᾶ, παρὰ Σέρρας, συμμορία βουλγαρικὴ συλλαβοῦσα ὁμογενῆ ἐκρεοῦργησεν αὐτόν.

Ἄλλος ὁμογενῆς ἐδολοφονήθη ὑπὸ Βουλγάρων ἐν Ἐρνι-κιόι. Βούλγαρος οὐδεις ἐφονεύθη ὑπὸ Ἑλλήνων τελευταίας τρεῖς ἑβδομάδας ἐν ὅλη περιφερείᾳ.

44.

Τηλεγράφημα

Σέρραι 22 Σεπτεμβρίου 1907

Χθὲς ὀγδόην ἑσπέρας πολυάριθμος συμμορία βουλγαρικὴ, μεταβάσα χωρίον Μελενικίτα κατὰ Σερρῶν, ἐπετέθη καθ' ἡμετέρων, ἀσχολουμένων τρυγητόν. Ἐσφαξε προεστῶτα, ἐφόνευσεν ἑτέρους δύο, ὧν εἰς φονευθέντος ἐπίσης πέρυσσι προεστῶτος υἱός, καὶ ἐπλήγωσε θανασίμως τέταρτον.

Ἀπὸ 40 ἡμερῶν οὐδεις Βούλγαρος ἐφονεύθη ὑπὸ Ἑλλήνων· δολοφονηθέντες ὑπὸ Βουλγάρων ὁμογενεῖς ὑπερβαίνουσι 15, ἐκτὸς ἐννοεῖται Ὀθωμανῶν καὶ Βουλγάρων, θυμάτων βουλγαρικοῦ κομιτάτου.

Ἀπὸ 14 Ἰουλίου οὐδαμοῦ περιφερείας ἐνεφανίσθη ἑλληνικὸν σῶμα, τουναντίον συμμορία βουλγαρικὴ ἐξακολουθοῦσιν ὄργια.

Ἡμέτεροι περιέρχονται ἀπόγνωσιν, εἶναι ἀδύνατον νὰ συγκρατήσωσιν ἀντεκδικήσεις.

45.

Τηλεγράφημα

Σέρραι 9 Ὀκτωβρίου 1907

Ὅργια Βουλγάρων κατὰ ἡμετέρων ἐξακολουθοῦσι. Παρελθοῦσαν Παρασκευῆν, συμμορία βουλγαρικὴ ἐνεδρεύουσα ἐξω Μελενίκου ἐπετέθη καθ' ὁμογενῶν, μεταφερόντων σταφυλᾶς. Ὡς λέγεται θύματα εἶναι 6, ἀλλὰ λεπτομέρειαι ἐλλείπουσι. Ὅμογενεῖς πληθυσμοὶ σφόδρα ἐρεθισμένοι δὲν ἀκούουσι πλέον ἡμετέρας συμβουλᾶς καὶ παρακλήσεις πρὸς ἀποτροπὴν μεγαλυτέρων ἀντεκδικήσεων. Σημειωτέον ὅτι ἀπὸ 12 Αὐγούστου μέχρι σήμερον, εἰς ὀλόκληρον σαντζάκιον Σερρῶν, μόνον δύο Βούλγαροι ἐφονεύθησαν, Ἑλλήνες δὲ 18, μὴ ὑπολογιζομένων Ὀθωμανῶν καὶ Βουλγάρων ἀντιθέτου μερίδος.

46.

Ἐν Σέρραις 11 Ὀκτωβρίου 1907

Μετὰ τὰς ἐπανελημμένας παρεκτροπὰς τῶν στρατιωτικῶν ἀποσπασμάτων καὶ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ἐν τῷ χωρίῳ Σφεληνῶ, νέαι τοιαῦται ἀγγέ-

λονται ἡμῖν ἐκ τοῦ χωρίου Κουμλί, τοῦ καζᾶ Δεμῆρ-Ἰσάρ. Ἐπὶ τῇ ἀπλῇ καταγγελίᾳ Βουλγάρου τινός, ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ κρύπτονται Ἕλληνες ἀντάρται, τὰ στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα τῆς περιφερείας ἐκείνης περιλαμβάνοντα 500 περίπου ἄνδρας, περιεκύκλωσαν τὸ χωρίον τὴν νύκτα τῆς ἐβδόμης Ὀκτωβρίου καὶ ἤρξαντο πυροβολοῦντα κατὰ τῶν οἰκιῶν. Οἱ ἀγροφύλακες τοῦ χωρίου ὑποθεσαντες ὅτι πρόκειται περὶ βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως ἔσπευσαν εἰς τοὺς πυροβολισμούς, ἀλλὰ συλληφθέντες ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ἐδάρησαν ἀνηλεῶς. Συνελήφθη ὁ προεστὼς τοῦ χωρίου Χρ. Καμένης, ὅστις ἐδάρη ἐπίσης ἀνηλεῶς καὶ ἐμωλωπίσθη εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος. Ὅμοίως καὶ ἄλλοι χωρικοὶ ὑπέστησαν ταῦτα, διότι ἤρροῦντο νὰ παραδώσωσι τοὺς φιλοξενουμένους ἀντάρτας (!). Εἶτα προέβησαν εἰς λεπτομερεῖς ἐν ὄλαις ταῖς οἰκίαις ἐρεύνας, χωρὶς ἐννοεῖται νὰ ἀνακαλύψωσιν ἀντάρτας, ἢ ὄπλα, ἢ ἄλλο τι ἐπιλήψιμον, διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον, ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ οὔτε ἀντάρται μετέβησαν ποτέ, οὔτε ἄλλο τι ἔκτροπον λαμβάνει χώραν. Τὴν μεσημβρίαν τέλος τῆς ἐπιούσης, βεβαιωθεὶς ὁ στρατὸς ὅτι ἡ καταγγελία ἦτο προῖδὸν βουλγαρικῆς συκοφαντίας ἐκ τῶν συνήθων, ἐξηνάγκασε τοὺς χωρικοὺς νὰ ὑπογράψωσι πιστοποιητικόν τι περὶ τῆς ἀμέμπτου συμπεριφορᾶς τῶν στρατιωτῶν (!). Ἐπειδὴ δὲ οἱ χωρικοὶ ἠρνήθησαν, νέα ξυλοκοπήματα ἐπηκολούθησαν. Συνελήφθησαν δὲ καὶ ἤχθησαν εἰς τὰς ἐνταῦθα φυλακὰς χωρικοὶ τινες ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἐπυροβόλησαν κατὰ τοῦ στρατοῦ, ὅστις ἠναγκάσθη οὕτω ν' ἀντιπυροβολήσῃ (!). Σημειωτέον ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ οὐδὲ ἐν ὄπλον εὐρέθη, οὔτε καὶ ὑπάρχουσιν ὄπλα, διότι οἱ Τοῦρκοι ἀπαγορεύουσι τοῖς Χριστιανοῖς τὸ τοιοῦτον καὶ κατάσχουσιν αὐτά. Τὸ χωρίον διετύπωσεν ὅπου δεῖ τὰ παράπονά του, ἐπέδωκε δὲ καὶ ἀναφορὰν πρὸς τοὺς Γάλλους, ἀξιωματικούς.

Διὰ τοῦ ἀπὸ 22 π. μη' ὅς τηλεγραφήματός μου ἐγνώρισα Ἐμῖν τὴν κατὰ τῶν χωρικῶν τοῦ Μελεγκίτσι ἐπίθεσιν τῆς βουλγαρικῆς συμμορίας καὶ τὸν φόνον τεσσάρων ἐξ αὐτῶν, μετὰ τῶν ὁποίων ὁ προεστὼς τοῦ χωρίου ὡς καὶ ὁ υἱὸς τοῦ πέρις κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον φονευθέντος προεστοῦ. Μετὰ 8 ἡμέρας βουλγαρικὴ πάλιν συμμορία εἰσελθοῦσα τὴν νύκτα εἰς τὸ χωρίον ἔρριψε βόμβαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Τάνιου Τούτιου, ὅστις μετὰ τῆς οἰκογενείας του διεσώθη εὐτυχῶς, τῆς οἰκίας μόνον καταρρευσάσης. Κατόπιν καὶ τοῦ νέου τούτου κακουργήματος οἱ χωρικοὶ περιῆλθον εἰς ἀπόγνωσιν, σύσσωμοι δὲ ἀφίκοντο ἐνταῦθα, ἵνα ζητήσωσι τὴν προστασίαν τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς Μητροπόλεως, ἔχοντες ἄλλως ἀπόφασιν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ χωρίον.

Διὰ προγενεσιτέρων ἐν καιρῷ ἐγγράφων μου εἶχον γνωρίσει ὑμῖν τὰ ἐπανειλημμένα κακουργήματα τῶν Βουλγάρων ἐν Σταρτσίστη τοῦ Νευροκοπίου, ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ ἐξοντώσωσιν ἐντελῶς τὴν ἑλληνικὴν ἐκείνην κοινότητα. Αὕτη ἀπετελεῖτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ Ἑλληνοβλάχων, ὧν πολλοὶ κατήγοντο ἐκ Θεσσαλονίκης. Διὰ τῶν ἀπὸ ἐτῶν φόνων καὶ τῆς τρομοκρατίας ἡ κοινότης ἐκείνη ἀπὸ 50-60 οἰκογενείας, ὅσας περιελάμβανε πρὸ πενταετίας

κατήντησε νῦν εἰς 27 · 30 μόνον οἰκογενείας, τῶν λοιπῶν εἴτε ἐξαναγκασθεισῶν ν' ἀσπασθῶσι τὸ σχῆμα, εἴτε ἀπελθόντων τοῦ χωρίου. Ἄλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ ὑποληφθεῖσαι ἔπρεπε νὰ ἐκλείψωσι καθ' ὀλοκληρίαν, καὶ ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἀνοιξέως εἰδοποιήθησαν ὑπὸ τοῦ Κομιτάτου ὅτι ἂν θέλωσι νὰ σώσωσι τὴν ζωὴν των τουλάχιστον, ὄφειλον, ἂν δὲν ἀσπασθῶσι τὸ σχῆμα, νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ χωρίον. Καὶ ἐκτὸς τοῦ πρὸ πολλοῦ φονευθέντος ἱερέως τοῦ χωρίου καὶ ἄλλων χωρικῶν, τὸ παρελθὸν θέρος οἱ Βούλγαροι κατέστρεψαν τὰς καπνοφυτείας καὶ τὰ γεννήματα τῶν ἡμετέρων, στερηθέντων οὕτω καὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρτου. Τὴν 18 Ἰουνίου βουλγαρικὴ συμμορία εἰσελθοῦσα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ὀγδοηκονταετοῦς γέροντος Κώστα, ἐφόνευσεν αὐτὸν καὶ τὸν ἀνεψιὸν του Δημ. Ναθαναήλ. Τὴν 29 παρελθόντος μηνὸς ἐφόνευσαν τὸν ἐκ τῶν καλλιτέρων ὁμογενῶν Ἀθανάσιον Κώστιαν, ἠπειλήσαν δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς ὅτι ἢ αὐτὴ τύχη τοὺς ἀναμένει. Κατόπιν τῆς καταστάσεως ταύτης ὁ πρόεδρος καὶ ὁ ταμίας τῆς κοινότητος μετ' ἄλλων τινῶν οἰκογενειῶν ἐγκαταλιπόντες τὰς κτηματικὰς περιουσίας των φεύγουσι ἐκεῖθεν ἵνα σωθῶσι. Τὸ παράδειγμά των πρόκειται ν' ἀκολουθήσωσι καὶ ἄλλαι οἰκογένειαι καὶ οὕτω ἢ κοινότης ἐκεῖνη διαλύεται ὀριστικῶς.

Εἶτα ἔρχεται ἡ ἐπίθεσις κατὰ τῶν ἐν Μελενίκῳ ἡμετέρων περὶ ὧν ἐτηλεγράφησα Ὑμῖν σήμερον, λαβοῦσα δὲ χώραν τὴν τετάρτην τρέχοντος. Κατὰ νεωτέρας πληροφορίας τρεῖς εἰσὶν οἱ φονευθέντες καὶ τρεῖς οἱ βαρέως τραυματισθέντες. Ἐκ τούτων εἷς εἶναι βουλγαρόφωνος, οἱ δ' ἄλλοι εἰσὶ Ἑλληνόβλαχοι. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιθέσεως εἶναι ἵνα ἐμποδισθῇ ἢ μεταφορὰ τῶν σταφυλῶν τῶν Μελενικίων καὶ ἐξαντληθῶσιν οὗτοι οἰκονομικῶς. Ὡς ἐνθυμεῖσθε, κατὰ τὴν ἀνοιξιν μέγα μέρος τῶν ἀμπέλων εἶχε καταστραφῆ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. Χθὲς τέλος ἐτέρα βουλγαρικὴ συμμορία ἐξ 24 ληστῶν μεταβάσα εἰς πλησίον τῆς πόλεως ὑδρομύλον τοῦ κ. Β. Γκέγκα, κατέστρεψε μὲν τὸ ρεῦμα τοῦ ὕδατος, ἠπειλήσε δὲ ὅτι, ἂν δὲν πληρωθῶσι τὰ ζητηθέντα χρήματα ἀπὸ τοὺς κ.κ. Γκέγκαν, Σταμούλην. καὶ Νούσκαν (ἀνὰ 100 λίρας), θὰ καταστραφῶσιν οἱ μύλοι των καὶ θὰ φονευθῶσιν οἱ ὑπάλληλοί των. Ἐνεχέρισαν δὲ καὶ τρεῖς ἐπιστολάς, δι' ὧν ἐπαναλαμβάνεται ὅ,τι καὶ ἐν ταῖς προηγουμέναις. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται παρεδόθησαν τῷ μουτσερίφῳ χωρὶς ν' ἀποσφραγισθῶσι. Σημειωτέον ὅτι ἐν τῷ ὑδρομύλῳ τοῦ κ. Γκέγκα παραμένει καὶ στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα.

Τοιοῦτοτρόπως οἱ ἡμετέροι πανταχοῦ καταδιώκονται, δολοφονοῦνται, τρομοκρατοῦνται. Περιῆλθον δὲ εἰς ἀληθῆ ἀπόγνωσιν καὶ ἀγανάκτησιν διότι εὐρίσκονται μεταξὺ δύο κακῶν : ἄμύνονται κατὰ τῆς βουλγαρικῆς θηριωδίας ; ἐπίπτουσι κατ' αὐτῶν οἱ ἀνίκανοι νὰ τοὺς προστατεύσουν Τοῦρκοι καὶ διαπράττουσιν ὅ,τι ὡς γνωστὸν ἀπὸ 2 1/2 μηνῶν ἐγένετο ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ. Χαλαροῦται ἡ ἄμυνα καὶ ἐμπιστεύονται εἰς τὰ μέτρα τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν ; Ἡ βουλγαρικὴ θηριωδία ἐπαναλαμβάνεται τρομερωτέρα.

Ἐπὸ τοιούτους ὄρους πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξακολουθῶσιν αἱ συμβουλαί, αἱ διαταγαὶ τέλος περὶ μετριοπαθείας καὶ ἀποφυγῆς ἀντεκδικήσεων ; Ἐφ' ὅσον αἱ βουλγαρικαὶ συμμορίαὶ οὐ μόνον ἐξακολουθοῦσιν ἀλλὰ καὶ ἐπιτείνουν τὸ ἀπαίσιον ἔργον των, πῶς νὰ ἐλπίσῃ τις καὶ τίνι τρόπῳ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν μείωσιν τῆς τρομερᾶς αὐτῆς καταστάσεως καὶ τὴν ἐπαναφορὰν τῆς τάξεως ; Ἀπὸ μηνῶν ἤδη ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ οὐδαμοῦ ἐσημειώθη προῶξις τις Ἑλληνικῶν σωμάτων, οὐδ' ἀνεφάνησάν που τοιαῦτα. Τουναντίον ὅμως συνέβη διὰ τοὺς Βουλγάρους. Ἐννοεῖται λοιπὸν ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ πείσῃ τοὺς ἡμετέρους νὰ μείωσιν ἀπαθείς καὶ μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας Οὕτω, ἐνῶ ἐτηλεγράφουν προχθές, ἠγνόουν ὅτι ἡμέτεροι χωρικοὶ παρὰ τὴν Ζηλιάχοβαν συλλαβόντες δύο σχισματικοὺς τοῦ παρακειμένου χωρίου Σκριτζόβου, ἀπετελείωσαν αὐτοὺς διὰ πελέκεων, διότι ἦσαν, ἐννοεῖται, ἄοπλοι. Ὅταν ἐπὶ τοσοῦτον ἐξήφθη τὸ μῖσος καὶ ἡ δίψα τῆς ἀντεκδικήσεως τῶν Ἑλλήνων, πῶς ἄλλως εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ βελτίωσις τις, ἂν μὴ αὐτοὶ οἱ ἐπιτιθέμενοι Βούλγαροι δὲν παύσωσι τὴν αἱματοχυσίαν ;

17 Σεπτεμβρίου. Σχισματικοὶ ἀφῆρπασαν παρὰ τὴν Ἀλιστράτην τὸ ἐξ 60 προβάτων ποίμνιον ὁμογενοῦς.

22 Σεπτεμβρίου. Τὰ ἐν Μελεγκίντι. Φόνοι τεσσάρων ἡμετέρων.

26 Σεπτεμβρίου. Ἐν Σφέτι Βράτσια (Μελεγκίντι) ἐφονεύθη ὑπὸ Ὄθωμανῶν ὁ σχισματικὸς Πακρούκας, ἐνεργὸν μέλος δολοφονικοῦ κοιμητηρίου.

29 Σεπτεμβρίου. Ἐν Σταρτσίστη ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Κομητάτου ὁ Ἀθανάσιος Κώστας.

30 Σεπτεμβρίου. Ἐν τῷ ἑλληνικῷ χωρίῳ παρὰ τὰς Σέρρας Σουμπᾶσκιότι ἐφονεύθη ὁ Ἕλληνας Βασ Βενέτης. Ὁ φόνος ἀποδίδεται εἰς ἀντεκδικήσιν Ἀλβανῶν.

30 Σεπτεμβρίου. Δευτέρα ἐπίθεσις κατὰ τοῦ Μελεγκίτησι. Κατεδάφισις μιᾶς οἰκίας ἡμετέρου διὰ βόμβας.

1 Ὀκτωβρίου. Παρὰ τὴν Ζηλιάχοβα εἰς σχισματικὸς ἐκ Σκριτζόβου ἐφονεύθη ὑπὸ Ἑλλήνων.

2 Ὀκτωβρίου. Βουλγαρικοὶ συμμορία ἀπήγαγε τὸ ἐξ 100 προβάτων ποίμνιον βῆτινὸς Πετρίτσης καὶ ἐφόνευσε καὶ τὸν ποιμένα.

3. Ὀκτωβρίου. Παρὰ τὴν Κλεπούσαν ἐπληγώθη ὑπὸ Ἑλλήνων εἰς σχισματικὸς.

4 Ὀκτωβρίου. Παρὰ τὸ Τσιγκάροβον (Μελεγκίντι) ἐφονεύθη ὑπὸ Βουλγάρων εἰς Ὄθωμανός.

4 Ὀκτωβρίου. Βουλγαρικὴ συμμορία ἀφῆρπασε τὰ πρόβατα τοῦ Ἑλληνοβλάχου Κεχαγιᾶ Στεργίου παρὰ τὸ Μπούσδοβον (Μελεγκίντι).

7. Ὀκτωβρίου. Παρὰ τὸ Φωτολεῖβος ἐφονεύθησαν δύο σχισματικοὶ ἐκ Σκριτζόβου.

10. Ὀκτωβρίου. Παρὰ τὸ Ἑρνι-κιόϊ καζᾶ Σερρῶν, ἐφρονεύθη εἰς σχισματικός.

Δὲν σημειοῦνται ἐννοεῖται οἱ φόνοι Βουλγάρων ὑπὸ Βουλγάρων τῆς ἀντιθέτου μερίδος, καὶ τὰ ἐν τοῖς βουλγαρικοῖς διαμερίσμασι διαπραττόμενα.

47.

Ἐν Σέρραις τῇ 13 Ὀκτωβρίου 1907

Συνεχίζων τὸ ὑπ' ἀριθ. 459 ἔγγραφόν μου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω Ὑμᾶς ὅτι τὴν νύκτα τῆς δεκάτης πρὸς τὴν ἑνδεκάτην ἐφρονεύθησαν παρὰ τὴν Κλεπούσαν 5 σχισματικοὶ καὶ εἰς Ὁρθόδοξος, ἐτραυματίσθη δὲ σοβαρῶς εἰς σχισματικός. Ἄπαντες οὗτοι κατάγονται ἐκ τοῦ χωρίου Κλεπούσνας.

Δὲν ἐβεβαιώθη εἰσέτι τίνες οἱ δράσται τοῦ νέου τούτου κακουργήματος. Κατὰ τὰς πληροφορίας τῆς πολιτικῆς διοικήσεως, τὸ ἔγκλημα διεπράχθη ὑπὸ πολυμελοῦς ἑλληνικῆς συμμορίας, κατὰ δὲ τὰς πληροφορίας τῆς στρατιωτικῆς διοικήσεως δράσται ἦσαν χωρικοὶ ἐπίσης.

Ὅπως δὴποτε ἡ νέα αὕτη αἵματοχυσία ἔρχεται πρὸς ἐπικύρωσιν τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἔγγράφῳ μου ἐκφρασθέντων φόβων καὶ πρὸς βεβαίωσιν διὰ μίαν ἔτι φορὰν τοῦ τίνες εἰσὶν οἱ ὑπεύθυνοι τῆς καταστάσεως.

Ἄλλος σχισματικός ποιμὴν ἐκ τοῦ χωρίου Λάκκου τοῦ καζᾶ Σερρῶν εὐρέθῃ φονευμένος ἐν τῇ ὁδῷ τῇ ἀγούσῃ ἐκ τῆς πόλεως Σερρῶν εἰς τὴν μονὴν Προδρόμου παρὰ τὴν θέσιν Βερό. Θεωρεῖται βέβαιον ὅτι ὁ φόνος οὗτος ὀφείλεται εἰς τοὺς σχισματικοὺς τοῦ χωρίου Ραχοβίτσα, μεθ' ὧν οἱ χωρικοὶ τοῦ Λάκκου εὐρίσκονται εἰς διηνεκεῖς ἔριδας περὶ τῶν συνόρων τῶν χωρίων.

48.

Ἐν Σέρραις 17 Ὀκτωβρίου 1907

Ὅσαίς μοι ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ ὁμιλήσω περὶ Ἀλιστράτης, δὲν ἔλειψα νὰ ἀποδείξω τὴν σπουδαιότητα, ἣν ἔχει τὸ ἐπίκαιρον ἐκεῖνο σημεῖον δι' ἅπασαν τὴν ἐπαρχίαν Ζίχνης καὶ νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν Ὑμῶν ἐπὶ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα δεόν νὰ ληφθῶσιν ἐν τῇ ὠμοπόλει ἐκείνῃ. Ὡς κεφαλὴ καὶ καρδία τῆς Ζίχνης ἐχαρκτηρίσθη ἡ Ἀλιστράτη καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος δὲν εἶναι ὑπερβολικός. Ἡ Ἀλιστράτη τυγχάνει τὸ σημαντικώτερον ἔρεισμα τῶν πρὸς βορρᾶν ἡμετέρων δυνάμεων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ. Ἐκ τῆς ἐνισχύσεως δὲ ἢ τῆς ἀπωλείας τοῦ προπυργίου ἐκείνου ἐξαρτᾶται κατὰ πολὺ ἡ τύχη ὀλοκλήρου τῆς ἐπαρχίας Ζίχνης, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὡς γνωστὸν λυσσωδῶς διεξάγεται ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ὁ ἀγὼν πρὸς ἐπικράτησιν. Κατέχοντες ἰσχυρῶς τὴν Ἀλιστράτην κατέχομεν ὡσαύτως τὰ βουλγαρόφωνα χωρία, Τριστί-νισσα, Μανδηλι, Γράτσανη, Ἐγρὶ-Δερέ, Καρλίκοβα, Γκόρτινα κ.λ.π., ἐπηρεάζομεν δὲ σοβαρῶς τὸ Σκριτζοβον, τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο κέντρον τοῦ Βουλ-

γαρισμοῦ. Πιπτούσης τῆς Ἀλιστράτης καὶ συνεπῶς τῶν περὶ αὐτὴν χωρίων οὐδὲν ἄλλο ἔρεισμα ὑπολείπεται ἡμῖν μέχρι τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἢ ἢ τουρκόφωνος καὶ ὑπὸ ἐθνικὸν ἔτι λήθαργον καθεύδουσα Ζηλιάχοβα. Ἀλλὰ τὴν στρατηγικὴν καὶ πολιτικὴν σημασίαν τῆς Ἀλιστράτης γινώσκει καλῶς τὸ Β'. Ὑπουργεῖον, καὶ διὰ τοῦτο πλὴν τῆς ἐκεῖ συστάσεως τοῦ μοναδικοῦ ἐν τῇ περιφερείᾳ ἡμῶν οἰκοτροφείου οὐδεμίαν θυσίαν ἠρνήθη ποτὲ προκειμένου νὰ ἐνισχυθῇ ἢ Ἀλιστράτη. Ἄλλως ἢ σπουδαιότης τῆς θέσεως ἐκείνης διὰ τὸν Ἑλληνισμὸν δὲν ἐδημιουργήθη σήμερον, ὑφίσταται ἅπ' αἰῶνων καὶ διὰ τοῦτο ἀείποτε ἢ Ἀλιστράτη ὑπῆρξεν ἔδρα τοῦ μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Δράμας. Μόνον δὲ πρὸ ὀλίγων 5·6, νομίζω, ἔτων, μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Δράμας, ὁ μητροπολίτης μετέφερεν τὴν ἔδραν τοῦ ἐν τελευταίᾳ ταύτῃ πόλει ἥτις εἶναι καὶ ἢ πρωτεύουσα τοῦ σαντζακίου Δράμας. Ἐν τοσοῦτῳ δὲν δύναται τις ἢ νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἢ μεταβολὴ αὕτη ὑπῆρξεν ἄστοχος καὶ λίαν ἐπιβλαβής. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι τὸ τοιοῦτον ἀπεφασίσθη πρὸ πάντων ἔνεκα λόγων ἀσφαλείας καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν ἀνενόχλητος ἢ βουλγαρικὴ θηριωδία διέπραττε τὰ ὄργιά της, ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ ἔδει νὰ ἐξευρεθῇ μέση τις ὁδός, τουτέστι νὰ παραμείνῃ ἐπὶ τινὰς κατ' ἔτος μῆνας καὶ ἐν Ἀλιστράτῃ. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν ἐγένετο, διότι ὁ Βουλγαρισμὸς εἶχεν εἰσδύσει ἀπειλητικὸς καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἔδρᾳ τοῦ μητροπολίτου, καὶ μέχρι τῆς παρελθούσης ἀνοίξεως οἱ φόβοι πάντων ἡμῶν ἦσαν τοιοῦτοι ὥστε, λίαν δικαιολογημένως καὶ ἐναγωνίως, ἀνεμένομεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν ἔκκρηξιν τοῦ σχίσματος. Εὐτυχῶς οἱ κίνδυνοι ἐκεῖνοι ἀπετράπησαν καὶ σήμερον πλέον, τό γε νῦν ἔχον, οὐδεὶς παρίσταται φόβος. Εὐελπιστοῦμεν δὲ ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ ἢ Ἀλιστράτῃ ἀποκαθαίρεται καὶ φρονηματίζεται εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ προπύργιον ἀπόρθητον οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὀρμητήριον σημαντικώτατον. Ἐν ὅμως ἐκ τῶν μέτρων ἅτινα θὰ ἐπιφέρωσι τὸ εὐάρεστον ἀποτέλεσμα τοῦτο εἶναι ἀπαραιτήτως καὶ ἢ διαμονὴ τοῦ Μητροπολίτου Δράμας καὶ ἐν Ἀλιστράτῃ ἐπὶ ἕξ μῆνας τοῦ ἔτους. Τοιοῦτοτρόπως τὰ ἡμέτερα συμφέροντα ἐν τῷ διαμερίσματι ἐκείνῳ προστατεύονται ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ τελεσφόρως, οἱ δὲ ὁμογενεῖς ἐκεῖνοι ἀνακτῶσι θάρρος καὶ προστασίαν. Ἐκτὸς τούτου μέγα μέρος τῶν ἐν Ἀλιστράτῃ ἡμετέρων τυγχάνει δυστυχῶς βουλγαρόφωνον καὶ μόνον διὰ συντόνων καὶ ἐνδελεχῶν μέτρων θὰ δυνηθῶμεν ν' ἀποσβέσωμεν τὸ βαρβαρόφωνον ἰδίωμα. Εἰς τοῦτο δὲ τὰ μέγιστα θὰ συντελέσῃ ἢ ἐπὶ τόπου παρουσία καὶ ἀδιάλειπτος μέριμνα τοῦ μητροπολίτου. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω Ὑμᾶς, ἵνα ὑποδείξητε ὅπου δεῖ τ' ἀνωτέρω καὶ συσταθῇ ἢ καὶ ἐπιβληθῇ τῷ νέῳ μητροπολίτῃ Δράμας ὡς ἀπαραίτητος ἢ ἐκ περιτροπῆς ἐν Ἀλιστράτῃ διαμονὴ του.

49.

Τηλεγράφημα

Σέρραι 18 Ὀκτωβρίου 1907

Ἐσπέραν Παρασκευῆς 12 τρέχοντος πολυάριθμος βουλγαρική συμμορία ἐνεδρεύουσα ἐν ὑδρομύλῳ μεταξὺ Σφεληνοῦ καὶ Ράχοβα Ζίχνης, ἐφόνησε καὶ διεμέλισε ἕξ Ἑλληνας ποιμένας ἀόπλους. Δύο νέαι βουλγαρικαὶ συμμορίαὶ ἐνεφανίσθησαν ἐν πεδιάδι Σερρών, ἑτέρα δὲ νέα ἐν Ζίχνη. Νέα βουλγαρική ἐπιδρομὴ ἤρξατο μετὰ πολλῆς σφοδρότητος. Θέσις ἡμετέρων καὶ ἀποτελέσματα εὐνόητα.

50.

Τηλεγράφημα

Σέρραι 19 Ὀκτωβρίου 1907

Κατάστασις ἐπιδεινοῦται. Βουλγαρικὰ ὄργια ἐξακολουθοῦσιν. Προχθὲς Τετάρτην ἑσπέρας πολυάριθμος βουλγαρική συμμορία μετὰ πολλῶν σχισματικῶν χωρικῶν Κλεπούσνας καὶ Σκριτζόβου ἐπέδραμον κατὰ ἑλληνικοῦ χωρίου Ἀναστασίας, καζᾶ Ζίχνης, πολιορκήσαντες δὲ αὐτὸ ἐπετέθησαν λυσσαλέως διὰ βομβῶν καὶ πετρελαίου. Ἐθεσαν πῦρ. Προεστῶς χωρίου, ὁμογενῆς ἄριστος, ἐκρεουργήθη· ἐπίσης ἐκρεουργήθησαν καὶ ἐκάησαν εἰς ἀσθενῆς παράλυτος καὶ δύο γυναῖκες· ἐτραυματίσθησαν θανασίμως δύο γυναῖκες, εἰς ἑπταετῆς παῖς καὶ ἐν μικρὸν κοράσιον, πυρκαϊὰ δὲ περιορίσθη εἰς δύο οἰκίας, ἀποτεφρωθείσας. Τρόμος καὶ ἀπόγνωσις ὁμογενῶν ἀπερίγραπτος. Ἐτέρα βουλγαρική συμμορία ἐν πεδιάδι Σερρών ἐπετέθη κατὰ ὀθωμανῶν ἀγροφυλάκων χωρίου Ἀβδουᾶ-μαχαᾶ, ἐπλήγωσε σοβαρῶς δύο. Ἐτέρα βουλγαρική συμμορία, βορείως Σερρών, ἐδολοφόνησε ὀθωμανὸν χωρίου Μερακόρ. Ὄθωμανικὸς πληθυσμὸς ἐπίσης λίαν ἠρεθισμένος, ἀντεκδικούμενος δὲ ἐφόνησε 4 Βουλγάρους χωρίου Σταρὸς πλησίον Πορροῖων. Κατάστασις κρίσιμος, φόβοι μεγάλων ἀντεκδικήσεων.

51.

Ἐν Σέρραις τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1907

Κατόπιν ἀσφαλῶν πληροφοριῶν γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οἱ δράσται τοῦ φόνου τῶν παρὰ τὴν Κλεπούσαν σχισματικῶν εἰσὶν ἡμέτεροι. Ἐκ τῶν φονευθέντων σχισματικῶν εἰς ἧτο ὁ ἐντεταλμένος τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀστυνομικῶν ποινῶν τοῦ Κομιτάτου. Ἐτερος ἦν ὁ εἰσπράκτωρ ἐν τῷ χωρίῳ, τρίτος ὁ ὀδηγὸς καὶ οἱ δύο ἄλλοι ἐνεργὰ ἐπίσης μέλη τοῦ Κομιτάτου. Κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς ἐπίσης τῶν ἡμετέρων οἱ φονευθέντες σχισματικοὶ ἀνέμενον τὸ ἑσπέρας ἐκεῖνο τὴν βουλγαρικὴν συμμορίαν, ἵνα τὴν ὀδηγήσωσιν εἰς Κλεπούσαν

Καθ' ἃ ἐτηλεγράφησα ὑμῖν ἐγκαίρως, τὴν ἑσπέραν τῆς 12ης τρέχοντος βουλγαρική συμμορία ἐκ Σκριτζόβου ὀρμηθεῖσα μετέβη εἰς τινὰ παρὰ τὸ

Σφεληνὸν ὑδρόμυλον ὁμογενοῦς, ὃν μετὰ δύο ἄλλων καὶ ἑνὸς δεκαετοῦς παιδίου ἐκρεοῦργησαν. Ἐπίσης κατέσφαξαν καὶ δύο ἄλλους ὁμογενεῖς ἐκ Σφεληνοῦ ἐπίσης, οὓς συνήντησαν παρὰ τὴν Ράχοβαν.

Τῆ 13ῃ οἱ Βούλγαροι ἐφόνευσαν ἐν Μαράμερ, Σερρῶν, ἓνα Ὀθωμανόν.

Τῆ 15ῃ ἀπηγχονίσθησαν ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς πόλεώς μας οἱ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὑπὸ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐκτάκτου Δικαστηρίου εἰς θάνατον καταδικασθέντες Ζῆλε Γιουβάν καὶ Γ. Τριανταφύλη ἐκ Βροντοῦς, γνωστοὶ κακοῦργοι καὶ ἐκ τῶν σπουδαιότερων μελῶν τοῦ δολοφονικοῦ Κομιτάτου, καταγγεληθέντες ὑπὸ τοῦ ἀμνηστευθέντος Βουλγάρου ἀρχηγοῦ Κετίπωφ διὰ διάφορα ἐγκλήματα ἐν τῇ περιφερείᾳ Βροντοῦς. Τῆ 16 ἡ βουλγαρικὴ συμμορία τοῦ Ντίνα Ἀραμπαντζῆ, ὅστις μαστίζει τὴν μικρὰν πεδιάδα τῶν Σερρῶν, ἐπετέθη κατὰ δύο Ὀθωμανῶν ἀγροφυλάκων τοῦ ἐν Ἀβδουλάχ - μαχαλᾷ κτήματος τοῦ δημάρχου Σερρῶν Ἀκίλ-βέη. Εἷς ἐκ τῶν ἀγροφυλάκων ἐτραυματίσθη θανασίμως, ἕτερος δὲ ἔλαφρῶς.

Τὴν 16ῃν οἱ Ὀθωμανοὶ ἀντεκδικούμενοι ἐφόνευσαν 4 μὲν Βουλγάρους παρὰ τὴν θέσιν Δερβέντι Μπουτικόβου, ἑτέρους δὲ δύο παρὰ τὸ Τζεφερλή.

Τὴν 16ῃν ἐν Ἀλιστράτῃ ἐφονεύθη ὑπὸ Ἑλλήνων εἰς Βούλγαρος ἀνθρακοπώλης ἐκ τοῦ Ὀλακ Δράμας.

Τὴν 17ῃν ἔλαβε χώραν ἡ κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ χωρίου Ἀναστασιᾶς ἐπίθεις, καθ' ἃ ἔτηλεγράφησα ἤδη Ὑμῖν. Τὴν βουλγαρικὴν συμμορίαν ἠκολούθουν καὶ σχισματικοὶ ἐκ Κλεπούσνας καὶ Σκριτζόβου. Οἱ ἐπιτιθέμενοι ἀνῆρχοντο εἰς 100, εἶχον δὲ μεθ' ἑαυτῶν μεγάλην ποσότητα πετρελαίου καὶ βομβῶν ὡς καὶ χειροβομβίδων. Τὴν πρωΐαν εὐρέθη ποσότης φυσιγγίων μάνλιχεο, δοχεῖα τινὰ πετρελαίου κενά, ὡς καὶ τρεῖς φιάλαι μεγάλαι πλήρεις, ὧν δὲν ἐγένετο χρῆσις. Ἐπυρπολήθησαν δύο οἰκίαι, ἐκημνίσθησαν ἕτεραι τρεῖς καὶ ἐφονεύθησαν καὶ ἐκάησαν πολλὰ ζῶα. Ἐφονεύθη διὰ χειροβομβίδος, ἣτις συνέτριψε τὴν κεφαλὴν του, ὁ προεσιὼς τοῦ χωρίου Θεόδωρος Κώστας, ἐκρεουργήθησαν δύο γυναῖκες, μήτηρ καὶ θυγάτηρ, ἡ Στόϊνα Γεωργίου καὶ Γεωργία Γεωργίου, ὡς καὶ ὁ παραλυτικὸς υἱὸς τῆς Θεόδωρος Γεωργίου, οἵτινες εἶτα ἀπηνθρακώθησαν. Ἐπληγώθησαν δὲ σοβαρῶς μὲν ἡ Κυριακὴ Γιουβάν μετὰ τοῦ ἕξαετοῦς τέκνου τῆς, Εὐριπίδου, ἔλαφρότερον, ἐν κοράσιον ὀκταετὲς καὶ ἕτερον παιδίον πέντε ἐτῶν. Ὁ προεσιὼς Θεόδωρος Κώστα διεκρίνετο διὰ τὰ ἀκραιφνῆ αἰσθήματά του, ὁ δὲ θάνατός του εἶναι ἀληθῆς ἀπώλεια διὰ τε τὸ χωρίον καὶ διὰ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ὑπόθεσιν. Ὁ υἱὸς τοῦ φονευθέντος ὡς καὶ ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου εὐρίσκονται εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Θεσσαλονίκης. Οἱ Βούλγαροι ἐπωφελοῦνται ἀκριβῶς τῆς στιγμῆς καθ' ἣν τὸ ἄνθος τῶν ἡμετέρων εὐρίσκονται ἐν ταῖς φυλακαῖς, πᾶσα δὲ ἡ περιφέρεια διατελεῖ λίαν ἐπτοημένη ἕνεκα τῆς ἀπὸ τριῶν ἤδη μηνῶν τουρκικῆς τρομοκρατίας.

Ἡ νέα περίοδος τῆς βουλγαρικῆς θηριωδίας ἤρξατο σφοδροτάτη καὶ

γενῶ σπουδαιοτάτας ἀνησυχίας. Δυστυχῶς οἱ ἡμέτεροι ὄχι μόνον ν' ἀντεκδικηθῶσιν ἀδυνατοῦσι, λόγῳ τῆς τουρκικῆς τρομοκρατίας, ἀλλὰ καὶ ν' ἀμυνθῶσιν εἶναι ἀδύνατον, διότι τὰ ὀλίγα ὄπλα, τὰ ὁποῖα πρὸς ἀσφάλειάν των εἶχον τὰ χωρία, κατεσχέθησαν ὑπὸ τῶν ἀρχῶν, οἱ δὲ ὄπλοφοροῦντες ἐφυλακίσθησαν. Καὶ τοιουτοτρόπως διὰ μυριοστὴν φορὰν ἀποδεικνύεται ἡ ἀπεγνωσμένη θέσις τῶν δυστυχῶν ὁμογενῶν, εὐρισκομένων μεταξὺ σφύρας καὶ ἄκμονος. Ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν κακουργήματα τῶν Βουλγάρων ἔχουσι σφόδρα ἐξερεθίσει τὸν μουσουλμανικὸν πληθισμὸν. Καὶ ναὶ μὲν αἱ ἀρχαὶ ἀναλογιζόμεναι τὰς συνεπείας προλαμβάνουσι γενικωτέρας κατὰ τῶν Χριστιανῶν σφαγῆς, ἀλλ' αἱ ἀντεκδικήσεις καθίστανται πλέον ἀναπόδραστοι. Τοιουτοτρόπως κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἐβδομάδα ἐσημειώθησαν οἱ φόνοι περὶ ὧν ἀνωτέρω γίνεται λόγος. Καθ' ἃς δὲ ἔχω ἐμπιστευτικὰς ἀσφαλεῖς πληροφορίας τρεῖς μὲν τουρκικαὶ συμμορίαὶ ἐσχηματίσθησαν ἐν Τίμφες διὰ τὴν περιφέρειαν Στρωμνίτης, ἑτέρα ἐν Λεπὸς διὰ τὴν περιφέρειαν Πορροῖων, σχηματίζεται δὲ ἑτέρα διὰ τὴν πεδιάδα Σερρών. Οἱ Ὀθωμανοὶ βέηδες καὶ πλούσιοι κτηματῖαι τῶν ἐν τῇ μικρᾷ πεδιάδι Σερρῶν τσιφλικίων συνεχρότησαν προχθὲς μακρὸν συμβούλιον, ἐν ᾧ συνεσκέφθησαν περὶ τῶν ληπτέων κατὰ τῶν Βουλγάρων μέτρων καὶ ἰδίᾳ τῆς λυμαιομένης καὶ τρομοκρατούσης τὴν μικρὰν πεδιάδα Σερρῶν βουλγαρικῆς συμμορίας τοῦ Ἀραμπατζῆ Ντίνα. Ἄγνωστον ποῖαι ἀποφάσεις ἐλήφθησαν. Οὐδεὶς ὁμως ἀμφιβάλλει ὅτι ἡ κατάστασις καθίσταται κρίσιμος καὶ ὅτι διὰ τῆς νέας βουλγαρικῆς δράσεως ἐπισπεύδεται ἡ λήψις ἄλλων μέτρων ἐκ μέρους τῆς Εὐρώπης.

52.

Ἐν Σέρραις τῇ 26 Ὀκτωβρίου 1907

Χθὲς περὶ ὥραν 2 μ. μ. ἀγρία δολοφονία δεπράχθη εἰς ὀλίγα βήματα ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ προξενείου. Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἐκ τοῦ σχισματικοῦ χωρίου Δουτλῆ Βούλγαρος Γιουβάνης, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ ἄλλου τινος συγχωρίου του, διήρχετο πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ διερμηνέως τοῦ αὐστριακοῦ προξενείου κ. Ζαγγαρόλα, ἄγνωστος τις, προφανῶς Ἕλληνας, ἐπυροβόλησε κατὰ τοῦ Βουλγάρου χωρικοῦ καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ἄπνον. Ὁ Γιουβάνης οὗτος ἦτο κοινὸς γεωργός, εἰργάζετο δὲ εἰς τὰ ἐν Σέρραις κτήματα τοῦ Ἕλληνος φαρμακοποιοῦ Γεωργίου Ἐλευθερίου. Τὸ κακούργημα τοῦτο γενόμενον κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Βαϊραμίου καὶ εἰς κεντρικώτατον μέρος τῆς πόλεως, ἰδίᾳ δὲ πρὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ προξενείου καὶ τῆς Μητροπόλεως, προεκάλεσε τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν οὐ μόνον τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ξένων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων. Δεδομένου δὲ ὅτι ὁ φονευθεὶς ἦτο ἀπλοῦς καὶ φιλήσυχος χωρικός, οὐδὲν ἄλλο δικαιολογεῖ τὸν φόνον τοῦτον ἢ τὸ ἐξαφθὲν ἐπ' ἐσχάτων μῖσος τῶν ἡμετέρων κατὰ τῶν Βουλγάρων ἕνεκα τῶν τελευταίων βουλγαρικῶν θη-

ριωδιῶν. Ὁ δράστης παραμένει ἄγνωστος. Συνελήφθησαν ἐν τούτοις μία γυνὴ καὶ δύο ἄλλοι χωρικοί, οἵτινες παρέτυχον εἰς τὸν τόπον τοῦ ἐγκλήματος.

Ὀλίγην ὥραν πρὸ τοῦ ἄνωτέρω φόνου εὐρέθη εἷς τινα ἐξοχικὸν τῶν Σερρῶν κῆπον τὸ πτώμα Ἑλλήνος πνιγέντος ἐν τῷ φρεάτι. Δὲν ἐξηκριβώθη ἂν πρόκειται περὶ ἐγκλήματος ἢ περὶ αὐτοκτονίας.

Παρὰ τῷ δάσει τοῦ Χ' Μπελίκ, Δεμιρ-Ἰσάρ, εὐρέθησαν τὰ πτώματα δύο χωρικῶν Βουλγάρων. Οἱ δρᾶσται παραμένουσιν ἄγνωστοι.

53.

Ἐν Σέρραις τῇ 3 Νοεμβρίου 1907

Χθὲς περὶ τὴν ἕκτην ὥραν μ.μ. νέον κακούργημα ἔλαβε χώραν ἐν κεντρικῷ τῆς πόλεως μέρει, συνταράξαν ἅπασαν τὴν πόλιν. Ἄγνωστοι, πάντως Ἑλληνες, εἰσελθόντες ἐν τινι χανίῳ ἔνθα κατέλυον σχισματικοὶ ἐκ διαφόρων χωρίων, ἐπυροβόλησαν ἐπανειλημμένως κατὰ τινος ὁμάδος συνηθροισμένης ἐν τινι δωματίῳ καὶ ἐπλήγωσαν δύο ἐξ αὐτῶν, ἐξ ὧν τὸν ἕνα θανασίμωσεν. Εἰς τὸν κρότον τῶν πυροβολισμῶν ἔτρεξαν οἱ ἐκ τοῦ πλησίον ἀστυνομικοῦ σταθμοῦ Ὀθωμανοί, ἀλλ' οὐδένα ἠδυνήθησαν νὰ συλλάβωσι. Τὸ νέον τοῦτο κακούργημα καὶ ἐντελῶς ἀδικαιολόγητον ἐξώργισε τὰς ἀρχάς καὶ συνεκίνησεν ἅπασαν τὴν πόλιν, καθ' ὅσον οἱ πληγωθέντες ἦσαν ἀιλοῖκοι καὶ φιλήσυχοι χωρικοί. Τὸ κακούργημα τοῦτο ὡς καὶ ἡ πρό τινων ἡμερῶν γενομένη δολοφονία πρὸ τοῦ Προξενείου συνέπεσεν ἀκριβῶς μὲ τὴν ἀγγελίαν τῆς καταστροφῆς τοῦ Ρακόβου καὶ τῆς Ὀψιρίνας. Τὴν νύκτα αἱ ἀρχαὶ προέβησαν εἰς συλλήψεις ὁμογενῶν ὡς ὑπόπτων.

54.

Τηλεγράφημα

Σέρραι 17 Νοεμβρίου 1907

Ἐπίθεσις ἐπιθέσεως κατὰ τῶν Βουλγάρων ἔχει ὡς ἐξῆς : Ἀπὸ τινος ὁμάδες νεαρῶν Βουλγάρων ἐργατῶν κατέρχονται ἐκ βορείων διαμερισμάτων, ἐπὶ σκοπῷ ἐγκαταστάσεως Χαλκιδικὴν καὶ Ἄθω. Οὕτω πρὸ τριῶν ἐβδομάδων διῆλθον περὶ τοὺς 150 πρὸς εὔρεσιν ἐργασίας ἐν μεταλλείοις καὶ ἀλλαχοῦ Χαλκιδικῆς, λέγεται δὲ ὅτι δύο ἢ τρεῖς χιλιάδες τοιούτων Βουλγάρων ἀπεφασίσθη νὰ ἐγκατασταθῶσιν εἰς Ἅγιος ὄρος καὶ Χαλκιδικὴν καὶ ἀποτελέσωσιν οὕτω σημαντικὸν συνοικισμόν ὁμογενεῖς διαμερισμάτων ἐκείνων ὑποπτεύονται καὶ φοβοῦνται ὅτι κακὸς ὁ σκοπὸς καὶ ὀλέθριος συνεπεία τοιαύτης ἐγκαταστάσεως, δεδομένου ὄντος ὅτι βουλγαρικῇ μονῇ Ἄγ. Ὅρους ὑπάρχουσι ἀποθηκευμένα ὄπλα καὶ πολεμοφόδια. Ἡμέτεροι διατελοῦσιν ἐν μεγάλῃ ἀνησυχίᾳ καὶ φρονοῦσιν ὅτι ρεῦμα βουλγαρικῆς ἐπιδρομῆς δέον νὰ ἐμποδισθῇ. Οὕτω σῶμα 11 ἀνδρῶν ἐπετέθη μεσημβριαν παρελθούσης Τρίτης παρὰ θέσιν ἀρχαίων Σταγείρων, μεταξὺ Βράστα καὶ Λειψάσδας κατὰ ὁμάδος 125

νέων ἀνδρῶν ἐξ ἐπαρχίας Ραζλόκ. Ἐφονεύθησαν 25, ἐπληρώθησαν τρεῖς, οἱ δὲ ὑπόλοιποι κατέφυγον εἰς Σταυρόν. Δύο χωροφύλακες συνοδεύοντες Βουλγάρους οὐδὲν ἔπαθον.

55.

Ἐν Σέρραις τῇ 17 Νοεμβρίου 1907

Νέον βουλγαρικὸν κακούργημα συνετάραξε κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας τοὺς ὁμογενεῖς τῆς περιφερείας Μελενίκου καὶ Κάτω Τζουμαγιᾶς.

Τὴν πρώτην τρέχοντος μηνὸς ὁ ἐν Μελενίκῳ διδάσκαλος Εὐάγ. Γεροβασιλείου ἀνεχώρησεν ἐκ Τζουμαγιᾶς μεταβαίνων εἰς Δεμίρ-Ἰσάρ, ἵνα ἐκεῖθεν διευθυνθῆ εἰς Μελενίκον. Ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐγένετο ἄφαντος καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ὑποπτεύσῃ τὸ τραγικὸν τέλος του, ὅτε μετὰ 15 ὄλας ἡμέρας, ἦτοι προχθές, εὗρέθη τὸ πτώμα τοῦ δυστυχοῦς μεταξὺ τῶν χωρίων Σπατόβου καὶ Τσιφλικίου. Οἱ κακοῦργοι, ἀφ' οὗ παντοιοτρόπως ἐβασάνισαν αὐτόν, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῆς νεκροψίας, τὸν ἐστραγγάλισαν καὶ ἀφαιρέσαντες 18 λίρας, ἃς ἔφερον μεθ' ἑαυτοῦ, τὸν ἔρριψαν βορᾶν τῶν μυῶν καὶ τῶν κοράκων. Αἱ ἀρχαί, ὡς συνήθως, δὲν ἀνεκάλυψαν τοὺς δολοφόνους. Καθ' ἃς ὁμως ἔχομεν πληροφορίας τὸ κακούργημα διεπράχθη ὑπὸ τριῶν κομιτατζήδων ἐπὶ κεφαλῆς ἐχόντων τὸν διαβόητον Τάσον Κεχαγιάν, βλάχον ρουμανίζοντα ἐξ Ἄνω Τζουμαγιᾶς. Ὁ Γεροβασιλείου κατήγετο ἐκ Λιτοχωρίου τῆς Νοτίου Μακεδονίας, ἦτο δὲ ἐκ τῶν ἀρίστων καὶ παλαιμάχων διδασκάλων τῆς περιφερείας ταύτης. Διεκρίνετο δὲ διὰ τὰ ἀκραιφνῆ καὶ πατριωτικὰ αἰσθήματά του καὶ τὸν διάπυρον ζῆλον μεθ' οὗ ἐξήσκει τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα. Ἐνεκα τούτου οὐχὶ ἄπαξ εἶχεν ἀπειληθῆ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ διαταχθῆ ν' ἀπέλθῃ ἐκ Μελενίκου. Ὁ Γεροβασιλείου εἶναι τὸ τρίτον θῦμα, τὸ ὁποῖον ἐντὸς τριετίας πίπτει ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Πρὸ δύο ἐτῶν ἐφονεύθησαν ἐν Πετρίτση ὑπὸ τῶν Βουλγάρων οἱ δύο ἔγκριτοι Ἕλληνες καὶ διακρινόμενοι διὰ τὰ πατριωτικὰ τῶν αἰσθημάτων ἀδελφοί, Εὐάγγελος καὶ Μήτας Φιλίππου γυναικάδελφοι τοῦ ἀτυχοῦς Γεροβασιλείου, ὅστις ἦτο ἐγκατεστημένος ἐν Πετρίτση, ὅπου καταλείπει νῦν πολυμελεστάτην οἰκογένειαν καὶ ἀνήλικα τέκνα, ἀπροστάτευτα καὶ ἐστερημένα τῶν πάντων.

56.

Ἐν Σέρραις 18 Νοεμβρίου 1907

Τὰ γεγονότα τῶν τριῶν τελευταίων ἑβδομάδων εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα :

28 Ὀκτωβρίου. Καταδίωξις τῆς ὑπὸ τὸν Μεχμέτ Ἀϊτενλῆ τουρκικῆς συμμορίας, ἣτις ἔδρα παρὰ τὰ Παροῖα, καὶ ἡ σύλληψις ἐνὸς ἐκ τῶν συμμοριτῶν, ὅστις ἀπεκάλυψε τὰς ἐνεργείας τῶν συντρόφων του.

29 8)βρίου. Φόνος τοῦ ἐκ Δερβένης (Μελενίκου) Βουλγάρου Στόϊκου μετὰ τῆς ἀδελφῆς του ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν.

30 8)βρίου. Φόνος ἐνὸς Ὀθωμανοῦ ἀπὸ Λιβούνουβο (Μελενίκου) ὑπὸ Βουλγάρων.

6 Νοεμβρίου. Φόνος ἐνὸς Ἑλλήνος ποιμένος ἐν Μπαρακλή.

7 Νοεμβρίου. Φόνος ἐν Χαζνατάρ, παρὰ τὴν Τζουμαγιάν, τοῦ Βουλγάρου Καρὰ Κώστα, ὑπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ Κομιτάτου, διότι ἀπεδοκίμαζε τὸ σύστημα τῆς ἐνεργείας τῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν.

7 Νοεμβρίου. Οἱ Βούλγαροι τῆς περιφερείας Ἀρμάν-Τσιφλικ καταγανακτήσαντες κατὰ τῶν Ἀλβανῶν τοῦ κτήματος, οἱ ὁποῖοι ποικιλοτρόπως ἐβίαζον αὐτοὺς πρὸς εἴσπραξιν τῆς δεκάτης, ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ τσιφλικίου καὶ ἐφόνευσαν 4 Τουρκαλβανούς καὶ δύο Ὀθωμανούς, ἔκαυσαν δὲ περὶ τὰς 25 οἰκίας, ἀχυρῶνας καὶ βουστάσια, προξενήσαντες οὕτω ζημίαν 4.000 λιρῶν.

8 Νοεμβρίου. Τουρκικὴ συμμορία, ἐκδικουμένη φαίνεται, μετέβη εἰς τὸ βουλγαρικὸν χωρίον Μαρικώσταινο (Μελενίκου) ἐφόνευσεν ἓνα ἄνδρα, μία γυναῖκα καὶ ἓν παιδίον, ἔκαυσε δὲ τρεῖς οἰκίας.

9 Νοεμβρίου. Πλησίον τοῦ χωρίου Καρλί-κιόι παρὰ τὰς Σέρρας ἐφονεύθησαν ὑπ' ἀγνώστων οἱ Ὀρθόδοξοι Νέστωρ Ἀθανασίου καὶ Χρ. Μπουζίκης. Τὴν μικρὰν λεγομένην πεδιάδα τῶν Σερρῶν λυμαίνεται, ὡς γνωστόν, καὶ τρομοκρατεῖ ἢ ὑπὸ τὸν Ἀραμπατζῆν Ντίνα συμμορία βουλγαρικὴ. Συχνὰ μοι δίδεται ἡ εὐκαιρία ν' ἀναφέρω τρομερὰ κακουργήματα τοῦ ληστοδολοφόνου τούτου ἱεράτος, τὸ ὁποῖον αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ἀδυνατοῦσι νὰ συλλάβωσι. Πρὸ πολλοῦ καὶ ἐπανειλημμένως διέταξε τὸν γέροντα ἱερέα τοῦ χωρίου Γενῆ-μαχαλᾶ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ χωρίον ἢ νὰ προσχωρήσῃ εἰς τὸ σχῆμα. Ὁ Παπαστέφανος ἀπήντα πάντοτε περιφρονητικῶς πρὸς τὰς ἀπειλάς, δηλῶν ὅτι ἐφ' ὅσον τὸ ποίμνιόν του ἐμμένει εἰς τὰ πάτρια καὶ θέλει αὐτὸν ὡς ἱερέα, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν θέσιν του ἄνευ διαταγῆς τῆς Μητροπόλεως. Τὴν 8ην τρέχοντος ὁ πατήρ Στέφανος προσεκλήθη εἰς τὸ γειτονικὸν χωρίον Κακαράσκα, ἵνα δῆθεν ἐνεργήσῃ ἀνακομιδὴν λειψάνων. Ἀνύποπτος ὁ ὡς ἀρνίον ἄκακος καὶ φιλήσυχος Παπαστέφανος μετέβη ἵνα ἐκτελέσῃ τὸ καθήκον του. Ἀλλὰ καθ' ὁδὸν ἡ συμμορία τοῦ Ἀραμπατζῆ ἔχουσα μεθ' ἑαυτῆς καὶ δύο ἄλλους χωρικούς, ὧν ὁ εἷς διαμένει συνήθως ἐν Σέρραις, ἵνα συνεννοῆται μετὰ τοῦ Βουλγάρου πρωθιερέως καὶ τοῦ πρακτορείου, ἐπετέθη κατὰ τοῦ δυστυχοῦς γέροντος ἱερέως καὶ ἀγρίως ἐδολοφόνησεν αὐτόν, συντριψασα τὸ κρανίον του διὰ πολλῶν σφαιρῶν πολυκρότου. Τὸ πτώμα τοῦ ἀτυχοῦς ἱερέως, ὅστις ἔπεσεν οὕτω θῦμα τῆς ἀφοσιώσεώς του καὶ τοῦ καθήκοντος, εὐρέθη τὴν ἐπιοῦσαν καὶ ἐνεταφιάσθη ἐν Σέρραις, γενομένης αὐτῷ δημοτελεστάτης κηδείας ὑπὸ τῆς πόλεως Σερρῶν, ἣτις δικαίως συνεκινήθη ἐπὶ τῷ νέῳ κακουργήματι. Ὁ Παπαστέφανος καταλείπει πολυμελεστάτην οἰκογένειαν καὶ ἀνήλικα τέκνα ἐν ἐσχάτῃ ἐνδείᾳ.

57.

Ἐν Σέρραις 26 Νοεμβρίου 1907

Διὰ διαφόρων ἐγγράφων μου ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ κρατήσω ἐνήμερον τὸ Β. Ὑπουργεῖον περὶ τῶν συλλήψεων καὶ φυλακίσεων ὡς καὶ τῶν παρεκτροπῶν τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς τρομοκρατίας, αἵτινες ἐπηκολούθησαν μετὰ τὰ γεγονότα τῆς 14 Ἰουλίου, Νῦν, ὅτε ἐπερατώθησαν ἅπασαι αἱ σχετικαὶ δίκαι καὶ ὁπωσδήποτε ἐκόπασεν ὁ τρομερὸς ἐκεῖνος σάλος, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ Ὑποβάλω Ὑμῖν συνοπτικὴν ἔκθεσιν τῶν γενομένων. Μετὰ τὰς συμπλοκάς τῆς Καμενίκης καὶ τῆς Δοβίστης, καθ' ἃς κατεστράφησαν τὰ ἑλληνομακεδονικὰ σώματα Ἀνδρέα καὶ Μητρούση, αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ προέβησαν εἰς ἀθρόας συλλήψεις, κακοποιήσεις, βασανιστήρια καὶ διάφορα ἄλλα τρομακτικὰ μέτρα κατὰ τῶν ἡμετέτων, ἰδιαίτερος εἰς τοὺς καζάδες Ζίχνης καὶ Σερωῶν.

Ἐν Καμενίκη ἐκτὸς τῆς πυρπολήσεως ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τριῶν οἰκιῶν καὶ τῆς διαρπαγῆς ὑπὸ στρατοῦ καὶ βιτσιβουζούκων 20 οἰκιῶν, συνελήφθησαν περὶ τοὺς 35 ἡμέτεροι, ὧν πολλοὶ ἐκακοποιήθησαν, παρεπέμφθησαν δὲ 17 ἐκτὸς τῶν δύο ἀνταρτῶν, οἵτινες συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι. Καὶ οὗτοι μὲν, ἦτοι : Ὁ Ἰωάννης Οὐρδας ἐκ τοῦ παρὰ τὰς Σέρρας βουλγαροφώνου χωρίου Χομόνδος καὶ ὁ Νικόλαος Παναγιώτου ἐξ Ἀγρινίου κατεδικάσθησαν εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν ποινῶν, ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν ὁ μὲν Ἀθαν. Π' Στεργίου κατεδικάσθη εἰς ἰσόβια δεσμά, ὁ ἱερεὺς Καμενίκης Ἀθανάσιος εἰς δεκαετῆ δεσμά, οἱ δὲ λοιποὶ ἠθωώθησαν. Ἐξ ἀποκαλύψεων συνελήφθησαν ἐν μὲν τῷ καζῶ Ζίχνης ὑπὲρ τοὺς 100, ἐξ ὧν εἶ, ἱερεὺς, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐδάρασαν ἀνηλεῶς, καὶ τινες ἐβασανίσθησαν, παρεπέμφθησαν δὲ ἐνώπιον δικαστηρίου 70, ἐξ ὧν εἶς μόνον κατεδικάσθη εἰς τριετῆ φυλάκισιν, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἠθωώθησαν. Ἐκ δὲ τῶν παρὰ τὰς Σέρρας ἑλληνικῶν χωρίων συνελήφθησαν ὑπὲρ τοὺς 100, ὧν πολλοί, ἰδίᾳ ἐκ Δοβίστη πρόκριτοι, ἱερεῖς, ἰατροὶ. κ.λ.π., πολλαχῶς ἐκακοποιήθησαν καὶ ἐβασανίσθησαν, ἐφονεύθησαν δὲ καὶ δύο χωρικοί. Παρεπέμφθησαν δὲ 90, ἐξ ὧν κατεδικάσθησαν τέσσαρες, ὁ Νικόλαος Μαμάκας καὶ ὁ υἱὸς του Φώτιος Μαμάκας εἰς τριετῆ φυλάκισιν, ὁ Ἀγοραστὸς Νικολάου εἰς ἕξαετῆ καὶ ὁ Θεοχάρης Χριστοδούλου εἰς τετραετῆ ἐπίσης, οἱ δὲ λοιποὶ ἠθωώθησαν.

Ἐκ τῆς πόλεως Σερωῶν συνελήφθησαν περὶ τοὺς 20, παρεπέμφθησαν δὲ καὶ ἠθωώθησαν τρεῖς. Συνελήφθη ἐπίσης ἐνταῦθα ὁ δικηγόρος κ. Νικ. Γουσιάδης, οὗτινος κατεσχέθη ἐπιλήψιμος ἀνταπόκρισις εἰς τὰς ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας περὶ τῶν γεγονότων Καμενίκης καὶ Δοβίστης. Κατόπιν δὲ πληροφοριῶν τῆς ἐν Ἀθήναις τουρκικῆς πρεσβείας, ὅτι ὁ κ. Γουσιάδης ἐτύγχανεν ἀντιπρόσωπος τοῦ μακεδονικοῦ συλλόγου καὶ διετέλει εἰς συνεννοήσεις μετὰ τῶν κ. Γερογιάννη περὶ ὀργανώσεως καὶ ἀποστολῆς ἀνταρτικῶν σωμάτων, κατεδικάσθη εἰς ἰσόβιον ἐγκάθειρξιν ἐν φρουρίῳ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατηρεῖται ὅτι οἱ καταδικασθέντες εἰσὶν ὀλίγιστοι σχετικῶς πρὸς τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν συλληφθέντων καὶ παραπεμφθέντων. Δὲν δύναμαι νὰ ἰσχυρισθῶ ὅτι ἐν τῷ Ἐκτάκτῳ δικαστηρίῳ Θεσσαλονίκης ἔπνευσεν ἄνεμος ἐπιεικείας ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων, καθ' ὅσον ἐκτὸς καταγγελιῶν καὶ ἀσθενῶν τινῶν ἐνδείξεων οὐδεμίαν ἄλλην ἀπόδειξιν ἢ ὁμολογίαν τῶν κατηγορουμένων εἶχε τὸ δικαστήριον καὶ οὗτοι δὲ οἱ καταδικασθέντες ὀφείλουσι τὴν καταδίκην των εἰς ἰδίαν ὁμολογίαν ἢ ἀσάφειαν περὶ τὴν ἀπολογίαν· τὸ αὐτὸ μέτρον ἐφαρμόζει τὸ ἔκτακτον δικαστήριον καὶ προκειμένου περὶ τῶν Βουλγάρων.

Αἱ ἐνταῦθα ἀρχαὶ δυσηρεστήθησαν σφόδρα ἐπὶ τῷ ἀποτελέσματι τούτῳ καὶ ἐπὶ τῇ ματαιώσει τῶν ἐπιμόνων ἐνεργειῶν των, ἵνα δοθῇ ἐν σφοδρῶν κτύπημα εἰς τὸν ἀναθαρήσαντα καὶ κινούμενον ἑλληνικὸν πληθυσμὸν τῆς περιφερείας ταύτης. Τέλος, ὡς καὶ διὰ προηγουμένων ἐγγράφων μου ἐξέθηκα Ἑμῖν, ἅπαντα τὰ βίαια καὶ τρομοκρατικὰ μέτρα τῶν ἀρχῶν ἔχουσι τὴν ἀντίθετον ὄψιν. Εἶναι δὲ αὕτη ἡ ἀναπτέρωσις τοῦ φρονήματος, ὁ φανατισμὸς κατὰ Βουλγάρων τε καὶ Τούρκων, ἡ σφυρηλάτησις τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἡμετέρων, ἡ ἐξοικείωσις πρὸς τὸν ἀγῶνα, ἡ υἱοθέτησις καὶ ἡ ἐντόπισις αὐτοῦ. Ὡς καὶ ἄλλοι ἐξέθηκα Ἑμῖν, αἱ τουρκικαὶ φυλακαὶ εἶναι ὡς ἄριστον ἐθνικὸν σχολεῖον. Πάντες δὲ οἱ διὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα ἀπολυόμενοι ἐκ τῶν φυλακῶν ἐξέρχονται ἀπόστολοι, ἀκραιφνεῖς, ἀφωσιωμένοι, ἐμπνευσμένοι κήρυκες τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος καὶ ἀποβαίνουσι ἡμῖν πολύτιμοι συνεργάται.

58.

Ἐν Σέρραις 30 Νοεμβρίου 1905

Πρὸ ἡμερῶν διεληθὼν ἐντεῦθεν ὁ διπλωματικὸς πράκτωρ τῆς Βουλγαρίας ἐν Ἀθήναις κ. Tocheff ἤλθε πρὸς ἐπίσκεψίν μου, ἣν ἔσπευσα νὰ τῷ ἀνταποδώσω. Ὁ κ. Tocheff μοὶ ὠμίλησε διὰ μακρῶν περὶ τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἐκρῦθμου καταστάσεως καὶ μετὰ πολλῆς θέρμης μοὶ ἀνέπτυξε τὴν ἀνάγκην τῆς κοινῆς συνεννοήσεως Βουλγάρων καὶ Ἑλλήνων, προσέθεσε δὲ ὅτι ἡ ἰδέα τῆς συνεννοήσεως ἔχει κατακίησει πολὺ ἔδαφος ἐν Βουλγαρίᾳ, ὅτι καὶ αὕτη ἔτι ἡ ἡγεμονικὴ Κυβέρνησις ἀσπάζεται αὐτήν. Εἰς τὰς ἀνακοινώσεις ταύτας τοῦ κ. Tocheff ὑπῆρξα, ἐννοεῖται, λίαν ἐπιφυλακτικὸς, εἰπὼν μόνον αὐτῷ, ὅτι μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως θὰ ἀκούσῃ βεβαίως πᾶς Ἑλλην τὰς ἰδέας ταύτας, αἱ ὁποῖαι ἄλλως οὐχὶ ἄταξ διετυλώθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ 1892 καὶ ἐντεῦθεν, ἀλλ' αἱ ὁποῖαι δυστυχῶς ἔτυχον ἐν Σόφια τῆς γνωστῆς ὑποδοχῆς. Ὁ κ. Tocheff μοὶ παρετήρησεν ὅτι ἡ σφαλερὰ ἐκείνη πολιτικὴ τοῦ παρελθόντος καταδικάζεται ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ ὅτι ἡ ἀνάγκη τῶν πραγμάτων θὰ ἐπιφέρῃ μοιραίως τὴν ποθητὴν καὶ ἀμφοτέρους συμφέρουσαν συνεννόησιν».

Εἶναι ἐν τοσοῦτῳ ἄξιον σημειώσεως ὅτι ἡ ἰδέα τῆς συνεννοήσεως ἤρ-

ξατο διατυπωμένη καὶ ὑπὸ πολλῶν ἐγκρίτων Βουλγαρομακεδόνων ἐκ τῶν ὁπαδῶν τῆς Ἑσωτερικῆς Ὄργανώσεως. Καθ' ἃ μάλιστα πληροφοροῦσι με οἱ ἐκ τῶν φυλακῶν Θεσσαλονίκης ἀπολυθέντες ὁμογενεῖς, τὸ ζήτημα τῆς ἑλληνοβουλγαρικῆς συνεννοήσεως ἀποτελεῖ θέμα φλεγούσης συζητήσεως μεταξύ τῶν ἐπιφανῶν βουλγαροκαταδίκων.

59.

Ἐν Σέρραις 2 Δεκεμβρίου 1907

Κατόπιν προδοσίας, ὅτι ἐν τῇ συνοικίᾳ τῆς πόλεως Ἀγίας Φωτεινῆς καὶ Ἄνω Ταξιάρχαι κρύπτεται ὁ Ἕλλην στρατηγὸς Στέργιος μετὰ τῆς ἑξαμελοῦς συμμορίας του, αἱ ἀρχαὶ διὰ πολυαρίθμου στρατοῦ ἐπολιόρησαν τὴν συνοικίαν καὶ προέβησαν εἰς αὐστηροτάτας ἐρεῦνας διαρκεσάσας καθ' ἅπασαν τὴν ἡμέραν τῆς χθές. Ἐκ τῆς ἐρεύνης οὐδὲν προέκυψε, συνελήφθησαν ὅμως δύο χωρικοί, ὁ Ἀριστείδης Νικολάου ἐκ Ρυδολείβους, Χρυσάφης τις ἐξ ἀγνώστου ἔτι χωρίου καὶ ὁ ἐκ Σερρῶν μικρέμπορος Γεώργιος Κίκος. Οἱ τρεῖς οὗτοι ἐντελῶς ἄοπλοι καὶ πολιτικὰ ἐνδεδυμένοι οὐδεμίαν ἔφερον ἀντίστασιν παραδοθέντες ἀμέσως εἰς τὰς ἀρχάς.

Αἱ ἀρχαὶ ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν τὰ κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον διαδραματισθέντα ἐν Καμενίκη, προσῆλθον μετὰ πολλοῦ φόβου καὶ προφυλάξεων, ἐκτὸς δὲ τῶν ἀπειλῶν, ὅτι θὰ καύσωσι τὴν συνοικίαν διὰ πετρελαίου, οὐδεμία ἄλλη παρεκτροπὴ ἐσημειώθη, ἐκτὸς τινῶν χρυσῶν κοσμημάτων καὶ χρηματικῶν ποσῶν, αἵτινα ἐκλάπησαν ἐκ τῶν οἰκιῶν, ὅπου ἐγένοντο αἱ ἐρευναι. Εἰς τὴν πρόληψιν ἄλλων δυσαρέστων συνετέλεσε καὶ ἡ ἔγκαιρος παρουσία τοῦ Ἀγγλοῦ ὑποπροξένου, καταστήσαντος τὰς ἀρχάς ὑπευθύνους. Ἀφ' ἑτέρου, ἅμα τῇ ἀγγελίᾳ τῶν διατρεχόντων, πολλοὶ βασιβυζοῦκοι συνέρρευσαν πανταχόθεν εἰς τὸν τόπον τῆς πολιορκίας μὲ διαθέσεις καὶ ὕφος ἀπειλητικόν. Εὐτυχῶς ὁ μουτσαρίφης ἐγκαιρῶς μεταβὰς ἐπὶ τόπου διέλυσε τὰ ἄτακτα αὐτὰ στοιχεῖα καὶ ἔλαβε τὰ προσήκοντα μέτρα πρὸς πρόληψιν δυσαρέστων. Οἱ συλληφθέντες καίτοι ἐδάρησαν ἀνηλεῶς ἀρνοῦνται μέχρι τοῦδε πᾶσαν ἀνάμιξιν τῶν εἰς ἀνταρτικὰ κινήματα. Αἱ ἀρχαὶ προέβησαν εἰς σύλληψιν τῶν οἰκοδεσποτῶν καὶ γειτόνων τῶν οἰκιῶν, ὅπου συνελήφθησαν τὰ εἰρημένα πρόσωπα.

60.

Ἐν Σέρραις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1907

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω Ἐμῖν κατάλογον τῶν μέχρι σήμερον διαφόρων πολιτικῶν γεγονότων.

20 Ν)βρίου. Ἐν τῷ παρὰ τὰς Σέρρας τσιφλικίῳ Κισ-πεκισὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων εἰς Ἑλληνόβλαχος ποιμὴν.

21 Νοεμβρίου. Ἐν τῷ παρὰ τὰς Σέρρας χωρίῳ Καρλί-κιόι ἐφονεύθη παρὰ σχισματικῶν ὁ ἡμέτερος Γεώργιος Μπουζίκης.

20 Νοεμβρίου. Παρὰ τὴν θέσιν Δεμιρ-Καποῦ, ἐπὶ τοῦ Μπέλες, τουρκικὴ συμμορία συνέλαβε τέσσαρας νέους Βουλγάρους ἐκ Πορροῖων, ὧν ἐφόνευσε τοὺς δύο, ὁ τρίτος ἀπέθανεν ἐκ συγκοπῆς, ὁ δὲ τέταρτος διέφυγε μὲν, ἀλλ' ἔκτοτε ἐξηφανίσθη.

22 Νοεμβρίου. Βεβαιοῦται ὅτι ἐν Δόβρουλαις τῆς Πετρίτισης ἐφονεύθη ὑπ' ἀγιώστων ἔτι ὁ πρῶν λήσταρχος Μπακάλτσεφ μεθ' ἑνὸς συντρόφου του. Ὁ Μπακάλτσεφ καταδικασθεὶς εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ Σανδάνσκη παρεδόθη εἰς τοὺς Τούρκους καὶ ἠμνηστεύθη κατόπιν ἀποκαλύψεων εἰς ἃς προέβη. Ἐκτοτε διετέλει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Τούρκων. Ἀλλὰ τώρα ἐσχάτως ἤρξατο ἄπαινον ἐνεργῶν ὑπὲρ τοῦ Κομιτάτου. Ἐν τοσοῦτῳ τὴν εἶδησιν τοῦ θανάτου τοῦ Μπακάλτσεφ μεταδίδω μετ' ἐπιφυλάξεως.

22 Νοεμβρίου. Ἑλληνομακεδονικὸν σῶμα ὁρμηθὲν ἐκ τοῦ ὄρους Μπέλες συνέλαβε παρὰ τὴν Ράμναν δύο Βουλγάρους κατασκόπους, οἵτινες προσεποιοῦντο τὸν Ἑλληνα καὶ μετήρχοντο τὸ ἐπάγγελμα τοῦ λαθρεμπόρου καπνοῦ, καὶ μετέφερον αὐτοὺς εἰς Τζουμαγιάν. Καὶ τὸν μὲν ἕνα, Μήταν Ἰωάννου ἐφόνευσε, ὁ δὲ ἕτερος Γκότσης Δημητρίου κατώρθωσε, καίτοι τραυματισμένος, γὰρ διαφύγη καὶ καταγγείλη τὰ γενόμενα εἰς τὰς ἀρχάς, αἵτινες προέβησαν εἰς συλλήψεις χωρικῶν.

1 Δεκεμβρίου. Σύλληψις ἐν τῇ πόλει τριῶν προσώπων θεωρουμένων ὡς ἀνταρτῶν.

3 Δεκεμβρίου Ἀπαγχόνισις τῶν ὑπὸ τοῦ ἐκτάκτου δικαστηρίου Θεσσαλονίκης καταδικασθέντων Ἰωάννου Οὔρδα καὶ Νικολάου Παναγιώτου.

18 Δεκεμβρίου. Ἐν Κιούπ-κιοῦ, καζᾶ Ζίχνης, ἐφονεύθη ὑπὸ Ἑλλήνων εἰς Ὄθωμανός.

20 Δεκεμβρίου. Ἐν Μάνδρατζικ, καζᾶ Δεμιρ-Ἰσάρ, μία οἰκογένεια χριστιανῶν Ἀθιγγάνων ἐσφάγη ὑπὸ Ἀλβανῶν ἐκδικουμένων φόνον ὁμοφύλων τῶν διαπραχθέντα πρὸ ὀλίγου χρόνου.

22 Δεκεμβρίου. Ἐκ τοῦ χωρίου Μπαχτιάρη ἐγένετο ἄφαντος ἀπαχθεὶς προδῆλως ὑπὸ βουλγαρικῆς συμμορίας ὁ Ἕλλην Τάνης Δημητρίου ὑπάλληλος τοῦ κτήματος.

24 Δεκεμβρίου. Βουλγαρικὴ συμμορία προσέβαλε τὸ Γενι-Τσιφλίκ, τοῦ καζᾶ Μελενίκου, ἀπεκρούσθη ὅμως ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν φυλάκων καὶ τοῦ προσδραμόντος στρατοῦ.

28 Δεκεμβρίου. Βουλγαρικὴ συμμορία, περιλαμβάνουσα ὑπὲρ τὰ 7 μέλη συνεκρούσθη μετὰ τοῦ στρατοῦ παρὰ τὸ χωρίον Ραχοβίτσα τῶν Σερωῶν. Τρεῖς λησταὶ ἐφονεύθησαν, εἷς συνελήφθη πληγωμένος, οἱ δὲ λοιποὶ διέφυγον, τριῶν διασωθέντων ἐν τῷ ἀνεμομύλῳ τοῦ χωρίου. Ἐκ τῶν φονευθέντων εἷς, ὁ Κοραβασίλης, ἦτο ὁ πρῶν προεσιτῶς τῆς Καρλικόβης τῆς Ζίχνης, ὁ ἕτερος, Ἡλίας, κατήγετο ἐκ Μελενικίτις τῶν Σερωῶν καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ φονεὺς τοῦ Ἑλληνοῦ ἐπιστάτου τοῦ κτήματος Γιουβάν, καὶ τοῦ ἀγροφύλα-

κος Τέγου, ὁ δὲ τρίτος ὡς καὶ ὁ τραυματισθεὶς εἶναι νεοσύλληκτοι ἐκ τοῦ χωρίου τῶν Σερρῶν Καρλί-κιοῦ, ἐξεληθόντες ἐσχάτως ἵνα ὀδηγήσωσι τὴν συμμορίαν κατὰ τοῦ χωρίου, τὸ ὁποῖον, ὡς γνωστόν, ἐπιμένει μεθ' ὅλας τὰς πιέσεις νὰ παραμείνη Ὁρθόδοξον. Ἀρχηγὸς τῆς ἐν λόγῳ συμμορίας θεωρεῖται ὁ πολὺς Τάσκας, οὗ τοσάκις αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ ἐβεβαίωσαν τὸν θάνατον, καὶ ὅστις εἰσπράξας τοὺς φόρους τῆς περιφερείας του εἶχεν ἀναχωρήσει πρὸ τινῶν ἡμερῶν, ἵνα μεταφέρῃ αὐτοὺς εἰς Σόφιαν. Ὁ τραυματίας προέβη καὶ εἰς ἄλλας ἀποκαλύψεις, συνεπεία τῶν ὁποίων αἱ ἀρχαὶ προέβησαν εἰς συλλήψεις ἐν τοῖς χωρίοις Δουτλῆ, Ραχοβίτσα καὶ Λάκκος, ἀνεκάλυψαν δὲ καὶ ἀριθμὸν τινὰ (15 17) καινουργῶν ὄπλων μάνλιχερ ἐν τῷ χωρίῳ Λάκκος καὶ Δουτλῆ. Λέγεται ὅτι οἱ συλληφθέντες ἐδήλωσαν εἰς τὰς ἀρχὰς ὅτι εἰσὶν πρόθυμοι νὰ ἀπόσχωσιν ἐφεξῆς παντὸς ἀνταρτικοῦ κινήματος καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέπωσιν οὐδέποτε ἐν τῷ μέλλοντι εἰς βουλγαρικὴν συμμορίαν νὰ εἰσέλθῃ ἐν τοῖς χωρίοις των ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι ἅπαντες οἱ συλληφθέντες θ' ἀπολυθῶσι χωρὶς οὐδεὶς ἀπολύτως νὰ καταδιωχθῆ, καὶ ὅτι εἰς τὰ χωρία ἐκεῖνα θὰ ἐδρεύῃ διαρκῶς στρατὸς πρὸς ἀσφάλειάν των: Νέα βουλγαρικὴ πονηρία. Λέγεται ἐν τοσοῦτῳ ὅτι αἱ ἀρχαὶ εἰσὶ διατεθειμέναι νὰ δεχθῶσι τὴν προτεινομένην συνθηκολόγησιν.

28 Δ/ρίου Ἐν Δελῆ-Χασὰν μαχαλεσὶ ἐφρονεύθη ὑπὸ Τούρκων εἰς σχισματικὸς.

30 Δεκεμβρίου Εἰς Ράβνα τῶν Σερρῶν ἑξαμελὴς βουλγαρικὴ συμμορία ὑπὸ τὸν Ἰωακείμωφ ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ κρυπτομένη ἐν τῇ βουλγαρικῇ συνοικίᾳ. Ἐπηκολούθησε ζωηρὰ συμπλοκή, καθ' ἣν οἱ λησται ἐποίησαντο μεγάλην χρεῖσιν βομβῶν. Εἰς τὴν συμπλοκὴν ἔλαβον μέρος καὶ πολλοὶ βασιβουζοῦκοι. Κατὰ τὸ σῆνηδες ὁ στρατὸς ἔθηκε διὰ πετρελαίου πῦρ εἰς τὰς οἰκίας, ὅπου οἱ λησται ἐκρύπτοντο, Ἐπτὰ οἰκίαι ἐκάησαν, ἕξ λησται ἐφρονεύθησαν ἢ ἐκάησαν ζῶντες, τρεῖς σχισματικοί, ὧν μία γυνή, ἐφρονεύθησαν καὶ εἰς Ἑλλήν. Ὁ στρατὸς ἵνα ἱκανοποιήσῃ τὸν ἐκ λάθους φονευθέντα Ἑλληνα ἀπέδωκεν στρατιωτικὰς τιμὰς εἰς τὴν κηδεῖαν του. Οἱ χωρικοὶ ἀπειληθέντες κατέθησαν εἰς τε τὰς ἀρχὰς καὶ εἰς τὸν πάραυτα ἐπὶ τόπου σπεύσαντα Γάλλον ἀξιωματικὸν κ. Foulon ὅτι βασιβουζοῦκοι δὲν ἔλαβον μέρος εἰς τὴν συμπλοκὴν καὶ ὅτι αἱ οἰκίαι ἐκάησαν ἐκ τῆς ἀναφλέξεως τῶν βομβῶν. Ἐκ τῶν συλληφθέντων ἐγγράρων ἀπεδείχθη ὅτι σκοπὸς τῆς συμμορίας ἦτο, ἵνα, κατὰ τὴν ὥραν τῆς λειτουργίας τοῦ Ἁγ. Βασιλείου, ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἡμετέρων καὶ συγχρόνως καύσῃ τὸ χωρίον. Οἱ Τούρκοι, καὶ ἰδίᾳ ὁ στρατὸς συνεπὴς πρὸς τὰς ἀρχὰς του ἐξυλοκόπησεν ἀνηλεῶς τοὺς βουλγαρίζοντας τοῦ χωρίου, τὸ θράσος τῶν Βουλᾶρων κατελθόντων μέχρι τῆς ἑλληνικῆς ζώνης προξένησε βαθεῖαν ἐντύπωσιν παρὰ τοῖς ἡμετέροις.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

"Εγγραφο 9, σελ. 25. Διὰ τὸν Γιαγλῆν ὁ Σακτούρης ἔστειλε τὴν 12, 6 τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα : «Γνωστὸς Γιαγλῆς, ἀποβιβασθεὶς Χαλκιδικήν, εὐρίσκειται εἰς Ἅγιον Ὄρος, προτιθέμενος νὰ ἔλθῃ ἡμετέραν περιφέρειαν. Ἔχω εἰς χεῖρας μου ἀποδείξεις ὅτι ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ Μακεδονικοῦ Κομιτάτου Γερογιάννη, παρ' οὗ λαμβάνει τακτικῶς διαταγὰς καὶ ὁδηγίας. Φόβος ὑπάρχει διαπράξεως νέων ἀνοησιῶν, ὧν ἐννοεῖτε συνεπειάς. Νομίζω ἀναγκαῖον νὰ ληφθῶσιν αὐτόθι ἐπείγοντως κατάλληλα μέτρα καὶ νὰ καταστῇ Γερογιάννης ὑπεύθυνος προσωπικῶς».

[Ὁ Καπετὰν Γιαγλῆς, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ τὸ ἀνωτέρω τηλεγράφημα τοῦ Σακτούρη πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἦτο παλαιὸς Κλέρτης ἀπὸ τὴν Χαλκιδικήν.

Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Νιγρίτης καὶ Σερρῶν ἀπεστάλη παρὰ τῶν διευθυνόντων τὸν ὑπ' ἀριθ. 2 Μακεδονικὸν Σύλλογον τῶν Ἀθηνῶν, τῶν ἀδελφῶν Γερογιάννη, ἐπὶ κεφαλῆς μικροῦ ἀνταρτικοῦ Σώματος. Τοῦτο ὅμως ἔδρα τελείως ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὰ ἄλλα Σώματα καὶ τὴν δλην ὀργάνωσιν καὶ κατέστη τοιοῦτοτρόπως πραγματικὸν καπετανᾶτον, τὸ ὁποῖον τυφλῶς ὑπήκουε μόνον εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Γερογιάννη καὶ εἰς οὐδένα ἄλλον.

Εἰς τὸ Σῶμα τοῦτο τοῦ Γιαγλῆ ἐνετάχθη μετὰ τῶν δύο συντρόφων του, ἦτοι τοῦ Γιάννη Οὐρδα καὶ τοῦ Μιχάλη Οὐζούνη καὶ ὁ Μητρούσης.

Ὁ φανατισμὸς καὶ τὸ πάθος τοῦ Μητρούσης, νὰ λάβῃ ἐκδίκησιν ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους, διὰ τὴν ἀδικον σφαγὴν τῆς γυναικὸς του καὶ τῶν ἄλλων μελῶν τῆς οἰκογενείας του, εὗρον ἱκανοποίησιν εἰς τὴν ὀλικὴν καταστροφὴν τοῦ βουλγαροφώνου Καρατζάκιοῦ (ἤδη Μονοκλησιά). Ἄλλ' ἢ συγκίνησις καὶ ὁ θόρυβος, ὁ ὁποῖος προεκλήθη ἐκ τῶν γεγονότων τοῦ Καρατζάκιοῦ, ἠνάγκασε τὸ «Κέντρον» τῶν Σερρῶν νὰ ἀξιῶσιν τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Γιαγλῆ καὶ τοῦ Μητρούσης προσωρινῶς, τόσον ἐκ τῆς περιφερείας τῶν Σερρῶν, ὅσον καὶ ἐξ ὅλης τῆς Μακεδονίας.

Οἱ φόβοι τοῦ Σακτούρη περὶ νέων ἀνοησιῶν, μετὰ τὰς περὶ ἐπανόδου τοῦ Γιαγλῆ πληροφορίας του, ἦτο τὸ ἐνδεχόμενον ἐπαναλήψεως ἐγχειρήματος ὁμοίου τοῦ Καρατζάκιοῦ, τὸ ὁποῖον τόσον κατεκρίθη ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν, δι' ὃ καὶ παρακαλεῖ ὅπως ἐπιστηθῇ ἡ προσοχὴ τῶν ἀδελφῶν Γερογιάννη καὶ καταστῶσιν προσωπικῶς ὑπεύθυνοι διὰ τὴν δρᾶσιν τοῦ Γιαγλῆ.

Μετὰ τὴν ἔνωσιν ὅμως τῶν δύο ἐν Ἀθήναις Μακεδονικῶν Σωματείων, ὁ Γιαγλῆς ἐπειθάρχησεν ἀπολύτως καὶ ἡ ἐμφάνισίς του εἰς τὴν περιοχὴν Νιγρίτης καὶ τῶν Κερδυλλίων ὑπῆρξεν ὄντως πολῦτιμος διὰ τὸν ἀγῶνα.

Τὸν ἐνθουσιασμὸν περιφερόμενον ἐν Ἀθήναις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του, μὲ τὴν γνώριμον γραφικὴν ἐνδυμασίαν τοῦ Μακεδονομάχου. Παρὰ

τὸ θάρος τῶν ἐτῶν, διетήρει ἔντονα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ὠραίας καὶ ἀρρενωπῆς μορφῆς του, πλαισιουμένης ὑπὸ πυκνῆς καταλεύκου γενειάδος καὶ ἐβάδιζεν εὐθυτενῆς. Ἐδὲ ἐπιβλητικὸν του παράστημα καὶ ἡ ὄλη του φυσιογνωμία, ἐδείκνυε ἄνδρα ἀποφασιστικὸν καὶ θαρραλέον, ἐνθυμίζοντα τὴν χιλιστραγουδισμένην κλεφτουργίαν τῶν προεπαναστικῶν χρόνων.

Π. Π.]

Ἔγγραφον 12, σελ. 35. Ὁ Σακτούρης ἀναφέρεται καὶ εἰς παλαιότερον του ἔγγραφον, ἀπευθυνόμενον πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ μὴ δημοσιευόμενον ἐνταῦθα, ἐν τῷ ὁποίῳ εἶχεν ἐκφράσει πολλὰς ἀμφιβολίας διὰ τὴν ὑπὸ τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν τῆς ὀργανωτικῆς ἀποστολῆς ἀκολουθουμένην πολιτικὴν. Εἰς τὸ παρὸν ἔγγραφον ὁμιλεῖ ἀναλυτικώτερον καὶ ἐπὶ τῇ θάσει συγκεκριμένων περιπτώσεων. Σχετικῆ πρὸς τὴν πολιτείαν τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν ἐν Σέρραις εἶναι καὶ ἡ ἀκόλουθος ἐπιστολὴ τοῦ μητροπολίτου Δράμας (τοῦ κατόπιν Σμύρνης) Χρυσστόμου, ἀπευθυνθεῖσα πρὸς τὸν Σακτούρη καὶ διαβιβασθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

«Ἀγαπητὲ Φίλε.

Ἀγγέλλω ὑμῖν τὰ ἐξῆς αὐθεντικὰ καὶ μὴ φοβούμενα διάψευσιν, Ὁ Camprocasso, Γάλλος ἀξιωματικὸς ἐν τῇ ὀθωμανικῇ ὑπηρεσίᾳ, μετέβη πρὸ δύο ἐβδομάδων εἰς Ἀλιστράτην, καὶ ἐκεῖ μετεκαλέσατο τὸν διαβόητον Χρῆστον Βουζιάν, ἐκ Γρατσιάνης, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὰς ἐξῆς συμβουλὰς καὶ ὀδηγίας: Νὰ καταγγείλωσιν ὠρισμένως οἱ ἐν Γρατσιάνῃ καέντες τοὺς φύλακας Ἀλιστράτης καὶ τοὺς καβάσηδες τοῦ οἰκοτροφείου μας, μετὰ 50 ὄλας ἡμέρας, ὡς ἐμπρηστὰς καὶ φονεῖς τῶν οἰκείων των, ὑποσχόμενος αὐτοῖς ὅτι θέλει βοηθήσει αὐτοὺς ἠθικῶς τε καὶ ὑλικῶς εἰς τὴν τοιαύτην καταγγελίαν. Ὁ Βουζιάς λαβὼν τοιαύτην ἐντολήν, ἐπίεσε τοὺς υἱοὺς τοῦ καέντος Δημ. Μπουρνούσουζη Τάσον καὶ Χρῆστον, οἱ ὁποῖοι ὄφειλον νὰ καταγγείλωσι τοὺς φύλακας Ἀλιστράτης, Τοῦσον Δημάκη, τὸν ἀνεψιὸν του Δημ. Νικόλα καὶ τὸν φροντιστὴν τοῦ οἰκοτροφείου μας Μιχαὴλ Δήμιτσαν. Ἐπίεσε δὲ καὶ τὴν Αἰκατερίνην Βούλτσιου, καὶ τὸν Θεόδωρον Βούλτσιον, σύζυγον καὶ υἱὸν τοῦ καέντος Βούλτσιου νὰ καταγγείλωσι αὐτοὶ τοὺς Δημ. Γράτσαλην, ψάλτην τοῦ χωρίου, τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἱερέως τοῦ χωρίου Παπαλεωνίδου, καὶ τὸν Δημ. Τσιγκάρην, φύλακα Ἀλιστράτης, ἀπειλήσας ὁ Βουζιάς τοὺς καταγγελεῖς, ὅτι ἀπηνῶς θὰ τιμωρηθῶσι, ἂν παραμελήσωσι τὰς διαταγὰς του. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας κατόπιν, φθάνει εἰς Γρατσιάνη ὁ ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς Ζίχνης, Ραχμῆ ἐφέντης, καὶ ἀντὶ νὰ ἀποταθῆ πρὸς τὸν μουκτάρην, ἢ τοὺς ἀζάδες καὶ προεστοὺς τοῦ χωρίου, ἀποτείνεται πρὸς τὸν διαβεβημένον ἐπὶ κακοῦ γίαις τοῦτον Βουζιάν καὶ τοῦ παραγγέλλει νὰ ἀποστείλῃ πρὸς αὐτὸν διὰ τὴν παροχὴν πληροφοριῶν τοὺς γνωρίζοντας τὰ κατὰ τὸν ἐμπρησμὸν καὶ τοὺς

φόνους. Οἱ πιεσθέντες ὑπὸ τοῦ Βουζία χωρικοὶ προσκληθέντες ὑπὸ τοῦ Ραχμῆ ἐφέντη, μετέβησαν παρ' αὐτῶ καὶ εἶπεν ἕκαστος τὸ μάθημά του. Οὕτω δὲ συνελήφθησαν τὴν ἐπομένην οἱ φύλακες Ἀλιστράτης, ἄνθρωποι ἐντιμότετοι, τοὺς ὁποίους ἡ Διοίκησις διώρισε, ἀφ' οὗ ἔλαβε περὶ αὐτῶν ὅλας τὰς δυνατὰς πληροφορίας καὶ ἐγγυήσεις, καὶ οἱ φύλακες τοῦ οἰκοτροφείου μας, διὰ συμπαιγνίας παιχθείσης μεταξὺ Βουζία, Gamrocasso καὶ Ραχμῆ ἐφέντη. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα εἶναι ἡ προπαρασκευὴ γενικοῦ τινὸς σχεδίου ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ οἰκοτροφείου μας καὶ κατὰ τῆς Ἀλιστράτης ἐκ μέρους τῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν, τοῦ σχεδίου δὲ τούτου τὴν ἐκτέλεσιν ἵνα ἀσφαλῶς ἐπιτύχωσιν οἱ κομιτατζῆδες, προσέφυγον εἰς τὴν μεσολάβησιν τριῶν καταπτύστων ὄντων, ἑνὸς τοῦ Camrocasso (καὶ ἄς μὲ συγχωρήσῃ, διότι ἀνήκει εἰς τὸ εὐγενέστερον τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς) ἑνὸς ἀρχηγοῦ χωροφυλακῆς (καὶ ἄς μὲ συγχωρήσῃ ἡ ἐνδοξότης του, διότι ἀντὶ χρημάτων δύναται καὶ τὴν πατρίδα καὶ τὴν πίστιν καὶ τὸν Σουλτάνον του οὗτος νὰ προδώσῃ) καὶ ἑνὸς ἐξωλεστάτου ἀρχεῖου Βουζία...

Φρονῶ ἐπάναγκες, ὅπως πάντα ταῦτα φέρῃ εἰς γνῶσιν ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Σερρών τοῦ μουτεσασίφη καὶ τοῦ Γάλλου συνταγματάρχου Verand καί, ἀφοῦ τὰ εἴπη, νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν των εἰς τὸ Β' μέρος τοῦ προγράμματος καὶ τοῦ σχεδίου τοῦ βουλγαρικοῦ, ὅπερ εἶναι ἡ καταστροφὴ τῆς Ἀλιστράτης καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς ὑπευθύνους, ἂν μὴ ληφθῶσιν ὅλα τὰ δυνατὰ μέτρα καὶ κατορθώσωσι οὕτω οἱ κομιτατζῆδες καὶ ἐπιτύχωσι τοῦ πόθου των. Ἡμεῖς εἴπομεν καὶ ἐλαλήσαμεν, ὄψονται δὲ οἱ ἴδιοι, ἂν τὰ λεγόμενά μας εἶναι ἡ πιστὴ ἔκφρασις τῆς καταστάσεως, ἣτις ἀπειλεῖ ν' ἀνάψῃ πυρκαϊὰν δεινὴν, ἢ ὄχι. Δὲν θὰ ἔχωσιν δὲ κατόπιν τὴν ψευδῆ παρηγορίαν καὶ δικαιολογίαν ὅτι ἠγνόουν τὰ παρασκευαζόμενα. Τὸ πρᾶγμα ἐπείγει, ἀναβολαὶ δὲν συγχωροῦνται. Δύνασθε νὰ κάμητε χρῆσιν τοῦ παρόντος ὅπου καὶ ἂν θέλητε, καὶ ἰδίως νὰ τὴν ἀναγνώσῃτε τῷ μουτεσασίφῃ καὶ τῷ Γάλλῳ συνταγματάρχῃ.

Εἶθε νὰ διαψευσθῶμεν ἡμεῖς.

28 Φεβρουαρίου 1907

† **Ὁ Δράμας Χρυσόστομος**»

Ἔγγρα. 15, σελ. 42. Πρβλ. τὸ ἔγγρα. 18, σελ. 52.

Ἔγγρα. 18, σελ. 52. Τὸ ἀναφερόμενον ἔγγραφον ὑπ' ἀριθ. 93 εἶναι τὸ ἐνταῦθα δημοσιευόμενον ἀριθ. 15, σελ. 42.

Ἔγγρα 19, σελ. 53. Ὅπως προκύπτει ἀπὸ ἄλλο ἔγγραφον τοῦ Σακτούρη, ὑπὸ ἡμερ. 2, 4, ὁ Τεῦρκος στρατιωτικὸς διοικητὴς Ζίχνης δὲν εὗρεσκετο εἰς ἀγαθὰς σχέσεις μὲ τὸν μουτεσασίφην Σερρών, ἐπεζήτησε δὲ εὐκαιρίαν διὰ νὰ τὸν μειώσῃ. Διὰ τὸν μουτεσασίφην ὁ Σακτούρης λέγει ὅτι ἐμπορεῖται ὑπὸ

υγιειστάτων πολιτικῶν ἀρχῶν καὶ ὅτι δικάζεται λίαν εὐμενῶς πρὸς τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ προσωπικῶς πρὸς τὸν Σακτούρηγν.

"*Ἐγγραφοῦν 20, σελ. 55.* Τὴν δραματικὴν δολοφονίαν τῶν ἄλλων μελῶν τῆς οἰκογενείας Κομπόκη, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ Σακτούρηγς ἐξ ἀφορμῆς τῆς δολοφονίας καὶ τοῦ Προκοπίου Κομπόκη, τὴν ἀφηγήθη λεπτομερῶς ὁ μητροπολίτης Δράμας Χρυσόστομος, εἰς τὴν ἀκόλουθον ἐκθεσίν του, τὴν ὁποίαν ὑπέβαλεν τὴν 31.7.1905 εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

« Παναγιώτατε Δέσποτα,

Πέπρωται, ὡς φαίνεται, αἱ ταλαιπωρίαι καὶ τὰ δεινὰ τοῦ δυστήνου κατὰ τὰ Μακεδονικὰ ταῦτα μέρη ὁμογενοῦς πληθυσμοῦ, ὅχι μόνον νὰ μὴ λαμβάνωσι τέλος καὶ νὰ μὴ ἐλαττώνται, ἀλλὰ πᾶν τουναντίον νὰ αὐξάνωνται καὶ νὰ πολλαπλασιάζωνται κατὰ λόγον τῆς αὐξήσεως τῶν μεταρρυθμίσεων καὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ ξενικοῦ ἐλέγχου καὶ τῶν Εὐρωπαίων ἀξιωματικῶν.

Καὶ ὁ κλῆρος οὗτος, νὰ παλαίωσι διηνεκῶς πρὸς τὰ δεινὰ καὶ μόλις ἀπαλάττωνται μιᾶς συμφορᾶς νὰ περιπίπτωσιν εἰς ἄλλην, ἐπεφυλάχθη κατὰ πρωτοφανῆ καὶ ἀξίαν πολλῶν δακρύων καὶ στεναγμῶν συγκυρίαν, ἵνα μὴ εἴπω κατὰ σατανικὴν προτίμησιν, εἰς τοὺς τὰ πρῶτα φέροντας καὶ ὑπερκειμένους λόγῳ μορφώσεως, πλούτου, βαρύτητος καὶ ἀρετῶν πρώτοις προκρίτοις τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους, οἵτινες ἀφοῦ ἔπесαν οἰκτρῶς δολοφονηθέντες ὁ εἶ; μετὰ τὸν ἄλλον, οἱ πλεῖστοι οἱ περιλειπόμενοι τόσον ἐβαρύνθησαν ὑπὲρ δύναμιν ὥστε ἐξαπορηθῆναι αὐτοὺς καὶ τοῦ ζῆν. Παναγιώτατε, μόλις ταύτην τὴν στιγμὴν ἐπανέκαμψα ἐκ τοῦ μέσου τῶν καπνιζόντων ἐρειπίων οἰκιῶν καὶ πτωμάτων ἐν τῷ στερωῶς ἐχομένῳ τῶν πατριῶν καὶ προσθευτικῶ τάτῳ χωρίῳ Ἐγρί Δερέ, τῆς ἐμῆς ἐπαρχίας ἐν τῷ καζᾶ Ζίχνης. Τὸ χωρίον τοῦτο ἀριθμοῦν περὶ τὰς 200 οἰκογενείας, ἀπάσας ὀρθοδόξους, λαλούσας ἀπάσας ἀνευ ἐξαιρέσεως καὶ τὴν Ἑλληνικὴν, ἐκτὸς τῆς πάλαι ποτὲ ἐν ἀκμῇ καὶ χρήσει βουλγαρικῆς γλώσσης, ἣτο κάρφος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν βουλγαριστῶν διὰ τὴν σχολειακὴν πρῶοδον καὶ ἀκμὴν του καὶ διὰ τὴν ἐκεῖθεν ἐξασκουμένην ἐπὶ τὰ πλησιόχωρα χωρία ἐπιρροήν. Ἰδιαιτάτα δὲ δοκὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν κακοποιῶν ἦτο τὸ μέγα ἔνδοξον ὄνομα καὶ πρᾶγμα τῆς οἰκογενείας Κομβόκη.

Τὸν ἀρχηγὸν τῆς μεγάλης καὶ ἰσχυρᾶς ταύτης οἰκογενείας, πρὸ 25ετίας, ὅτε ἀνεφάνη εἰς τὰ περίχωρα ἐκεῖ τὸ βουλγαρικὸν σχῆμα, συλλαβόντες οἱ ἄνδρες τῶν αἱμάτων τοῦ βουλγαρισμοῦ ἀλείψαντες αὐτὸν διὰ πετρελαίου ἤναψαν καὶ ἔκαυσαν ὡς λαμπάδα ἐνώπιον τοῦ εἰδώλου τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ ἱεροῦ βωμοῦ τῆς Ὄρθοδοξίας, τὴν ὁποίαν δὲν ἐνόει νὰ ἀπαρνηθῆ. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ γεννήσας υἱὸν οὐκ ἀπέθανε, καὶ ὁ αἰείμηστος δὲν ἀπεβίωσεν ἐν τοῖς καλῶς καὶ εὐσεβῶς τεθραμμένοις πατρῶζουσιν υἱοῖς του, Βασιλείῳ καὶ Προκοπίῳ,

οἵτινες κατέλαβον ἐπαρκέστατα τὴν ἔξοχον θέσιν τοῦ πατρὸς τῶν καὶ ἦσαν οἱ στυλοὶ καὶ τὸ ἐδραῖωμα τῆς ὀρθοδοξίας ἐν τῇ Κοινότητι, διὰ τοῦτο ἀπὸ ἐτῶν καὶ αὐτοὶ ἦσαν ὁ σκοπὸς τῶν φανερῶν καὶ κρυφίων, αἰείποτε δὲ καταχθονίων καταδρομῶν ἐκ μέρους τοῦ ἀπαισίας μνείας βουλγαρικοῦ κομιτάτου, ἕως οὗ χθὲς ἐν ὄρα βαθείας νυκτός, ἣτις ἐστὶν τῶν ληστῶν καὶ κακοποιῶν στοιχείων ὁ κατάλληλος διὰ τὰ σκότια ἔργα τῶν καιρῶν, περὶ ὧραν τετάρτην τῆς νυκτός τοῦ Σαββάτου τῆς 30 πρὸς τὴν 31ην Αὐγούστου, βουλγαρικὴ συμμαχία πολυάριθμος ὑπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς Ἰβάν Γεωργίου, ἄλλοτε βουλγαροδιδάσκαλον ἐν Σκρίτσοβα, καὶ Γεώργιον, ἀδελφὸν τοῦ πρὸ δύο ἐτῶν φονευθέντος κατὰ τὰ μέρη Καρλίκοβας τῆς ἐπαρχίας μου ὑπὸ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ βοεβόδα Μίρτσου, ἑξαπίνης εἰσελάσασα εἰς τὸ χωρίον, ἐπολιόρησε στενῶς τὴν οἰκίαν τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ Κομβόκη Βασιλείου.

Κατὰ δυστυχίαν του ἔλειπον κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα οἱ τρεῖς γενναῖοι υἱοὶ του καὶ ὁ γηραιὸς πατὴρ ἡλικίας ἄνω τῶν 65 ἐτῶν εὐρίσκετο μόνος ἐν τῷ οἴκῳ μετὰ τῆς γραίας συμβίου του καὶ τῶν τριῶν νυμφῶν καὶ τῶν ἐγγονῶν του, ὧν τὸ μεγαλύτερον μόνος ἦτο ἡλικίας 10 ἐτῶν. Τότε ἤρξατο ἀνίσσος ἀγὼν, ὡς εἶναι ὁ ἀγὼν τοῦ ἀθώου κατὰ τῆς πανόπλου κακίας, μεταξὺ γέροντος ἀποστράτου πλέον τῆς ζωῆς, καὶ αἰμοβόρων ληστῶν, συνεπαγομένων, κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ Στροτιωτικοῦ Διοικητοῦ, περὶ τοὺς 80 συμμαχίας καὶ ἄλλους αἰμοχαρεῖς χωρικοὺς ἐκ Δυρίτσοβας, χωρίου βουλγαρικοῦ. Ὁ γηραιὸς Βασίλειος Κομβόκης, ἡ γραῖα σύζυγός του Ἀναστασία, ἡ νύφη τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ του Εὐαγγέλου, ἐτῶν ὡσεὶ 30, ἔπεσον ὑπὸ τὰς σφαίρας τῶν δολοφόνων, οἱ ὅποιοι πρὸς συμπλήρωσιν τῆς καταστροφῆς τοῦ οἴκου ἔριψαν δυναμίτιδα καὶ ἤναψαν πυρκαϊὰν ἐκ τῶν τεσσάρων ἄκρων τῆς οἰκίας, ἵνα μηδεὶς σωθῆ.

Ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ ὁ μέγας οἶκος τοῦ Βασιλείου Κομβόκη, ἐν ᾧ διέμενεν αὐτὸς καὶ οἱ 3 υἱοὶ του, ἔγινε παρανάλωμα τοῦ πυρός. Μόλις αἱ ζῶσαι δύο νύμφαι του καὶ τὰ παιδιὰ τῶν διὰ κρυφίας ὁδοῦ φυγοῦσαι κατῴρθωσαν νὰ μὴ εὕρωσι τὸν θάνατον ἐντὸς τῶν φλογῶν, ἐνθα ἀπηθρακώθησαν καὶ τὰ τρία νεκρὰ σώματα τοῦ Βασιλείου, τῆς συζύγου καὶ τῆς γύμφης του.

Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς καταστροφῆς οἱ συμμαχοῦνται διηυθύνθησαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ νεωτέρου ἀδελφοῦ Προκοπίου Κομβόκη, κειμένου εἰς ἄλλην μακρυνὴν συνοικίαν, ἀκριβῶς δὲ εἰς τὸ μέσον τοῦ χωρίου. Ἐκεῖ ἔθηκαν βόμβαν δυναμίτιδος εἰς τὴν θύραν, ἀλλ' αὕτη βραχεῖσα τις οἶδε πότε, δὲν ἤναψε καὶ εὐρέθη τὴν ἐπιούσαν καὶ παρελήφθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ.

Τότε ἔλειψαν δι' ὑλῶν εὐφλέκτων καὶ σατανικῆς ἐφευρέσεως τοὺς τοίχους τῆς οἰκίας, συνεκόμισαν πετρέλαιον καὶ ἄλλας εὐφλέκτους ὕλας ξηρῶν χόρτων καὶ ἔθηκαν πῦρ, καὶ μετέβαλον εἰς ἑρείπια ἕως τοῦ ἐδάφους τῆς γῆς καὶ τὸν μέγαν καὶ πλούσιον τοῦτον οἶκον.

Ὁ οἰκοδεσπότης Προκόπιος καὶ ὁ υἱὸς του Περικλῆς, γενναιότατοι

ἄνδρες ἀμφοτέροι, δὲν εὐρέθησαν οἴκτι, διανυκτερεύσαντες κατὰ κακὴν τύχην εἰς τοὺς ἀγροὺς χάριν τῶν γεωργικῶν τῆς ἐποχῆς ἐργασιῶν, καὶ οἱ τοῦ Βασιλείου Κομβόκη υἱοὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀπουσίαζον τῆς πατρικῆς οἰκίας. Ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Προκοπίου Κομβόκη ἐπλήγωσαν μόνον τὴν θυγατέρα του διὰ σφαίρας εἰς τὴν κοιλίαν καὶ ἐφόνευσαν ἕνα 16ετῆ διατρυπήσαντες τὴν κεφαλὴν του διὰ σφαίρας μάνλιχερ, διότι ὁ ἀτυχὴς οὗτος γείτων τοῦ Προκοπίου, Ἀπόστολος ὀνόματι, εἶχε τὴν τόλμην νὰ φωνάξῃ ὅτι καίεται καὶ τοῦ Προκοπίου ἡ οἰκία.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐκ τῆς ἀναλαμπῆς τῶν καιομένων οἰκιῶν, ἐκ τοῦ κρῶ του τῶν βομβῶν τῆς δυναμίτιδος καὶ ἐκ τῶν οἰωγῶν τῶν καιομένων, εἰδοποιηθεὶς κατέφθασεν ὁ στρατὸς καὶ οἱ συμμορῖται ἀνενόχλητοι, μηδενὸς αὐτοὺς καταδιώξαντος, ἀπεσύρθησαν εἰς τὰ ὄρη ἢ μᾶλλον εἰς τὸ γειτονικὸν βουλγαρικὸν χωρίον Σκρίτσοβον καὶ μένουσιν νῦν ἀκαταζήτητοι.

Οἱ ὀδηγήσαντες τὴν συμμορίαν εἰς τὸ χωρίον εἶναι οἱ ἀρχιβουλγαρισταὶ ἐν τῷ χωρίῳ Ἐγρί-Δερέ Πάσχος Βασιλείου καὶ οἱ δύο υἱοὶ του, Ἄγγελος Νεδέλτσος, Παναγιώτης Ἀράκης καὶ ἄλλοι ἐκ τοῦ χωρίου Ἐγρί-Δερέ, ἐκ τοῦ χωρίου Γόρνιτσας οἱ βουλγαρισταὶ Δημήτριος Μάκογλου καὶ οἱ υἱοὶ του καὶ Γεώργιος Βούλιου, καὶ ἐκ Σκρίτσοβα πολλοί, ὅλοι αὐτοὶ καταδικασθέντες πρὸ διετίας εἰς ἰσόβια δεσμά, διότι καὶ τότε εἶχον λάβει τὰ ὄπλα κατὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ δικασθέντες εἰς ἰσόβια δεσμά ἐν Ἀλικαρνασῶ (Βουδρούμ) ἐξ ὧν ἀπηλλάγησαν διὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἀμνηστίας.

Τὸ βαρὺ ἄγγελμα ἐγνώσθη μοι σήμερον τὴν πρωτῆν προφέροντι τὰς ἀναιμάκτους προσευχὰς ἐν ἐκκλησίᾳ, καθ' ἣν ὥραν ἐκήρυττον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ Ἀφοῦ ἐγνώρισα τοῖς ἀπεσταλμένοις ἵνα περιμένωσι τὴν ἐν μέσῳ αὐτῶν παρουσίαν μου, ἀνεχώρησα μετὰ τὴν ἀπόλυσιν συμπαραλαβὼν καὶ ὄλους τοὺς φιλογενεστέρους προκρίτους Δράμας εἰς τὸν τόπον τῆς συμφορᾶς ἀπέχοντα περὶ τὰς 5 ὥρας ἐκ Δράμας.

Παναγιώτατε, φρικτὸν καὶ ἀποτρόπαιον θέαμα ἐξετυλίχθη ἔμπροσθεν τῶν ἐκθάμβων καὶ δακρυβρέκτων ὀφθαλμῶν μας. Ἐδέησε νὰ συνάψωμεν τὰ φλογίζοντα ἐρείπια ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῆς ὁσμῆς τῆς ὀπτομένης ἀνθρωπίνης σαρκὸς διὰ νὰ εὕρωμεν ποῦ ἔκειντο αἱ κατακαεῖσαι ἄμορφοι μᾶζαι τῶν ἀνθρωπίνων πτωμάτων καὶ ἐπὶ τέλους τὰς εὕρωμεν περιφλέκτους καὶ εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε μόνον τὰ ἔντερα καὶ τὰ ὄργανα τοῦ στήθους διετήρουν σαρκώδη τινὰ κατάστασιν, ἐμφαίνουσιν αὐτὰ ὅτι ἦσαν πτώματα ἀνθρώπινα. Συνελέξαμεν τὴν τέφραν καὶ τὰ τεμάχια τῶν καέντων κοκκάλων ἐντὸς σάκκων καὶ τελέσαντες τὴν νενομισμένην νεκρώσιμον ἀκολουθίαν τεσσάρων ἐν ταυτῷ νεκρῶν νεομαρτύρων ὀρθοδόξων ἐν μέσῳ τῶν σπαρακτικῶν λυγμῶν καὶ ποταμῶν πικρῶν δακρῶν καὶ λαλήσαντες αὐτοῖς ἐφ' ὅσον ἐνεχώρει ἐπ' ἐκκλησίας τὰ τῆς παραμυθίας καὶ τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος καὶ ἐγκαρτερήσεως ρήματα, ἐπανήλθωμεν ταύτῃ τῇ στιγμῇ, ὥρα 3η τῆς νυκτός,

εἰς Δράμαν κλαίοντες ἀκόμη καὶ ὀδυρόμενοι διὰ τὰ ἐπισκήψαντα κατὰ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους εἰς τὰ μέρη ταῦτα δεινά, τὰ ὅποια μέχρι ποῦ θὰ προβῶσι καὶ τινὰς συνεπείας θὰ ἔχωσι, οὐδεμία ἀνθρωπίνη σκέψις δύναται νὰ προῖδῃ καὶ οὐδεμία κυβερνητικὴ δύναμις ἰσχύει νὰ ἐμποδίσῃ.

Παναγιώτατε, ἠθέλομεν φέρεϊ ἀγογγύστως, ἅς ἐκφρασθῶ οὕτως τὴν λαχοῦσαν ἡμῖν δυσμοιρίαν, ἃν δυνάμεθα στρέφοντες τοὺς ἐκ τῶν δα, κρύων τεθλωμένους ὀφθαλμοὺς μας πέριξ ἡμῶν νὰ ἴδωμεν προσεχῆ ἔστω-καὶ ἀπομεμακρυσμένην διέξοδον καὶ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν κακῶν τούτων καὶ τῶν δεινῶν.

Ἄλλὰ τὸ χεῖριστον καὶ τὸ προκαλοῦν τὴν ἀπόγνωσιν τοῦ ὁμογενοῦς πληθυσμοῦ εἶναι ὅτι δὲν βλέπομεν τὸ τέλος τῶν δεινῶν μας καὶ τὸ τέλος τῶν πόνων μας. Ἄν ἀποβλέψωμεν εἰς τὸ παρελθόν, τοῦ ὁποῖου κάτοπτρον πιστόν, ὡς τὰ πολλά, εἶναι τὸ μέλλον, βλέπομεν ὅτι τὸ παρελθὸν εἶναι σκοτεινὴ ἄβυσσος, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐνεταφιάσθησαν αἱ γλυκύταται τῶν ἐλπίδων μας· ἃν ἐξετάσωμεν τὸ παρόν, αὐτὸ μετεβλήθη ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τῶν ξένων εἰς ἐρημίαν ἄξενον φίλων καὶ εἰς κοιλάδα κλαυθμῶνος. Καὶ ἃν ἀποβλέψωμεν εἰς τὸ μέλλον, τοῦτο φαίνεται ὑμῖν νῦξ ἀφεγγῆς καὶ ἀσέληνος, ἐν τῇ ὁποίᾳ οὐδεὶς φαίνεται λάμπων ἀστήρ. Καὶ ὅμως ὀφείλομεν νὰ ἐπουλώμεν τὰς αἱματωμένας πληγὰς τοῦ Ἔθνους διὰ τῆς ἐλπίδος, νὰ σπογγίσωμεν τὰ δάκρυ-τῶν ὁμογενῶν, νὰ καθηδύνομεν τοὺς πόνους των καὶ νὰ διαλύωμεν τοὺς φόβους καὶ τὴν ἀπελπισίαν των διὰ τῆς παραμυθίας καὶ τῆς θρησκείας, ἧς ἡ ἀγία φωνὴ καὶ ἡ ἀκαταμάχητος δύναμις καθ' ἀπάσας τὰς κρίσεις τοῦ Ἔθνους στιγμὰς ἀνεκούφισαν καὶ ἀνεζωογόνησαν καὶ ἀνεπτέρωσαν τὸ καταπεπτωκὸς φρόνημα τῶν ὁμογενῶν. Καὶ τὴν ἀγίαν ταύτην φωνὴν τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος, ὅσον καὶ ἃν ἡμεῖς ἀντλοῦμεν ἐκ τοῦ βάθους τῆς θλίψεως τῆς πονούσης ἡμῶν ψυχῆς, ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐνωτισθῶμεν καὶ ἐκ τοῦ κέντρου καὶ τῆς πηγῆς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ μητρὸς ἡμῶν ἐκκλησίας, ἧτις ἐν τῇ φιλοστοργίᾳ τῆς δὲν θ' ἀφίση βεβαίως, οὔτε τὰς δοκιμασθείσας σκληρῶς οἰκογενείας Κομβόκη ἄνευ ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς παρηγορίας, οὔτε τοὺς περὶ ἐμὲ φιλογενεῖς προκρίτους ἄνευ τῆς μητρικῆς τῆς ἀνακουφίσεως καὶ φιλοστοργίου θωπείας. Περὶ δὲ τῶν ληφθησομένων κατὰ τῶν κακούργων, οὓς ἠρίθμησα ἀνωτέρω, καὶ τῶν συνενόχων των, μέτρων, οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἡ ὑμετ. Παναγιότης καὶ παρὰ τοῦ Ἄνακτος ἔτι αὐτοῦ θέλει ζητήσῃ τὴν αὐστηροτάτην τῶν ποινῶν.

Ἐν Δράμα τῇ 31 Ἰουλίου 1905

† Ὁ Δράμας Χρυσόστομος.»

Ὁ εἰς τὸ ἔγγραφο τοῦ Χρυσοστόμου ἀναφερόμενος Προκόπιος Α. Κομπόκης εἶχε πέντε τέκνα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ τρία ἦσαν ἀγόρια. Ἐκ τῆς οἰκογενείας του ἐπιζοῦν τώρα ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁ Ἀθανάσιος, ταξίαρχος ἐν ἄ., ὁ

Διονύσιος καὶ ἡ Βαίτσα χήρα Τσιντώτα. Ὁ κτὰ τὸ 1907, κατὰ τὴν ἔκθεσιν Σακτούρη, εὐρισκόμενος εἰς τὰς φυλακὰς Θεσσαλονίκης διὰ τὴν ἐθνικὴν του δράσιν Περικλῆς, ἐδολοφονήθη καθ' ὁδὸν ἀπὸ Γορνίτσης πρὸς Ἐγρί-Δερὲ ὑπὸ Βουλγάρων τὸ 1916.

Ἔγγρ. 23, σελ. 58 Πρὸ τοῦ ἐγγράφου αὐτοῦ, εἰς ἄλλο ἔγγραφο δ Σακτούρης, ὃ ὁποῖος εἶχεν ἐν τῷ μεταξὺ μεταβῆ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ εἶχεν ἐπιστρέψει, εἶχε γράψει καὶ πάλιν διὰ τὴν συμπεριφορὰν τῶν Γάλλων ἀξιοματικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐστρέφοντο συστηματικῶς κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου καὶ ἰδίᾳ προσωπικῶς κατὰ τοῦ Σακτούρη, κατὰ τοῦ Ἑλληνοσ προξένου τῆς Γαλλίας ἐν Σέρραις Καρατζᾶ καὶ τοῦ διαδεχθέντος αὐτὸν Ἀλεξανδρίδη, καθὼς καὶ κατὰ τοῦ Πάνου καὶ Μαρούλη, διευθυντοῦ καὶ ταμίου τοῦ μονοπωλίου καπνοῦ. «Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές», ἔγραφεν ὁ Σακτούρης, «ὅτι τοῦ μουτσαρίφου ἡ ἀμεροληψία καὶ δικαιοσύνη ματαιώνει πολάκις τὰς σκευωρίας ταύτας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν μουτσαρίφην καταγγέλλουσιν ὡς δῆθεν φιλέλληνα καὶ συμμαχοῦσι κατὰ τοῦ στρατάρχου (τοῦ Τούρκου στρατιωτικοῦ διοιτητοῦ τῆς Ζίχνης) εἰς κοινὸν κατ' αὐτοῦ ἐνέργειαν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Μέχρι τοιούτου δυστυχῶς σημείου κατήντησεν ἡ ἀλλοπροσάλλος καὶ αὐτόχροημα βουλγαρόφιλος πολιτεία τῶν ἐπανειλημμένως καὶ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη καταγγελομένων τριῶν Γάλλων ἀξιοματικῶν» Καθ' ἃς εἶχεν ἐνδείξεις ὁ Σακτούρης, οἱ Γάλλοι ἀξιοματικοὶ εἶχον στραφῆ εἰδικῶς κατὰ τοῦ μητροπόλι του Σερρών, τῇ ὑποκινήσει προφανῶς τοῦ συνδεομένου πρὸς αὐτοὺς Βουλγάρου πρωθιερέως Σερρών, ἡ δὲ Γαλλικὴ πρεσβεία ἐν Κωνσταντινουπόλει εἶχεν ἤδη ζητήσῃ τὴν μετάθεσιν τοῦ μητροπολίτου. Σχολιάζων τὴν τελευταίαν αὐτὴν εἶδῃσιν ὁ Σακτούρης εἰς ἔγγραφόν του, ὑπὸ ἡμερ. 24, 5, γράφει· «Ἐχουσι λοιπὸν ἄδικον οἱ ὁμογενεῖς καὶ ἰδιαιτέρως οἱ ἐν τῇ πόλει Σερρών νὰ διατελῶσιν ἐν ἀγανακτῆσει κατὰ τοῦ κ. Verand, ὅταν μάλιστα ἀναλογίζωνται ὅτι, ἐνῶ οὕτω πως συκοφαντεῖ τὸν Ἑλληνα μητροπολίτην, τουναντίον φιλικώτατα εἶναι διατεθειμένος καὶ προστατεύει τὸν Βούλγαρον πρωθιερέα Σερρών, ὃν τόσαι καὶ τόσαι βάσιμοι κατηγορίαι βαρύνουσι; Ὁ εἰς ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Βουλγάρου ἱερέως εἶναι ἀρχηγὸς βουλγαρικῆς συμμορίας (ὃ γνωστὸς βοεβόδας Λάζος τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν), δύο ἕτεροι υἱοὶ του ὑπηρετοῦσιν ἐν τῷ Βουλγαρικῷ στρατῷ. Ὁ πρῶν γραμματεὺς αὐτοῦ κατεδιδάσθη εἰς πολυετῆ εἰρκτήν, διότι ἀπεδείχθη δι' ἔγγραφον, ὅτι ἦτο πρόεδρος τοῦ ἐκτελεστικοῦ τμήματος τοῦ δολοφονικοῦ κομιτάτου ἐν Σέρραις. Πρὸ μὴνός ὁ ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρός του, ὅστις ἐξετέλει καὶ καθήκοντα γραμματέως παρ' αὐτῷ, συνελήφθη ἐπίσης, κατόπιν ὁμολογιῶν αὐτῶν τούτων τῶν Βουλγάρων κομιτατζήδων, ὅτι ἦτο ὁ ὄργανωτὴς καὶ ἀρχηγὸς τῶν δολοφονιῶν. Ὁ οἰκία τοῦ Βουλγαρόπαπα εἶναι καταφανῶς τὸ ἐντευκτῆριον τῶν κομιτατζήδων καὶ ἐκεῖ συνεδριάζει τὸ βουλγαρικὸν κομιτάτον. Ταῦτα πάντα καὶ ἄλλ.

λα ἀκόμη γνωστὰ ἀποτελοῦσι διὰ τὸν ἀμερόληπτον μεταρρυθμιστὴν καὶ εὐγενῆ Γαλάτην κ. Verand τίτλον ἐκτιμήσεως πρὸς τὸν Βουλγαρόπαπα. Ζητεῖ ὁμως τὴν κεφαλὴν ἐπὶ πίνακος τοῦ Ἑλληνος μητροπολίτου Σερρών καθ' οὗ ἄλλως, ὡς δὲν ἀγνοεῖ τὸ Β Ὑπουργεῖον, διευτώθησαν πρό τινος παραπόνα, ὡς μὴ ἐργαζομένου ἐθνικῶς. Καὶ αὐτὸς ὁ Πατριάρχης, ὃν εἶδον κατὰ τὴν ἐν Κων)πόλει μεταβάσιν μου, θερμοῦς μοι ἐπήνεσεν τὴν νομοταγεστάτην καὶ φιλήσυχον πολιτείαν τοῦ Σερρών».

Ὅλιγους μῆνας προηγουμένως εἶχεν ἀπαγορευθῆ ἐπίσης πᾶσα ἐξοδος πρὸς τὰ χωρία τοῦ μητροπολίτου Μελενίκου, καθ' ἃ ἀνέφερεν εἰς ἔγγραφόν του ὑπὸ ἡμερ. 24, 3, ὁ Σακτούρης.

Ἔγγρα 30, σελ. 73. Τὰ τῆς ἐπιστροφῆς τῆς Γράτσιανης εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν τὰ εἶχεν ἀναγγεῖλει λεπτομερῶς ὁ Σακτούρης δι' ἔγγραφου του ὑπὸ ἡμερ. 31, 3. Τὸ ἐλληνικὸν ἀνταρτικὸν σῶμα τῆς Ζίχνης εἶχεν ἐπιτεθῆ ἐναντίον τῶν ἐγκατασταθέντων εἰς Γράτσιανη Βουλγάρων κομιτατζήδων καὶ τοὺς εἶχεν ἐκμηδενίσει, εὐτυχῶς ὁμως διὰ τὸ ἐλληνικὸν στοιχεῖον ἢ ἐπίθεσις αὐτῆ ἐθεωρήθη ὡς γενομένη ὑπὸ τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ, παρ' ὅλας δὲ τὰς προσπάθειας τῶν Βουλγάρων καὶ τοῦ Γάλλου ἀξιωματικοῦ Ζίχνης ἀπέδῃ ἀδύνατος ἢ ἐξακρίβωσις τῆς ἀληθείας καὶ ἡ μεταβολὴ τῆς ἀρχικῆς ἐκθέσεως τῶν Τουρκικῶν ἀρχῶν. Ὁ Σακτούρης, ὁ ὁποῖος δίδει τὰς ὡς ἄνω πληροφορίας εἰς τὸ ἔγγραφόν του, προσθέτει τὰ ἀκόλουθα: «Ἐὰν ὑπῆρξεν εὐτυχὴς ἢ διεξαγωγὴ τοῦ γεγονότος ἐκείνου, πολὺ εὐτυχέστερα ὑπῆρξεν τὰ ἀποτελέσματα. Εὐρίσκομαι δὲ νῦν εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τοῦ Β. Ὑπουργείου ὅτι ἡ Γρατσίανη ἐπανῆλθε πλέον ἡμῖν ὀριστικῶς καὶ εἰλικρινῶς. Οἱ πρόκριτοι τοῦ χωρίου ἐπὶ κεφαλῆς ἔχοντες τὸν μουκτάρην μετέβησαν πρὸ 15 ἡμερῶν εἰς τὴν Μητρόπολιν Δράμας, καὶ ἀσπασθέντες τὴν δεξιὰν τοῦ Μητροπολίτου, ἐδήλωσαν ὅτι ψυχῇ καὶ σώματι ἀνήκουσι τῇ Ὁρθοδοξίᾳ καὶ τῷ Ἑλληνισμῷ, ἐκφράσαντες συγχρόνως τὴν εὐγνωμοσύνην των, διότι ἀπηλλάγησαν τοῦ ἐπαράτου κομιτάτου...»

Κατόπιν τούτου ὁ Ἅγιος Δράμας ἀπέστειλε τὸν ἐν Ἀλιστράτῃ ἐπίτροπόν του καὶ ἠϋλόγησε τὸ χωρίον. Κατὰ τὴν λειτουργίαν ταύτην πλῆθος ὁμογενῶν καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ οἰκοτροφείου Ἀλιστράτης μετέβησαν εἰς Γράτσιανην καὶ ἐπανηγύρισαν τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ χωρίου ἐκ τῶν δολοφόνων. Ἐπίσης ὠργανώθη ἡ ἄμυνα τοῦ χωρίου καὶ ἐλήφθησαν τὰ προσήκοντα πρὸς προστασίαν τοῦ χωρίου μέτρα. Ἡ ἐπάνοδος τῆς Γράτσιανης προὔξενησε πολλὴν τὴν ἐντύπωσιν ἐν Ζίχνη καὶ ἀποτελεῖ σπουδαίαν ἐνίσχυσιν τῶν ἡμετέρων δυνάμεων ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ τῆς γειτνιαζούσης Ἀλιστράτης».

Ἔγγρα 35, σελ. 79. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ ἐγγράφου αὐτοῦ καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12, 6, ὁ μουτεσαρίφης Σερρών εἶχε στείλει τὸ ἀκόλουθον πρὸς τὸν μητροπολίτην Σερρών.

« Ἀ ν τ ί γ ρ α φ ο ν

«Ἐπειδὴ κατενοήθη ὅτι ὁ Μητροπολίτης Σερρών διεγείρει καὶ ἐξέρεθίζει, συνιστῶμεν Ὑμῖν νὰ κάμητε εἰς τὸν ἴδιον παρατηρήσεις ἀγγέλοντες ὅτι, ἂν ἐξακολουθήσῃ νὰ ἀναμιγνύηται, θὰ φέρῃ εὐθύνην».

Πρὸς τὸν Μητροπολίτην Σερρών

Σεβασμιώτατε,

Ὑπέικων τῇ Ὑψηλῇ βεζυρικῇ διαταγῇ διαβιβασθείση διὰ τῆς νομαρχίας ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11 Μαΐου 1907 τηλεγραφικῶς, ἀνακοινοῦμεν ἐν ἀντιγράφῳ τ' ἀνωτέρω.

12 Μαΐου 1907

Ὁ Μουτεσαρίφης Σερρών»

Ὁ Σακτούρης, διαβάζων ἀρμολίως τὰ ἀνω ἔγγραφα, προσθέτει ὅτι εἰ διαβάλλοντες τὸν μητροπολίτην Σερρών εἶναι οἱ Γάλλοι ἀξιοματικοὶ καὶ ὁ Τοῦρκος στρατιωτικὸς διοικητὴς Ζίχνης, ἡ ἀπάντησις τοῦ μητροπολίτου Σερρών ἔχει ὡς ἀκολούθως (ἔγγραφον ἀπευθυνθὲν πρὸς τὸν Τοῦρκον Γενικὸν Διοικητὴν Θεσσαλονίκης Χιλμῆ πασᾶν) :

« Γ ε ν ι κ ὸ ν Δ ι ο ι κ η τ ῆ ν

Θεσσαλονίκης

Ἐξοχώτατε,

Εὐσεβάστως ὑποβάλλω ὅτι ἡ Α.Ε. ὁ Διοικητὴς Σερρών ἡμετέρα Σεπτῇ ἐντολῇ μοὶ ἀνεκοίνωσεν Ὑψηλὴν Βεζυρικὴν διαταγὴν, δι' ἣ: μοὶ γνωστοποιεῖται ὅτι «κατενοήθη ὅτι διαγείρω καὶ ἐξερεθίζω καὶ ὅτι, ἂν ἐξακολουθήσω, θέλω φέρεῖ εὐθύνην».

Ἐξοχώτατε, χωρὶς νὰ ἐπικαλεσθῶ ὑπὲρ ἐμοῦ τὴν ὅλως ἀκηλίδωτον ἐπὶ δεκαεξαετίαν ὀλόκληρον μετὰ πλήρους πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὴν Σ.᾽Α. Κυβέρνησιν ὑπηρεσίαν μου ὡς μητροπολίτης Σερρών, παρακαλῶ, ὅπως οἱ ἀνενεχθέντες κατ' ἐμοῦ προσκληθῶσι νὰ ὑποβάλωσι πότε, ποῦ καὶ πῶς ἐγὼ διήγειρα καὶ ἠρέθισά τινα ἢ ἔπραξα οἰανδήποτε πράξιν συνεπαγομένην εὐθύνην. Ἀνατεθῇ δὲ ἡ αὐστηρὰ ἐξακρίβωσις τῆς ἀληθείας πάσης κατ' ἐμοῦ καταγγελίας εἰς τε τὸν πολιτικὸν καὶ στρατιωτικὸν ἐνταῦθα Διοικητὴν, παρ' ὧν, παρακαλῶ νὰ ζητηθῶσι πληροφορίαι περὶ τῆς ἐνταῦθα ἀπὸ ἐτῶν ἐν γένει πολιτείας μου. Ἐὰν δὲ οἱ καταγγελεῖς μου εἶναι οἱ ἐνταῦθα Γάλλοι ἀξιοματικοί, ὅπερ ἔχω λόγους νὰ πιστεύω, τολμῶ μετὰ παρρησίας νὰ ὑποβάλλω ὅτι ἢ κατ' ἐμοῦ δυσαρέσκεια αὐτῶν προέροχεται ἐκ τῶν ἐξῆς λόγων γνωστῶν καὶ εἰς τὰς ἐνταῦθα Σ. Κυβερνητικὰς Ἀρχάς.

Οἱ κύριοι οὗτοι ἐπανελημμένως ἐλθόντες παρ' ἐμοὶ μὲ παρεκάλεσαν νὰ μὴ ἀποτρέπω, ὡς πράττω, ἀλλὰ τουναντίον νὰ ἀποστέλω τοὺς Χριστιανούς νὰ καταγγέλωσιν εἰς αὐτοὺς πᾶν ἐν γένει πάθημα ἢ παράπονον αὐτῶν, καθ' ὅτι μόνον δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου, ἀφ' ἐνὸς θὰ ὑποχρεῶνται αἱ Ὀθωμανικαὶ Ἀρχαὶ νὰ δικαιώνωσι τοὺς Χριστιανούς, ἀφ' ἐτέρου δὲ πληροφορομένη ταῦτα παρ' αὐτῶν ἡ Εὐρώπη θέλει μεριμνήσει περὶ ἡμῶν.

Μοὶ ἔφερον δὲ παρὰδειγμα τοὺς Βουλγάρους, οἵτινες δι' ὄλας αὐτῶν τὰς ὑποθέσεις καταφεύγουσιν εἰς αὐτοὺς καὶ διὰ τοῦτο ἀφ' ἐνὸς δικαιοῦνται, ἀφ' ἐτέρου γίνεται πάντοτε λόγος εὐφήμως περὶ αὐτῶν ἐν Εὐρώπῃ, ἣν αὐτοὶ διαφωτίζουν.

Ὅλα ταῦτα, Ἐξοχώτατε, κατὰ καθήκον ἐπιβαλλόμενον ἐγκαίρως ἀνήγγελον πάντοτε εἰς τὰς Σ.Ἀ. Ἀρχάς, μεθ' ὧν προσηκόντως συνεννοούμενος οὐδέποτε ἐπέτρεψα εἰς τοὺς Χριστιανούς ν' ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γάλλους.

Ἐκ τούτου προέρχεται ἡ κατ' ἐμοῦ δυσαρέσκεια αὐτῶν.

Ἐπὶ τούτοις, κ.λ.π.

Σέρραι 15 Μαΐου 1907.

† Ὁ Μητροπολίτης Σερρών»

Παρὰ τὰς ἐξηγήσεις ὁμοῦ αὐτάς, ὀλίγον βραδύτερον ὁ Γενικὸς Διοικητὴς Θεσσαλονίκης ἀπηγόρευσε κάθε ἐξοδὸν τοῦ μητροπολίτου ἐκ τῆς πόλεως Σερρών, καθ' ἃ ἐτηλεγράφησεν τὴν 6, 8, ὁ Σακτούρης : «Μουτσαορφῆς ἀνεκοίνωσε σήμερον μητροπολίτῃ Σερρῶν ἐπόμενον τηλεγράφημα Χιλμῆ Πασᾶ : Ὡς ἐγένετο διὰ μητροπολίτην Δράμας, οὕτω καὶ εἰς μητροπολίτην Σερρῶν ἀπαγορεύεται νὰ ἐξέρχεται εἰς χωρῖα. Οὐδέν, ἐννοεῖται, νεώτερον γεγονὸς δικαιολογεῖ νέον μέτρον».

[Μητροπολίτης Σερρών, περὶ τοῦ ἢ ἀνωτέρω ἀλληλογραφία, ἦτο ὁ πολὺς Γρηγόριος Ζερβουδάκης. Καταγόμενος ἐκ Κρήτης, Μητροπολίτης Σερρῶν ἐγένετο ἀπὸ τιτουλάριος ἐπίσκοπος Μυρέων κατὰ τὸ 1892. Ἀρχιεράτευσεν δὲ μέχρι τοῦ 1909, ἦτοι ἐπὶ δεκαεπτὰ ὀλόκληρα ἔτη, τὰ πλέον κρίσιμα διὰ τὸν Ἑλληνισμόν καὶ τὴν Ὀρθοδοξίαν τῆς πολυπαθοῦς αὐτῆς περιοχῆς τῆς Μικεδονίας. Ἐπέδειξεν τοιοῦτον σθένος ἐναντι Τούρκων καὶ Βουλγάρων, ὥστε τὸ ὄνομά του εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένον μὲ τοὺς ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνας τῶν Σερραίων. Οἱ Τούρκοι θεωροῦντες αὐτὸν ὑπεύθυνον διὰ τὰ γεγονότα τῆς 14 Ἰουλίου 1907 καθὼς καὶ διὰ τὰς διαδραματισθείσας σκηνὰς κατὰ τὸν ἀπυγχονισμόν τοῦ Νίκου Παναγιώτου, τὸ ἐπακολουθήσαν παρὰ τὴν αὐστηρὰν ἀπαγόρευσιν καὶ τὰ τρομοκρατικὰ μέτρα πανσερραϊκῶν συλλαλητηρίων καὶ τὸ γενικὸν κλείσιμον τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων, διὰ τοῦ ὁποίου ἐνεκρῶθη τελείως ἡ πόλις εἰς ἐνδειξιν διαμαρτυρίας καὶ πένθους, τετράκις ἐζήτησαν διὰ τῆς Πύλης τὴν ἀνάκλησίν του παρὰ τῶν Πτριρχείων. Τελικῶς ὑπὸ τὴν πίε-

σιν τῶν Τούρκων καὶ τῶν διαβολῶν τῶν Γάλλων Μεταρρυθμιστῶν, ὁ Γρηγόριος μετετέθη εἰς Χαλκηδόνα. Ἰδιαιτέραν προσοχὴν ἔδωσεν εἰς τὴν παιδείαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐξεδήλωσεν καὶ ἐμπράκτως τὸ ἐνδιαφέρον του, κληροδοτήσας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κοινότητα τὸ σεβαστὸν ποσὸν τῶν 1200 χρυσῶν λιρῶν διὰ τὴν ἀνάγεσιν Γυμνασίου ἀρρένων. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς Ἀρχιερατείας του ἐν Σέρραις ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότης ἐφθασεν εἰς ἐπίζηλον ἀκμὴν. Οὐδέποτε δὲ ἐξεδηλώθησαν διενέξεις καὶ ἀσχημαίαι, ὡς αἱ λαθοῦσαι χώραν ἐπὶ τοῦ προκατόχου του Κωνσταντίνου Βαφειδου.

Π. Π.]

— *Ἐγγρ. 39, σελ. 88.* Ἡ «τουρκικὴ τρομοκρατία». Εἰς προγενέστερον ἔγγραφόν του ὁ Σακτούρης ἀφηγήθη λεπτομερῶς μακρὰν συζήτησιν, τὴν ὁποίαν εἶχε μετὰ τοῦ μουτσαρίφου Σερρῶν διὰ τὰ ὑπὸ τῶν Τούρκων λαμβανόμενα ἐξοντωτικὰ μέτρα ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων. Ὁ μουτσαρίφης, στηριζόμενος εἰς πληροφορίας, τὰς ὁποίας εἶχε λάβει ἀπὸ Ἑλληνα πεισθέντα διὰ σκληροτάτων μαρτυριῶν, εἶχε διατάξει τὴν σύλληψιν μεγάλου ἀριθμοῦ Ἑλλήνων καὶ εἶχεν ἀνακοινώσει εἰς τὸν Σακτούρην ὅτι αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ ἐγνώριζον ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς δράσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ προξενείου Σερρῶν, ἰδίᾳ δὲ τὴν παρουσίαν ἐκεῖ Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν, ὡς τοῦ Κουρέδελη καὶ τοῦ Νούτσιου, καθὼς καὶ λεπτομερείας διὰ τὴν συνεργασίαν μητροπόλεως, προξενείου καὶ ἑλληνικῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων. Τὰς πληροφορίας αὐτὰς τὰς εἶχε διαψεύσει ὁ Σακτούρης, εἶχε δὲ τονίσει ὅτι τὸ μόνον ἀποτέλεσμα τῆς πανταχόθεν ἀσκουμένης ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων τρομοκρατίας θὰ εἶναι ἡ ἐπικράτησις τῶν Βουλγάρων. «Καὶ ἐν τέλει τοῦ ὑπέδειξα», συνεχίζει, «ὅτι ἡ τρομοκρατία, ἦν ἀπὸ δύο ἐβδομάδων ἐφαρμόζουσι, θὰ ἔχη ἀντίθετα τῶν προσδοκωμένων ἀποτελέσματα, διότι ὅλοι αὐτοὶ οἱ καταζητούμενοι... θὰ κηρυχθῶσιν ἀντάρται... καὶ τότε δὲν θὰ γίνεταί λόγος πλέον περὶ ἀνταρτικῶν σωμάτων, ἀλλὰ περὶ ἐπαναστάσεως... Ἡ ἐπιείκεια πρὸς ὅλους αὐτοὺς τοὺς χωρικοὺς, οἵτινες εὐρίσκοντο μεταξὺ βουλγαρικῶν καὶ ἑλληνικῶν συμμοριῶν καὶ τουρκικοῦ στρατοῦ εἶναι ἔργον φρονήσεως ἐπιβαλλομένης. Ἐκτός δὲ τῆς πολιτικῆς ἀνωμαλίας, δημιουργεῖται καὶ γεωργικὴ, ἐμπορικὴ, οἰκονομικὴ ἐν γένει κρίσις, ἣτις δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ὀλεθρία τῆς πρώτης. Ὁ πολλαπλασιασμός τῶν ἀνταρτῶν δυσχεραίνει καὶ τῆς Ἑλλάδος αὐτῆς τὴν θέσιν, καταγγελλομένης ἀδιακόπως ὡς δημιουργούσης ἀνταρτικὰ σώματα καὶ ἣτις ἔχει ἀνάγκην ἡσυχίας». Ἐν τῷ πλαίσιῳ πάντων τῶν μέτρων ἐναντίον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐπὶ τῇ θάσει τῶν πληροφοριῶν τὰς ὁποίας εἶχον οἱ Τούρκοι καὶ προπαντὸς τῇ εἰσηγήσει τῶν ξένων ἀναδιοργανωτῶν, ἰδίᾳ δὲ τῶν Γάλλων, συνεχῆς ἐγένετο προσπάθεια, ὅπως ἀναγκασθῇ τὸ Ἑλληνικὸν Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν νὰ μεταθέσῃ τὸν Σακτούρην ἐκ Σερρῶν. Τὴν 6 Νοεμβρίου 1907 ὁ μουτσαρίφης Σερρῶν διέταξε τὸν Σακτούρην νὰ μὴ ἐξέρχεται ἐκ τῶν Σερρῶν, τὴν δὲ 7 Δεκεμβρίου ἡ Κεντρικὴ Διοίκησις εἰς

Θεσσαλονίκην διέταξε νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον ἀρμοδίας ἀνακριτικῆς ἀρχῆς ὁ γραμματεὺς τοῦ προξενείου Νούτσιος καὶ ὁ καθάσης Δημητρίου. Αἱ ἐνέργειαι αὐταὶ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἀντίθετοι πρὸς τὰ προνόμια τῶν διπλωματικῶν ὑπηρεσιῶν, εἶχον προκαλέσει ζωντὰς διαμαρτυρίας τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ ἐπὶ ματαίῳ. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀντίδρασις τῶν Τούρκων εἶχεν ἀρχίσει καὶ πρὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σακτούρη. Εἰς ἔγγραφόν του ἀπὸ 8 Σεπτεμβρίου 1906 ὁ πρὸ τοῦ Σακτούρη πρόξενος Σερρών Μ. Τσαμαδὸς ἤρχιζε ἐκθεσὶν του γράφων *Ἡ κατὰ τῶν Ἑλλήνων συστηματικὴ καταδίωξις τῶν Τουρκικῶν ἀρχῶν ἐπιτείνεται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν*».

Ἐγγραφοῦ 41, σελ. 91-94. Ἐνδιαφέρον ἔχει νὰ ἀντιπαραβληθῇ πρὸς τὴν ἐκθεσὶν αὐτὴν τῶν γεγονότων ὑπὸ τοῦ Χρυσοστόμου ἢ κατάθεσις αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἑλισσι πρὸς τὰς τουρκικὰς ἀρχάς. Τὸ πλήρες κείμενον αὐτῆς ἔχει ὡς ἀκολούθως.

«Τὸ παρελθὸν Σάββατον περὶ τὴν 6ην ὥραν ἐξεκίνησα ἐκ Δράμας συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν παρ' ἐμοὶ προσκεκολλημένων ὑπηρετῶν Μεχμέτ Ἀζίζ καὶ Χουσεῖν καὶ ὑπὸ τοῦ λοχίου τῆς ἐπίππου χωροφυλακῆς Φερδὰχ καὶ τοῦ ὑπαξιωματικοῦ (σιτιστοῦ) Ἀχμέτ καὶ τοῦ στρατιώτου Μεχμέτ.

Τὴν πρώτην νύκτα διήλθομεν εἰς τὸ χωρίον Πέπελιτς, τὴν δευτέραν εἰς τὸ ὄρος Μπόζ-δὰγ πλησίον τοῦ Καρλίκ, τὴν δὲ τρίτην εἰς τὸ χωρίον Γεκουλέρ, διανυκτερεύσαντες ὑπὸ τὴν σκηπὴν μου. Τὴν Τρίτην τὸ ἑσπέρας περὶ τὴν 10ην ἐφθάσαμεν εἰς τὸ χωρίον Γικουρετζίκ. Ἐβαδίσσαμεν κατ' εὐθείαν διελθόντες τοῦ χωρίου πρὸς τὰ πέραν αὐτοῦ λειβάδια, ἵνα στήσωμεν ἐκεῖ τὴν σκηπὴν πρὸς διανυκτέρευσιν. Ἐνῶ ἐζήτησαν μικρὸν μέρος πρὸς στήσιν τῆς σκηπῆς, διότι τὸ ἔδαφος ἦτο ὑγρὸν, ὁ μουχτάρης τοῦ χωρίου πλησιάσας μοὶ λέγει :

—Εἰς τὸ χωρίον ὑπάρχει καλὴ οἰκία.—Ἐπάρχει τόπος καὶ διὰ τοὺς ὑπηρέτας μου ; ἠρώτησα.—Μάλιστα ὑπάρχει.

Τότε μαζὶ μὲ τὸν μουχτάρην μετέβημεν ἐκεῖθεν εἰς τὸ χωρίον καὶ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ μουχτάρη διηυθύνθημεν πρὸς τὴν ἀπέναντι τῆς γέφυρας οἰκίαν. Ἡ οἰκία μοὶ ἤρεσε, ὁ μουχτάρης μετέβη εἰς τὴν ἐργασίαν του, τὰ δὲ πράγματα μετεκομίσθησαν εἰς τὴν προμνησθεῖσαν οἰκίαν. Ἀφοῦ ἤλλαξα ἐσώρρουχα, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ μεταλλεῖῳ λοχίου, τῶν ἐν Γικουρετζίκ σταθμευόντων χωροφυλάκων καὶ 1-2 ἀκόμη ἀνθρώπων, μεταβαίνων εἰς τὸ μεταλλεῖον συνήντησα ἐντὸς τοῦ χωρίου πάλιν τὸν μουχτάρην. Οὗτος μοὶ εἶπε.

—Ἐλθετε νὰ πάρετε ἓνα καφὲ εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ἀπήντησα αὐτῷ ὅτι εἶναι ἀργὰ καὶ θὰ νυκτώσῃ καὶ θέλω νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ μεταλλεῖον. Ἐπανερχόμενος ἐκ τοῦ μεταλλείου συνήντησα πάλιν τὸν μουχτάρην ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας του καὶ ἐπειδὴ τὰ ζῶα μου ἦσαν εἰς τὸ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ μουχτάρη

χάνιον, εἰσῆλθον, ὅπως ἴδω τὸ ζῶον μου. Ὁ μουχτάρης πάλιν μὲ ἐκάλεσε νὰ πάρω ἓνα καφέ.

Ἀπήνησα ὅτι εἶχον ὀλίγον πυρετὸν καὶ ἤμην ἀδιάθετος καὶ ὅτι θὰ μεταβῶ εἰς τὴν οἰκίαν μου διὰ νὰ πάρω κινίνον. Ὁ μουχτάρης λέγει : «Ἐγὼ ἔχω κινίνον καὶ θὰ σοὶ δώσω». Τότε ὁ Φερδάχ τσαούσης λέγων «Ὁχι, δὲν γίνεται αὐτό, ὁ κύριος ἔχει ἰδικόν του καλὸ κινίνον» ἀπέκρουσε τὴν πρόσκλησιν τοῦ μουχτάρη.

Ἐγὼ μετέβην εἰς τὴν οἰκίαν, ἔνθα ἔξενιζόμην, ἔπια κινίνον καὶ ἀφοῦ ἀνεπαύθην ἐπὶ μίαν ὥραν καὶ ἔφαγον, ὁ ὑπηρέτης μου μὲ εἰδοποίησεν ὅτι ἦλθεν ὁ μουχτάρης καὶ ζητεῖ τὴν ἀδειαν νὰ συνομιλήσῃ μετ' ἐμοῦ. Ἄς ἔλθῃ, εἶπον. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Κλείσας τὴν θύραν, ὅπως μὴ ἀκούηται ὑπὸ τῶν ἔξωθεν εὐρισκομένων, μοὶ λέγει : «Ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς οἰκίας δὲν εἶναι ἐδῶ· μόνον γυναῖκες καὶ παιδιὰ διαμένουσι. Αὗται φοβοῦνται τοὺς Μωαμεθανοὺς ὑμῶν ὑπηρέτας καὶ δὲν θέλουσι νὰ κοιμηθῶσι οὔτοι ἐν τῇ οἰκίᾳ». Τώρα ἐννοῶ διατὶ δὲν ἠθέλεν αἱ ἔξω εὐρισκόμεναι γυναῖκες ν' ἀκούωσι τοὺς λόγους τούτους. Διέταξα τοὺς ὑπηρέτας μου νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ χάνιον καὶ ὁ μουχτάρης ἀπῆλθεν. Ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἔξερχόμενος τῆς οἰκίας εἶδον ἱσταμένους εἰς τὴν θύραν δύο ἐνόπλους σκοπούς.—Ποῖος σᾶς ἔβαλεν ἐδῶ ; ἠρώτησα.—Ὁ Λοχίας μᾶς ἔβαλεν, ἀπήνησαν.—Σεῖς ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν περιπολεῖτε, μένετε καὶ τὴν νύκτα ἄϋπνοι· πηγαίνετε κοιμηθεῖτε, εἶπον αὐτοῖς. Παρὰ τοὺς λόγους μου τούτους ἐδίσταζον οὔτοι ν' ἀπέλθωσιν, ὁ δὲ Φερδάχ τσαούσης προσέθηκε : Ἄς μείνουν, ὑπάρχουν ἐδῶ κακοῦργοι.

—Δὲν ἔχω ἐχθροὺς εἰς τὸν τόπον αὐτόν, εἶπον· ποῖος νὰ μὲ βλάβῃ ; ἄς ἀπέλθουν. Οἱ σκοποὶ ἀπῆλθον, ἐγὼ δὲ ἀνῆλθον εἰς τὸ δωμάτιόν μου, Πρὶν κατακλιθῶ, προετοίμασα τὸ περιστροφόν μου καὶ τὸ ἔθηκα κάτωθεν τοῦ προσκεφαλαίου μου καὶ εἶτα κατεκλίθην. Ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην καθ' ὅλην τὴν νύκτα νὰ κοιμηθῶ καλῶς· ἐνίοτε ἔβλεπον ἐκ τοῦ παραθύρου· μίαν φορὰν εἶδον εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης ἔξερχόμενον ἐκ τῆς ἐναντι τῆς ἰδικῆς μου οἰκίας ἄνθρωπον ὁμοιάζοντα πρὸς τὸν μουχτάρην καὶ ἄλλοτε ἤκουον ἄλλους κρότους εἰς τὸν δρόμον καὶ ὑλακὰς κυνῶν ἤκουσα, καίτοι δὲ ἠννόησα ὅτι ἐντὸς τοῦ χωρίου περιεφέροντε ἄνθρωποι, ἐνόμισα ὅτι θὰ ἦτο στρατός. Κατὰ τὰ χαράγματα ἠγέρθην. Ἐκ τῶν ὑπηρετῶν μου οὐδεὶς ἀκόμη εἶχεν ἔλθει. Ἐξελθὼν εἰς τὸν δρόμον, πρὸς τὴν εἰς Νευροκόπιον ἄγουσαν, διῆλθον διὰ τοῦ λειμῶνος, ὅπου εἶχον ἐκφορτωθῆ αἱ ἀποσκευαί μου ἐν ἀρχῇ Ἐκεῖ περιπατήσας ἐπὶ τινα χρόνον παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ καὶ διελθὼν διὰ μέσου τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς γεφύρας, ἄς διῆλθον εἶτα κατὰ τὴν ἔξοδόν μου μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν ληστῶν σύλληψιν, ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ὁ περιπατός μου οὗτος διήρκεσεν 20'-30'. Ἐλθὼν εἰς τὴν οἰκίαν εὗρον τοὺς ὑπηρέτας μου· μοὶ παρεσκέυασαν τέϊον. Ἀφοῦ ἔπιον, εἶπον εἰς τὸν ὑπηρέτην μου Ἀζίζ :—Μετὰ 10' θὰ ἐπανέλθω· νὰ ἐτοιμάσῃς λουτρὸν καὶ ὕδωρ διὰ ξύ-

ρισμα. Ἔθεσα τὸ περιστροφόν μου εἰς τὸ θυλάκιον καὶ ἐξῆλθον ἔξω τῆς οἰκίας πρὸς σωματικὴν ἀνάγκην. Μόλις εἶχον διαβῆ τὴν γέφυραν, στρέψας ὀπίσω καὶ ἰδὼν ὅτι ὁ Φερδὰχ τσαούσης μὲ ἠκολούθει τῷ εἶπον :—Μετὰ 5' θὰ ἐπανέλθω μὴν ἔρχεσαι. Ὁ λοχίας Φερδὰχ ἐπέστρεψεν πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἀφοῦ ἐβάδισα 30 βήματα, καθ' ὃν χρόνον ἔστρεφον τὸν δρόμον, αἴφνης συνελήφθην ἐκ τῶν ὀπισθεν ὑπὸ ἀνθρώπων ὀπλισμένων μὲ μάνλιχερ καὶ βόμβας καὶ φερόντων φαιὰν στολήν, πῖλους καὶ κασκέτον καὶ ἀρπασάντων ἀμφοτέρους τοὺς βραχίονάς μου. Καθ' ὃν χρόνον προσεπάθουν νὰ ἐξαγάγω ἐκ τοῦ θυλακίου τὸ περιστροφόν μου, ἐκράτησαν ἰσχυρῶς τὸν βραχίονά μου καὶ δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐξαγάγω τὸ περιστροφόν μου. Ἦρχισα νὰ φωνάζω. Στρατιῶται, Στρατιῶται . . Συγχρόνως ἐκ τῶν πέριξ τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως οἰκιῶν εἶδον ἔξερχομένους ἐνόπλους ἀνδρας. Μὲ ὄθουν διὰ τῆς βίας λέγοντές μου :—Μὴ φοβῆσαι, μὴ στενοχωρῆσαι. Θὰ πᾶμε εἰς τὰ βουνὰ τοῦ Νευροκοπίου καὶ θὰ ζητήσωμεν διὰ σὲ λύτρα. Ἀφοῦ ἐβαδίσσαμεν ὀλίγον ἔμπρός, ἠθέλησα νὰ ριφθῶ πρὸς ἀγρὸν τινὰ φασιόλων συμπαρασύρων καὶ τοὺς δύο κρατοῦντας με ἀνδρας· καὶ οἱ τρεῖς ἐπέσαμε κατὰ γῆς· ρωμαλέος τις ἀνὴρ μὲ ἦρπασεν ἐκ τῶν νώτων καὶ ἄλλος προέτεινε ὄπλον καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐπάλαιον, τὸ ἔνδυμά μου ἐσχίσθη. Μοῦ ἔδεσαν μὲ σχοινὶ τὸν βραχίονα καὶ δεμένον ἐξηκολούθουν νὰ μὲ σύρουν. Ἐπειδὴ ἐβάδιζον σιγά, γενειοφόρος τις φαινόμενος ὡς ἀρχηγὸς τῆς συμμορίας λέει :—Σπεῦδε, θὰ μᾶς κτυπήσουν ἀπὸ πίσω· πυροβολοῦν. Ἐγώ, εἶπον, ὅ,τι γίνῃ ἅς γίνῃ ἐβάδιζον βραδέως. Ὅταν εἰσῆλθομεν εἰς τὸ λειβάδιον, πάλιν μοὶ ὑπέμνησαν καὶ μὲ ἐκάλουν νὰ τρέξω.—Σφαῖραι πίπτουν πλησίον μας· κοίταξε, πυροβολοῦν, εἶπον οἱ λησταί, πέσε κατὰ γῆς. Καὶ τοῦτο λέγοντες ἔπεσαν καὶ οἱ ἴδιοι κατὰ γῆς καὶ διὰ τῆς βίας σύρόντές με ἤθελον νὰ μὲ ἀναγκάσουν νὰ πέσω καὶ ἐγώ. Στρέψας ὀπίσω εἶδον τὸν Φερδὰχ τσαούσην σκοπεύοντα. Οἱ κρατοῦντες με δύο ἀνδρες ἐγερόθεντες ἠθέλησαν διὰ τῆς βίας νὰ μὲ ρίψωσι χαμαί· αἱ χεῖρες μου ἔμειναν ὀλίγον ἐλεύθεραι, κατώρθωσα νὰ ἐξαγάγω ἐκ τοῦ θυλακίου τὸ περιστροφόν μου, ἐπυροβόλησα καὶ τοὺς τρεῖς εἰς τὸ στῆθος. Ἀπαλλαγεῖς ἐντελῶς τῶν χειρῶν των ἦρχισα νὰ τρέχω κατ' εὐθειᾶν πρὸς τὸ χωρίον. Ἀφοῦ ἔτρεξα 4 - 5 βήματα πρὸς τὸ χωρίον, εἶδον τὸν γενειοφόρον ληστὴν σκοπεύοντα ἐναντίον τοῦ λοχίου. Οὗτος ἀκούσας πιθανῶς τοὺς κρότους τοῦ περιστρόφου ἔστρεψε τὸ ὄπλον του ἐναντίον μου, ὅποτε ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπυροβόλησα ἅπαξ κατ' αὐτοῦ διὰ τοῦ περιστρόφου. Καὶ ἐκεῖνος μὲν ἔπεσεν, ἐγὼ δὲ τρέχων πρὸς τὸν λοχίαν ἐπληγώθην καὶ ἐκ τῆς ἀνυψώσεως χώματος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἠννόησα ὅτι οἱ λησται ἐπυροβόλουν ἐναντίον μου. Διερχόμενος πλησίον τοῦ λοχίου εἶπον πρὸς αὐτὸν νὰ ὀπισθοχωρήσῃ. Μετ' ὀλίγον εἶδον ἕνα Βούλγαρον ληστὴν νὰ πίπτῃ χαμαί. Ἴσως δὲν ἐφονεύθη, ἐσκέφθην, καὶ ἐπυροβόλησα ἅπαξ κατὰ τῆς κεφαλῆς του. Εἶτα ἐπέστρεψα εἰς τὸ χωρίον. Ἐκεῖ οἱ ὑπηρέται μου ἔλυσαν τὸ σχοινίον δι' οὗ ἦσαν δεμένοι οἱ βραχίονές μου καὶ

ἢ ἐκεῖ εὐρισκομένη οἰκογένεια τοῦ ἱατροῦ ἔθεσεν φάρμακον εἰς τὴν πληγὴν μου καὶ ἐπέδεσεν αὐτήν. Εἶτα μετεφέρθη εἰς τὴν οἰκίαν ὑπὸ τοῦ ἐφίππου χωροφύλακος Μεχμέτ, ὁ λοχίας Φερδὰχ τραυματίας. Ἐπεδέσαμεν καὶ αὐτοῦ τὴν πληγὴν. Τότε ἦλθεν καὶ ὁ λοχίας τοῦ στρατοῦ καὶ μὲ προσεκάλεσεν εἰς τὸν στρατιωτικὸν σταθμὸν. Ἐγὼ σκεπτόμενος ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἴσως ἐκ νέου ἐπιτεθῶσι καὶ πυρπολήσωσι τὴν οἰκίαν καὶ βλάβωσι τὴν ἐν αὐτῇ γυναῖκα καὶ τὰ παιδιὰ, ἐγεροθὲς μετέβην εἰς τὸν στρατιωτικὸν σταθμὸν. Κατόπιν πανταχόθεν προσέτρεξαν ἀξιωματικοὶ καὶ ὁ ἐν Προσωτσάνῃ διοικητὴς τῆς χωροφυλακῆς Χακῆ-ἐφένδης καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐξεκίνουν ἐκ τοῦ χωρίου ἦλθεν καὶ ὁ ταγματάρχης τῆς χωροφυλακῆς. Οἱ λησταὶ ἀναμφιβόλως ἦσαν Βούλγαροι. Τὰ ὄπλα των ἦσαν βραχύκανα μάνλιερ. Δὲν ἤκουσα αὐτοὺς ὁμιλοῦντας μεταξύ των, πρὸς ἐμὲ ὅμως ὁμιλοῦντες μετεχειρίζοντο τὴν τουρκικὴν. Εἰς μίαν θέσιν ἦσαν περὶ τοὺς 20 καὶ ἀπὸ τοὺς λόφους καὶ ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ δάσους ἐπυροβόλουν κατὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἀπέναντι λόφων εὐρισκομένου στρατοῦ, ἀλλ' οἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ δάσους λησταὶ δὲν ἐφαίνοντο. Πάντως ἦσαν ὁμοιομόρφως μὲ φαιὰν στολὴν ἐνδεδυμένοι. Μετὰ τὸ συμβὰν σκεπτόμενος ἠννόησα ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς του ὅτι καὶ ὁ μουχτάρης ἐνείχετο ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ. Εἶδον ὅτι ἅπασαι αἱ ἐν τῷ χωρίῳ καὶ ἀπέναντι τῆς γεφύρας κείμεναι οἰκίαι ἐγνώριζον καὶ ὅτι ἅπαντες οἱ πρὸς σύλληψιν μου λησταὶ ἐκ τῶν οἰκιῶν τούτων ἐξῆλθον, εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι οὗτοι ἐξῆλθον ἐκ τῶν ἀμφοτέρων τῆς ὁδοῦ ἐν ἣ συνελήφθην κειμένων οἰκιῶν καὶ ἤκουον κρότους ὄπλων ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ χωρίου. Ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ ἴδω πόθεν προήρχοντο. Εἶναι ἀναμφίβολον ὅτι ὅλον τὸ χωρίον ἐκρυπτε καὶ ἔτρεφε τοὺς ληστές.

Οὐδὲν ὑπελήφθη πρὸς φύλαξίν μου. Ἰδίᾳ ὁ Φερδὰχ-τσαούσης καὶ ὁ στρατιώτης Μεχμέτ καὶ κατὰ τὸ ἐπεισόδιον καὶ πάντοτε μετ' αὐταπαρνήσεως μὲ ἐφύλαξαν καὶ ὑπηρετήσαν. Καὶ οἱ στρατιῶται μέχρι σήμερον οὐδόλως ἠμάρτησαν. Πολλάκις ἐπιθυμήσας ὅπως ὁ στρατὸς μὴ ἀνησυχῆσῃ μετ' ἐμοῦ ἐπρότεινα νὰ ἠσυχάσῃ.

Ἐν τέλει ἐκφράζω μυριάκις τὴν χαρὰν καὶ τὰς εὐχαριστίας μου εἰς τοὺς πρὸς ἀσφάλειάν μου προσκεκολλημένους χωροφύλακας καὶ στρατιῶτας».

EYPETHPIA

ΤΟΠΩΝΥΜΙΚΑ *

Α

- *Αβδουλᾶ-μαχαλᾶ 77, 102, 103
- *Αγία Φωτεινή 110
- *Αγιον Όρος 66, 105
- *Αγκομαχαλᾶ (=Ἀδελφικόν) 96
- *Αγρίνιον
- *Αδραμύτιον 58
- *Αηδονοχώριον 69
- Αἴγυπτος 62
- *Αλικαρνασός 122
- *Αληπασᾶ τσιφλίκι (=τὸ ἀγρόκτημα οἰκογενείας Ζλάτκου παρὰ τὴν Ἡράκλειαν) 46
- *Αλιστράτη 28, 50, 53, 61, 75, 76, 78, 98, 100, 101
- *Αναστασία (=Ἀναστασιά) 46, 50, 102, 104
- *Ανω Ταξιάρχαι 110
- *Ανω Τζουμαγιά 14, 56, 76, 85, 106
- *Αραμπατζῆ μαχαλᾶ 47
- *Αρμάν-τσιφλίκι 107

Β

- Βερό (=τοποθεσία με κρήνην ὀλίγον πρὸ τῆς Μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου Σερρών) 100
- Βερτζανή (=Ψυχικὸ) 82
- Βιογινία (=Βουλγαρικόν) 87
- Βιτάστα (=Κρηνίς) 70
- Βλάχι (=Βουλγαρικόν) 60
- Βουλτσίστα (=Δόμηρος) 61
- Βόλος 33
- Βράστα 105
- Βροντοῦ (=Ἄνω καὶ Κάτω Βροντοῦ) 32, 53, 70, 77, 95, 102

* Ὁ Πίναξ κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ κ. Βασ. Λαούρδα, ἡ δὲ ταύτησις τῶν τοπωνυμῶν μετὰ τὰ ἀντίστοιχα σημερινὰ ὀνόματα, ἐντὸς παρενθέσεως καὶ αἰ. ἐπεξηγήσεις, ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ κ. Π. Πέννα.

Διὰ τῆς λέξεως «Βουλγαρικόν» δηλοῦται ὅτι τὸ σημειούμενον χωρίον ὑπάγεται εἰς τὸ τμήμα τῆς Μακεδονίας τὸ ὑπαγόμενον εἰς τὴν Βουλγαρίαν.

Τὰ ὑπόλοιπα διατηροῦν καὶ σήμερον τὴν ὀνομασίαν των, πλὴν ἐλαχίστων τῶν ὁποίων δὲν σημειοῦται ἢ νέα, λόγῳ ἑλλείψεως ἐπαρκῶν πηγῶν.

Γ

- Γενῆ-μαχαλᾶ (=Πεπονιά) 32, 33, 107
 Γκιουρεζίκ (=Γρανίτης τοῦ νομοῦ Δράμας) 116
 Γιουβάρνιτσα (=Βουλγαρικόν: Τοῦ Καζᾶ Πετριτσίου) 91
 Γκούδελη (=Βαμβακοῦσα) 30, 95
 Γουρίστα (=Βουλγαρικόν) 75
 Γκόρνιτσα (=Καλὴ Βρούση. Νομ. Δράμας) 25, 29—30, 33, 38, 50, 100, 121
 Γράτσιανη (=Ἁγιοχώριον) 25, 28—29, 33—34, 38, 47, 50, 65, 73, 77, 78, 100, 114, 124

Δ

- Δεδαγάτς (=Ἀλεξανδρούπολις) 72
 Δέλβινον 88
 Δελῆ-χασάν (=Μοναστηράκι) 52, 112
 Δεμίρ Ἰσάρ (=Σιδηρόκαστρον) 14, 15, 35, 59, 75, 87, 105, 106
 Δεμίρ Καποῦ (=στοποθεσία ἐπὶ τοῦ Μπέλες ἄνωθεν Πορροῦν, ἔνθα καὶ ἡ πρὸς Πετριτσί διάβασις) 111
 Δερβένη (=Ἀκριτοχώρι) ; 106
 Δερβέσιανι (=Οἰνοῦσαι) 94
 Δοβίστα (=Ἐμμανουήλ Παπᾶ) 15, 33, 61, 80, 81, 87, 107
 Δόβρουλαις (τοῦ Καζᾶ Πετριτσίου Βουλγ.) 111
 Δουτλῆ (=Ἐλαιὼν) 104, 111
 Δράμα 29, 60—61, 66, 69, 73, 91, 101, 115
 Δράνοβο (=Δράνοβου) 33, 47, 57, 58
 Δριτσάνη 88

Ε

- Ἐξιοβα (=Δάφνη· αἱ ἀρχαῖαι Ἐξεβαί, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βισαλτίας. Ἐν Δάφνη σώζονται ἐρείπια τοῦ Πύργου τῆς Μάρως Μπράγκοβιτς· κατὰ δὲ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν ἦτο ἔδρα τῆς μητροπόλεως Ἐξεβῶν) 95.
 Ἐγρὶ-Δερὲ (=Καλλιθέα Δράμας) 16, 22, 29, 33, 38, 53, 55, 61, 73—74, 100, 119—129
 Ἐρνί κοιῖ (=Ποντισμένον) 35, 69—71, 94, 96, 100

Ζ

- Ζηλιάχοβα (=Νέα Ζίχνη) 17, 19—20, 29, 50, 70, 75, 99, 101
 Ζιλέσνιτσα (=Βουλγαρικόν) 87
 Ζίρνοβο (=Κάτω Νευροκόπιον) 22—23, 34, 69
 Ζίχνη πολλαχοῦ

Θ

- Θεσσαλονίκη 51, 62, 67—68, 72, 81, 123, 128
 Θολός 78, 87

Κ

- Καβακλή (=Λευκών) 32
 Καβάλα 63, 66, 72, 91
 Κακαράσκα (=Ἁγία Ἐλένη) 61, 107
 Καλαπότι 53, 69
 Καλέντρα (=Καλὰ Δένδρα) 32
 Κάλια (=τοποθεσία ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Ἁγγίστρου) 14
 Κάμινα (Βουλγ. Καζᾶ Πετριτσίου) 91
 Καμενίκη (=Προάστειον τῶν Σερωῶν, ἤδη συνοικία αὐτῶν) 47, 69, 82, 107, 110
 Κάμινα (Βουλγ. χωρίον) 91
 Καπάτοβο (=Βουλγ. χωρίον) 77
 Καρατζά κιόι (=Μονοκλησιὰ) 19, 50, 115
 Καρλίκιοῖ (=χιονοχώρι) 32—33, 35, 53, 61, 78, 107, 110, 112, 116
 Καρλίκοβα (=Μικρόπολις) 15, 25, 33, 34, 50, 53, 58, 61, 69, 71, 100, 111
 Καρσι Γιακὰ (Βουλγαρικὸν) 14
 Καστοριά 46, 8ῆ
 Κερδύλλια 113
 Κίσπεκι (Σκούταρι) 110
 Κιούπκιοῖ (=Πρώτη) 111
 Κιλκίς 15
 Κίρνοβο (=Βουλγαρικὸν) 14
 Κλεπούσνα πολλαχοῦ . . . (=Ἀγριανή)
 Κολάροβο (=χωρίον ἀνῆκον ἤδη εἰς τὴν Βουλγαρίαν, εἰς τοὺς πρόποδας τῆς βορείας πλευρᾶς τοῦ Μπέλες, παρὰ τὸ παλαιὸν Πετριτσι) 21
 Κούλα (=Παλαιόκαστρον) 35, 47, 52, 75, 76, 78, 83
 Κουμλί (=Ἀμμουδιά) 78, 97
 Κρέσνα (=Τὰ ἱστορικὰ στενὰ τῆς Κρέσνας, ὅπου κατὰ τὸ 1913 ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἔδωσε τὴν τελικὴν κατὰ τῶν Βουλγάρων μάχην) 14, 60
 Κρήτη 127
 Κρορμίστη (=Κορμίστα) 78
 Κρούσοβο (=Ἀχλαδοχώριον) 14, 34, 47—49, 59, 75

Λ

- Λάκκος 61, 100, 112
 Λακοβήκια (Μεσολακκιά) 46
 Λεγένη 88
 Λειψάσδα 105
 Λεπὸς (=Φυλλίρα, παρὰ τὰ Ἄνω Πορρόϊα) 104
 Λιβούνοβο (Βουλγ. 107
 Λιτοχώριον 106

Μ

- Μανδήλιον 53, 79, 83, 100
 Μάνδρατσικ (=Μανδράκι) 111
 Μαράμερ (=Μαρμαράς) 102
 Μαρικώστενο (=Βουλγ. χωρίον, εἰς τὰς βορείας κλυτεῖς τοῦ Μπέλες γνω-
 στὸν διὰ τὰ ἱαματικά λασπόλουτρα) 14, 107
 Μασάρι 75
 Μάννιτσα (=Μακρυνίτσα περιφ. Πορροῖων) 95
 Μελενκίτσι (=Μελενικίτσι) 33, 89, 96, 99, 111
 Μελένικον 14—15, 35, 60—61, 71, 75—77, 80, 85, 90, 96, 106
 Μέριτζανη 46
 Μέργιανη (=Λυγαριὸ) 77
 Μπάνιτσα (=Συμβολή) 52
 Μπαρακλή (=Βαλτερὸ) 107
 Μπαχτιάρη (Δενδρόφυτον τῆς Κοινότητος Ἀκριτοχωρίου, Πορροῖων) 111
 Μπέλες 111
 Μπέλοβα 35
 Μπόζ-νταγ (=Μενοίκιον ὄρος) 116
 Μπουρσοῦκ (=Διμνοχώριον) 30, 35, 69, 71
 Μπούσδοβον (Βουλγαρικὸν) 99
 Μπούτκοβον (=Κερκίνη) 59

Ν

- Νευροκόπιον 20, 30, 34, 53, 56, 59, 77, 85, 117
 Νιγρίτα 43, 48, 61, 70, 77, 88, 113
 Νικοσλάβη (=Νικόκλεια) 43, 44, 88
 Νιχώριον (=Νεοχώριον) 86
 Νούσκα (=Δαφνοῦδι) 30, 35, 78

Ξ

- Ξυλότρος (=Ἁγία Παρασκευὴ ἐπαρχίας Νιγρίτης) 44

Ο

- Ὀλακ (=Βόλακας Νομ. Δράμας) 103
 Ὀρλιακο (=Στρομμονικὸν) 43
 Ὀρμὰν κουλὲ 46

Π

- Παγγαῖον 61
 Παπατσαῖρι 78
 Πέπολιτς 116
 Πετρίτσι 14, 61, 99, 106
 Πλεύνα (=Βουλγαρικὸν) 60
 Πόρνα (=Γάζωρος) 50, 87
 Πορρόϊα 59, 83, 95—96, 102, 106, 111
 Προσωτσιάνη 92, 118

Ρ

- Ράβνα 61, 112
 Ράμνα (=Ὀμαλὸν) 79, 95, 111
 Ράδοβον (=Χαροπὸ) 33
 Ρασλόκιον (=Πρωτεύουσα τῆς Ἐπαρχίας Μαχομίας Βουλγ.) 85, 105—106
 Ραχοβίτσα 32, 100, 111—112
 Ράχοβα (Μεσορράχη) 46, 101, 102
 Ρυδολεῖβος 61, 110
 Ροζνὸ (=Τὸ παρὰ τὸ Μελένικον Μοναστήρι Ροζινοῦ) 86
 Ροτζάκιον 53

Σ

- Σάβγιακο (=Βαμβακόφυτον) 35, 40
 Σαῖτη 53
 Σακάφτσα (=Λειβαδοχώρι) 33, 43
 Σαρμοσακλή (=Πεντάπολις) 61, 80
 Σδραβῆκι (=Δράβησκος) 46, 53, 87
 Σιαρπάνοβο (Βουλγαρικὸν) 21
 Σίμζοβο (Βουλγαρικὸν) 35
 Σκρίτζοβο (=Σκοπιὰ) 17, 18, 46, 50, 61, 77, 79, 86—87, 98, 100,—102,
 —104, 120—121
 Σοκὸλ (=Συκιά) 80
 Σόφια 60, 61, 84, 111.
 Σουμπάσκιοῖ (=Νέον Σοῦλι) 47, 57, 99
 Σπάντσια 90
 Σπάτοβο (=Κοίμησις) 69, 75, 106
 Σταυρὸς 105, 106
 Στάρτισια (=Περιθῶρι, Δράμας) 77, 83, 88, 97, 99
 Στάρτισοβο (=τὸ γνωστὸν ἡρωϊκὸν χωρίον τῆς περιφερείας Πετριτσίου, τοῦ
 ὁποῦ οἱ κάτοικοι ἀκραιφνεῖς Ἕλληνες ἐγκάτελειψαν τοῦτο μετὰ τὴν
 συνθήκην τοῦ Βουκουρεστίου καὶ μετώκησαν ὁμαδικῶς εἰς Νέον Πε-
 τρίτσι) 14
 Στενήμαχος 80
 Στεφανινὰ 48, 49
 Στρούμνιτσα 59, 88, 104
 Σφεληνὸς 33, 38, 46, 50, 87, 96, 101, 102
 Σφέτι-Βράτσια (=χωρίον Βουλγ. τῆς περιοχῆς Πετριτσίου) 76, 90, 99
 Σφέτα Πέτκα (=Ἁγία Παρασκευή. Ὑπάγεται εἰς τὸν Νομὸν Κιλκίς) 95

Τ

- Τζιγκάροβο (=Βουλγαρικὸν) 99
 Τζιαφερλή (=Θρακικὸν) 34

Τζουμαγιά (=Ἡράκλεια) 69, 71, 78, 106, 111
 Τίμφες 104
 Τοπόλιανη (=Χρυσὸ) 57, 58, 64, 94
 Τοπόλιτσα (= Βουλγ.) 21
 Τριστίνισσα 100
 Τσιούτσιουλις ἢ Τσιουτσιουλίγκοβο (=Ἀναγέννησις) 32
 Τσερέτσιοβο 34

Φ

Φελάν 61
 Φράστανη (=᾽Ορεινή, ᾽Ανω καὶ Κάτω) 30, 32, 88, 89
 Φωτολεῖβος 99

Χ

Χαζνατάρ (=Χρυσοχώραφα) 107
 Χαλκηδών 127
 Χαλκιδική 25, 105
 Χαροτὸμ 62
 Χαιζη μπελήκ (=Βυρώνεια) 104
 Χομόνδος (=᾽Ανω Μητρούση) 32
 Χωροβίτσα (=᾽Αγιος Χριστόφορος) 30, 53

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

1. Ἐκθεσις Στουρνάρα περὶ βουλγαρικῶν ὁμοτήτων.
2. Βουλγαρικαὶ ὁμότητες καὶ ἀνακάλυψις βουλγαρικῆς ἀποθήκης ὄπλων εἰς Δεμίρ Ἰσάφ.
3. Βουλγαρικαὶ ὁμότητες εἰς Κλεπούσαν καὶ βιαιότητες εἰς Ἐγρὶ-Δερέ.
4. Λεπτομέρειαι περὶ τῶν γεγονότων εἰς Κλεπούσαν.
5. Συμπληρωματικαὶ εἰδήσεις περὶ τῶν ἐν Κλεπούσῃ.
6. Καὶ ἄλλαι λεπτομέρειαι περὶ τῶν ἐν Κλεπούσῃ.
7. Τὰ χωρία Μίτινο, Σιαρπάνοβο καὶ Τοπόλνιτσα ἐπανέρχονται εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν.
8. Βουλγαρικαὶ ὁμότητες εἰς Ζίρνοβον.
9. Ὅδηγίαι τοῦ «Κέντρου» πρὸς τοὺς ἀγωνιστὰς Σερρῶν.
10. Βουλγαρικαὶ ὁμότητες εἰς Γράτσιανην, Νούσκαν, Γόρνιτσαν κ.ἄ.
11. Κατάλογος δολοφονιῶν Ἑλλήνων ὑπὸ Βουλγάρων εἰς περιοχὰς μητροπόλεων Σερρῶν, Ζιχνῶν, Νευροκοπίου καὶ Μελενίκου.
12. Ἡ ἀνθελληνικὴ πολιτικὴ τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς.
13. Ἡ δολοφονία τοῦ παπᾶ Πασχάλη.
14. Δολοφονίαι Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων.
15. Συντριβὴ βουλγαρικῆς συμμορίας ὑπὸ τουρκικοῦ στρατοῦ καὶ συμπληρωματικαὶ πληροφορίες περὶ Γράτσιανης.
16. Ἐμφάνισις συμμορίας Τουρκοκορητῶν εἰς ἑλληνικὰς περιοχὰς.
17. Ἡ κατάστασις εἰς τὸν καζᾶν Ζίχνης.
18. Πληροφορίαι περὶ τῆς δράσεως τοῦ βουλγαρικοῦ κομιτάτου εἰς τὰς Σέρρας.
19. Αἱ πληροφορίαι τοῦ μουτσαρίφου περὶ τῆς συμμετοχῆς τοῦ ἑλληνικοῦ προξενείου Σερρῶν εἰς τὸν ἀγῶνα.
20. Δολοφονία καὶ ἄλλου μέλους τῆς οἰκογενείας Κομπόκη εἰς Ἐγρὶ-Δερέ.
21. Βουλγαρικὴ συμμορία εἰς Ἄνω Τζουμαγιάν.
22. Δραῖσις ἑλληνικοῦ ἀνταρτικοῦ σώματος εἰς Σουμπάς-κιοϊ.
23. Πυρπόλησις ἑλληνικοῦ ναοῦ εἰς Ἄνω Ποροόϊα.
24. Δραῖσις βουλγαρικῶν συμμοριῶν.
25. Συζήτησις μετὰ τὸν Χιλμῆ-πασᾶν.
26. Ἡ πολιτικὴ τοῦ προξένου πρὸς τὰς ἑλληνικὰς ἀνταρτικὰς ομάδας.
27. Ἐπίσκεψις εἰς Σέρρας τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ Θεσσαλονίκης.
28. Ἐγκλήματα βουλγαρικῶν συμμοριῶν.

29. Διαδόσεις περὶ σχεδίων δολοφονίας τῶν ἐν Μακεδονίᾳ προξένων Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν Βουλγάρων.
30. Ἐπιστροφή τοῦ Ἐγρι Δερὲ εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν.
31. Συγκρούσεις μεταξὺ τῶν ἀντιτιθεμένων βουλγαρικῶν κομιτάτων καὶ νέαι δολοφονίαι Ἑλλήνων.
32. Πυρπόλησις τῆς ἑλληνικῆς μονῆς Κούλας.
33. Ἐκθεσις γεγονότων ἀπὸ 20,6 μέχρι 10,7.
34. Βουλγαρικαὶ ὁμότητες εἰς Μανδηλι (καζᾶ Ζίχνης).
35. Ἐξόντωσις τοῦ ἑλληνικοῦ ἀνταρτικοῦ σώματος τῶν πρὸς ἀνατολὰς Σερρῶν ἑλληνικῶν χωρίων.
36. Σύγκρουσις ἑλληνικοῦ ἀνταρτικοῦ σώματος καὶ Τουρκικοῦ στρατοῦ.
37. Σκέψεις περὶ τῆς ἐν γένει καταστάσεως καὶ περὶ τῶν σχετικῶς πρὸς αὐτὴν ὁδηγιῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν Ἑλλάδος.
38. Ἐκθεσις γεγονότων ἀπὸ 10 μέχρις 24 Ἰουλίου
39. Ἀποτελέσματα τῆς ἐχθρικῆς πρὸς τοὺς Ἕλληνας πολιτικῆς τῶν Τούρκων.
40. Βουλγαρικαὶ ὁμότητες ἐναντίον Ἑλλήνων.
41. Ἐκθεσις τοῦ μητροπολίτου Χρυσοστόμου περὶ τῆς συλλήψεως τοῦ Ἄγγλου Ἑλιοτ.
42. Ἐκθεσις γεγονότων ἀπὸ 9 μέχρι 25 Αὐγούστου.
43. Βουλγαρικαὶ ὁμότητες ἐναντίον Ἑλλήνων.
44. Βουλγαρικαὶ ὁμότητες ἐναντίον Ἑλλήνων.
45. Βουλγαρικαὶ ὁμότητες ἐναντίον Ἑλλήνων.
46. Κατάλογος βουλγαρικῶν ὁμοτήτων ἐναντίον Ἑλλήνων ἰδίᾳ τῆς περιοχῆς Μελενίκου.
47. Ἀντεκδικήσεις Ἑλλήνων εἰς βάρος σχισματικῶν.
48. Σημασία τῆς Ἀλιστράτης.
49. Βουλγαρικαὶ ὁμότητες ἐναντίον Ἑλλήνων.
50. Βουλγαρικαὶ ὁμότητες ἐναντίον Ἑλλήνων.
51. Βουλγαρικαὶ ὁμότητες ἐναντίον Ἑλλήνων εἰς τὴν Ἀναστασιάν καὶ ἄλλαχοῦ καὶ ἀντεκδικήσεις Ἑλλήνων εἰς Κλεπούσαν.
52. Φόνος σχισματικοῦ ἐν Σέρραις.
53. Νέος φόνος σχισματικοῦ ἐν Σέρραις.
54. Ἐπίθεσις ἑλληνικοῦ ἀνταρτικοῦ σώματος ἐναντίον Βουλγάρων.
55. Ὁ Φόνος τοῦ Εὐ. Γεροβασιλείου ὑπὸ Βουλγάρων.
56. Ἐκθεσις γεγονότων ἀπὸ 1 μέχρις 17 Νοεμβρίου.
57. Τρομοκρατικαὶ ἐνέργειαι τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων.
58. Συνομιλία μετὰ τοῦ προξένου τῆς Βουλγαρίας ἐν Ἀθήναις Τότσεφ.
59. Μέτρα τουρκικῶν ἀρχῶν ἐναντίον Ἑλλήνων.
60. Ἐκθεσις γεγονότων ἀπὸ 20 Νοεμβρίου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ *

- Αϊμιλιανὸς Μϋλενίκου 21
Ἄλεξανδρίδης (πλούσιος Ἕλλην εἰς Σέρρας) 46, 125
Ἄνδρουῦτσος (καπετάν-ψευδώνυμον τοῦ Πασχάλη) 44
Βερὰν (Verand) 30, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 52, 54, 63, 72
Γεροβασιλείου Εὐ. 106
Γιαγλῆς 115—116
(Γρηγόριος) μητροπολίτης Σερρών 66—68, 127—129
Ἐλιοτ 91—94, 130—134
Ἰλαρίων (σχισματικὸς μητροπολίτης Νευροκοπίου) 30
Καμποκάσσο (Campocasso) 19, 37, 38, 39, 40, 61, 78, 116
Καρατζᾶς (πρόξενος Γαλλίας ἐν Σέρραις) 125
Κομπόκης (οἰκογένεια ἐξ Ἐγροῦ-Δερῆ) 55, 73, 121—125
Μητρούσης (καπετάν Ἄρχηγὸς ἀνταρτικοῦ Σώματος καταστραφέντος
τὴν 14 Ἰουλίου 1907 μετὰ ἐπτάωρον μάχην πρὸς τὰ Τουρκικὰ στρα-
τεύματα, εἰς τὸν ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας Σερρών) 82, 115.
Μπακάλτσιεφ 60,
Νούτσιος (ψευδώνυμον τοῦ ἀξιωματικοῦ Φλωριᾶ) 53
Παπαφιλίππου Ἀγγελικὴ 18
Πασχάλης (ιερεὺς Ὁρθόδοξος) 43—46
Σανδάνσχυ 60, 85, 87
Σιόπωφ (πρόξενος Βουλγαρίας εἰς Θεσσαλονίκην) 67
Στενημαχίτης Ἀνδρέας (Ἕλλην ἀρχηγὸς ἀνταρτικοῦ σώματος) 80
Στογιάννωφ 15, 46
Στουρνάρας Ἀντ. (Πρόξενος Ἑλλάδος εἰς Σέρρας), 10, 11, 14.
Στρατῆς (Ἕλλην ἀρχηγὸς ἀνταρτικοῦ σώματος) 56—57
Τότσεφ (πρόξενος Βουλγαρίας εἰς Ἀθήνας) 109
Τσαμαδὸς (πρόξενος Ἑλλάδος εἰς Σέρρας) 42
Φουλὸν (Foulon) 37, 38, 40, 71, 81
Χιλμῆ πασᾶς 62—64, 70, 128
Χρυσόστομος Δράμας 62, 66, 68, 101

* Ἀγαφῆρονται μόνον τὰ γνωσιότερα ὀνόματα.

ΘΕΜΑΤΑ

1. *Δολοφονίαι Ἑλλήνων ὑπὸ Βουλγάρων* : Εἰς ὅλα τὰ ἔγγραφα.
2. *Ἀντεκδικήσεις Ἑλλήνων* : Σελ. 22—29, 46—47, 53, 56—58, 61, 64—65, 66—67, 68, 69—71, 74, 75, 78, 81, 82, 84, 86—87, 90, 94, 99, 100, 102—104, 105, 107, 111.
3. *Φιλοβουλγαρικαὶ ἐνέργειαι τῶν Γάλλων καὶ Ἀγγλῶν στρατιωτικῶν* : Σελ. 19, 39—43, 45, 63—64, 71, 81, 84—85, 91—94.
4. *Πολιτικὴ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως διὰ τὸ Μακεδονικόν* : Σελ. 23—28, 53—55, 62—69, 72—73, 82—85, 99, 100—101, 109—110.
5. *Κληρὸς καὶ Ἐκκλησίαι* : Βούλγαροι ἱερεῖς ἐπὶ κεφαλῆς κοιμητηρίδων 17, πυρπολεῖται ἡ οἰκία τοῦ Ἑλληνοῦ ἱερέως Κλεπούσνας 18, τρία σχισματικὰ χωρία Μελενίκου ἐπανέρχονται εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν 21, Βούλγαροι ἀπειλοῦν τὸν ἱερέα Κλεπούσνας 16 καὶ 30, ἄρνησις ἱερέων Γκόρνιτσας καὶ Γράτσιανης 33, κατηγορίαι ἐναντίον τοῦ Μητροπολίτου Σερρών 41, δολοφονία τοῦ ἱερέως Πασχάλη 45, διαταγὴ τοῦ βουλγαρικοῦ κοιμητάτου νὰ δολοφονηθῇ ὁ μητροπολίτης Σερρών 47, πολλὰ χωρία τοῦ νομοῦ Σερρών ἐπιστρέφουν ἢ πρόκειται νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν 50, ἔμπρησμός τοῦ Ἑλληνικοῦ ναοῦ Ἄνω Ποροσίων 58, ἀπόπειρα κατὰ μοναχῶν τῆς Μονῆς Προδρόμου 60 καὶ 94, κατηγορίαι τοῦ Χιλμῆ πασᾶ ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων μητροπολιτῶν 63, ἡ Γράτσιανη ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν 73, ἔμπρησμός τῆς μονῆς Κούλας 76, φόνος βουλγάρου ἱερέως ὑπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ κοιμητάτου 88, ἀπόπειρα φόνου ἱερέως Φράστιανης 88, φόνος Βουλγάρου ἱερέως ὑπὸ ἀγνώστου 90, ἡ σημασία τῆς Ὁρθοδόξου κοινότητος Ἀλιστράτης 100, πληροφορία περὶ συλλογῆς ὄπλων εἰς τὴν βουλγαρικὴν μονὴν τοῦ Ἁγίου Ὁρους 105, φόνος Ἑλληνοῦ ἱερέως Γενῆ-μαχαλᾶ 107, συλλήψεις ὑπὸ Τούρκων Ἑλλήνων ἱερέων εἰς καζάδες Σερρών καὶ Ζίχνης 108, ἔμμονὴ τοῦ Καρλί-κιοῦ εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν 112, τουρκικὰ μέτρα ἐναντίον τοῦ μητροπολίτου Σερρών 124.
6. *Τούρκοι καὶ Ἕλληνες* : Ἀδιαφορία διὰ τὰς σφαγὰς Ἑλλήνων εἰς Κλεπούσναν 16—17, πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις τουρκικοῦ στρατοῦ ἐναντίον Ἑλλήνων ἀνταρτῶν 43—46 καὶ 61, Τουρκοκρηῖτες ἀποστέλλονται ὑπὸ τῶν Τούρκων ὡς Κρηῖτες ἀντάρται εἰς Ἑλληνικὰ χωρία 48—49, ἀνακρίσεις τοῦ μουτσαρίφου διὰ τὰς σχέσεις ἑλληνικοῦ προξενείου καὶ ἑλλήνων ἀνταρτῶν 53—55, μισελληνικὴ δρᾶσις τοῦ Τούρκου ἀξιωματικοῦ τῆς χωροφυλακῆς

Ἰμπραήμ 57—58, αὐστηραὶ ὑποδείξεις τοῦ Χιλμῆ περὶ τῆς συμπεριφορᾶς τῶν Ἑλλήνων 62—64 καὶ 66—69, τουρκικὸς ὄγλος κινεῖται κατὰ τῶν Ἑλλήνων 70, Τοῦρκοι κακοποιοῦν Ἑλληνας εἰς Νίγριταν 77, διαμαρτυρία Ἑλλήνων τῶν χωρίων Ζίχνης κατὰ τῶν τουρκικῶν ἀγριοτήτων 78, Ἑλληνικὸν ἀνταρτικὸν σῶμα ἐξοντοῦται ὑπὸ τῶν Τούρκων 79—81, Τουρκικὸς στρατὸς πυρπολεῖ ἑλληνικὸν συνοικισμὸν καὶ συγκρούεται μὲ ἑλληνικὸν ἀνταρτικὸν σῶμα 82, τουρκικὴ τρομοκρατία ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν Βουλγάρων 88, Τοῦρκος ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς συμμετέχει εἰς τὴν δολοφονίαν τοῦ Ἑλληνοῦ ἱερέως Νεκταρίου 89, τουρκικαὶ θηριωδίαὶ ἐναντίον Ἑλλήνων εἰς Κουμλί τοῦ Δεξιῶ-Ἰσᾶρ 97, αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ προβαίνουν εἰς κατασχέσεις τῶν ὄπλων Ἑλλήνων 104, συλλήψεις πολυαριθμῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τῶν Τούρκων 108—109, ἔρευναὶ καὶ συλλήψεις Ἑλλήνων ὑπὸ Τούρκων 110.